

#MYŚLENICE 2032

OPRACUJMY RAZEM STRATEGIĘ ROZWOJU GMINY

5
Opracowanie i uchwalenie przez Radę Miejską w Myślenicach Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Myślenice na lata 2022-2032

4
Konsultacje projektu strategii – zgłaszanie uwag do projektu strategii przez mieszkańców

3
Przygotowanie projektu strategii – praca zespołu ekspertów przy wsparciu władz Gminy

2
Wspólne zebranie kluczowych celów i wyzwań – spotkanie lokalnych liderów społeczno-gospodarczych

1
Opracowanie diagnozy sytuacji w gminie - mapowanie problemów
Ankieta skierowana do mieszkańców

**DIAGNOZA SYTUACJI
SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ,
Z UWZGLĘDNIENIEM OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH, W TYM
MIEJSKICH OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH
DLA MIASTA I GMINY MYŚLENICE**

Skróty użyte w raporcie

ARFP	<i>Praca zbiorowa, Analiza relacji funkcjonalno-przestrzennych między ośrodkami miejskimi i ich otoczeniem. Raport cząstkowy. Komponent 1. Potencjał społeczno-gospodarczy i funkcje miast. Województwo Małopolskie, IGiPZ PAN, 2019</i>	OPSP	<i>Ocena poziomu substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa małopolskiego w 2019 r., WIOŚ Kraków 2020</i>
ASDDI	<i>Atlas szerokopasmowego dostępu do Internetu, https://mapbook.uke.gov.pl/</i>	OZE	<i>odnawialne źródła energii</i>
ASGO	<i>Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Myślenice w 2017, 2018, 2019, UMIG Myślenice</i>	PGN	<i>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Myślenice</i>
AW	<i>Analiza walorów turystycznych powiatów i ich bezpośredniego otoczenia na podstawie danych statystycznych m.in. z zakresu bazy noclegowej, kultury i dziedzictwa narodowego oraz przyrodniczych obszarów chronionych, GUS, Warszawa, 2015</i>	PGUS	<i>Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 (opracowanie eksperymentalne)</i>
BAM 2021	<i>Badanie ankietowe zrealizowane w lutym i marcu 2021 r. na próbie 861 mieszkańców, na zlecenie Urzędu Miasta i Gminy w Myślenicach, w ramach prac nad diagnozą sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Myślenice</i>	PKW	<i>Państwowa Komisja Wyborcza</i>
BDL GUS	<i>Bank Danych Lokalnych GUS</i>	POPWM	<i>Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze</i>
BNGO	<i>Baza NGO zamieszczona na Portalu Organizacji Pozarządowych</i>	POŚPH	<i>Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa małopolskiego</i>
BTWP	<i>Branża turystyczna w Polsce. Obraz sprzed pandemii, Polski Instytut Ekonomiczny, Warszawa, 2020.</i>	PUP	<i>Powiatowy Urząd Pracy</i>
CBOS	<i>Centrum Badania Opinii Społecznej</i>	ROG	<i>Regulamin organizacyjny gminy</i>
CEEB	<i>Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków</i>	ROSM	<i>Raport o stanie Miasta i Gminy Myślenice</i>
DDP	<i>Guzik R., Dojazdy do pracy w województwie małopolskim 2006-2011, Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Kraków 2015</i>	RPDK	<i>R. Guzik, A. Kołoś, Ł. Fiederń, A. Kocaj, K. Wiedermann, Relacje przestrzenne i dostępność komunikacyjna – województwo małopolskie, Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego Departament Zrównoważonego Rozwoju, Kraków 2019</i>
DU	<i>Dojazdy uczniów do szkół zlokalizowanych w miastach wojewódzkich, GUS, Warszawa, 2018.</i>	SDMM	<i>Stratyfikacja dochodowa mieszkańców miast, GUS, Warszawa, 2020</i>
EMES	<i>European Research Network</i>	SL	<i>Specjalizacja lokalna w gminach i powiatach województwa małopolskiego, Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego, Kraków, 2015</i>
GIS	<i>System Informacji Geograficznej - ang. Geographic Information System</i>	SM	<i>Straż Miejska w Myślenicach</i>
GPR 2015	<i>Główny Pomiar Ruchu 2015, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad</i>	SMART CITY	<i>koncepcja inteligentnego miasta (http://smartcity-expert.eu/model-funkcjonowania-smart-city/)</i>
GPR 2025	<i>Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Myślenice na lata 2016-2025, Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych Delta Partner, 2017.</i>	SMGOPS	<i>sprawozdania Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej</i>
GUS	<i>Główny Urząd Statystyczny</i>	SŚWM	<i>Stan środowiska na terenie województwa małopolskiego w 2020 r. WIOŚ 2020</i>
IGiPZ UJ	<i>Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej - Uniwersytet Jagielloński</i>	Studium	<i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Myślenice</i>
KAS	<i>Krajowa Administracja Skarbowa – Oddział w Krakowie</i>	UMIG	<i>Urząd Miasta i Gminy w Myślenicach</i>
KOM	<i>Krakowski Obszar Metropolitalny</i>	uzppr	<i>Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju</i>
KPP	<i>Komenda Powiatowa Policji w Myślenicach</i>	WIOŚ	<i>Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie</i>
KPSP	<i>Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Myślenicach</i>	WSKD 2018	<i>Wskaźniki dostępności terytorialnej mieszkańców Polski do wybranych obiektów użyteczności publicznej, GUS, Warszawa 2018</i>
MGOPS	<i>Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej od 1 kwietnia 2021 funkcjonuje jako Centrum Usług społecznych (CUS)</i>	WYWIADY	<i>Wywiady przeprowadzone z różnymi interesariuszami procesu diagnostycznego, zarówno wewnątrz urzędu, jak i na zewnątrz</i>
MOF	<i>Miejski Obszar Funkcjonalny</i>	ZP	<i>Koncepcja z elementami Studium Wykonalności projektu pn. „Nowa jakość w obsłudze szynowym transportem zbiorowym gmin Województwa Małopolskiego: Kraków, Świątyniki Górne, Siepraw i Myślenice”, Raport z etapu III, 2019</i>
MOKiS	<i>Myślenicki Ośrodek Kultury i Sportu</i>	ZUS	<i>Zakład Ubezpieczeń Społecznych</i>
MRL	<i>Monitoring Rozwoju Lokalnego</i>		
MS	<i>Miasta województwa małopolskiego – zmiany, wyzwania i perspektywy rozwoju. Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego, Kraków, 2018</i>		
MUW	<i>Małopolski Urząd Wojewódzki</i>		
OJPWM	<i>Ocena jakości powietrza na terenie województwa małopolskiego w 2016, 2017, 2018, 2019 WIOŚ w Krakowie</i>		
OKE	<i>Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie</i>		

Opracowanie powstało na zamówienie Urzędu Miasta i Gminy w Myślenicach na podstawie umowy nr RF.WB.01.08.2020 z dnia 10 grudnia 2020 r.

Zespół wykonujący zadanie:

dr Janusz Jeżak (koordynacja merytoryczna, redakcja opracowania)
dr Maciej Huculak
Barbara Waclawek
Rafał Garpiel
Krzysztof Jeżak (opracowanie baz danych)

Wizualizacja danych:

dr Janusz Jeżak, dr Maciej Huculak, Krzysztof Jeżak

Zawartość niniejszego raportu jest prawnie zastrzeżona. Wszelkie ujawnienie, kopiowanie, rozpowszechnianie lub wykorzystanie zawartości wiadomości jest zabronione. W przypadku nieuprawnionego otrzymania raportu prosimy uprzejmie o natychmiastowe powiadomienie Wydziału Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych (kinga.paciorek@myslenice.pl) oraz usunięcie raportu wraz ze wszystkimi załącznikami z Państwa komputera. Informacje zawarte w raporcie mogą być udostępnione osobom trzecim wyłącznie po wydaniu uprzedniej zgody przez Naczelnika Wydziału Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych, wyrażonej na piśmie.

Copyright © Instytut Ekonomiki Przestrzeni Sp. z o. o. oraz Urząd Miasta i Gminy w Myślenicach

Diagnoza | **Kraków, maj 2021**

INSTYTUT EKONOMIKI PRZESTRZENI
Odkrywamy wartość przestrzeni

Instytut Ekonomiki Przestrzeni Sp. z o.o.
ul. Na Błonie 15a/22
30-150 Kraków
iep@iep.krakow.pl

Biuro:
ul. Kamienna 43b lok. 5
31-403 Kraków, PL

Spis treści

Wstęp	5
Przyjęta metoda pracy	6
I. Ludzie	7
1.1. Zdiagnozowane potencjały	8
1.2. Zdiagnozowane problemy	12
1.3. Analiza SWOT dla obszaru Ludzie.....	14
II. Życie	15
2.1. Zdiagnozowane potencjały.....	16
2.2. Zdiagnozowane problemy	24
2.3. Analiza SWOT dla obszaru Życie.....	35
III. Zarządzanie	39
3.1. Zdiagnozowane potencjały.....	40
3.2. Zdiagnozowane problemy	42
3.3. Analiza SWOT dla obszaru Zarządzanie	47
IV. Mobilność	48
4.1. Zdiagnozowane potencjały.....	49
4.2. Zdiagnozowane problemy	50
4.3. Analiza SWOT dla obszaru Mobilność	54
V. Środowisko	56
5.1. Zdiagnozowane potencjały.....	57
5.2. Zdiagnozowane problemy	61
5.3. Analiza SWOT dla obszaru Środowisko.....	66
VI. Ekonomia	67
6.1. Zdiagnozowane potencjały.....	68
6.2. Zdiagnozowane problemy	73
6.3. Analiza SWOT dla obszaru Ekonomia	76
VII. Lista potencjałów i problemów	78

Wstęp

Przedstawiamy Państwu przegląd głównych problemów i potencjałów Gminy Myślenice, jakie udało się zidentyfikować w procesie diagnostycznym.

W marcu 2020 roku, nastąpiła pandemia koronawirusa 2019-nCoV. Analizując wyniki diagnozy, należy wziąć więc pod uwagę fakt, iż na przestrzeni kolejnych miesięcy od ogłoszenia pandemii w wielu analizowanych obszarach sytuacja może się znacząco pogorszyć lub poprawić, zmieniając obraz sytuacji. Tam, gdzie pozwalały na to dane, starano się sygnalizować możliwe zmiany, jednak w wielu obszarach jest zbyt wcześnie na wyciąganie ostatecznych wniosków. Możemy natomiast stwierdzić, że takie sektory jak: przemysłowy, transportowy, logistyczny, gastronomiczny, turystyczny, hotelowy, eventowy, czy handlowy w bardzo poważnym stopniu odczują skutki wystąpienia pandemii. Należy spodziewać się, że część firm może upaść, a skutkiem będzie obniżenie siły nabywczej mieszkańców gminy. Zjawisko to w konsekwencji nie pozostanie bez wpływu na sytuację finansową samorządu. Istotny spadek wpływów podatkowych, dodatkowe koszty związane z funkcjonowaniem systemu zdrowotnego, czy spadek efektywności działania całej administracji w czasie trwania pandemii, ograniczą możliwości aktywnego działania i realizacji projektów.

Sytuacja ta tworzy zupełnie nowe uwarunkowania rozwojowe, które powinny być uważnie i na bieżąco obserwowane, gdyż bez wątpienia wpłyną na priorytety i plany rozwojowe samorządów.

Raport podzielony jest na siedem części. W pierwszej z nich prezentujemy metodę pracy. W kolejnych przedstawiamy wnioski z przeprowadzonych analiz, w sześciu wymiarach funkcjonowania gminy nazwanych umownie: ludzie, życie, zarządzanie, mobilność, środowisko i ekonomia.

Materiał będzie stanowił punkt wyjścia do dalszych działań planistycznych, a informacje w nim zebrane pomogą sformułować kluczowe kierunki rozwoju gminy Myślenice na lata 2022-2032.

Zespół Redakcyjny

Przyjęta metoda pracy

Opracowana diagnoza odpowiada zakresowi określone w art. 10a ust. 1 *ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1295 z późn. zm.), w którym wskazano, że podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych.

Analizę sytuacji gminy oparto o sześć obszarów strategicznych nazwanych umownie: ludzie, życie, zarządzanie, mobilność, środowisko i ekonomia. Pierwsze trzy obszary obejmują w całości lub w znacznej części zagadnienia społeczne. Ostatni obszar odpowiada wskazanej w ustawie problematyce gospodarczej. Natomiast zagadnienia przestrzenne zostały ukazane głównie w obszarze: życie (dostępność przestrzenna do obiektów infrastruktury społecznej, zagadnienia związane z planowaniem przestrzennym, tematyka rewitalizacyjna), mobilność (sytuacja transportowa gminy, dostępność komunikacyjna) oraz środowisko (zasoby przyrodnicze, presja na tereny otwarte, propagacja zanieczyszczeń, przestrzenne zróżnicowanie zjawisk wynikających ze zmian klimatu).

Ważnym elementem analizy był obszar funkcjonalny miasta. Zgodnie z obowiązującą *Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”* gmina zlokalizowana jest w granicach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krakowa. Niezależnie od silnego powiązania gminy z Krakowem, wokół Myślenic wykształcił się silnie z nią powiązany obszar funkcjonalny, który nie został zdelimitowany ani formalnie przyjęty. Diagnoza każdego z obszarów kończy się podsumowaniem w formie analizy SWOT.

Każdy z omawianych obszarów dotyczy innego zakresu funkcjonowania gminy, choć część wątków jest wspólna dla kilku obszarów. Podobnie trudno jednoznacznie przypisać analizowane zagadnienia do tematyki społecznej lub gospodarczej, czasem bowiem decyduje o tym kontekst lub ujęcie tematu.

Co istotne, niniejszy dokument nie stanowi monografii gminy. Jest raczej listą najistotniejszych dla kształtowania polityki rozwoju potencjałów i problemów, zidentyfikowanych dla gminy oraz miasta i jego obszaru funkcjonalnego. W efekcie, w jednym dokumencie zestawione zostały kluczowe informacje, na podstawie których na etapie prac nad strategią będą formułowane wyzwania rozwojowe.

Podstawowym założeniem przyjętej metody pracy było skonfrontowanie ze sobą danych statystycznych, trendów sygnalizowanych w opracowaniach specjalistycznych oraz wniosków wynikających z polityk i dokumentów strategicznych obowiązujących w gminie, z informacjami pozyskanymi w trybie mapowania subiektywnego od różnych użytkowników miasta.

Niniejsze opracowanie powstawało w trybie współprojektowania, na tyle na ile pozwoliła na to sytuacja epidemiczna (COVID-19). Na poszczególnych etapach jego powstawania zaangażowano różne grupy interesariuszy, które miały szansę wskazać kluczowe obszary wymagające analizy.

Spośród interesariuszy najważniejsi byli mieszkańcy, dla których przygotowano ankietę. Została ona dostarczona do każdego gospodarstwa domowego, a następnie odbierana w specjalnie przygotowanych anonimowych urnach rozlokowanych w szkołach oraz w urzędzie miasta. W ankiecie mieszkańcy mieli możliwość wskazania istotnych w ich ocenie problemów, które stanowią dla samorządu istotne wyzwanie w najbliższej dekadzie.

Kluczowym zasobem danych opisujących subiektywny odbiór stanu gminy był zatem materiał powstały w wyniku prowadzonego na początku 2021 roku dialogu z mieszkańcami.

Cennych informacji dostarczyła również seria wywiadów pogłębionych z przedstawicielami jednostek miejskich (MOKiS, CUS), środowisk przedsiębiorców, edukacji, czy służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.

Wywiady pozwoliły na zidentyfikowanie unikalnych punktów widzenia poszczególnych grup na sytuację panującą w gminie. Poznanie stanowiska przedsiębiorców było istotne ze względu na pojawiające się zewnętrzne zagrożenia obserwowane w gospodarce, a przez to – konieczność poszukiwania alternatywnych kierunków rozwoju bazy ekonomicznej gminy. Proces ten stanowi spore wyzwanie w świetle zmieniających się ogólnoswiatowych uwarunkowań gospodarczych oraz obserwowanych trendów krajowych.

Wywiady stanowiły zatem znakomitą okazję do skonfrontowania oczekiwań interesariuszy o bardzo zróżnicowanym sposobie postrzegania i oceny potrzeb miasta oraz pożądanym kierunków jego rozwoju.

Opracowanie zostało przygotowane w oparciu o dane zebrane na koniec 2018 roku lub na koniec 2020 roku. Materiał opiera się o analizę dokumentów strategicznych i polityk/programów gminnych, danych dostępnych w rejestrach publicznych i urzędowych oraz literaturę przedmiotu. Tam, gdzie dla prowadzonego wywodu było to możliwe i wskazane, kontekstowo przedstawiono dane prezentujące sytuację w trzech lub większej liczbie innych gmin o profilu podobnym do Myślenic (gminy miejsko-wiejskie położone w strefie zewnętrznej obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich). Gminy dobrano według następującego klucza: pięć gmin zlokalizowanych w obszarze funkcjonalnym dużego miasta: Gryfino (Szczecin), Góra Kalwaria (Warszawa), Kąty Wrocławskie (Wrocław), Żukowo (Trójmiasto), Barczewo (Olsztyn) oraz jedna gmina w najbliższym sąsiedztwie: Dobczyce. Ośrodki te znalazły się w tej samej grupie porównawczej w bazie Monitoring Rozwoju Lokalnego Związku Miast Polskich.

1.1. Zdiagnozowane potencjały

► WYRÓŻNIAJĄCA GMINĘ AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA MIESZKAŃCÓW

Myślenice konsekwentnie wyróżniają się, zarówno na tle województwa jak i na tle całego kraju, jeżeli chodzi o poziom obywatelskiej mobilizacji wyborczej, świadczącej wymownie o szeroko rozpowszechnionej i wysokiej świadomości obywatelskiej. Ostatnie, ogólnopolskie wybory – wybory prezydenckie z 2020 roku, zgromadziły przy urnach aż 73,71% mieszkańców gminy, podczas gdy frekwencja na poziomie województwa wyniosła 70,38%, a wynik ogólnopolski to 68,18%.

Równie wyraźny dystans frekwencyjny między wynikiem w Myślenicach, a wynikami z całej Małopolski oraz całego kraju odnotowano w przypadku wyborów parlamentarnych z 2019 roku. Frekwencja ogólnopolska wyniosła wówczas 61,74%, do urn wybrało się 63,78% Małopolan, podczas gdy w akcie wyborczym wzięło udział aż 66,20% mieszkańców Myślenic.

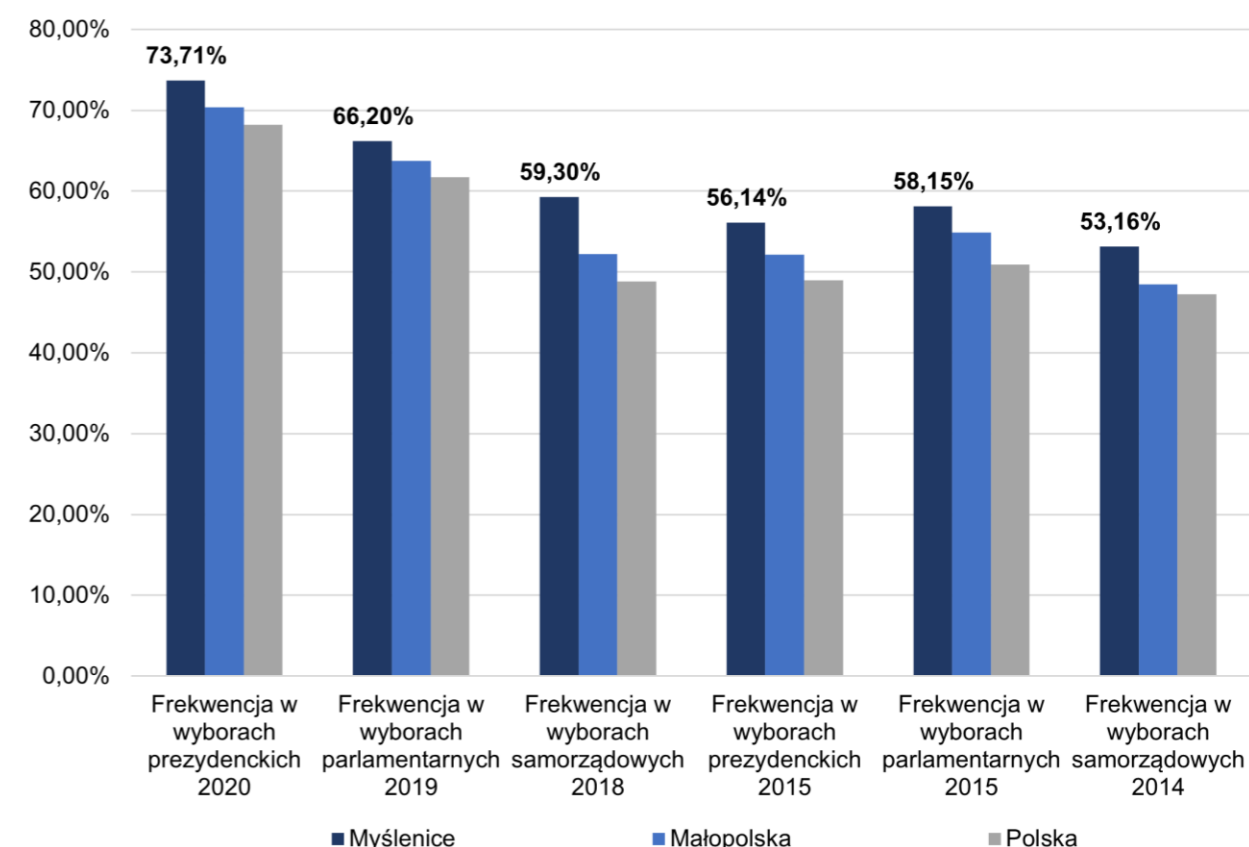
Wybory samorządowe okazały się dla mieszkańców gminy szczególnie mobilizującą okazją do wykazania się postawami obywatelskimi. Frekwencja na poziomie 59,30% w Myślenicach, na tle frekwencji ogólnopolskiej na poziomie 48,83% oraz na poziomie wojewódzkim – 52,20%, robi szczególne wrażenie i świadczy o dużym poziomie koncentracji mieszkańców gminy na samorządzie, jako narzędziu osiągnięcia dobrostanu mieszkańców gminy.

Opisywana tendencja ma charakter długoterminowy, co dobrze świadczy o trwałym i stabilnie wysokim poziomie aktywności obywatelskiej mieszkańców gminy. W przypadku wyborów prezydenckich i parlamentarnych z 2015 roku oraz wyborów samorządowych z 2014 roku, mieszkańcy gminy Myślenice wykazywali się konsekwentnie wysoką na tle województwa i kraju, frekwencją. Zasługuje to na szczególne uznanie także ze względu na fakt, że województwo małopolskie plasuje się pod tym względem w czołówce regionów o wysokiej frekwencji i w przypadku wszystkich wyborów, których wyniki frekwencyjne zostały wyżej przytoczone lub wzmiankowane, wynik dla Małopolski był wyższy wobec uśrednionego wyniku ogólnopolskiego.

Frekwencja wyborcza w Myślenicach została także odnotowana, jako ważny wskaźnik obywatelskiej aktywności mieszkańców gminy, w rankingu aktywności społecznej opracowanym przez Fundację Klon/Jawor i opublikowanym w maju 2016 roku przez „Wspólnotę”, czasopismo o tematyce samorządowej. W rankingu tym wzięto pod uwagę frekwencję wyborczą w trzech ostatnich (przed 2016 rokiem) wyborach: samorządowych w 2014 roku, prezydenckich (średnią z obydwu tur) i parlamentarnych w 2015 roku. Miejsce w rankingu determinowane było frekwencją we wszystkich trzech wyborach. W kategorii gmin miejsko-wiejskich Myślenice uzyskały w analizowanym wymiarze aż 26 punktów, co pozwoliło na zajęcie bardzo wysokiego 15 miejsca w skali ogólnopolskiej, w rankingu aktywności społecznej bazującym na 4 kluczowych wskaźnikach: aktywności obywatelskiej, zaangażowania mieszkańców w działalność organizacji pozarządowych, aktywności jednostek samorządu terytorialnego w zakresie wspierania organizacji pozarządowych oraz aktywności społecznej w nieformalnych inicjatywach, typu

zbiórki publiczne. Dobre wrażenie dotyczące aktywności obywatelskiej Myśleniczian potęguje fakt, że spośród gmin miejsko-wiejskich z całej Polski, które zajęły w rankingu aktywności społecznej wyższe miejsca wobec Myślenic (od 1 do 14 i 15 miejsca ex equo wobec Myślenic), jedynie trzy: Łomianki, Suraz i Piaseczno, uzyskały więcej punktów za aktywność obywatelską (frekwencja wyborcza) od Myślenic. Kiedy dodamy, że zarówno Łomianki, jak i Piaseczno to – *de facto* – przedmieścia Warszawy, a Warszawa zajmuje bezapelacyjnie pierwsze miejsce w rankingu w kategorii miast powyżej 100 tys. mieszkańców, wynik Myślenic w wymiarze aktywności obywatelskiej możemy uznać za wręcz imponujący. [Źródło: PKW, BNGO]

Względnie dobrze mieszkańcy oceniają także relacje sąsiedzkie. Pozytywnie oceniło go łącznie ponad połowa respondentów (51%). Najwięcej pozytywnych ocen odnotowano w grupach wiekowych: 36-45 lat (53%) i 46-55 lat (55%) oraz wśród osób z wykształceniem zawodowym (60%). Nieco lepiej (tj. o 4 pp.) tę kwestię oceniali: mieszkający na wsi względem respondentów z miasta oraz kobiety (53%) względem mężczyzn (49%). Najniższą ocenę (27% negatywnych odpowiedzi) wystawiły temu zjawisku osoby prowadzące działalność gospodarczą. [Źródło: BAM 2021]

Rys.I.1. Frekwencja w wyborach. Porównanie frekwencji w Myślenicach z frekwencją krajową i w województwie małopolskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW.

► ROZWIJAJĄCY SIĘ BUDŻET OBYWATELSKI JAKO NARZĘDZIE DEMOKRACJI BEZPOŚREDNIEJ

Samorząd myślenicki przystąpił do przygotowań służących uruchomieniu Budżetu Obywatelskiego (BO) z odpowiednim wyprzedzeniem – w 2017 roku, czyli w roku poprzedzającym rok wprowadzenia ustawowego obowiązku w tym zakresie dla gminy na prawach powiatu. W dniu 31 marca 2017 roku Rada Miejska w Myślenicach przyjęła Regulamin Myślenickiego Budżetu Obywatelskiego. Na jego podstawie zrealizowano, jak dotąd, trzy edycje BO.

W 2018 roku zgłoszono osiem projektów o zasięgu ogólnomiejskim. Na projekty zwycięskie głosowało odpowiednio 2734 i 2299 mieszkańców. Trudno jednak nie zauważyć imponującej frekwencji mieszkańców Myślenic – prawie 19% mieszkańców gminy (8313 z 44189 osób) skorzystało ze swojego uprawnienia do udziału w głosowaniu. W przypadku stolicy regionu – Krakowa – w pierwszej edycji BO wzięło udział jedynie 10% mieszkańców, co oznacza, że wynik myślenicki, jako dwukrotnie lepszy, zasługuje na uznanie. Niestety w 2019 roku odnotowano spadek zainteresowania Budżetem Obywatelskim jako narzędziem współdecydowania o gminie. Zgłoszono wprawdzie 7 projektów ogólnomiejskich (tylko o jeden mniej niż w 2018 roku) ale w głosowaniu wzięło udział jedynie niecałe 14% mieszkańców, zaś na zwycięskie projekty okółmiejskie oddano odpowiednio 1822 i 1205 głosów. W roku 2020 frekwencja powróciła do poziomu 19%, co uznać należy za bardzo dobry wynik, a na zwycięskie projekty głosowało 1228, 1202 i 1137 osób (w edycji z roku 2020 wybrano do realizacji trzy projekty spośród siedmiu zgłoszonych).

Uwagę zwraca wysoki poziom świadomości społecznej i poczucia współodpowiedzialności za wspólne bezpieczeństwo na poziomie ogólnomiejskim, o czym świadczy charakter zwycięskiego projektu BO w I edycji, na który oddano najwięcej głosów (2734): „Poprawa bezpieczeństwa dla Gminy Myślenice. Sfinansowanie zakupu sprzętu specjalistycznego w postaci dwóch quadów ratowniczych, przyczepy do transportu osób poszkodowanych oraz transportu quadów”. Także w 2019 roku najwięcej głosów, bo 1822, zebrał projekt, w tle którego stały podobne cele: „Zwiększenie skuteczności ratownictwa i zmniejszenie strat po pożarowych poprzez wyposażenie strażaków OSP oraz GPR Myślenice w sprzęt Termowizyjny i Noktowizor”, co wpisuje się w wyżej zasygnalizowany trend. Trudno nie odnieść jednak wrażenia, że BO stał się w omawianym przypadku narzędziem wspierającym zaspokajanie bardzo podstawowych potrzeb gminy związanych z zapewnianiem bezpieczeństwa mieszkańców.

Na podstawie trzech edycji BO w Myślenicach przyjęto do realizacji 64 projekty. Przyglądając się szczegółowo wynikom i statystykom głosowania z ostatniej edycji BO (2020 rok), warto odnotować wysoki poziom dojrzałości procesu, pomimo ledwie trzech jego edycji. Po pierwsze, aż 46 projektów na 51 (90%) przeszło pozytywną weryfikację i trafiło do puli projektów objętych głosowaniem. Po drugie, w głosowaniu oddano aż 93% głosów ważnych. Po trzecie, oddano zdecydowanie większą liczbę głosów na projekty okółmiejskie/sołeckie (6985 głosów) w stosunku do projektów ogólnomiejskich (5392 głosów), co wskazuje na wysoki poziom koncentracji mieszkańców gminy na zadaniach istotnych dla społeczności lokalnych i z bezpośredniego sąsiedztwa. [Źródło: UMIG, PKW, WYWIADY]

► ROZWIJAJĄCY SIĘ ZAKRES WSPÓŁPRACY GMINY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Gmina prowadzi współpracę z organizacjami pozarządowymi, a jej zasady reguluje *Roczny program współpracy Gminy Myślenice z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*.

Jeżeli chodzi o zakres zadań realizowanych przez organizacje zdefiniowane w ustawie i objętych dofinansowaniem, w przypadku programu na rok 2021, gmina Myślenice zdecydowała się na poszerzenie ich katalogu wobec lat poprzednich. W przypadku programu definiującego współpracę w 2021 roku, potraktowano jako priorytetowe następujące zadania:

1. Zadania mające na celu organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży szczególnie w okresie ferii zimowych i wakacji (realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).
2. Zadania mające na celu udostępnienie usług medycznych i rehabilitacyjnych szczególnie dla ludzi starszych, samotnych i ubogich oraz dla osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych.
3. Zadania mające na celu wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem sportu amatorskiego oraz sportu dzieci i młodzieży.
4. Zadania ze sfery kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego skierowanego szczególnie na rzecz dzieci i młodzieży oraz rodzimej kultury i sztuki amatorskiej.
5. Zadania mające na celu upowszechnianie postaw ekologicznych na rzecz ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego.
6. Zadania mające na celu promocję i upowszechnianie lokalnej turystyki oraz kreowanie produktu turystycznego (tworzenie, rozwój, promocja) wokół lokalnych atrakcji turystycznych.
7. Zadania mające na celu wspieranie działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w tym wspieranie sieciowania, współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy organizacjami pozarządowymi.

W poprzednich latach konsekwentnie obejmowano finansowaniem zadania związane z organizacją czasu wolnego dzieci, usług medycznych i rehabilitacyjnych, kultury fizycznej i sportu oraz sfery kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego (takie zadanie odnajdujemy w sprawozdaniach za rok 2019, 2018 i 2017, ale już zadania związane z promowaniem postaw ekologicznych, lokalnej turystyki i kreowania produktu turystycznego, a także z działalnością na rzecz organizacji pozarządowych, to novum obecne w programie na rok 2021, które należy potraktować jako przejaw wzrostu świadomości przedstawicieli gminy

wobec zadań zyskujących na intersubiektywnie pojętej istotności społecznej. Warto dodać, że w ramach programu na rok 2018, gmina finansowała także zadania służące poszerzaniu zakresu wiedzy uczniów szkół podstawowych jeżeli chodzi o udzielenie pierwszej pomocy w sytuacjach zagrożenia życia, co także zasługuje na najwyższe uznanie ze względu na pragmatyczny i jednocześnie prospołeczny charakter dofinansowywanych działań. Katalog działań objętych wsparciem gminy, przyjęty w programie na rok 2021, zdecydowanie odbiega in plus, zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym (różnorodności zakresowej), względem programu na rok 2016, kiedy to zdecydowano się na wspieranie finansowe jedynie realizacji zadań związanych kulturą i sportem.

Jeżeli chodzi o środki finansowe przeznaczane na realizację zadań przez organizacje pozarządowe i inne opisane w art. 3 ust. Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, gmina zabezpieczyła na te cele ok. 1 700 000 zł, gdy w latach 2017-2019 było to ok. 1 500 000 zł. Ostatnie lata to czas wyraźnego progresu jeżeli chodzi o wysokość wsparcia finansowego działalności uprawnionych do tego organizacji. W roku 2016 gmina przeznaczyła na realizację jednego wówczas zadania priorytetowego: kultury fizycznej i sportu – zaledwie 800 000 zł.

Należy jednocześnie zauważyć, że nowe zadania, objęte finansowaniem w ramach programu na rok 2021, czyli upowszechnianie postaw ekologicznych, lokalnej turystyki i wspieranie działalności na rzecz organizacji pozarządowych – będą finansowane z pomocą raczej niewielkich kwot, zarówno w liczbach bezwzględnych, jak i w zestawieniu ze środkami na inne zadania (ok. 10 000 na każde z wymienionych zadań, przy setkach tysięcy na realizację zadań finansowanych rokrocznie). Samo wprowadzanie nowych zadań do katalogu zadań stanowiących współpracę samorządu z organizacjami pozarządowymi traktować należy jako cenny potencjał rozwoju III sektora w gminie. [Źródło: UMIG, WYWIADY]

► KORZYSTNY POZIOM AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY JAKO PUNKT WYJŚCIA DO DALSZEGO ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

Aktywność społeczną mieszkańców gminy można określić jako umiarkowaną. Liczba samych zarejestrowanych organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wyniosła w 2019 roku 3,4 i w grupie porównawczej 76 gmin należała do wartości powyżej wartości dla całego zbioru. Nieznacznie powyżej wartości średniej dla 76 gmin kształtowała się natomiast liczba nowo zarejestrowanych stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców, która w 2019 roku wyniosła 2,0. Na tle gminy korzystnie kształtuje się aktywność społeczna na terenie miasta Myślenice. W skali całego województwa małopolskiego Myślenice charakteryzowały się wysokim poziomem aktywności społecznej i średnim tempem jej wzrostu w latach 2008-2017. [Źródło: MS, MRL]

► LICZNY SEKTOR ORGANIZACJI DZIAŁAJĄCYCH W SFERZE KULTURY I REKREACJI

W 2020 roku w Myślenicach zarejestrowanych było 131 podmiotów prowadzących działalność w zakresie kultury i rekreacji (PKD, sekcja R). Wynik ten oznaczał wzrost o ponad 82% względem roku 2010, co wskazuje na wysoką dynamikę rozwoju tego sektora gospodarki. Gmina Myślenice, obok Wieliczki była jedyną gminą miejsko-wiejską w województwie małopolskim, w której liczba podmiotów zarejestrowanych w sekcji R przekroczyła 100. W województwie wynik taki osiągnęło jedynie 8 gmin wliczając w to powiaty grodzkie (Kraków, Tarnów i Nowy Sącz). [Źródło: GUS]

► DUŻE ZAANGAŻOWANIE MIESZKAŃCÓW W DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI SPORTOWYCH

Wyraźnie widoczne było ponadprzeciętne zaangażowanie mieszkańców gminy w działalność stowarzyszeń sportowych. Liczba członków stowarzyszeń sportowych w 2018 roku wyniosła 60,6 na 1 tys. mieszkańców. W grupie sześciu miast stanowiących wąską grupę porównawczą, nieznacznie wyższy wynik odnotowano jedynie w Dobczycach (63,5‰). W pozostałych przypadkach były to wartości kilkukrotnie niższe. [Źródło: MRL]

► PONADPRZECIĘTNY UDZIAŁ WYDATKÓW NA ORGANIZACJE POŻYTKU PUBLICZNEGO W BUDŻECIE GMINY ORAZ KORZYSTNY TREND W ZAKRESIE WARTOŚCI WYDATKÓW NA DOTACJE DLA OPP

Poziom wydatków na organizacje pożytku publicznego w gminie Myślenice kształtował się na poziomie nieznacznie powyżej wartości średniej dla grupy porównawczej 76 gmin. Udział wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego w wydatkach bieżących przekroczył w 2019 roku poziom 0,8%. Kwota wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego przypadająca na 1 tys. mieszkańców wyniosła w 2019 r. 32,5 tys. zł i była minimalnie tylko niższa od wartości średniej dla 76 gmin wiejsko-miejskich (32,6 tys. zł). Od roku 2013 wartość ta natomiast systematycznie rosła. [Źródło: MRL]

► PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ JAKO WYRÓŻNIK MYŚLENICZAN

W ostatnich latach odnotowano w Myślenicach wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym. Wyłączając z analizy globalnie przełomowy pod wieloma względami rok 2020 (efekt pandemii COVID-19), w latach 2017-2019 notowano rokrocznie wzrost ich liczby, poczynając od 2020 podmiotów w roku 2017, poprzez 2019 w roku 2018 do 2202 podmioty w roku 2019. Dało to Myślenicom bardzo wysokie, bo 16. miejsce na 182 gminy województwa małopolskiego, oraz pierwsze miejsce w powiecie myślenickim. Pozostałe gminy powiatu zajęły od 27. miejsca w województwie (Siepraw) do 107. miejsca (Tokarnia). [Źródło: BDL GUS]

► RÓŻNORODNE I ATRAKCYJNE FORMY PRZEKAZYWANIA INFORMACJI

Gmina korzysta z różnorodnych kanałów docierania do mieszkańców z informacjami. Pośród nich ważną rolę ogrywa internetowa platforma gminna: www.myslenice.pl o zadowalającym poziomie częstotliwości aktualizacji treści i ich dostosowywania do dynamiki zdarzeń istotnych dla gminy. Pod względem ilościowym jej zawartość jest na dobrym poziomie. Nawigacja w obrębie kategorii jest bardzo prosta i nie nastręcza trudności nawet mniej wprawnemu użytkownikowi Internetu. Podstawowy podział kategorialny strony na: aktualności, miasto, samorząd, dla mieszkańca, dla turysty, strategia i rozwój, kontakt, nie jest wprawdzie optymalny – przykładowo: informacje z działu „Miasto” i z działu „Samorząd” mogłyby znaleźć się w jednym dziale, a rdzeniowy i wart docenienia podział na informacje „Dla mieszkańca” i „Dla turysty” zostaje zakłócony występowaniem pozostałych, równorzędnych działów (w domyśle – nie kierowanych do mieszkańca ani do turysty). Niewielkim nakładem pracy i po pozyskaniu informacji zwrotnej od mieszkańców i turystów jako użytkowników strony, można dokonać jej optymalizacji polegającej jedynie na rekategoryzacji działów i zmianie nazw poszczególnych kategorii.

Wśród narzędzi służących budowaniu i utrzymywaniu kontaktu z mieszkańcami wymienić należy także telewizję internetową, której oferta wykracza poza granice gminy Myślenice i pozwala na docieranie do odbiorców z terenu całego powiatu. Strona zawiera czytelnie pokategoryzowane zasoby obejmujące działy: kultura, rozrywka, sport, edukacja, historia, zdrowie, inwestycje, polityka, religia, programy cykliczne.

Oferta jest zatem szeroka i każdy widz/czytelnik może łatwo znaleźć interesujące go/ją materiały. Strona jest aktualizowana systematycznie, choć – zależnie od tematu – w różnych interwałach. Umożliwia także oglądanie wybranych audycji na żywo. Interfejs strony jest czytelny, a treści wizualne i tekstowe prezentowane są w nowoczesnej, przyjaznej użytkownikowi formie.

Nie inaczej w przypadku profilu Facebook’owego gminy. Jest systematycznie aktualizowany poprzez wprowadzanie treści o ważnych wydarzeniach w gminie lub dotyczących gminy. Materiały na profilu są bogato ilustrowane profesjonalnie wykonanymi fotografiami i nagraniami video. Nie odnotowujemy wprawdzie szczególnie dużej aktywności odwiedzających profil, nie mniej jednak na docenienie zasługuje systematyczna praca służąca dostarczaniu mieszkańcom bieżących informacji.

Myślenice są także obecne na platformie glos24.pl, gdzie również nie brakuje bieżących informacji dotyczących gminy i spraw ważnych dla jej społeczności. Mieszkańcy mają także do dyspozycji portal esedno.pl, który jednak charakteryzuje się znacznie mniej czytelną i przyjazną użytkownikowi nawigacją, a aktualności są tam publikowane co kilka dni.

Samorząd dociera do mieszkańców gminy także za pomocą informacji SMS-owej, wysyłanej na telefony komórkowe. Kanał ten jest jednak wykorzystywany głównie do przesyłania informacji o charakterze ostrzeżeń komunikacyjnych. W latach 2017-2020 wysłano 9 ostrzeżeń komunikacyjnych oraz 79 informacji ogólnych. [Źródło: UMIG, WYWIADY]

► DUŻY POTENCJAŁ RAD SOŁECKICH

W gminie prężnie działają Rady Sołeckie, których kompetencje określa paragraf 14 Uchwały Nr 36/V/2015 Rady Miejskiej w Myślenicach z dnia 29 stycznia 2015 roku w sprawie uchwalenia statutów Sołectw. W gminie istnieje 17 rad obejmujących działaniem obszar sołectw: Bęczarka, Borzęta, Bysina, Bulina, Chełm, Droginia, Głogoczów, Jasienica, Jawornik, Krzyszkowice, Łęki, Osieczany, Polanka, Poręba, Trzemeśnia, Zasań, Zawada.

W ich skład wchodzi od 5 do 8 wybieranych członków. Rolą rady jest wspomaganie Sołtysa w jego codziennej działalności poprzez służenie radą i opinią. Posiedzenia odbywają się co najmniej 2 razy w roku, a działalność Rad Sołeckich finansowana jest z dotacji celowej w wysokości ok. 200 000 zł rocznie na podstawie rozpatrzonych przez urząd gminy wniosków Rad Sołeckich.

Niewielka częstotliwość spotkań rad oraz ograniczenie ich ograniczenie kompetencyjne to słabsze strony Rad Sołeckich, nie mniej jednak tkwi w nich duży potencjał docierania z ważnymi dla mieszkańców sprawami w sposób bardziej bezpośredni i angażujący małe społeczności lokalne składające się na społeczność gminy. [Źródło: UMIG, WYWIADY].

► NOWE NARZĘDZIA DIALOGU Z MIESZKAŃCAMI

Za istotny potencjał w obszarze współpracy między gminą a mieszkańcami należy uznać działania, jakie urząd podjął w ostatnim czasie, aby wzmocnić dialog z mieszkańcami. Przez wiele lat istotną słabością urzędu była słaba bezpośrednia komunikacja z mieszkańcami. W 2018 roku utworzono stronę internetową www.myslenice.pl/kontakt/kontakt-z/pytanie-do-burmistrza, rozwijając komunikację na linii mieszkańcy – samorząd.

System *#ZapytajBurmistrza* umożliwia zgłaszanie uwag, problemów i wątpliwości dotyczących nieprawidłowości w działaniu gminy. Pytanie można zadać poprzez istniejącą stronę internetową wypełniając dostępny formularz. Za pośrednictwem strony można przesyłać do Burmistrza różne pytania. W roku 2020 przesłano ich 102.

W analizowanym okresie 1/4 zgłaszanych spraw dotyczyła kwestii związanych z jakością życia, 1/4 kwestii związanych była z mobilnością, a około 15% odnotowywanych spraw związanych było z tematyką ochrony środowiska oraz sprawami socjalnymi. Co dziesiąta sprawa dotyczyła kwestii związanych z planowaniem przestrzennym, zarządzaniem nieruchomościami oraz ogólnie funkcjonowania gminy. [Źródło: UMIG, WYWIADY, BAM 2021]

1.2. Zdiagnozowane problemy

► MAPA MYŚLENICKICH ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH JAKO TERRA INCOGNITA

Przed gminą stoi ważne zadanie – określenie liczby aktywnie działających na jej terenie organizacji pozarządowych oraz ich klasyfikacja. Gmina jest obecnie na etapie realizacji tego zadania, co niewątpliwie przyczyni się do dalszej poprawy jakości współpracy z sektorem pozarządowym, ale dopóki to zadanie nie zostanie zrealizowane, w gminie nadal brakować będzie realnego obrazu trzeciego sektora, a zatem także wiedzy o jego jak dotąd nie w pełni ujawnionym potencjale.

Ogólnopolska baza organizacji: ngo.gov.pl ujawnia 173 organizacje w gminie Myślenice, zaś w przypadku gmin miejsko-wiejskich o podobnej liczbie ludności odnotowano następujące wartości: Czechowice-Dziedzice – 99 organizacji, Skawina (de facto przedmieście Krakowa) – 153 organizacje, Andrychów – 101 organizacji. Biorąc pod uwagę powyższe, Myślenice wypadają, w perspektywie porównawczej, zadowolająco, co nie zmienia faktu, że potrzebna jest pogłębiona weryfikacja faktycznego stanu rzeczy w bezpośrednim kontakcie z przedstawicielami myślenickiego III sektora.

Urealnienie mapy myślenickiego III sektora, jej późniejsza systematyczna aktualizacja, ale też kategoryzacja bazująca na branżowych specjalizacjach poszczególnych organizacji – to warunki konieczne leżące u podstaw profesjonalnej i transparentnej współpracy samorządu i III sektora. Dzięki temu roczne programy współpracy w pełniejszym stopniu skonsumenty potencjały tkwiące w poszczególnych organizacjach, także tych, które nie wchodziły jak dotąd we współpracę z samorządem. Do czasu uzyskania wiedzy w tym zakresie, obszar ten uznać należy za białą plamę. [Źródło: UMIG, BNGO, WYWIADY]

► NIEAKTYWNY SEGMENT EKONOMII SPOŁECZNEJ

Ekonomia społeczna i solidarna to sfera aktywności obywatelskiej, która poprzez działalność gospodarczą i/lub działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego) oraz rozwojowi lokalnemu.

Według definicji sformułowanej przez europejską sieć badawczą EMES (European Research Network) inicjatywy wpisujące się w przedsiębiorczość społeczną powinny charakteryzować się równocześnie spełnianiem:

- a) kryteriów ekonomicznych (prowadzeniem w sposób ciągły, regularny działalności ekonomicznej, niezależnością, suwerennością instytucji w stosunku do instytucji publicznych; ponoszeniem ryzyka ekonomicznego; istnieniem choćby minimalnej liczby płatnych pracowników),

- b) społecznych (wyraźną orientacją na społecznie użyteczny cel przedsięwzięcia; oddolnym, obywatelskim charakterem inicjatywy; specyficznym, możliwie demokratycznym systemem zarządzania; możliwie wspólnotowym charakterem działania; ograniczoną dystrybucją zysków).

Działalności zgodnej z wyżej zaprezentowanym opisem definicyjnym jeszcze w gminie Myślenice nie zorganizowano – brakuje zatem organizacji realizującej wyżej opisane cele, spełniających wyżej opisane kryteria, ale także brakuje regulacji pozwalających na aktywizację sektora ekonomii społecznej w gminie. Podjęcie działań inicjujących w omawianym zakresie powinno pozostawać w zgodzie z „Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej”, przyjętym uchwałą nr 11 Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej”. Dokument ten odzwierciedla aktualne podejście instytucji państwowych do zagadnienia oraz praktyki ekonomii społecznej w Polsce. [Źródło: UMIG, WYWIADY]

► BRAK STRATEGII KOMUNIKACJI Z MIESZKAŃCAMI

W gminie Myślenice nie brakuje ciekawych i właściwie prowadzonych inicjatyw ukierunkowanych na angażowanie mieszkańców w życie gminy oraz w proces decyzyjny dotyczący ważnych dla gminy spraw. Brakuje natomiast systemowego podejścia do komunikacji na linii: samorząd – mieszkańcy.

Współczesny samorząd dociera do mieszkańców skutecznie, we właściwych momentach i w szerokim zakresie istotnych dla mieszkańców tematów, pod warunkiem stosowania proaktywnej polityki komunikacyjnej oraz zagwarantowania dostępu do dwustronnych narzędzi komunikacyjnych (samorządu w stronę mieszkańców oraz mieszkańców w stronę samorządu). W praktyce oznacza to projektowanie, organizację oraz stosowanie uprzednio zaprojektowanej i zorganizowanej komunikacji z mieszkańcami, zdefiniowanej zwykle w strategii komunikacji publicznej samorządu. Strategia taka obejmuje definicję podstawowych celów komunikacji publicznej i narzędzi służących realizacji tych celów, zarówno w obszarze polityki informacyjnej jak i konsultacyjnej, czyli zarówno jeżeli chodzi o środki służące docieraniu do mieszkańców z istotnymi dla nich informacjami, jak i o instrumenty służące pozyskiwaniu od mieszkańców informacji zwrotnej w kluczowych momentach rozwoju gminy.

Określenie szkieletu polityki informacyjnej i konsultacyjnej pozwala uspołnić działania komunikacyjne gminy, zwalniając samorząd z konieczności szczegółowego definiowania każdego zadania angażującego mieszkańców gminy od podstaw. Strategia komunikacji publicznej gminy, czy strategia komunikacji z mieszkańcami, może i powinna definiować podstawy, a zatem program minimum określający zasady rządzące przepływem informacji między samorządem a mieszkańcami. Wówczas przystępowanie do realizacji nowych zadań, strategicznych, inwestycyjnych czy koncepcyjnych, wymaga jedynie uszczegółowienia planu komunikacji w oparciu o cechy specyficzne danego zadania. Przykładowo: konsultacje społeczne przeprowadzane przy Myślenickim Budżecie Obywatelskim w roku 2017 odbywały się na

podstawie Zarządzenia Nr OA.0050.135/2017 Burmistrza Miasta i Gminy Myślenice z dnia 29.05.2017 r., zaś konsultacje społeczne przeprowadzane przy Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Myślenice na lata 2014-2020 odbywały się na podstawie Zarządzenia Nr OA.0050.40.2017 Burmistrza Miasta i Gminy Myślenice z dnia 01.03.2017 r. W obydwu przypadkach potrzebne jest zarządzenie lub uchwała rady gminy, nie mniej jednak mogą one odwoływać się do ustaleń ogólnych, uniwersalnych traktowanych jako kręgosłup polityki konsultacyjnej, ta zaś może być elementem szerszej rozumianej strategii komunikacyjnej.

Gmina Myślenice nie dysponuje, jak dotąd, strategią komunikacji publicznej, czy strategią komunikacji z mieszkańcami ani dokumentami węższymi zakresowo, np. uchwałą definiującą sposób prowadzenia polityki informacyjnej, czy też uchwałą polityki konsultacyjnej w ważnych dla gminy sprawach. Krokiem wstępnym do opracowania takiego dokumentu winna być sumienna ewaluacja dotychczasowej polityki komunikacyjnej, a zatem informacyjnej i konsultacyjnej, przeprowadzona przy udziale zainteresowanych mieszkańców, zaproszonych do udziału w takiej ewaluacji, oraz przy udziale przedstawicieli organizacji pozarządowych. Chronologicznie rzecz ujmując – warto najpierw opracować mapę myślenickiego III sektora, aby w drugim kroku – zaprosić przedstawicieli aktywnych, czynnych organizacji do udziału w ewaluacji polityki komunikacyjnej gminy. [Źródło: UMIG, WYWIADY]

► JEDNOSTRONNE NARZĘDZIA PASYWNEJ KOMUNIKACJI

W gminie brakuje narzędzi umożliwiających, ale też zachęcających mieszkańców do komunikacji zwrotnej, angażującej i pozwalającej na konstruktywną reakcję wobec informacji przekazywanych przez samorząd.

Jednym z aktywnych, choć nie nadużywanych kanałów komunikacji wykorzystywanym w gminie jest petycja. W przypadku petycji kierowanych do Burmistrza Miasta i Gminy Myślenice, jest ich zwykle ok. 3-4 rocznie. Wyjątkowy okazał się rok 2019, kiedy to skierowano ich aż 11. Jeżeli chodzi o petycje kierowane do Rady Miejskiej, te zdarzają się jeszcze rzadziej i jedynie w 2020 roku odnotowano ich zauważalną liczbę: 4.

Mieszkańcy nie dysponują natomiast możliwością skorzystania z internetowej platformy lub podplatformy konsultacyjnej, z pomocą której mogliby wypowiadać się w uporządkowany sposób na temat planowanych lub prowadzonych przedsięwzięć gminnych. Nie prowadzi się w gminie także systematycznych lub cyklicznych badań opinii, które mogłyby spełnić uzupełniającą rolę wobec procesów konsultacyjnych.

Jeżeli chodzi o klasycznie pojęte narzędzia konsultacji społecznych – te wykorzystywane są w Myślenicach doraźnie, podczas uruchomionych konsultacji na dany temat i na czas ich prowadzenia. W ostatnich latach korzystano zwykle z klasycznej formy spotkania bezpośredniego z mieszkańcami, lub w ostatnim roku – spotkań online, a w mniejszym stopniu – z konsultacji internetowych i ankiet internetowych. Nie wykorzystywano jak dotąd innych, bardziej zaawansowanych technik partycypacyjnych, o warsztatowym i interaktywnym charakterze.

Jedynie 25% mieszkańców gminy oceniło „raczej dobrze” lub „zdecydowanie dobrze” możliwość uczestnictwa w konsultacjach społecznych. 28% oceniło możliwość uczestnictwa w konsultacjach „zdecydowanie źle” lub „raczej źle”. Najbardziej niezadowoloną grupą są seniorzy, wśród których aż 44% osób wyrażało takie opinie. Duży odsetek niezadowolonych pojawia się również w grupie osób w wieku do 25 lat (33%). Nieznacznie gorzej kwestie możliwości uczestnictwa w konsultacjach oceniły osoby zamieszkujące tereny miejskie – 30%, wobec 27% osób z terenów wiejskich. Interesujący jest rozkład niezadowolonych wśród osób realizujących różną aktywność zawodową. Najbardziej krytycznie możliwość udziału w konsultacjach ocenili uczący się (44% osób z tej grupy) oraz osoby prowadzące własną działalność gospodarczą (33% osób z tej grupy). [Źródło: UMIG, WYWIADY, BAM 2021]

► SŁABA OCENA INFORMOWANIA MIESZKAŃCÓW O WAŻNYCH SPRAWACH DOTCZĄCYCH GMINY

Nie ma w gminie praktyki utrzymywania stale aktywnego kanału konsultacyjnego do potencjalnego wykorzystania z inicjatywy mieszkańców i w sprawach uznanych przez nich za istotne. Warto ten brak uzupełnić. Dziś wykorzystywane instrumentarium konsultacyjne oraz częstotliwość jego wykorzystywania nie pozwala mieszkańcom na realne współuczestniczenie w procesach koncepcyjnych i decyzyjnych w gminie. Aby tak się stało – potrzebne są jednak nie tylko regulacje na poziomie prawa miejscowego i dostępne narzędzia, ale także otwartość po obydwu stronach i stopniowo wytwarzany obyczaj partycypacyjny. Należy domniemywać, że przy odpowiednim podejściu samorządu do tego zagadnienia – aktywna obywatelsko społeczność Myśleniczian będzie ewoluowała w stronę nowoczesnej, aktywnej partycypacyjnie społeczności lokalnej.

Mimo różnorodnych i atrakcyjnych form przekazywania informacji wciąż ponad 1/3 ankietowanych mieszkańców ocenia „zdecydowanie źle” lub „raczej źle” otrzymywane informacje na ważne tematy dotyczące działań w gminie. Najgorzej sytuację oceniają mieszkańcy w wieku powyżej 65 lat (44% ankietowanych z tej grupy) oraz w wieku 26-35 lat (34%) i 36-45 lat (33%). Analizując wykształcenie respondentów, najgorzej informowanie o ważnych sprawach ocenili mieszkańcy z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym (odpowiednio 45% i 50% osób ankietowanych z tej grupy). Źle informowanie mieszkańców ocenia ponad 1/3 mieszkańców miasta i terenów wiejskich, przy czym na terenach wiejskich negatywnych ocen odnotowano o 2 pp. więcej. [Źródło: WYWIADY, BAM 2021]

► NISKA AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA NA DUŻYM OBSZARZE GMINY

Obszary o niskiej aktywności społecznej mieszkańców gminy mierzonej liczbą organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców koncentrowały się w północnej części gminy, za wyjątkiem Głogoczowa. Najniższą aktywność społeczną można było również zaobserwować ponadto w niektórych jednostkach z południowej części gminy (Bysina, Poręba, Łęki/Bulina). Aktywność obywatelska mierzona frekwencją w wyborach samorządowych 2014 była dla odmiany najniższa (poniżej 46%) w jednostkach: Borzęta i Głogoczów. [Źródło: GPR 2025]

1.3. Analiza SWOT dla obszaru Ludzie

Silne strony (Strengths):

- wysoka frekwencja w BO,
- wysoki poziom świadomości proceduralnej głosujących w BO,
- wysoki poziom aktywności obywatelskiej przejawiającej się we frekwencji wyborczej,
- rosnący zakres spraw i zadań powierzanych do realizacji organizacjom pozarządowym oraz rosnące budżety BO,
- wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców gminy na tle całego województwa,
- aktywne i systematycznie aktualizowane kanały komunikacji z mieszkańcami.

Zagrożenia (Threats):

- ryzyko rozwarstwienia mapy organizacji pozarządowych na jej dwa piętra: współpracujące systematycznie z gminą i systematycznie otrzymujące środki na bieżącą działalność statutową oraz działające w całkowitym oderwaniu od gminy i bez kontaktu z samorządem,
- alienacja mieszkańców względem samorządu ze względu na niedostatecznie i niesystematycznie aktywne kanały komunikacji dwustronnej na linii samorząd – mieszkańcy,
- rytualizacja konsultacji społecznych traktowanych jako dodatek do działań samorządu, a nie ich konstytutywna część składowa.

Słabe strony (Weaknesses) :

- słabo rozpoznana struktura organizacji pozarządowych w gminie i słabo rozpoznany potencjał NGO tkwiący w różnorodności tematycznej działalności poszczególnych organizacji,
- brak działającego sektora ekonomii społecznej oraz działań prowadzących do jego uruchomienia,
- brak strategicznego szkieletu relacji samorządu z mieszkańcami,
- brak zorganizowanego systemu planowania i organizowania konsultacji społecznych.

Szanse (Opportunities):

- trwały i pozytywny wpływ BO na procesy decyzyjne w gminie poprzez ich dopasowanie do potrzeb i oczekiwań mieszkańców,
- wpływ wysokiego poziomu aktywności obywatelskiej w wyborach ogólnopolskich na lokalną aktywność społeczną,
- wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych,
- stabilny rozwój gospodarczy gminy dzięki wysokiemu poziomowi przedsiębiorczości mieszkańców,
- pełniejsze wykorzystanie istniejących kanałów komunikacji do prowadzenia komunikacji dwustronnej, umożliwiającej pozyskiwanie informacji zwrotnej,
- wykorzystanie rad sołeckich do poszerzenia poziomu zarządzania gminą o niższe piętro samorządności.

II. Życie

W tym obszarze podjęto próbę oceny jakości życia w gminie. Przedmiotem analizy były przejawy dbałości o jego wysoką jakość. Badano między innymi: poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, dostępność i adekwatność oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej oraz dostęp do opieki zdrowotnej. Ważnym aspektem analizowanym w ramach tego obszaru była sytuacja demograficzna gminy. Podjęto próbę ustalenia zachodzących zjawisk społecznych oraz dostrzeganych problemów społecznych.

Niezwykle cennych informacji dostarczyło badanie ankietowe przeprowadzone na próbie ponad 800 osób mieszkających w Myślenicach, dotyczące opinii mieszkańców na temat ogólnej sytuacji gminy oraz perspektyw jej rozwoju, a także wywiady przeprowadzone z różnymi grupami interesariuszy procesu diagnostycznego.

Źródło: opracowanie własne przy wykorzystaniu strony wordclouds.com

2.1. Zdiagnozowane potencjały

► KORZYSTNA SYTUACJA W ZAKRESIE RUCHU NATURALNEGO

Potencjał demograficzny gminy do roku 2030 będzie systematycznie się zwiększał, pomimo tego, że dynamika tego wzrostu w latach 2020-2030 będzie słabła (prognozowany wzrost o 2,9%) zmierzając w stronę stagnacji. Pomimo wyraźnie spadającej liczby urodzeń, dzięki powoli rosnącej liczbie zgonów, gmina utrzyma dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego do roku 2030. Współczynnik przyrostu naturalnego w latach 2013-2019 spadł z poziomu 3,9‰ do 2,0‰. Pomimo obserwowanej tendencji spadkowej, Myślenice znalazły się w grupie gmin o korzystnej sytuacji w zakresie ruchu naturalnego, tj. odznaczających się dodatnim przyrostem naturalnym, obok Dobczyc, Kątów Wrocławskich oraz Żukowa. W latach 2010-2016 dodatni przyrost naturalny dotyczył również samego miasta Myślenice. [Źródło: PGUS, MRL, MS]

► DOBRE PODSTAWY ROZWOJU DEMOGRAFICZNEGO GMINY DO ROKU 2030

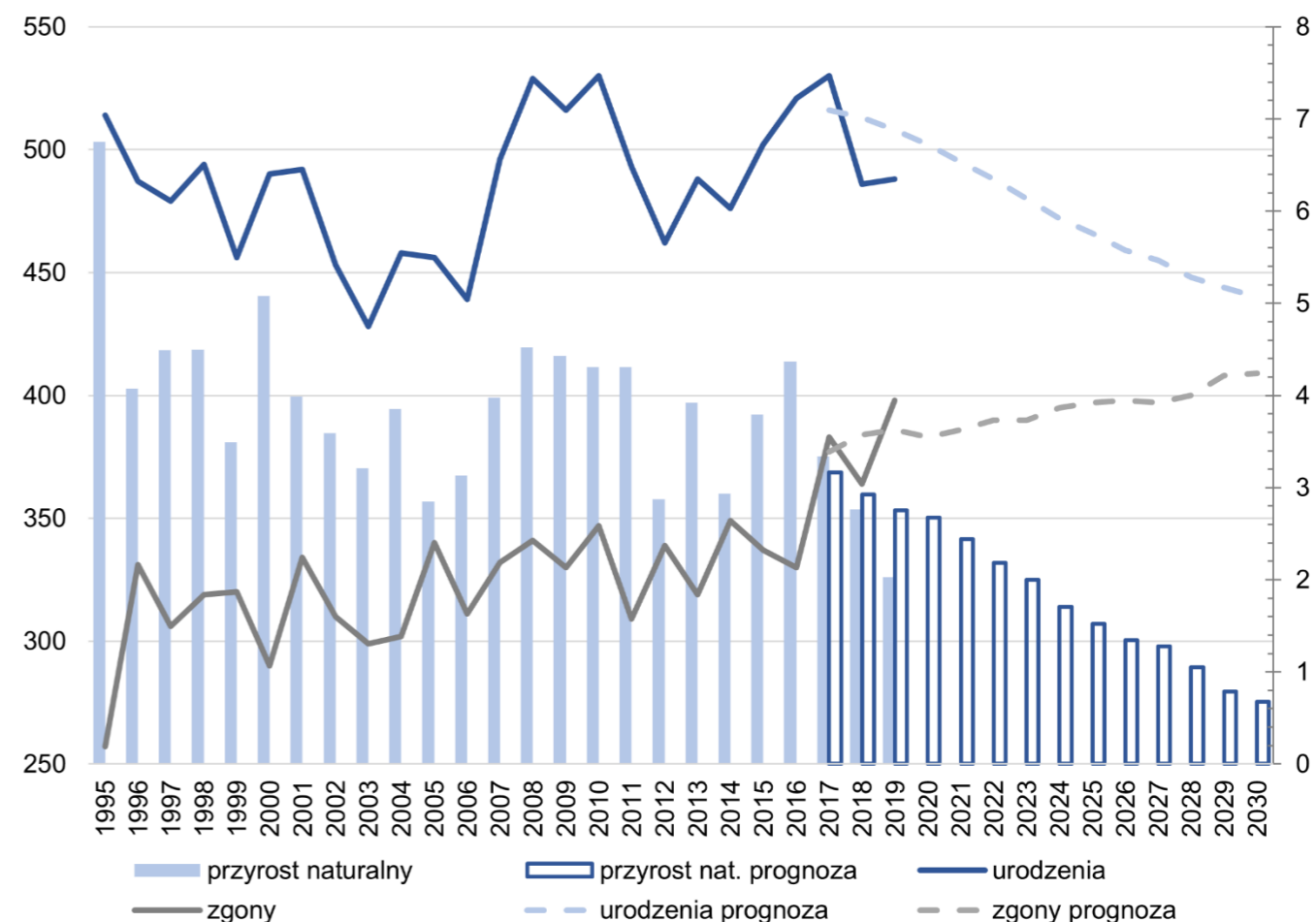
W okresie objętym prognozą demograficzną GUS do roku 2030, gmina Myślenice ma zachować nieznacznie pozytywny wynik w zakresie zmiany liczby ludności. Potencjał demograficzny, według prognozy GUS ma wzrosnąć z 44,4 tys. w 2019 r. do 45,8 tys. w 2030 r. (tj. o 3,1%). Wzrost ten należał, w grupie gmin przyjętych jako grupa porównawcza, do najniższych. W grupie tej niższy wynik, będący jednocześnie jedynym ujemnym, odnotowała gmina Gryfino (-4,2%). [Źródło: PGUS]

► KORZYSTNE ZMIANY W ZAKRESIE RUCHU NATURALNEGO DLA MIASTA MYŚLENICE

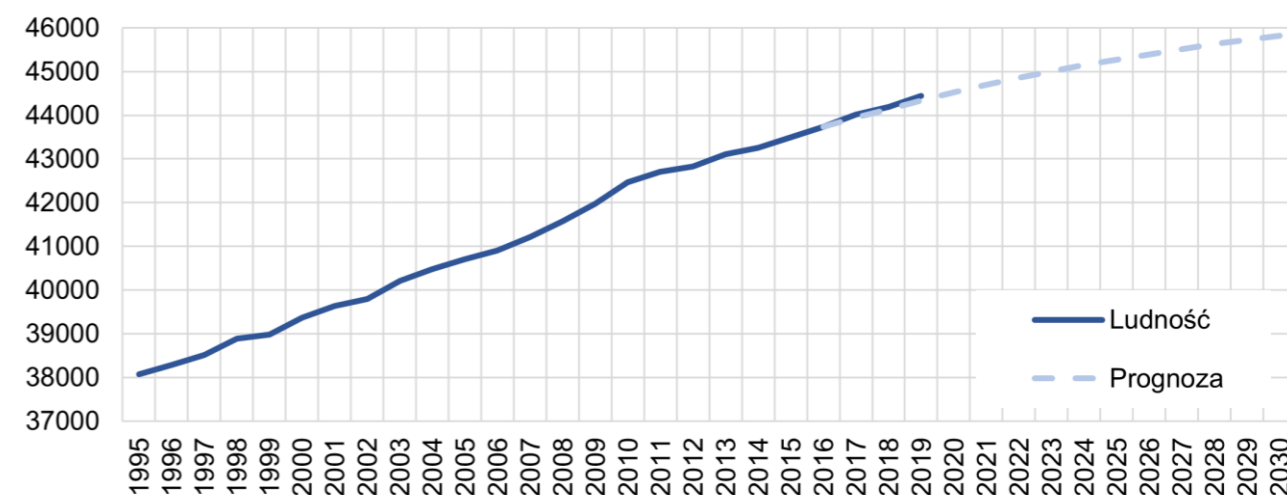
Miasto Myślenice, obok Nowego Brzeska, jako jedyny ośrodek miejski województwa w latach 2010-2016 zostało zaliczone do ośrodków miejskich typu progresywnego, a więc takich, które odnotowały korzystną zmianę w zakresie typu demograficznego. W przypadku Myślenic oznaczała ona przejście z typu charakterystycznego dla regresu demograficznego (typ H) do jednego z typów rozwojowych (typ A), w którym procesy emigracji kompensowane były pozytywnym trendem w zakresie przyrostu naturalnego. [Źródło: ARFP]

► ISTOTNA ROLA MIASTA MYŚLENICE W STRUKTURZE OSADNICZEJ WOJEWÓDZTWA

Miasto Myślenice pełni w strukturze osadniczej województwa rolę ośrodka ponadlokalnego II rzędu. Położenie w strefie bezpośredniego oddziaływania Krakowa pozwala określić je jako ośrodek satelicki względem Krakowa, charakteryzujący się silnym stopniem powiązań ze stolicą województwa. [Źródło: ARFP]

Rys. II. 1. Przyrost naturalny w gminie Myślenice w latach 1995-2019 wraz z prognozą do roku 2030
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Rys. II. 2. Liczba ludności gminy Myślenice w latach 1995-2030
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

► ATRACYJNOŚĆ OSIEDLEŃCZA GMINY

Pozytywny wymiar procesów migracyjnych wyrażonych w dodatnim saldzie migracji (133 osoby w 2019 roku) pozwala wnioskować o zauważalnym poziomie atrakcyjności osiedleńczej gminy. Ta, została skalsyfikowana przez uczestników badania ankietowego jako jeden z podstawowych atutów gminy. Świadczy o tym wysoka, bo wynosząca 4,13 ocena sumaryczna tej kwestii. „Zdecydowanie dobrze” atrakcyjność miejsca zamieszkania oceniło aż 44% respondentów, zaś „raczej dobrze” kolejnych 32%. Najwięcej pozytywnych ocen odnotowano w grupie wiekowej 56-65 lat oraz osób z wykształceniem wyższym (46%). Wyraźnie lepiej miejsce zamieszkania oceniali mieszkańcy miasta (49% – „zdecydowanie dobrze”) aniżeli wsi (41%). Wśród grup zawodowych mieszkańców uczestniczących w ankiecie najlepiej atrakcyjność gminy jako miejsca zamieszkania ocenili emeryci i renciści. [Źródło: BDL GUS, BAM 2021]

► WZGLĘDNIIE KORZYSTNA SYTUACJA W ZAKRESIE UDZIAŁU OSÓB SĘDZIWYCH W MIEŚCIE MYŚLENICE

Udział osób sędziwych (w wieku 80 lat i więcej) w ogóle liczby osób w wieku poprodukcyjnym, jakkolwiek podlega w przypadku miasta Myślenice systematycznemu wzrostowi, utrzymuje się na umiarkowanym w skali województwa poziomie. Pomimo tego, już ponad co dziesiąta osoba w wieku poprodukcyjnym przekroczyła wiek 85 lat. Wskaźnik liczby osób w wieku 80 lat i więcej w ogóle populacji gminy wyniósł 3,9%. Był to wynik najwyższy spośród wszystkich gmin z grupy porównawczej. [Źródło: MS, MRL]

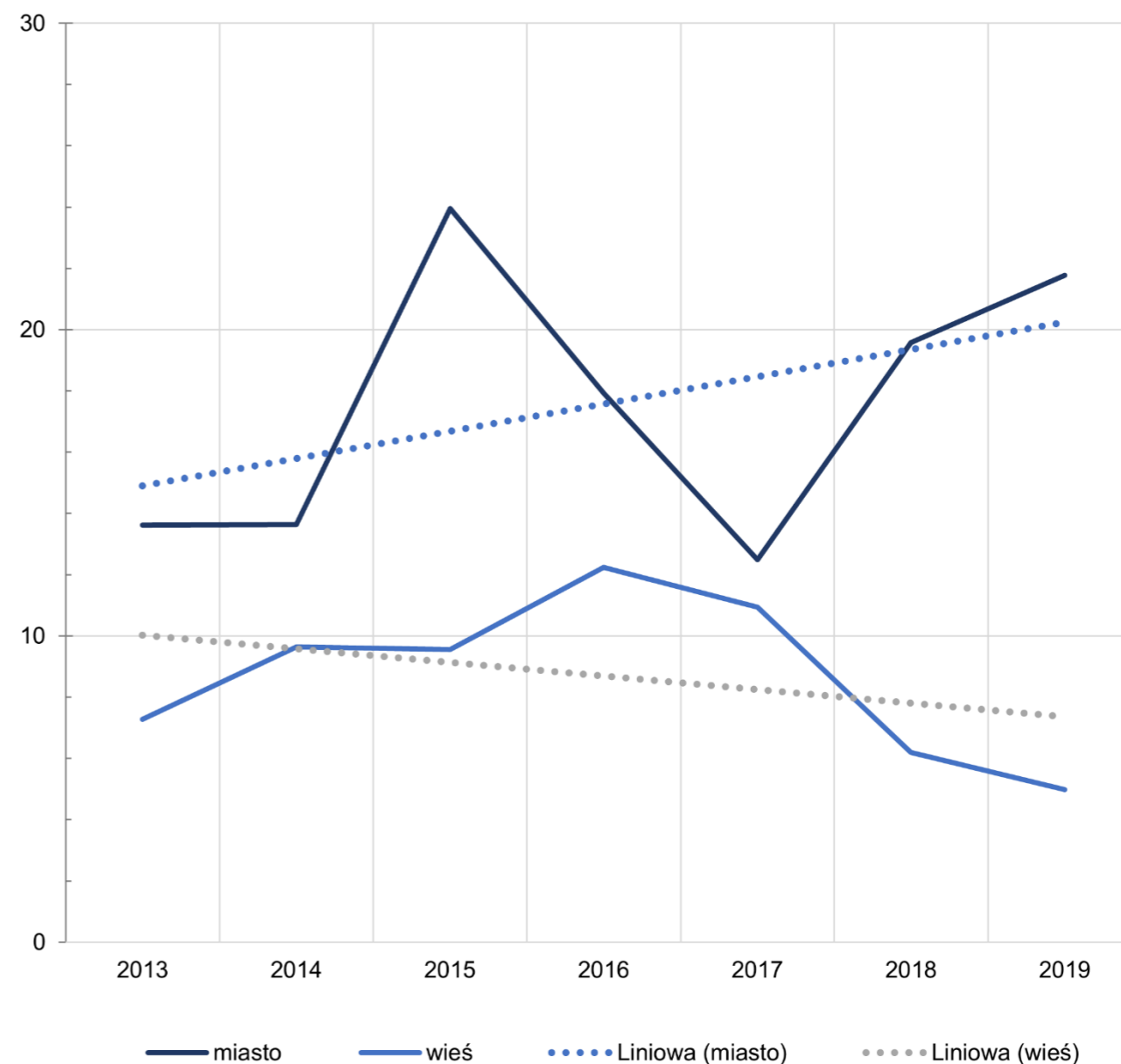
► WZGLĘDNIIE DOBRA KONDYCJA RODZIN

Gmina Myślenice charakteryzuje się dobrą sytuacją w zakresie kondycji rodzin, rozumianej jako ich trwałość. Zarówno wskaźniki dotyczące liczby rozwodów, jak i odsetka urodzeń pozamałżeńskich, znajdują się na dość niskim poziomie.

W 2019 roku odsetek urodzeń pozamałżeńskich wyniósł blisko 8%, co było wynikiem względnie niskim. Niepokojącym zjawiskiem była natomiast wyraźnie rosnąca tendencja w tym zakresie. Od 2002 roku wskaźnik ten zwiększył się blisko dwukrotnie (4% w 2002 r.). W grupie gmin miejsko-wiejskich stanowiących grupę porównawczą (dane powiatowe), gmina Myślenice oraz Dobczyce charakteryzowały się najniższymi wartościami wskaźnika – za wyjątkiem gminy Żukowo, jego poziom był od 2-4 razy niższy w odniesieniu do pozostałych gmin.

Dość korzystnie kształtowała się sytuacja gminy w zakresie poziomu rozwodów. Wskaźnik rozwodów na 1 tys. mieszkańców wyniósł w 2019 roku 11,9‰ i był o 19,5% wyższy niż w 2013 roku, a także wyraźnie różnicował się pomiędzy miastem a obszarem wiejskim gminy. W pierwszym przypadku był on bowiem ponad 4-krotnie wyższy (2019 r.) w ciągu analizowanego okresu czasu. Co więcej, tendencje w zakresie tego wskaźnika w latach 2013-2019 kształtowały się odmiennie tj. następowało zwiększenie różnicy w skali zjawiska pomiędzy oboma rodzajami obszarów.

W porównaniu do innych gmin miejsko-wiejskich z grupy porównawczej, sytuacja w zakresie rozwodów (dane powiatowe) była bardzo dobra. Wskaźnik liczby rozwodów kształtował się na poziomie kilkukrotnie (tj. 2-3) niższym, niż w przypadku gmin charakteryzujących się najwyższymi wartościami (Gryfino, Góra Kalwaria, Kąty Wrocławskie). [Źródło: BDL GUS, MRL]

Rys. II. 3. Liczba rozwodów na 10 tys. mieszkańców w gminie Myślenice w latach 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

► KORZYSTNA SYTUACJA W ZAKRESIE BEZROBOCIA

Zarówno skala, jak i struktura bezrobocia na terenie gminy Myślenice, wskazują wyraźnie na pozytywne uwarunkowania w zakresie sytuacji na rynku pracy, co w znaczącym stopniu wynika z korzystnych uwarunkowań demograficznych oraz renty położenia geograficznego związanej z funkcjonowaniem na zapleczu obszaru metropolitalnego drugiego co do wielkości ośrodka miejskiego w Polsce – Krakowa. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w roku 2019 (1,6%) stanowiła wartość pięciokrotnie niższą niż w roku 2013 (8,0%). W grupie 6 gmin o zbliżonych uwarunkowaniach rozwojowych jedynie Dobczyce osiągnęły minimalnie lepszy wynik w zakresie dynamiki spadku wskaźnika bezrobocia (odpowiednio -80,0% i -80,2%). Jednocześnie, wartość tego wskaźnika była nieznacznie tylko wyższa od niektórych gmin o zbliżonym profilu funkcjonujących w aglomeracjach: wrocławskiej (Kąty Wrocławskie – 12,3%) oraz trójmiejskiej (Żukowo – 12,2%). Samo miasto Myślenice znalazło się w 2016 roku na 1. miejscu wśród miast województwa małopolskiego pod względem najniższego poziomu bezrobocia mierzonego liczbą osób bezrobotnych przypadających na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym (3,0%). Wynik ten jest zbliżony do poziomu tzw. bezrobocia naturalnego i w praktyce oznacza brak występowania tego rodzaju problemu w mieście. [Źródło: BDL GUS, PUP, MS, MRL]

► NISKI POZIOM BEZROBOCIA NAJMŁODSZYCH GRUP WIEKOWYCH I KORZYSTNY JEGO TREND

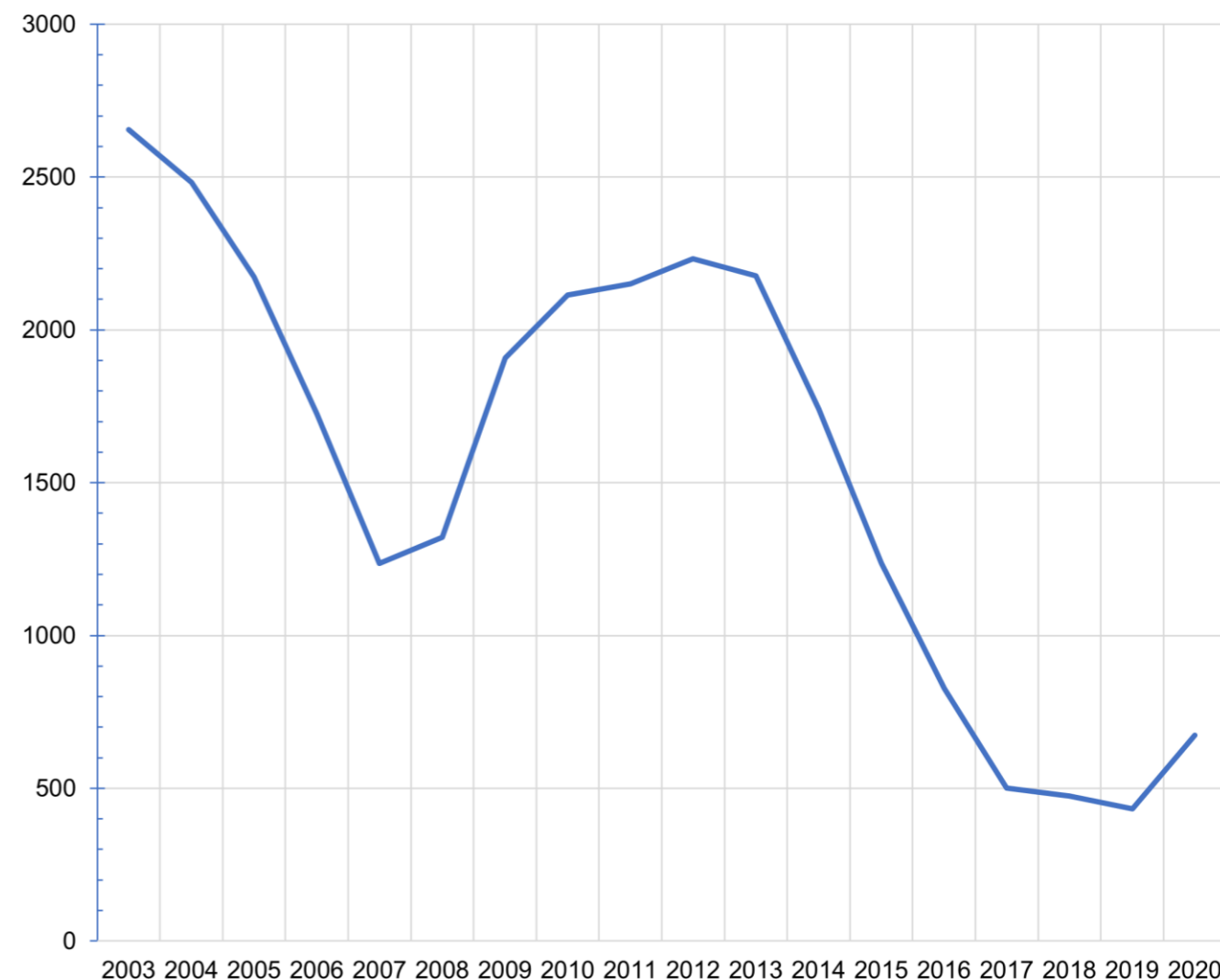
Dynamiczny spadek bezrobocia można było zaobserwować w przypadku najmłodszej grupy bezrobotnych tj. obejmujących osoby do 25 roku życia. W analogicznym okresie wskaźnik liczby osób bezrobotnych do 25 roku życia w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym spadł z poziomu 19,7‰ w 2013 roku do 2,3‰ w 2019 roku. Dynamika tego trendu wynosząca 88,3% odpowiadała drugiemu po gminie Dobczyce (88,5%), najwyższemu spadkowi w całej grupie porównawczej gmin. [Źródło: BDL GUS, PUP, MRL]

► OGRANICZENIE POZIOMU BEZROBOCIA DŁUGOTRWAŁEGO

Największe spośród analizowanych wskaźników ograniczenie poziomu bezrobocia nastąpiło w przypadku bezrobocia długotrwałego (z 3,77‰ do 3,53‰). Spośród grupy miast wybranych do szczegółowych porównań, jedynie Żukowo osiągnęło wynik niższy, bo wynoszący 2,9‰. Zbliżonym do Myślenic poziomem charakteryzowały się natomiast jeszcze Dobczyce (4,4‰). [Źródło: BDL GUS, MRL]

► WSPARCIE RYNKU PRACY PRZEZ PUP I PODMIOTY LOKALNE

Na terenie gminy podejmowane są aktywne działania i interwencje na rynku pracy. Powiatowy Urząd Pracy w Myślenicach organizuje staże i praktyki zawodowe, a w ramach Myślenickiej Agencji Rozwoju Gospodarczego działa Inkubator Przedsiębiorczości. [Źródło: PUP, MGOPS]

Rys. II. 4. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Myślenice w latach 2002-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

► MAŁA LICZBA OSÓB OTRZYMUJĄCYCH WSPARCIE MGOPS Z POWODU BEZROBOCIA

Niski wskaźnik bezrobocia długotrwałego świadczy pośrednio również o tym, że bezrobocie nie stanowi istotnego problemu w gminie także ze społecznego punktu widzenia. Teza ta znajduje potwierdzenie w analizie danych dotyczących bezrobocia jako powodu wsparcia rodzin przez MGOPS. W latach 2013-2019 odnotowano zarówno wyraźny spadek liczby rodzin (z 118 do 43), jak i osób w rodzinach (z 319 do 109), które otrzymały wsparcie z powodu bezrobocia. Bezrobocie nie jest również identyfikowane jako ważny element determinujący główne wyzwania stojące przed pomocą społeczną w gminie. [Źródło: SMGOPS, WYWIADY]

► UMIARKOWANY POZIOM OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ

Gmina Myślenice zarówno na tle szerokiej (76 gmin miejsko-wiejskich), jak i wąskiej (6 wybranych gmin) grupy porównawczej charakteryzuje się umiarkowanym poziomem korzystania przez mieszkańców z różnych form pomocy społecznej. Liczba mieszkańców gminy objętych wsparciem MGOPS w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wyniosła w 2019 roku 24,9‰ i spadła względem roku 2013 o połowę (-50,3%). Na tle przyjętej grupy porównawczej wartość tę można uznać za dość niską. W szczególności, że dla szerokiej grupy porównawczej obejmującej 76 gmin miejsko-wiejskich wartość wskaźnika była wyższa o blisko 50% (37,3‰) w stosunku do wyniku dla Myślenic. [Źródło: MRL]

► WZGLĘDNIENISKA SKALA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z UZALEŻNIENIAMI ORAZ KORZYSTNE TENDENCJE W TYM ZAKRESIE

Względnie korzystnie kształtowała się sytuacja w zakresie skali uzależnień na terenie gminy. Zaznaczyć przy tym należy, że oficjalne statystyki tylko w niewielkim stopniu są w stanie zidentyfikować skalę uzależnień nowego rodzaju takich jak np. uzależnienia cyfrowe, seksoholizm, substancje psychoaktywne (dopalacze). Stąd też dominującym rodzajem uzależnienia był na terenie gminy alkoholizm. W latach 2013-2019 skala zjawiska rejestrowanego charakteryzowała się wyraźnym spadkiem. Liczba wniosków skierowanych do GKRPA spadła w tym czasie z 80 do 66 (-17,5%), liczba rodzin otrzymujących pomoc z MGOPS z powodu alkoholizmu z 63 do 42 (-33,3%), zaś osób w tych rodzinach z 164 do 59 (-22,9%). Statystyki MGOPS dotyczące narkomanii rejestrowały pojedyncze przypadki rodzin z takimi problemami na obszarze gminy. [Źródło: MGOPS]

► POZYTYWNE ZMIANY SYTUACJI RODZIN WIELODZIELNYCH

Wyraźnie pozytywnym trendem, który można było zaobserwować w analizie danych źródłowych z zakresu pomocy społecznej była poprawa sytuacji w rodzinach wielodzietnych. Odbicie tych trendów można znaleźć zarówno w dynamice wsparcia rodzin z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa (spadek z 142 do 62 rodzin), jak również zmniejszającej się średniej wielkości rodzin, w których odnotowano zjawisko przemocy (z 2,8 do 1,7), czy otrzymujących wsparcie z powodu ubóstwa (z 2,6 do 1,8). Trendy te można w pewnej części interpretować jako efekty uruchomionego w 2016 roku *Programu Rodzina 500+*. [Źródło: MGOPS]

► WZGLĘDNIENIE KORZYSTNA SYTUACJA W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG ZDROWOTNYCH

Gmina Myślenice charakteryzowała się na tle grupy porównawczej względnie dobrą dostępnością do większości rodzajów obiektów infrastruktury ochrony zdrowia. Odległość do przychodni zdrowia, w zależności od ich rodzaju, wyniosła od 2,1 km do 2,2 km i był to drugi najlepszy wynik w grupie porównawczej 6 gmin. Korzystna sytuacja w tym zakresie odnosiła się również do dostępności do stacji pogotowia ratunkowego (5,5 km - 4,6 km). [Źródło: WSKD 2018]

► WZGLĘDNIENIE DOBRY POZIOM ROZWOJU INFRASTRUKTURY ZWIĄZANEJ Z OCHRONĄ ZDROWIA

Powiat myślenicki charakteryzuje się względnie dobrym poziomem rozwoju infrastruktury związanej z ochroną zdrowia (liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 1 tys. mieszkańców wynosiła w 2019 roku 2,3‰), jak również liczby świadczonych usług (liczba porad lekarskich na 1 tys. mieszkańców to 5,0 tys.). Nieznacznie poniżej wartości średniej znalazł się poziom finansowania (wydatki na ochronę zdrowia na 1 tys. mieszkańców wynosiły 23,9 tys. zł). Dodatkowo, bliskość Krakowa zapewnia dobrą dostępność szerokiego wachlarza usług medycznych, w tym wysokospecjalistycznych. Jednocześnie sami mieszkańcy dostępność do ochrony zdrowia oceniają jako poniżej przeciętnej (2,95 w skali 1-5).

Wyniki badań ankietowych w przypadku dostępności do służby zdrowia stoją w dużym kontraście do umiarkowanie korzystnej sytuacji opisanej powyżej. Dostępność do służby zdrowia był jedną z najniżej ocenianych kwestii. Jej sumaryczna ocena wyniosła 2,55. „Zdecydowanie źle” dostępność do opieki zdrowotnej oceniło aż 25% respondentów, zaś kolejne 23% uznało ją za „raczej złą”. Nieznacznie lepiej niż mieszkańcy miasta (52% ocen negatywnych) kwestię tę ocenili mieszkańcy obszarów wiejskich (47% ocen negatywnych). [Źródło: MRL, BDL GUS, BAM 2021]

► PONADPRZECIĘTNE WYNIKI EGZAMINÓW GIMNAZJALNYCH ORAZ ÓSMOKLASISTY

Przez większość analizowanego okresu 2013-2019 gmina Myślenice wypadła wyraźnie korzystnie z punktu widzenia wyników egzaminu gimnazjalnego. Średnie wyniki z poszczególnych przedmiotów dla całej gminy były wyższe od średnich dla całego województwa najczęściej o 2-5 punktów procentowych (21 z 28 ocen przedmiotów).

Względnie korzystne uwarunkowania z zakresu jakości edukacji dzieci znalazły również swoje potwierdzenie w wynikach badań ankietowych. Jakość edukacji dzieci oceniona została ponadprzeciętnie i wyniosła 3,59. Jednocześnie, respondenci wskazali tę kwestię, jako jedną z tych, w przypadku której sytuacja pogorszyła się. Tak sytuację w zakresie edukacji dzieci oceniło 8,4% ogółu respondentów. Poziom edukacji dzieci najczęściej pozytywnie oceniali respondenci w wieku 36-45 lat (61% pozytywnych ocen) oraz 26-35 (65%). Najczęściej negatywną ocenę odnotowano natomiast w grupie 19-25 lat (48%). Wyraźnie lepiej jakość edukacji dzieci oceniali mieszkańcy miasta. Wśród mieszkańców wsi więcej było zarówno ocen negatywnych (26% vs. 20%), jak również mniej pozytywnych (44% vs. 49%). Co ciekawe, wyraźnie wyżej jakość edukacji dzieci ocenili mieszkańcy wsi (57%) niż miast (51%). [Źródło: OKE, BAM 2021]

► NISKI POZIOM EDUKACJI JEDYNIE W POJEDYNCZYCH, IZOLOWANYCH JEDNOSTKACH NA OBSZARZE WIEJSKIM GMINY

Wyniki sprawdzianu 6-klasisty z 2016 roku w ujęciu wewnątrzgminnym wskazywały, że najniższe wyniki były charakterystyczne dla kilku zaledwie jednostek na obszarze wiejskim gminy. Poziom poniżej 61% odnotowano w Polance i Bysinie, zaś wartości z przedziału 61%-65% w Krzyszkowicach, Trzemeśni i Łękach/Bulinie. [Źródło: GPR 2025]

► WYSOKA DYNAMIKA ROZWOJU INFRASTRUKTURY OPIEKI NAD NAJMŁODSZYMI DZIEĆMI

Wskaźnik liczby miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych na 1 tys. dzieci w wieku do lat 3 obrazuje intensywność wyposażenia gminy w infrastrukturę do opieki nad najmłodszymi mieszkańcami gminy. W przypadku Myślenic, na tle grupy porównawczej, kształtował się on na poziomie średnim (161) i był ponad dwukrotnie niższy niż wynik lidera tego zestawienia tj. Kąty Wrocławskich (325). Na uwagę zasługuje natomiast wyjątkowo wysoka, pozytywna dynamika zmian w tym zakresie w gminie Myślenice. W porównaniu do roku 2014, wskaźnik ten odnotował wzrost sięgający 187%, co było najwyższą wartością wśród analizowanych gmin. Ankietowani mieszkańcy nie zwrócili uwagi na konieczność dalszej poprawy dostępności do tego rodzaju infrastruktury. Jako priorytet takie działanie wskazało 6% respondentów. Sama ocena dostępności do tego rodzaju infrastruktury kształtowała się na ponadprzeciętnym poziomie (3,19), jednak w grupie respondentów w wieku 26-35 lat została ona oceniona najniżej. Odsetek odpowiedzi negatywnych wyniósł w tym przypadku 30%. [Źródło: MRL, BAM 2021]

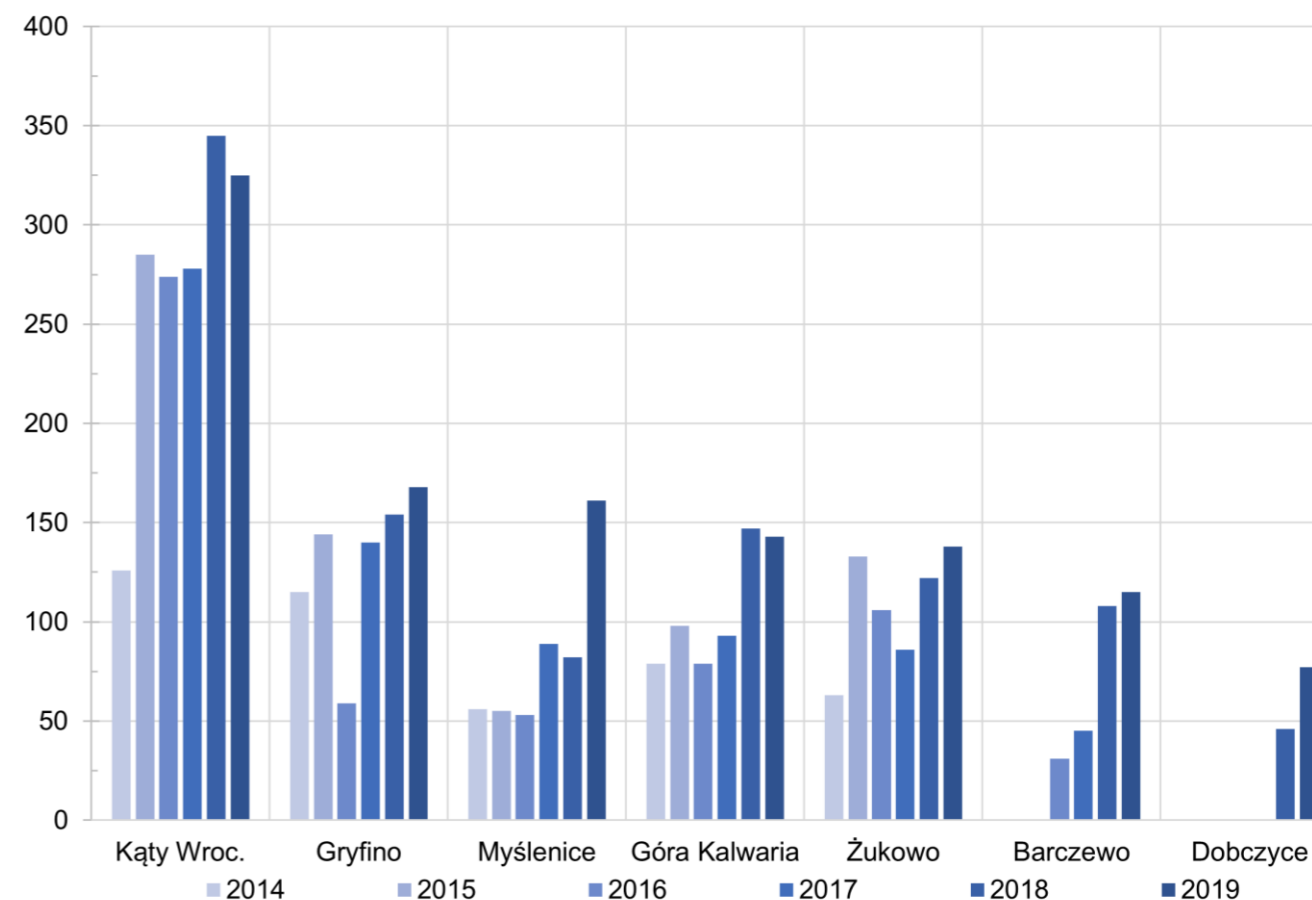
► WYSOKA INTENSYWNOŚĆ OPIEKI PRZEDSZKOLNEJ

Wskaźnik liczby miejsc w przedszkolach w odniesieniu do liczby dzieci w wieku 3-6 lat wyrażony w procentach wyniósł w Myślenicach w 2019 roku 85,1% i był najwyższym wynikiem w grupie 6 gmin miejsko-wiejskich stanowiących grupę porównawczą. Kolejne w zestawieniu Kąty Wrocławskie osiągnęły wynik wynoszący 83,1%. [Źródło: MRL]

► DOBRA DOSTĘPNOŚĆ DO PLACÓWEK OPIEKI PRZEDSZKOLNEJ

Gmina Myślenice charakteryzowała się wysoką dostępnością do placówek opieki przedszkolnej zarówno przy uwzględnieniu punktów przedszkolnych, jak i bez uwzględniania ich. Przeciętna odległość do tego rodzaju infrastruktury społecznej wyniosła odpowiednio niespełna 1 km (960,1 m) oraz 1365,1 m. Dla obu rodzajów placówek były to wartości niższe od następných w kolejności gmin miejsko-wiejskich o minimum kilkanaście procent. Dobrą dostępność do opieki przedszkolnej potwierdzają wyniki badań mieszkańców. Dostępność ta była siódmym (na 38), najlepiej ocenionym przez respondentów elementem jakości życia (3,67). „Zdecydowanie dobrze” oceniło dostępność do tego rodzaju infrastruktury 22% respondentów, zaś „raczej dobrze” – 34%. Najwyższy, zbliżony do 60%, odsetek ocen pozytywnych odnotowano w grupach wiekowych, które w największym stopniu korzystają z tego rodzaju usług tj. 26-35 lat (59%) oraz 36-45 lat

(63%). Dostępność do opieki przedszkolnej wyraźnie lepiej oceniają kobiety (60% pozytywnych odpowiedzi), niż mężczyźni (48% pozytywnych odpowiedzi). [Źródło: WSKD 2018, BAM 2021]

Rys. II. 5. Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1 tys. dzieci w wieku do lat 3 w latach 2014-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

► DOBRA DOSTĘPNOŚĆ DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

Sieć szkół podstawowych na obszarze gminy jest rozmieszczona w sposób minimalizujący odległość użytkowników do tego rodzaju infrastruktury społecznej. Przeciętna odległość do szkoły podstawowej nieznacznie tylko przekracza w gminie Myślenice 1 km (1028,5 m). Na tle grupy porównawczej gmin jest to wynik bardzo dobry. Następną w kolejności gmina Dobczyce charakteryzowała się dostępnością blisko o połowę niższą (1527,3 m). [Źródło: WSKD 2018]

► DOBRZE ROZWIĘTA EDUKACJA NA POZIOMIE PONADGIMNAZJALNYM

Gmina Myślenice należała do grupy gmin o najwyższym wskaźniku liczby uczniów szkół ponadgimnazjalnych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców w wieku 16-18 lat. W województwie małopolskim jedynie trzy inne gminy osiągnęły poziom wyższy niż Myślenice. Fakt ten świadczy o dobrze rozwiniętej bazie oświatowej w zakresie edukacji ponadgimnazjalnej. [Źródło: RPDK]

► DUŻY ZASIĘG ODDZIAŁYWANIA MYŚLENIC JAKO OŚRODKA EDUKACJI PONADPODSTAWOWEJ

Szkoły podstawowe zlokalizowane na terenie Myślenic swoim zasięgiem oddziaływania obejmowały nie tylko powiat myślenicki, ale również wybrane gminy z powiatów sąsiadujących z powiatem myślenickim. Sytuacja taka miała miejsce w przypadku powiatu krakowskiego, limanowskiego i suskiego. Biorąc pod uwagę wielkość ośrodka miejskiego jakim są Myślenice, tak duży zasięg oddziaływania uznać należy za wynik bardzo dobry. [Źródło: MS]

► WĘZŁOWE, Z ETNOGRAFICZNEGO PUNKTU WIDZENIA, POŁOŻENIE GMINY

Gmina Myślenice położona jest na styku dwóch grup etnograficznych tj. górali Kliszczačkih i Krakowiaków. Uwarunkowanie to stanowi jeden z istotnych, endogenicznych potencjałów gminy, którego optymalne wykorzystanie może korzystnie wpływać na jej wektory rozwojowe. [Źródło: WYWIADY]

► DOBRZE ROZWIĘTA I RÓŻNORODNA OFERTA KULTURALNA

Potencjałem gminy jest dobrze rozwinięta i różnorodna oferta kulturalna, w szczególności jak na ośrodek położony na bezpośrednim zapleczu tak bogatego w przedsięwzięcia i infrastrukturę kulturalną ośrodka miejskiego jakim jest Kraków. Na terenie gminy odbywają się cyklicznie wydarzenia o zróżnicowanym zasięgu i charakterze jak m.in. Międzynarodowe Małopolskie Spotkania z Folklorem, Festiwal Lata, Myślenicki Festiwal Pieśni Chóralnej "Kolędy i Pastoralki", Myślenicki Salon Poezji, Festiwal Teatrów Dzieci i Młodzieży „Bajdurek”, Konkurs Potraw Regionalnych, Małe Triennale Grafiki-Myślenice, Jazz nad Rabą, Konfrontacje Teatralne "Myślenice Maski", Międzynarodowy plener artystyczny i inne.

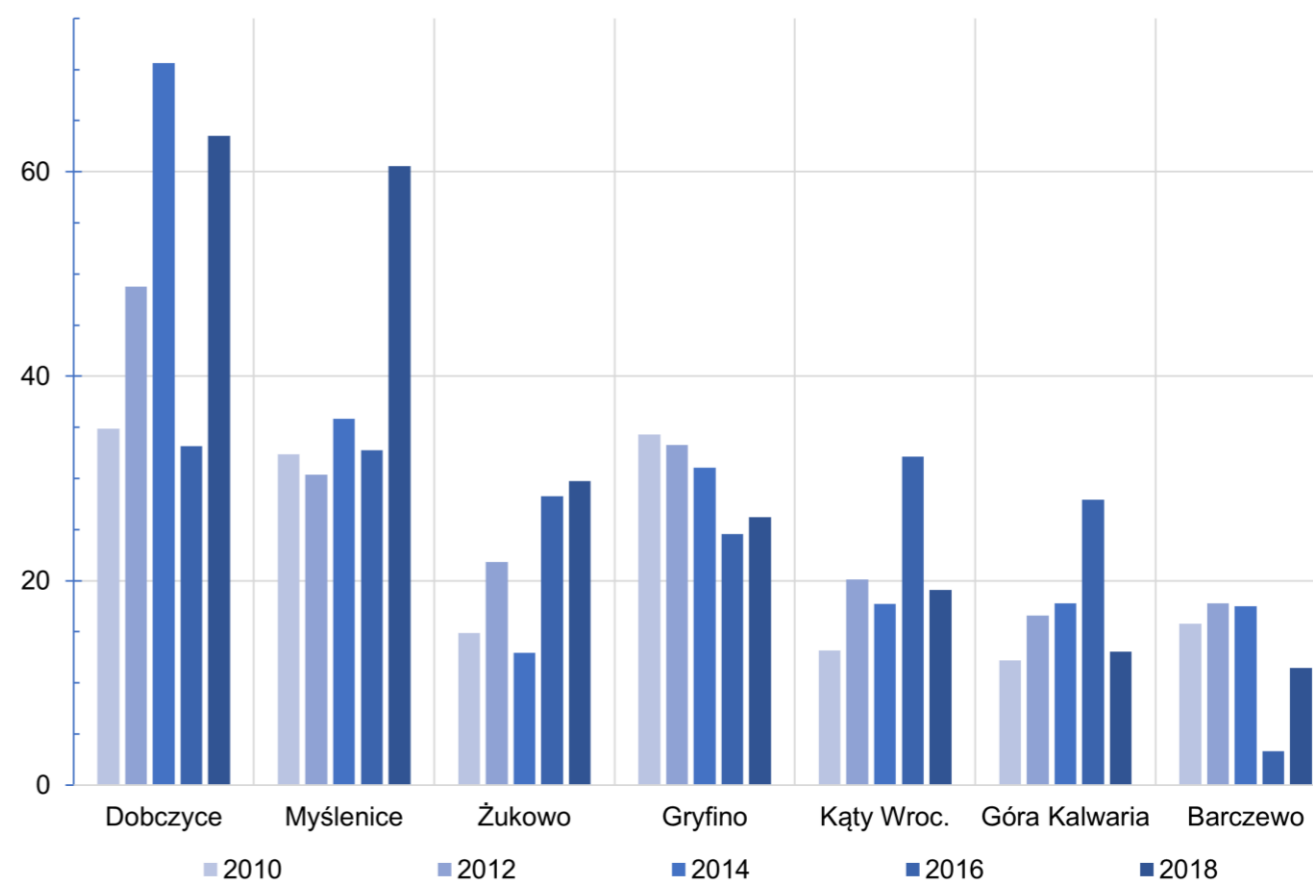
Na terenie miasta funkcjonują m.in. kino (Kino Muza), ośrodek kultury (MOKiS, teatry amatorskie: Teatr w Stodole, Teatr im ks. Kardynała Karola Wojtyły, Teatr „Za mostem”, teatr parafialny), Państwowa Szkoła Muzyczna, grupy folklorystyczne (m.in. Zespół Pieśni i Tańca Ziemia Myślenicka) i inne. Środowiska twórcze współpracują z jednostkami miejskimi korzystając m.in. z zasobów lokalowych jednostek gminnych, jak również ich zaplecza techniczno-organizacyjnego. [Źródło: WYWIADY]

► KORZYSTNE UWARUNKOWANIA DO ROZWOJU KWALIFIKOWANYCH FORM SPORTU I REKREACJI

Walory środowiska przyrodniczego gminy Myślenice, takie jak m.in. zróżnicowane ukształtowanie terenu, sieć wodna (rzeka Raba i jej dopływy), czy lesistość (31,2%) wraz ze znikomym stopniem objęcia gminy różnymi formami ochrony przyrody (1,75 ha), sprzyjają wykorzystaniu przestrzeni gminy do rozwoju różnych aktywności sportowych, jak również szeroko pojętej rekreacji zarówno dla mieszkańców gminy, jak i użytkowników zewnętrznych. [Źródło: BDL GUS, MRL]

► WYSOKA AKTYWNOŚĆ ORGANIZACJI SPORTOWYCH I JEJ PROSPOŁECZNY WYMIAR

Na terenie gminy zauważalne jest bogate życie sportowe, które w zdecydowanej mierze organizowane jest przez lokalne kluby i stowarzyszenia sportowe. Oferta zajęć sportowych jest wielopokoleniowa i obejmuje grupy wiekowe od najmłodszych (przedszkola) do najstarszych uczestników (zajęcia dla seniorów). Lokalne kluby sportowe (np. Dalin, Orzeł Myślenice), nie tylko organizują zajęcia sportowe, ale także pełnią funkcje integratorów lokalnych społeczności. [Źródło: WYWIADY, BDL GUS, MRL]

Rys. II. 6. Liczba członków klubów sportowych na 1000 mieszkańców w latach 2010-2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL.

► WYSOKI POZIOM BEZPIECZEŃSTWA PRACY

Poziom bezpieczeństwa pracy mierzony wskaźnikiem liczby wypadków przy pracy na 1 tys. zatrudnionych analizowany na poziomie powiatowym świadczy o wysokim jego poziomie w przypadku powiatu myślenickiego. Wskaźnik ten w 2019 roku osiągnął poziom 3,8 i był wyraźnie niższy niż w przypadku powiatów, na terenie których położone były gminy stanowiące grupę porównawczą. [Źródło: MRL]

► DOBRA DOSTĘPNOŚĆ DO INFRASTRUKTURY ZWIĄZANEJ Z BEZPIECZEŃSTWEM

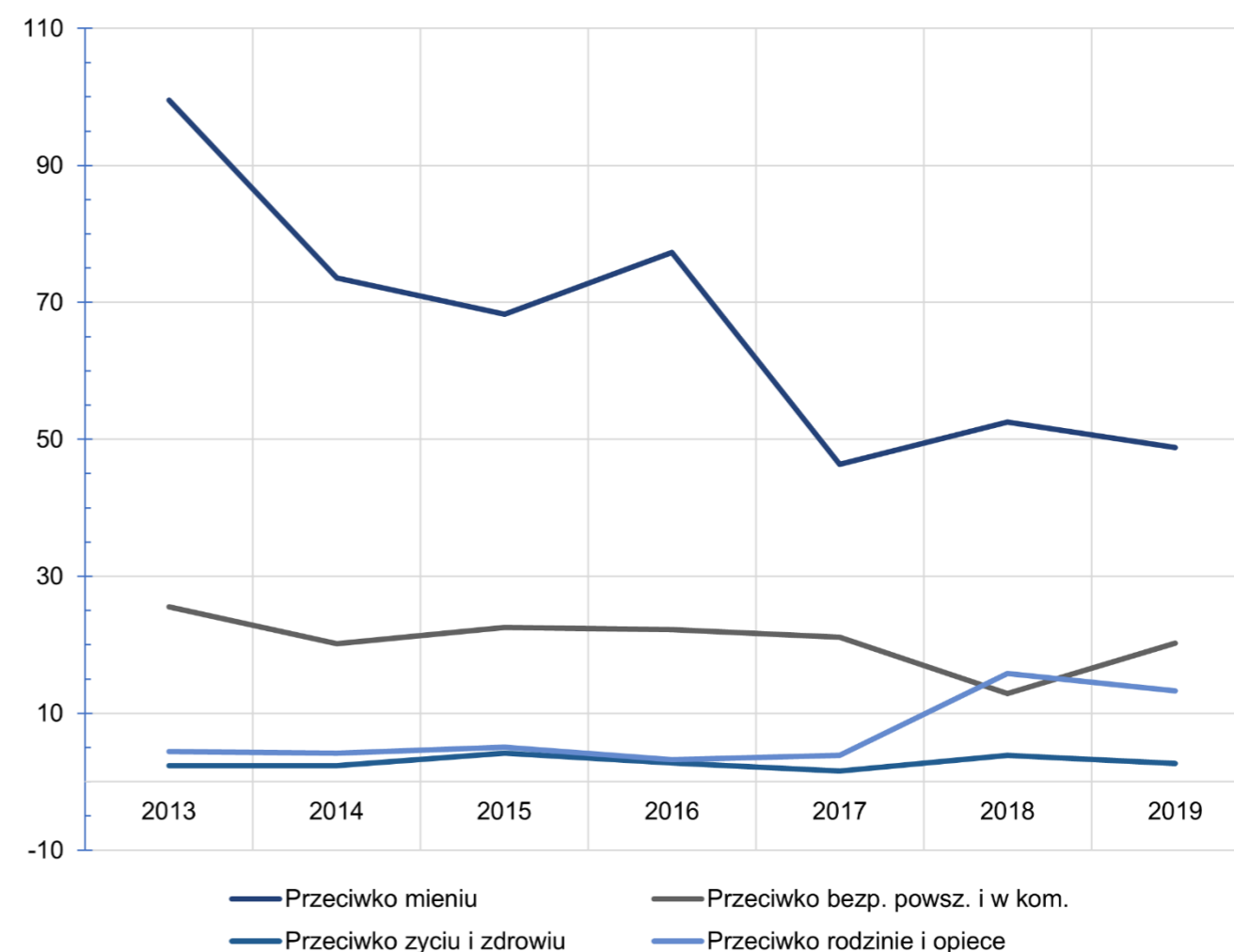
Dostępność do infrastruktury związanej z bezpieczeństwem została określona na podstawie analiz określających dostępność do komend, komisariatów lub posterunków policji oraz jednostek straży pożarnej. Odległość do tego rodzaju infrastruktury wyniosła w przypadku gminy Myślenice odpowiednio: 2112,0 m oraz 2113,3 m. Były to wartości nie różniące się znacząco od najlepszych gmin z grupy porównawczej. Analogiczne wartości dla gminy Gryfino wyniosły bowiem: 1790,2 m i 2015,0 m. [Źródło: WSKD 2018]

► NISKI POZIOM PRZESTĘPCZOŚCI, ZARÓWNO NA POZIOMIE OGÓLNYM, JAK I W PRZYPADKU WIĘKSZOŚCI NAJCZĘŚCIEJ POPEŁNIANYCH PRZESTĘPSTW ORAZ WYKROCZEŃ

Ogólny poziom bezpieczeństwa osobistego kształtuje się w gminie i powiecie myślenickim korzystnie. Wskaźnik przestępstw ogółem stwierdzonych przez Policję spadł z poziomu 174,9 w roku 2013 do 148,5 w 2019 roku (spadek o 15,1%). Spośród wskaźników dotyczących sześciu najczęściej występujących na terenie gminy przestępstw w 2013-2019 w większości przypadków odnotowano ich spadek. Sytuacja ta dotyczyła przestępstw kryminalnych (-11,5%), gospodarczych (-27,3%), przeciwko mieniu (-50,9%), bezpieczeństwu powszechnemu i w komunikacji (-20,6%). Dane na poziomie powiatowym wyraźnie potwierdzały niski poziom przestępczości w przypadku powiatu myślenickiego. Najniższe wartości wskaźników przestępczości w grupie porównawczej dotyczyły powiatu myślenickiego zarówno w przypadku przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu (1,9), jak również przestępstw drogowych (15,2). W przypadku przestępstw przeciwko mieniu powiat myślenicki odnotował drugi najniższy wynik (35,9). We wszystkich wymienionych kategoriach, w latach 2013-2019 nastąpił wyraźny, bo przekraczający 30%, spadek wartości wskaźników przestępczości dla całego powiatu.

Równie dobrze kształtuje się sytuacja w zakresie liczby wykroczeń zarejestrowanych przez Straż Miejską w Myślenicach. W latach 2015-2019 spadła ona blisko o połowę (z 4,1 tys. do 2,1 tys.).

Względnie korzystne uwarunkowania związane z bezpieczeństwem osobistym znalazły potwierdzenie w wynikach badań ankietowych. Bezpieczeństwo i porządek publiczny zostały ocenione na 3,53, co stawiało tę kwestię na 10 miejscu w grupie najwyżej ocenianych. Najgorzej stan bezpieczeństwa w gminie ocenili respondenci w wieku 46-55 lat oraz osoby z wykształceniem pomaturalnym/policealnym. Odpowiedź „raczej źle” wskazało 21% ankietowanych z obu grup. Nieznacznie lepiej niż mieszkańcy miasta sytuację ocenili mieszkańcy obszarów wiejskich. Ci ostatni częściej wybierali odpowiedź „raczej dobrze” (40% vs. 34%). Z poziomu bezpieczeństwa w gminie najbardziej zadowoleni byli emeryci/renciści („raczej dobrze” – 42%) oraz osoby prowadzące działalność gospodarczą („raczej dobrze” – 40%). [Źródło: MRL, BAM 2021, KPP, SM]

Rys. II. 7. Przestępstwa stwierdzone na 10 tys. mieszkańców
Źródło: opracowanie własne na podstawie KPP i SM.

► MAŁE ZRÓŻNICOWANIE GMINY Z PUNKTU WIDZENIA KRYZYSU W SFERZE SPOŁECZNEJ

Niewielka, bo wynosząca od 2,3 do 3,6 rozpiętość wskaźnika kryzysu w sferze społecznej może sugerować faktyczne nieduże różnice pomiędzy jednostkami referencyjnymi. Z punktu widzenia procesu rewitalizacji to uwarunkowanie korzystne, świadczące o umiarkowanym poziomie procesów degradacji społecznej. W grupie jednostek o najwyższym natężeniu negatywnych zjawisk społecznych znalazły się jednostki: Centrum, Górne Przedmieście, Dolne Przedmieście, Osiedle Tysiąclecia, Zarabie Chełm, Bęczarka, Głogoczów, Jawornik, Osieczany, Zasań. [Źródło: GPR 2025]

► WZGLĘDNIIE WYSOKA DOSTĘPNOŚĆ DO INFRASTRUKTURY GAZOWEJ

Odsetek ogółu mieszkań wyposażonych w gaz sieciowy w grupie gmin miejsko-wiejskich wyznaczonych do porównań wyniósł w przypadku gminy Myślenice w 2019 roku 73,4%. Wynik ten był wyższy od wartości charakteryzujących wszystkie pozostałe gminy, w tym Dobczyce (72,6%), Gryfino (67,7%), czy Kąty Wrocławskie (52,1%). Względnie korzystna sytuacja w tym zakresie stwarza w przypadku gminy Myślenice potencjał do wykorzystania tego zasobu np. w celu skutecznego ograniczenia problemów związanych z niską emisją.

Względnie dobra dostępność do sieci gazowej znalazła swoje potwierdzenie w wynikach badania ankietowego. Z wynikiem 3,68 była ona szóstym, najlepiej ocenionym elementem. „Raczej dobrze” dostępność do sieci gazowej oceniło 30% respondentów, a „zdecydowanie dobrze” kolejnych 25%. W grupach wiekowych z przedziału 36-65 lat pozytywną ocenę tej kwestii wystawiło ok. 60% respondentów (59%-60%). W podobnym, pozytywnym stopniu dostępność do sieci gazowej ocenili zarówno mieszkańcy miasta, jak i obszaru wiejskiego gminy. [Źródło: MRL, BAM 2021]

► WZGLĘDNIIE WYSOKA DOSTĘPNOŚĆ DO SIECI INTERNETU SZEROKOPASMOWEGO

Gmina Myślenice charakteryzuje się względnie korzystnymi uwarunkowaniami w zakresie dostępu do sieci szerokopasmowego Internetu. W grupie porównawczej jest gminą o najwyższych pozycjach w rankingu zarówno ogólnym (477 pozycja), jak i rankingu według typu gminy (120 pozycja). Wskaźnik penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s według stanu na dzień 31.12.2019 r. wyniósł dla Myślenic 0,66 i był zauważalnie wyższy niż wyniki dla kolejnych w zestawieniu Kątów Wrocławskich (0,59) i Dobczyc (0,50). Biorąc pod uwagę morfologię gminy Myślenice i jej układ osadniczy wynik taki można uznać za uwarunkowanie względnie korzystne. [Źródło: ASDDI]

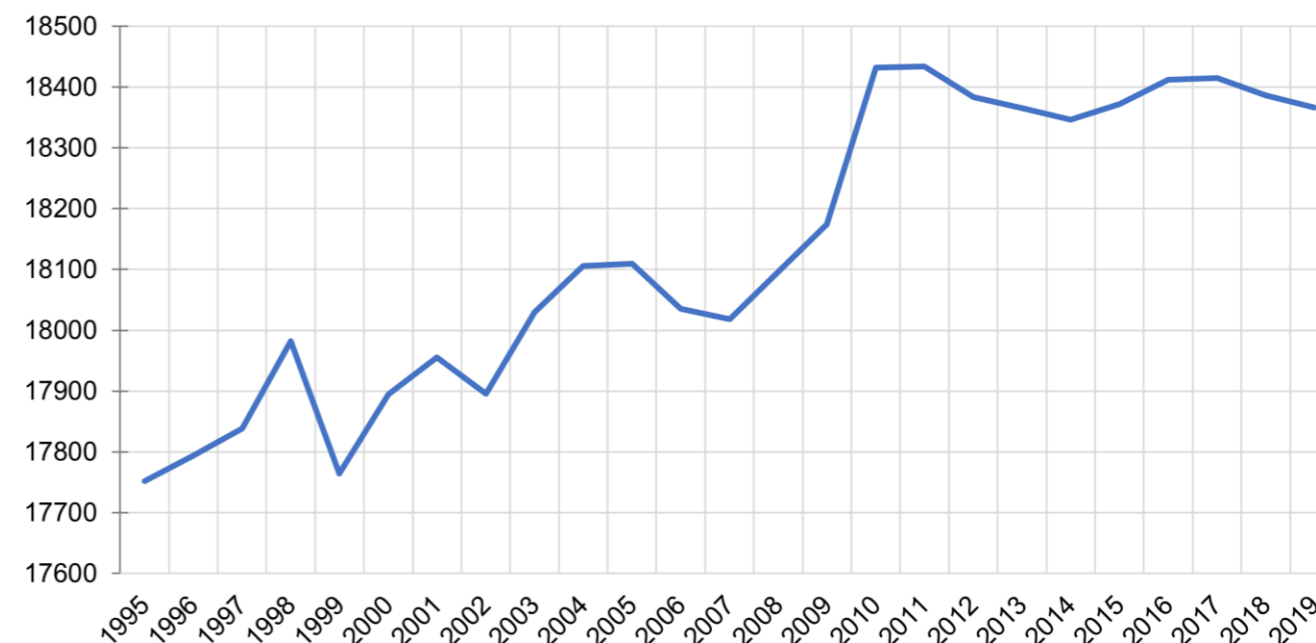
2.2. Zdiagnozowane problemy

► STAGNACJA LICZBY MIESZKAŃCÓW MIASTA

Z demograficznego punktu widzenia miasto Myślenice znajduje się w fazie późnej stabilizacji demograficznej. Od 2011 roku można było zauważyć stagnację liczby mieszkańców miasta. Za trend ten w głównej mierze odpowiada jednoznacznie ujemne saldo migracji. Grupami wiekowymi, które w największym stopniu wpływają na ten negatywny trend są: osoby w wieku 44-69 lat, grupa najmłodszych mieszkańców miasta w wieku 0-19 lat migrująca wraz ze swoimi rodzicami, osoby w wieku odpowiadającemu okresowi po zakończeniu edukacji na poziomie średnim tj. 20-24 lata oraz osoby w wieku 25-34 lata. Spośród wymienionych grup migrantów jedynie ostatnia wyprowadza się z gminy do innych miast. W przypadku wszystkich pozostałych dominuje odpływ w kierunku obszarów wiejskich, w tym terenów wiejskich gminy. Zjawiskom tym towarzyszy wysoka ocena Myślenic jako miejsca zamieszkania zarówno w przypadku mieszkańców samego miasta (4,2), jak i obszaru wiejskiego gminy (4,1). [Źródło: BDL GUS, MS, BAM 2021]

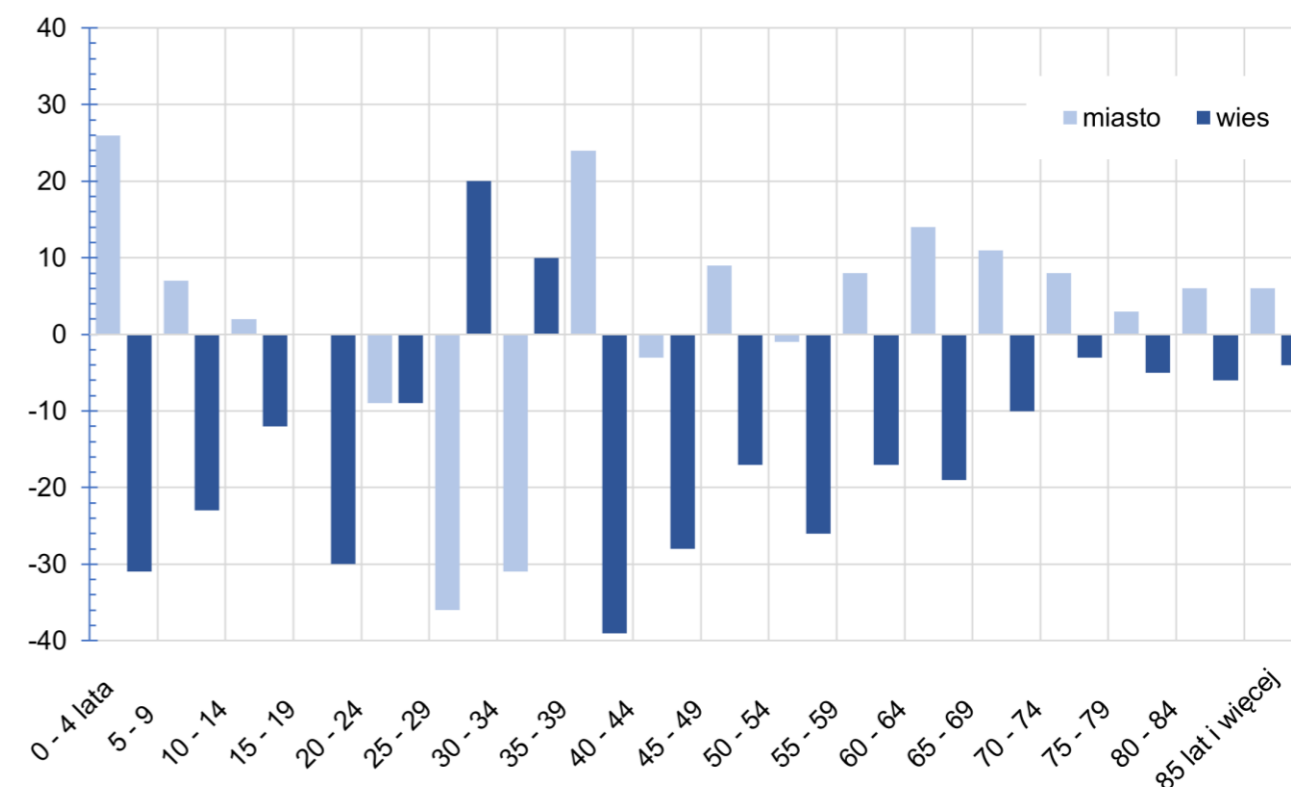
► ZMIANY W UWARUNKOWANIACH ZWIĄZANYCH Z URODZENIAMI

Pomimo korzystnych uwarunkowań w zakresie przyrostu naturalnego w analizowanym okresie czasu widoczne są zmiany w zakresie urodzeń żywych. Przemiany społeczno-kulturowe ostatnich dziesięcioleci doprowadziły do wyraźnego wzrostu mediany wieku urodzenia dziecka. Zarówno w przypadku miasta, jak i terenów wiejskich gminy trend w tym zakresie był jednoznacznie wzrostowy. W latach 2002-2019 wiek środkowy kobiet wzrósł w obu przypadkach o ok. 3 pp. tj. z 27,9% do 31,0% dla miasta i z 26,9% do 29,9% dla obszaru wiejskiego. Rosnący wiek kobiet rodzących dzieci, związany z coraz większą aktywnością zawodową kobiet stanowi wyzwanie z punktu widzenia konieczności zaspokojenia potrzeb związanych z infrastrukturą do opieki nad najmłodszą grupą mieszkańców (np. żłobki, przedszkola). [Źródło: BDL GUS]

Rys. II. 8. Liczba mieszkańców miasta Myślenice w latach 1995-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

Rys. II. 9. Migracje wewnętrzne w mieście Myślenice w latach 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

► ZAHAMOWANIE KORZYSTNYCH TENDENCJI W ZAKRESIE DZIETNOŚCI KOBIET

Współczynnik dzietności kobiet kształtował się w gminie Myślenice na umiarkowanym poziomie na tle grupy porównawczej 6 gmin. Jego pozytywne zmiany odnotowano w latach 2014-2017 (wzrost z 1,55 do 1,73). W ostatnich 2017-2019 jego wartość spadła jednak do poziomu 1,6. Sytuacja taka, pomimo wsparcia rodzin w ramach *Programu Rodzina 500+*, jest tendencją negatywną. [Źródło: MRL]

► STARZENIE SIĘ POPULACJI GMINY

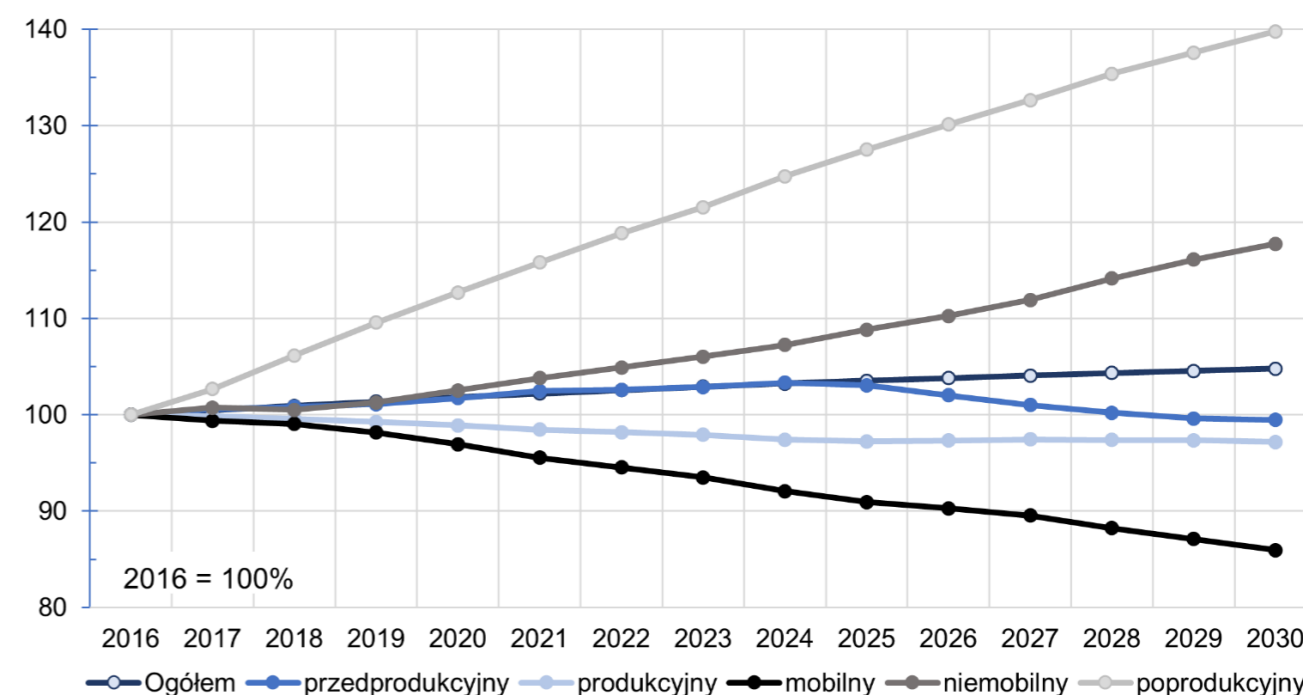
Jakkolwiek obecne podstawy rozwoju demograficznego gminy należy uznać za korzystne, tak w perspektywie roku 2030 ulegną one zauważalnemu osłabieniu. Procesami odpowiedzialnymi za taki stan rzeczy będą przede wszystkim postępujące procesy starzenia się ludności gminy. Z punktu widzenia struktury demograficznej w roku 2030 w gminie Myślenice, w porównaniu do roku 2016, zwiększeniu ulegnie udział osób w wieku poprodukcyjnym (z 17% do 25%) oraz produkcyjnym niemobilnym (z 22% do 25%). Odbędzie się to przede wszystkim kosztem udziałów osób w wieku przedprodukcyjnym (z 21% do 20%) oraz produkcyjnym mobilnym (z 40% do 33%).

Rosnący udział seniorów będzie wymagał dostosowania infrastruktury oraz oferty gminy do ich potrzeb np. w zakresie dostępności, oferty usług kulturalnych, sportowych, pomocy społecznej, w szczególności dlatego, że aktualna ocena przez mieszkańców dostępności wsparcia dla osób starszych wypada poniżej wartości przeciętnej (2,89). Najgorzej dostępność tę oceniły osoby w wieku 56-65 lat. Odsetek negatywnych odpowiedzi w tej grupie wiekowej wyniósł 40%. Wynik ten w przybliżeniu pokrywał się z odsetkiem emerytów i rencistów, którzy byli grupą zawodową najgorzej oceniającą dostępność do wsparcia dla osób starszych (38% negatywnych odpowiedzi). Nieznacznie gorzej tego rodzaju ofertę oceniali mieszkańcy wsi aniżeli miasta. Lepiej wygląda dostępność dla osób starszych oferty kulturalnej, edukacyjnej, rozwijającej zainteresowania, itp. Osiągnęła ona bowiem ocenę ponadprzeciętną, która wyniosła 3,22. Jednocześnie dostępność ta była dość krytycznie oceniana przez osoby w wieku 56-65 osób (31% negatywnych ocen). Wyraźnie lepiej kwestię tę oceniły kobiety (37% pozytywnych odpowiedzi) niż mężczyźni (29% pozytywnych odpowiedzi). Najlepiej oceniającą dostępność do tego rodzaju usług grupą zawodową byli emeryci i renciści (38% pozytywnych odpowiedzi). [Źródło: PGUS, BAM 2021].

► ROSNĄCE OBCIĄŻENIE DEMOGRAFICZNE OSOBAMI W WIEKU POPRODUKCYJNYM

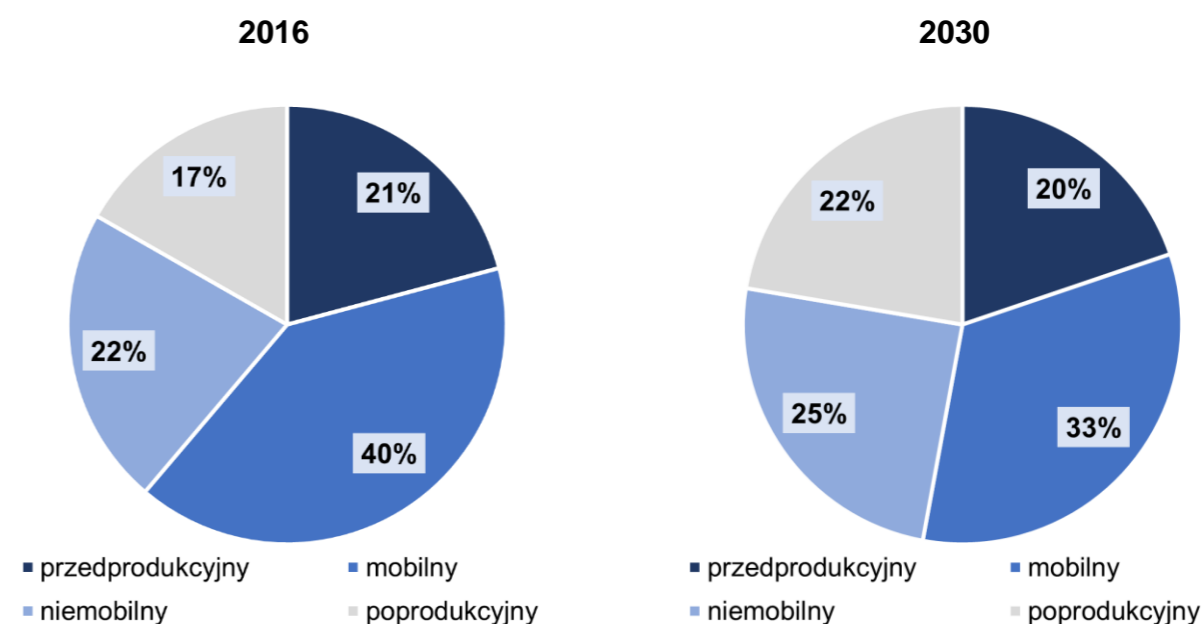
Konsekwencją postępujących procesów starzenia się społeczeństwa, będzie wzrost wskaźników obciążenia demograficznego osób w wieku produkcyjnym, osobami w wieku poprodukcyjnym. Wskaźnik ten w latach 2013-2019 systematycznie rósł (wzrost o ponad 14%), by w roku 2019 zbliżyć się do wartości wynoszącej 30. Na tle pozostałych 5 gmin poziom ten należał do trzech najwyższych. Jednocześnie, udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej populacji kształtował się

w grupie porównawczej gmin na przeciętym poziomie (61,2% w 2019 roku) i obniżał się umiarkowanie wolno (-3,9% w latach 2013-2019). [Źródło: BDL GUS, MRL]

Rys. II. 10. Dynamika ludności gminy Myślenice według ekonomicznych grup wieku w latach 2016-2030 (prognoza)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

Rys. II. 11. Udział poszczególnych grup wiekowych mieszkańców Myślenic w ogólnej ludności w roku 2016 i 2030 (prognoza)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

► NEGATYWNY TREND W ZAKRESIE RELACJI OSÓB STARSZYCH DO DZIECI I MŁODZIEŻY

Na rosnący trend w zakresie obciążenia demograficznego osobami w wieku poprodukcyjnym w najbliższych latach będzie nakładała się, również w przypadku miasta Myślenice, zmiana relacji osób w wieku przedprodukcyjnym do osób w wieku poprodukcyjnym. Indeks starości demograficznej, będący stosunkiem liczby osób w wieku 65 lat i więcej przypadającej na 100 osób do 14. roku życia, w roku 2016 przekroczył wartość 100. Różnica liczby ludności w wieku 15-24 i 60-69 do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniosła w 2019 roku 0,1% i charakteryzowała się spadkiem o ponad 161% względem roku 2013. Oznacza to, że roczniki, które będą w większości wchodziły w wiek produkcyjny do roku 2030 nie będą już równoważyły pod względem liczby roczników wchodzących w wiek poprodukcyjny. Zmiana tej relacji, jest charakterystyczna dla szeregu ośrodków miejskich województwa jak np. Skawina, czy Wadowice. [Źródło: MS, MRL].

► WYJĄTKOWY W SKALI WOJEWÓDZTWA POZIOM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI REJESTROWANEJ PRZEZ POMOC SPOŁECZNĄ

Zagadnienia związane z niepełnosprawnością stanowią dominujący problem związany ze sferą pomocy społecznej w gminie Myślenice. Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem z tego tytułu wyniosła w 2019 roku 657, co stanowiło ponad połowę osób objętych wsparciem MGOPS w całej gminie. Innymi słowy, co druga osoba oraz 70% ogółu rodzin korzystających ze wsparcia MGOPS były dotknięte problemem niepełnosprawności. Pomimo korzystnego trendu spadkowego w tym zakresie możliwego do zaobserwowania w latach 2013-2019 (rodziny – 15,5%, osoby w rodzinach – 37,9%), skala zjawiska nadal pozostaje na wyjątkowo wysokim poziomie. Jest ona wyjątkowa nie tylko w skali powiatu myślenickiego, ale również całego województwa małopolskiego. Odsetek klientów pomocy społecznej (osób w rodzinach) korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności w 2019 roku był wyższy niż w gminie Myślenice jedynie w Krościenku nad Dunajcem (69,6%). [Źródło: MGOPS, WYWIADY]

► ROSNĄCA LICZBA RODZIN ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM

Drugim, pod względem częstości występowania powodem wsparcia MGOPS są kwestie związane z ubóstwem. Wsparcie w tego tytułu otrzymywało w 2019 roku 43% ogółu rodzin objętych wsparciem MGOPS i nieco ponad 1/3 osób objętych takimi działaniami. Liczba rodzin na terenie gminy Myślenice wspieranych z powodu ubóstwa, w latach 2013-2019 wzrosła z 188 do 244 (29,8%) i wzrost ten odbył się w głównej mierze w wyniku gwałtownego przyrostu tego rodzaju rodzin na obszarze wiejskim gminy (z 89 do 160; 79,8%). Jednocześnie liczba osób w rodzinach otrzymujących wsparcie z powodu ubóstwa spadła o blisko 11%. [Źródło: MGOPS]

► POSTĘPUJĄCY UDZIAŁ GOSPODARSTW JEDNOOSOBOWYCH W STRUKTURZE BENEFICJENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Wyraźny spadek przeciętnej liczby osób w rodzinach otrzymujących wsparcie z tytułu ubóstwa (z 2,6 do 1,8) sugeruje poprawę sytuacji rodzin z dziećmi względem gospodarstw jedno- i dwuosobowych. Trend ten może stanowić problem z punktu widzenia organizacji wsparcia realizowanego przez MGOPS, ze względu na postępujące rozproszenie beneficjentów, którymi w coraz większym stopniu będą osoby samotnie prowadzące gospodarstwo domowe. [Źródło: MGOPS]

► ROSNĄCY UDZIAŁ RODZIN EMERYTÓW I RENCISTÓW W STRUKTURZE BENEFICJENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Postępujące procesy starzenia się społeczeństwa będą w niedalekiej przyszłości stanowić jedno z głównych wyzwań stojących przed pomocą społeczną. W latach 2013-2019 udział gospodarstw domowych emerytów i rencistów objętych wsparciem MGOPS w ogóle rodzin objętych wsparciem zwiększył się z 1/4 do ponad 1/3. Wzrost ten był zauważalnie wyższy na obszarach wiejskich (wzrost o 12 pp.). Opisany trend przebiegał przy jednoczesnym wzroście bezwzględnej liczby rodzin emerytów i rencistów korzystających z wsparcia MGOPS wynoszącego 6% (z 183 do 195). [Źródło: MGOPS, WYWIADY]

► NEGATYWNE TRENDY ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Niepokojącym zjawiskiem ze względu na swoją dynamikę w analizowanym okresie są kwestie przemocy w rodzinie. Liczba objętych pomocą MGOPS z powodu przemocy objęła 80 rodzin z terenu gminy, w których żyło 139 osób. Jednocześnie rok wcześniej, w 2018 roku ostatnia z wymienionych liczb była dwukrotnie wyższa. Liczba rodzin objętych wsparciem z powodu przemocy od 2013 roku wzrosła o kilkanaście (z 68 do 80). Zmiana ta zaszła przy jednoczesnym wzroście o ponad 1/4 liczby zakładanych w tym samym okresie tzw. Niebieskich Kart (z 47 do 60). Pozytywnym uwarunkowaniem w tym zakresie jest natomiast względnie ograniczona, sięgająca kilkudziesięciu, liczba rodzin objętych pomocą z tego tytułu. Należy jednak mieć na uwadze, że skala tego zjawiska może być większa niż oficjalnie odnotowywana, w szczególności na, obszarach wiejskich gminy. [Źródło: MGOPS]

► BRAKI W INFRASTRUKTURZE POMOCY SPOŁECZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Na terenie gminy funkcjonuje tylko jedna placówka wsparcia dziennego dla dzieci – Świetlica Środowiskowo-Terapeutyczna. W 2019 roku placówka objęła swoimi działaniami w sumie 62 dzieci i młodzieży. Średnio do świetlicy uczęszczało 15 dzieci dziennie. Zarówno w skali miasta wielkości Myślenic, jak również liczącej ponad 40 tys. mieszkańców gminy, dostępność do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży należy ocenić jako niezadawalającą. [Źródło: MGOPS]

► NISKI POZIOM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Powiat myślenicki jest jednostką o najniższej liczbie dzieci znajdujących się w pieczy zastępczej w całym województwie małopolskim (25 dzieci). Nawet w przypadku powiatów sąsiednich wartości te są kilkukrotnie wyższe. Z tej liczby większość, bo 21 dzieci przypadało na gminę Myślenice. Także i w tym przypadku, w porównaniu do podobnych wielkościami gmin są to wartości względnie niskie. Świadczyć to może w pewnym stopniu o niskim poziomie rozwoju takich rodzajów podmiotów świadczących wsparcie w tym zakresie jak rodziny zastępcze, zarówno zawodowe, jak i spokrewnione. [Źródło: MGOPS]

► NIEWYSTARCZAJĄCA INFRASTRUKTURA W ZAKRESIE MIESZKAŃ CHRONIONYCH I TRENINGOWYCH

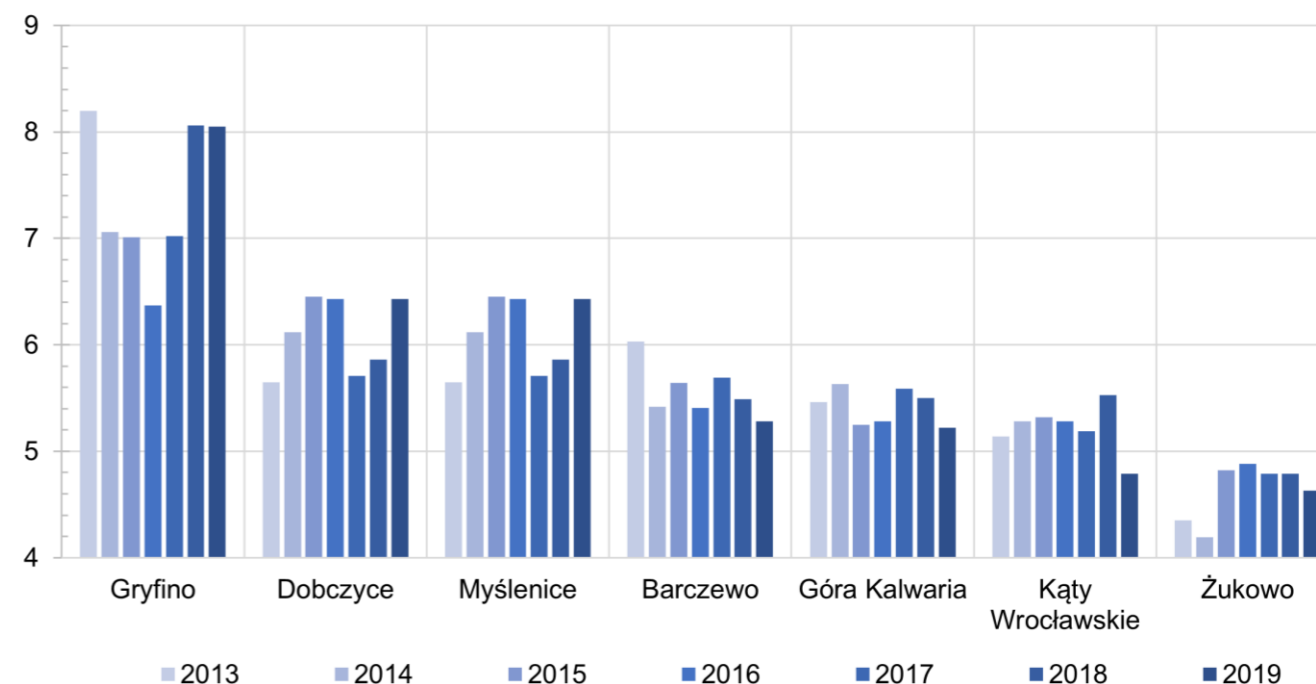
W zakresie infrastruktury pomocy społecznej, na koniec 2019 roku można było zaobserwować brak mieszkań chronionych (w roku 2019 rozpoczęły się prace dotyczące uruchomienia dwóch mieszkań chronionych w oparciu o zasób wynajmowany od Caritas) i treningowych. Deficyt ten, biorąc pod uwagę m.in. wyjątkowo intensywny problem związany z niepełnosprawnością i postępujące procesy starzenia się beneficjentów pomocy społecznej w gminie, jest jednym z wyzwań stojących przed systemem pomocy społecznej. [Źródło: MGOPS]

► WYSOKI POZIOM ZGONÓW Z POWODU NOWOTWORÓW I CHORÓB UKŁADU KRĄŻENIA

Korzystna sytuacja w zakresie infrastruktury ochrony zdrowia nie przekłada się na stan zdrowia mieszkańców. Liczba zgonów z powodu zachorowania na nowotwory i choroby układu krążenia na 1 tys. mieszkańców wynosząca 6,4‰ w całym powiecie, była w 2019 roku jedną z najwyższych z wąskiej grupy gmin wybranych do porównania (bez gminy Dobczyce). Wartość tego wskaźnika dla całego miasta w 2019 roku wyniosła 6,5. Niepokojącą sytuację stanowią także zarówno dynamicznie rosnąca liczba zgonów ogółem (z 7,4 zgonów na 1 tys. mieszkańców w 2013 roku do 9,0 w 2019 roku – wzrost o 21%), jak również liczba zgonów z powodu nowotworów na 1 tys. mieszkańców (wzrost z 1,9 do 2,7). Zgony z tego tytułu stanowiły w 2019 roku już 30% ogółu wszystkich zgonów (26% w 2013 roku), przy jednoczesnym udziale osób chorych na nowotwory wynoszący wśród osób od 18 roku życia w ogóle osób chorych wynoszącym jedynie 2,7%. Było to efektem ponad dwukrotnego wzrostu liczby dorosłych chorych na nowotwory w latach 2013-2019 (z 123 do 278). [Źródło: MRL, MUW]

► BARDZO WYSOKI WZROST ZACHOROWALNOŚCI NA NIEKTÓRE CHOROBY CYWILIZACYJNE

W latach 2013-2019 w gminie Myślenice co najmniej dwukrotny wzrost liczby chorych wystąpił ponadto w przypadku takich chorób jak: choroby tarczycy (z 209 do 418), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (z 775 do 1783), czy otyłość – z 63 (2016 r.) do 206. [Źródło: MUW]

Rys. II. 12. Zgony z powodu zachorowania na nowotwory i choroby układu krążenia na 1 tys. mieszkańców (dane powiatowe) w latach 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL.

► BRAKI W INFRASTRUKTURZE OPIEKI ZDROWOTNEJ

Miasto Myślenice należy do grupy czterech spośród wszystkich miast powiatowych w województwie małopolskim, na terenie których nie funkcjonowało żadne hospicjum. Biorąc pod uwagę nasilający się w gminie problem występowania chorób cywilizacyjnych oraz procesy starzenia się społeczeństwa, brak dostępności do tego rodzaju infrastruktury w mieście powiatowym może niekorzystnie oddziaływać na poziom życia mieszkańców gminy [Źródło: ARFP]

► POGARSZAJĄCA SIĘ DOSTĘPNOŚĆ DO USŁUG ZDROWOTNYCH

Dostępność do opieki zdrowotnej została oceniona przez mieszkańców na poziomie przeciętnym. Sumaryczny wynik oceny wyniósł bowiem 2,95 (w skali od 1 do 5). Jednocześnie, to właśnie ten element badania był drugim co do częstości wskazywanym ocenianym elementem jakości życia, jako ten, który uległ pogorszeniu, tuż za jakością powietrza. Dostępność do tego rodzaju usług jako pogarszającą się wskazał prawie co piąty respondent (18,6%). Dostępność do usług zdrowotnych była również jednym z najrzadziej wskazywanych elementów, co do których ankietowani odnotowali poprawę sytuacji (2,2%). Należy mieć na uwadze, że tak złe oceny wskazane przez mieszkańców mogą być związane z pandemią COVID-19, w wyniku której poprzez znaczące obciążanie służby zdrowia walką z wirusem, znacząco obniżyła się dostępność służby zdrowia ogółem. [Źródło: BAM 2021]

► DUŻA PODATNOŚĆ SZKOLNICTWA NA OBSZARACH WIEJSKICH NA ZJAWISKA KRYZYSOWE

Porównanie lat 2019-2020 w zakresie egzaminu ósmoklasisty pozwala postawić hipotezę o mniejszej odporności szkół funkcjonujących na terenach wiejskich na zjawiska kryzysowe, takie jak pandemia COVID-19. Jedynymi szkołami, które utrzymały ponadprzeciętny, w stosunku do wartości wojewódzkich, poziom wyników egzaminów z języka polskiego oraz matematyki były wszystkie szkoły położone na obszarze miasta (tj. SP2, SP3, SP4 i SP6) oraz szkoły wiejskie w Bęczarce i Bysinie. Pozostałe szkoły wiejskie, które w roku 2019 osiągały wyniki niekiedy nawet lepsze od szkół miejskich, tj. w Droginii, Porębie i Krzyszkowicach, odnotowały gwałtowne pogorszenie się wyników kształcenia. [Źródło: OKE]

► UTRWALONY, NISKI POZIOM KSZTAŁCENIA W NIEKTÓRYCH SZKOŁACH PODSTAWOWYCH NA OBSZARZE WIEJSKIM GMINY

Porównanie wyników egzaminów ósmoklasisty z lat 2019-2020, pozwoliło na identyfikację grupy szkół, których wyniki w przypadku obu analizowanych lat pozostawały poniżej średnich wyników przedmiotów dla województwa małopolskiego. Były to szkoły zlokalizowane w: Borzęcie, Głogoczowie i Osieczanach. [Źródło: OKE]

► NISKA ZDAWALNOŚĆ MATUR

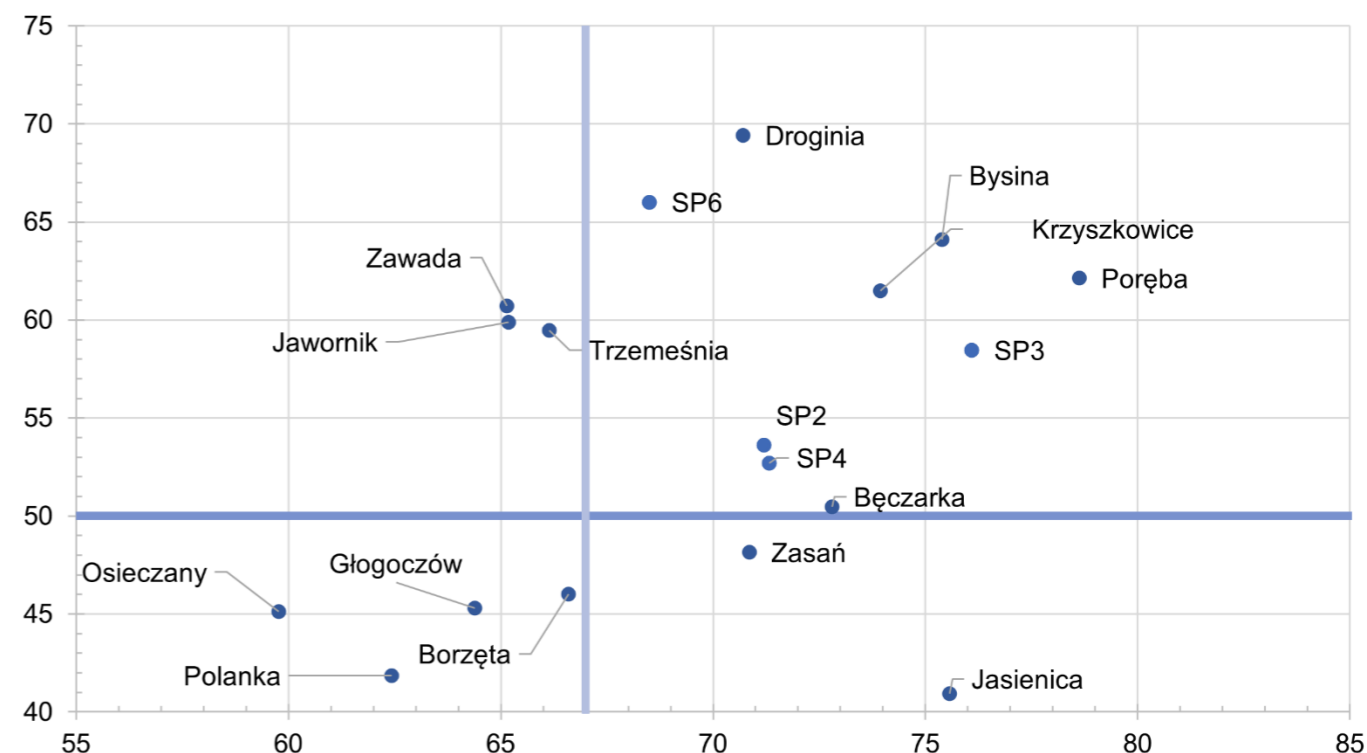
Zdawalność egzaminu maturalnego w 2017 roku była w przypadku miasta Myślenice jedną z niższych w skali wszystkich ośrodków miejskich województwa małopolskiego. Z wynikiem niespełna 70% miasto Myślenice znalazło się wyraźnie poniżej średniej dla Małopolski wynoszącej 76,6%.

Mieszkańcy ocenili jakość edukacji młodzieży ponadprzeciętnie (3,40). „Zdecydowanie dobrze” oceniło ją 15% respondentów, a „raczej dobrze” 31%. Dość jednoznacznie o jakości kształcenia wypowiedziały się osoby, w okresie tuż po jego zakończeniu tj. w wieku 19-25 lat (59% negatywnych odpowiedzi). W kolejnych grupach wiekowych tendencja ta odwraca się i ponad połowę respondentów stanowili już ci, którzy edukację młodzieży ocenili pozytywnie, tj. grupy: 26-35 lat (52%) i 36-45 lat (51%). Analogicznie jak w przypadku edukacji dzieci, wyraźnie bardziej zadowoleni z jakości edukacji młodzieży byli mieszkańcy wsi (47% pozytywnych ocen), niż miasta (42% pozytywnych ocen). [Źródło: MS, BAM 2021]

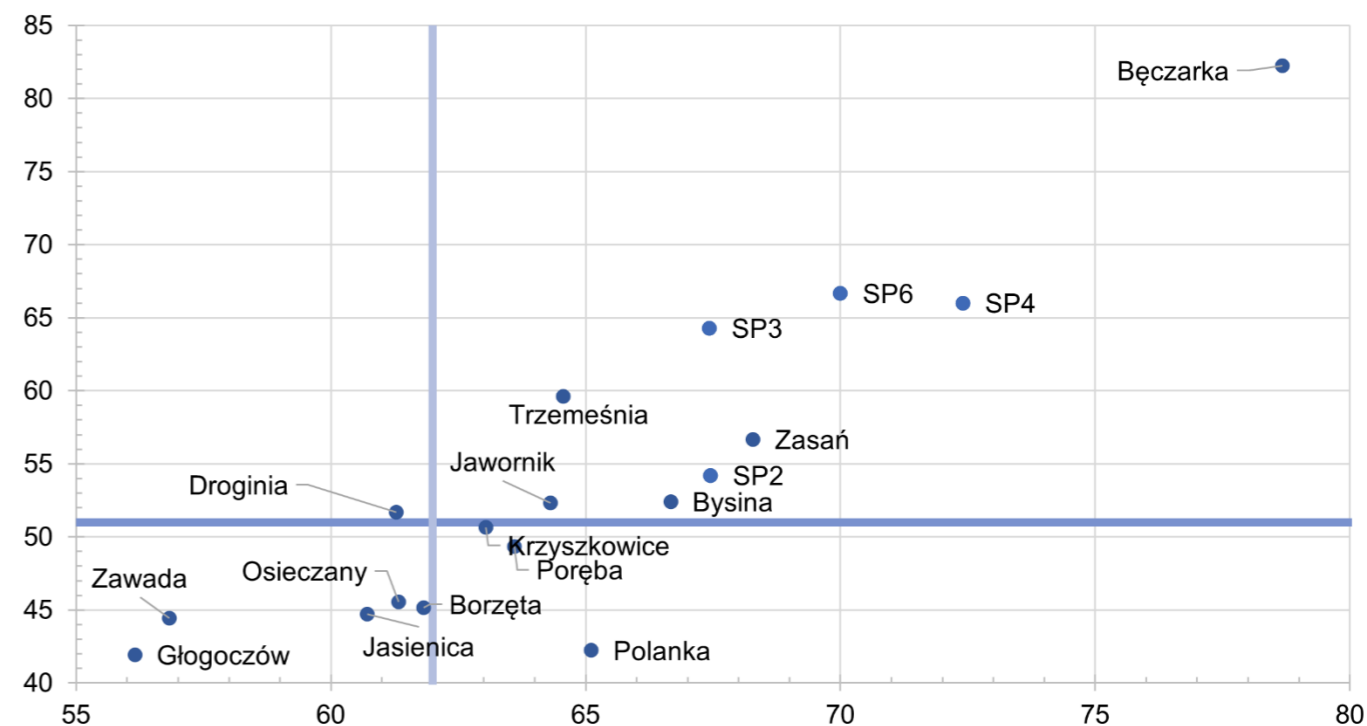
► BRAKI W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI USŁUG LOGOPEDYCZNYCH

Jakkolwiek zajęcia logopedyczne są obecne w placówkach oświatowych na terenie gminy, to jednak ich wymiar czasowy pozostaje dalece niewystarczający w stosunku do masowego charakteru występowania problemów logopedycznych wśród dzieci i młodzieży. [Źródło: WYWIADY]

Wyniki z j. polskiego i matematyki w 2019 r.

Wyniki z j. polskiego i matematyki w 2020 r.

Rys. II. 13. Wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego i matematyki w roku 2019 i 2020
Źródło: opracowanie własne na podstawie OKE.

► KONIECZNOŚĆ POPRAWY DOSTĘPNOŚCI DO INFRASTRUKTURY I USŁUG DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Zarówno dostępność do pozalekcyjnych zajęć edukacyjnych i rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży (np.: zajęcia plastyczne, muzyczne, taneczne, językowe), jak również do miejsc, gdzie dzieci mogą spędzać czas na zabawie (np.: place zabaw, świetlice) zostały ocenione przez mieszkańców ponadprzeciętnie. Ogólna ocena obu kwestii wyniosła odpowiednio: 3,3 i 3,2 (w skali 1 do 5). W obu wymienionych przypadkach, mieszkańcy zauważyli konieczność priorytetowego potraktowania rozwoju tego typu infrastruktury i usług w najbliższych latach. Kwestie te wskazał odpowiednio: co 11 (9,4% wskazań, 9 poz. na 38) oraz co 12 respondent (8,2% wskazań, 11 pozycja na 38).

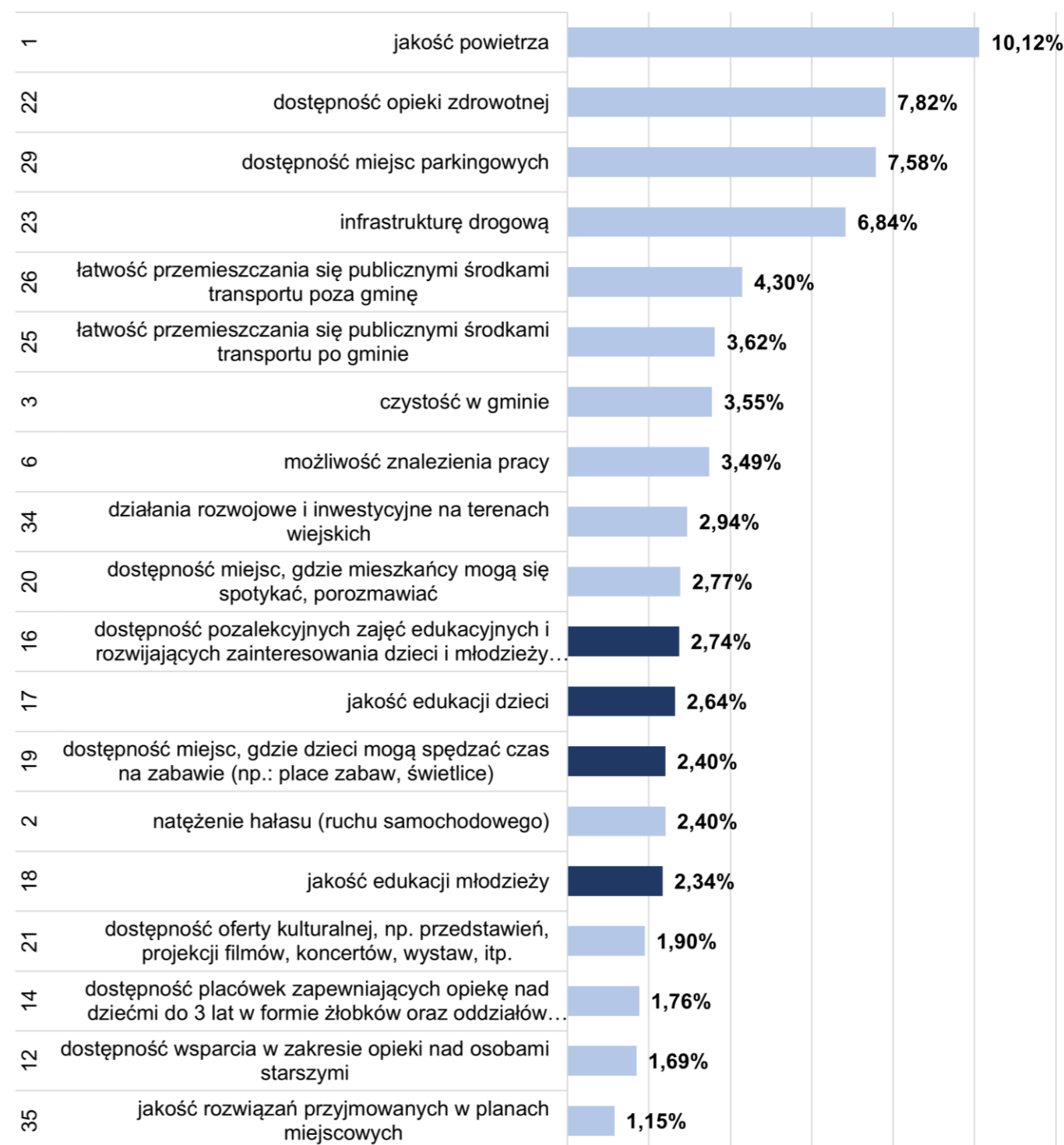
Grupą wiekową, która najbardziej krytycznie oceniła dostępność do pozalekcyjnych zajęć edukacyjnych i rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży były osoby w wieku 46-55 lat. Odsetek respondentów, którzy ocenili ją negatywnie wyniósł 30%. Wyraźnie gorzej ocena tego typu usług wypadła w przypadku obszarów wiejskich (26% negatywnych odpowiedzi), niż miasta (20% negatywnych odpowiedzi).

W ocenie mieszkańców lepiej wypadła dostępność do samej infrastruktury dla dzieci. W tym przypadku prawie połowa mieszkańców w niektórych grupach respondentów oceniła ją pozytywnie. Sytuacja taka miała miejsce w grupach: 36-25 lat (53% pozytywnych wskazań), 36-45 lat (49% pozytywnych wskazań) oraz 46-55 lat (49% pozytywnych wskazań). [Źródło: BAM 2021]

► BRAKI W INFRASTRUKTURZE TOWARZYSZĄCEJ PLACÓWKOM OŚWIATOWYM

Jednym z najbardziej zauważalnych braków w zakresie infrastruktury, która towarzyszy placówkom oświatowym na terenie gminy są braki w infrastrukturze sportowej, której znaczenie wzrosło, w szczególności w okresie post pandemicznym. Uzupełnienie braków infrastruktury w rodzaju bezpiecznych boisk wielofunkcyjnych, czy sal gimnastycznych, będzie stanowiło ważny element modernizacyjny w kontekście procesów rozwojowych gminy. Obiekty te są wykorzystywane także poza godzinami pracy szkoły, m.in. przez członków organizacji i klubów sportowych. Stają się tym samym katalizatorami pozytywnych przemian społecznych w skali lokalnej w wyniku procesów aktywizacji i integracji mieszkańców.

Wyniki badań ankietowych wskazują natomiast na umiarkowanie dobrą i poprawiającą się sytuację w zakresie dostępności miejsc, gdzie dzieci mogą spędzać czas na zabawie. Dostępność do tego rodzaju infrastruktury oceniona została przez mieszkańców ponadprzeciętnie (3,4) przy jednoczesnym zauważeniu pozytywnych zmian w tym zakresie. [Źródło: MOKiS, MRL, WYWIADY, BAM 2021]

Rys. II. 14. Wybrane kwestie wskazane przez mieszkańców, które Gmina Myślenice powinna rozwijać w kolejnych kilku latach – wyniki przeprowadzonej ankiety

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety przeprowadzonej na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Myślenice na lata 2022-2032.

► KONIECZNOŚĆ MODERNIZACJI INFRASTRUKTURY OŚWIATOWEJ NA TERENIE GMINY

Zasadniczym wyzwaniem z zakresu modernizacji infrastruktury oświatowej w gminie Myślenice będzie ich kompleksowa termomodernizacja połączona z wymianą źródeł ciepła, wśród których występują zarówno nieekologiczne (np. piece węglowe), jak i nieekonomiczne (np. olej opałowy). [Źródło: WYWIADY]

► SPEŁNIENIE PRZEZ GMINNY SYSTEM OŚWIATY WARUNKÓW WYNIKAJĄCYCH Z USTAWY O DOSTĘPNOŚCI

Znacząca część szkół nie jest w pełni dostosowana do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Rodzi to potrzebę pilnych działań zmierzających do poprawy tej sytuacji. Niską ocenę dostępności do usług publicznych przez ich użytkowników potwierdzają wyniki przeprowadzonych badań ankietowych. Kwestia ta była jedną z najniżej ocenionych przez mieszkańców (2,7). [Źródło: WYWIADY, BAM 2021]

► KONKURENCJA KRAKOWA NA RYNKU USŁUG EDUKACYJNYCH

Dobra dostępność komunikacyjna do Krakowa sprawia, że w obrębie gminy Myślenice zauważalne stają się procesy wymywania części funkcji także w zakresie usług związanych z sektorem edukacji. Kształtowały się one na względnie umiarkowanym poziomie niemniej jednak, przynajmniej w jednym przypadku w zauważalny sposób osłabiały one siłę oddziaływania ośrodka miejskiego Myślenic. O ile odpływ uczniów do Krakowa w 2018 roku w przypadku szkół podstawowych (50 uczniów) oraz gimnazjalnych (11 uczniów) nie osiągnął znaczącego poziomu, o tyle w przypadku szkolnictwa ponadgimnazjalnego odpływ 135 uczniów z terenu samej tylko gminy Myślenice należy uznać już za zauważalny proces o negatywnych konsekwencjach. W szczególności, że odpływ do szkół ponadgimnazjalnych z terenu całego powiatu myślenickiego osiągnął już poziom 439 uczniów. [Źródło: DU, BDL GUS]

► BRAK REALNEGO WYKORZYSTANIA SEKTORA SPORTOWEGO JAKO CZYNNIKA ROZWOJOWEGO GMINY

Na obszarze gminy występują dobre uwarunkowania do uprawiania różnego rodzaju zarówno działalności sportowej, jak również kwalifikowanej rekreacji (np. trial, sporty rowerowe, biegowe itp.). Gmina gościła również szereg imprez sportowych o różnej randze (np. Runmagedon, eliminacje Mistrzostw Świata w trialu motocyklowym, itd.). Imprezy sportowe, w szczególności o charakterze ponadlokalnym, w nikłym stopniu oddziałują na lokalną gospodarkę, jak również wpisują się w budowę marki gminy. Liczba uczestników masowych imprez sportowych wyniosła w 2019 roku zaledwie ok. 1,1 tys. i odpowiadała za ok. 12% ogółu uczestników imprez. [Źródło: MOKiS, BDL GUS]

► WZGLĘDNIENISKI POZIOM WSPARCIA SPORTU W GMINIE

Dynamiczny rozwój sportu zarówno amatorskiego jak i zawodowego odbywał się przy niskim, w stosunku do innych gmin, poziomie finansowania działalności sportowej z kasy gminnej. Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca w 2019 roku sięgnęły w gminie Myślenice poziomu zaledwie 37,3 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca i były wielokrotnie niższe niż w Górze Kalwarii (249,8 zł), czy Kątach Wrocławskich (180,6 zł). Wynik ten był najniższy spośród 6 analizowanych gmin. [Źródło: MRL]

► ROZBIEŻNOŚCI W POSTRZEGANIU DOSTĘPNOŚCI DO INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ NA OBSZARZE GMINY

Zdaniem operatora obiektów sportowych w gminie (MOKiS), widoczna jest różnica pomiędzy dostępnością do infrastruktury sportowej w mieście i na obszarze wiejskim. Braki w zakresie podstawowej infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich sprawiają, że rozwój infrastruktury sportowej jest na tych terenach lokowany w dalszej kolejności w hierarchii potrzeb mieszkańców. Jednocześnie, w percepcji mieszkańców zarówno miasta, jak i obszaru wiejskiego, dostępność do tego rodzaju infrastruktury została oceniona dość wysoko. Osiągnięty wynik 3,7 był czwartym najwyższym w zestawieniu 38 ocenianych tematów. [Źródło: WYWIADY, BAM 2021]

► UMIARKOWANY POZIOM WYKORZYSTANIA OGÓLNODOSTĘPNEJ INFRASTRUKTURY SPORTOWO-REKREACYJNEJ

Ocena stopnia wykorzystania bazy sportowo-rekreacyjnej w zakresie placów zabaw oraz siłowni plenerowych, wskazuje na umiarkowany poziom ich wykorzystania. Niski poziom wykorzystania charakteryzował 5 spośród 20 ocenionych obiektów. Zdecydowana większość z obiektów o najniższym poziomie użytkowania zlokalizowana była na obszarze miasta. Siedem obiektów z terenu całej gminy otrzymało ocenę przeciętną (3/5). Ponadprzeciętna ocena stopnia wykorzystania dotyczyła pozostałych 8 obiektów.

Dostępność do tego rodzaju obiektów mieszkańcy ocenili względnie wysoko. Wynik wynoszący 3,72 był czwartym najwyższym w przeprowadzonej ankiecie. Pozytywnie dostępność do infrastruktury sportowej oceniło 60% respondentów. Największy odsetek ocen najwyższych odnotowano w przypadku grupy wiekowej 46-55 lat („zdecydowanie dobrze” – 43%). Nieznacznie więcej pozytywnych ocen kwestia ta zyskała wśród mieszkańców wsi (61%), aniżeli miasta (57%). W tej drugiej grupie wyższy był natomiast udział ocen najwyższych (32% vs. 29%).

W opinii mieszkańców poniżej wartości średniej uplasowała się kwestia dostępności miejsc, gdzie mieszkańcy mogliby się spotykać i porozmawiać (2,91). Niewielką przewagę nad ocenami pozytywnymi („raczej dobrze” i „zdecydowanie dobrze”) uzyskały w tym przypadku odpowiedzi negatywne (tj. „zdecydowanie źle” i „raczej źle”). Łączne wyniki wyniosły odpowiednio 37% do 32%. Wyraźna przewaga ocen negatywnych charakteryzowała grupy wiekowe od 36 roku życia począwszy, aż do 65 roku życia (39% – 41%). Nieznacznie gorzej, w stosunku do mieszkańców

miasta (36% ocen negatywnych) oceniali w tym względzie sytuację mieszkańcy wsi (39% ocen negatywnych). [Źródło: UMiG, BAM 2021]

► OGRANICZENIE POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO ZWIĄZANE Z KONIECZNOŚCIĄ OCHRONY ZBIORNIKA DOBCZYCKIEGO

Ograniczenia związane z wykorzystaniem Zbiornika Dobczyckiego jako najważniejszego źródła wody pitnej dla aglomeracji krakowskiej, z którym graniczy wschodnia część gminy Myślenice (Droginia, Borzęta) wpływają negatywnie na potencjał do rozwoju funkcji turystycznych w tej części gminy. [Źródło: WYWIADY]

► NIEOPTYMALNIE WYKORZYSTYWANY POTENCJAŁ KULTUROWY GMINY

Potencjał gminy w zakresie kultury wydaje się nie być optymalnie wykorzystywany. Wskaźnik liczby uczestników imprez kulturalnych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wyniósł w 2018 roku niespełna 800. W szerokiej grupie porównawczej gmin była to wartość poniżej wartości przeciętnej. W grupie porównawczej wartość ta pozwoliła natomiast uplasować się gminie Myślenice dokładnie w środku stawki. Dynamika tego wskaźnika w latach 2014-2018 była negatywna. Można było zaobserwować jego obniżanie się zarówno w stosunku do roku bazowego tj. 2014 (901 osób na 1 tys. mieszkańców), jak również roku o najwyższej wartości tego wskaźnika w gminie tj. 2016 (928 osób na 1 tys. mieszkańców). Analogiczną sytuację można dostrzec w przypadku liczby odwiedzających muzea, wystawy, koncerty na 1 tys. mieszkańców. Poziom tego wskaźnika wynoszący 1051 również znajdował się poniżej wartości przeciętnej, zaś jego dynamika w porównaniu do roku 2013 (1425 osób na 1 tys. mieszkańców) wykazywała tendencję spadkową. Co więcej, wartość dla gminy Myślenice była prawie dwukrotnie niższa od średniej dla szerokiej grupy porównawczej gmin (1950 osób na 1 tys. mieszkańców). Poziom wydatków na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadających na 1 mieszkańca, wyniósł w 2019 roku 133,2 zł i w grupie porównawczej 6 gmin należał do wartości najniższych. Niższy odnotowano jedynie w gminie Dobczyce (132,7 zł). [Źródło: BDL GUS, MRL]

► NISKA DOSTĘPNOŚĆ DO INFRASTRUKTURY KULTURALNEJ

Przeciętna dostępność do takich rodzajów infrastruktury kulturalnej jak biblioteki oraz ośrodki kultury, kształtowała się na wyjątkowo niskim poziomie, tj. osiągnęła wartości wynoszące odpowiednio 2331,7 m oraz 2883,8 m. Odległości należy ocenić na znaczące, z punktu widzenia dostępności pieszej. W konsekwencji dostęp do takich elementów infrastruktury gminy, dla zasadniczej części mieszkańców, możliwy jest głównie przy użyciu różnego rodzaju środków transportu, co ogranicza liczbę osób z nich korzystających. Ze względu na miejsko-wiejski charakter gminy, dane dotyczące dostępności mają jednak ograniczoną wartość informacyjną i mogą wymagać w przyszłości pogłębienia przynajmniej ze względu na odmienny charakter obu typów obszarów.

Wyniki badań ankietowych wykazały, że dostępność do usług kulturalnych zostały ocenione nieznacznie poniżej wartości średniej (2,91). Przewaga ocen negatywnych (34%) w stosunku do

pozytywnych (31%) była w tym przypadku nieznaczna i wyniosła 3 punkty procentowe. Szczególnie krytycznie do oferty gminy nastawieni byli respondenci w wieku 19-25 lat (51% negatywnych odpowiedzi). Wyraźnie gorzej dostępność do oferty kulturalnej ocenili także mieszkańcy obszaru wiejskiego gminy. Odsetek respondentów z negatywną oceną wyniósł w tym przypadku 37%, podczas gdy w mieście 30%. [Źródło: WSKD 2018, BAM 2021]

► KONKURENCJA OFERTY KULTURALNEJ KRAKOWA

Położenie w bezpośredniej bliskości ośrodka miejskiego Krakowa jakkolwiek korzystne z punktu widzenia samych mieszkańców gminy Myślenice, stanowi również problem z punktu widzenia funkcjonowania sfery kultury w gminie. Bardzo wysokie standardy oferty kulturalnej Krakowa przekładają się w pewnym stopniu na aspiracje mieszkańców, co z kolei rodzi konieczność poniesienia względnie wysokich nakładów na kulturę, jak również stwarza lokalnej ofercie kulturalnej konkurencję, której trudno jest sprostać. Sytuację potwierdzają wyniki badań ankietowych. Dostęp do oferty kulturalnej został oceniony przez mieszkańców na poziomie poniżej wartości przeciętnej i wyniósł 2,91. [Źródło: WYWIADY, BAM 2021]

► OGRANICZONY POZIOM UCZESTNICTWA SENIORÓW W KULTURZE

Udział osób będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku, w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej wyniósł w całej gminie Myślenice 0,9% przy wartości dla miasta wynoszącej 1,7%. Obok gminy Gryfino (0,7 i 1,0), były to w grupie porównawczej gmin miejsko-wiejskich wartości najniższe. Świadczą one o niskiej aktywności seniorów w sferze kultury, pomimo funkcjonowania w gminie takich podmiotów, jak np. Teatr „Za mostem”. [Źródło: GUS, WYWIADY]

► BRAKI W INFRASTRUKTURZE KULTURALNEJ NA OBSZARZE WIEJSKIM GMINY

Zauważalnym w skali deficytem jest ograniczona oraz zdekapitalizowana infrastruktura kulturalna na obszarze wiejskim gminy. Część obiektów wymaga kapitalnych remontów, w tym kompleksowej termomodernizacji jak również poprawy samej ich estetyki. [Źródło: WYWIADY, MOKiS]

► WZROST POZIOMU PRZESTĘPSTW PRZECIWKO RODZINIE I OPIECE

Wzrost wskaźników dotyczących przestępczości odnotowano na terenie gminy Myślenice jedynie w przypadku dwóch kategorii przestępstw. Liczba przestępstw w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wzrosła w stosunku do roku 2013 zarówno w przypadku przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu (16,4%), jak i rodzinie i opiece (201,2%). W pierwszym z wymienionych przypadków wzrost ten oznaczał przyrost mierzony w liczbach bezwzględnych wynoszący zaledwie 2 przestępstwa (wzrost z 10 do 12). W drugim natomiast, był to przyrost z poziomu 14 do 22 przestępstw przeciwko opiece i rodzinie w latach 2013-2017 do 59-70 w latach 2018-2019. [Źródło: KPP]

► ZMIENIAJĄCA SIĘ STRUKTURA WYKROCZEŃ NA TERENIE MIASTA

Wyzwaniem organizacyjnym i technicznym z zakresu bezpieczeństwa jest zmieniająca się struktura wykroczeń. W porównaniu do roku 2015, w 2019 roku względny wzrost odnotowały takie kategorie wykroczeń jak przeciwko: bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji (z 44,1% do 58,1%) oraz ustawie o odpadach (z 0,5% do 14,5%). [Źródło: SM]

► NIEKORZYSTNA DYNAMIKA W ZAKRESIE LICZBY POŻARÓW ORAZ MIEJSCOWYCH ZAGROŻEŃ

W latach 2013-2019 na terenie gminy Myślenice odnotowano wyraźny wzrost zarówno pożarów (o 101,8%), jak również miejscowych zagrożeń (o 73,2%). W obu przypadkach w strukturze ilościowej dominowały pożary i zagrożenia najmniejsze (małe, lokalne). [Źródło: BDL GUS]

► POGŁĘBIENIE ANALIZ ZWIĄZANYCH ZE SFERĄ SPOŁECZNĄ W RAMACH PRZYSZŁEJ AKTUALIZACJI GPR

Identyfikacja całego obszaru miasta jako obszaru kryzysowego w sferze społecznej pozwala postawić pytania dotyczące poprawności przeprowadzonych diagnoz i analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Trudno wyobrazić sobie, aby ośrodek miejski tej wielkości w całości podlegał procesom degradacji sfery społecznej. [Źródło: GPR 2025]

► NEGATYWNE PROCESY DEMOGRAFICZNE WYSTĘPUJĄCE W CZĘŚCI MIASTA MYŚLENICE

W przypadku dwóch jednostek miejskich, tj. Centrum oraz Osiedle Tysiąclecia, odnotowano najwyższy w skali gminy, wskaźnik liczby osób w wieku nieprodukcyjnym w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym (obciążenie demograficzne). W obu przypadkach przekroczył on wartość 55%. Kolejne z punktu widzenia obciążenia jednostki charakteryzowały się wyraźnie, bo o kilka punktów procentowych niższym poziomem intensywności tego zjawiska. [Źródło: GPR 2025]

► KONCENTRACJA KLIENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ NA WZGLĘDNE DUŻYM OBSZARZE GMINY

Ponadprzeciętna koncentracja klientów pomocy społecznej mierzona wskaźnikiem liczby klientów MGOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców, była zauważalna na względnie dużym obszarze gminy. W jego skład wchodziło całe miasto Myślenice, z najwyższymi wartościami w jednostkach: Centrum i Dolne Przedmieście, zwarty obszar w zachodniej części gminy (Głogoczów, Bęczarka, Jawornik) oraz sąsiadujące z miastem od wschodu Osieczany. [Źródło: GPR 2025]

► KONCENTRACJA ZJAWISKA BEZROBOCIA NA DUŻYM OBSZARZE W WSCHODNIEJ CZĘŚCI GMINY

Natężenie zjawiska bezrobocia w ujęciu wewnątrzgminnym w bardzo wyraźny sposób dzieliło gminę Myślenice na dwa obszary. Pierwszym była wschodnia część gminy, w przypadku której odnotowano ponadprzeciętne wartości wskaźnika liczby bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Obszar ten rozciągał się od Zawady na północ od miasta do Poręby w południowo-wschodniej części gminy. Wyjątkiem od tej reguły stanowiła jednostka Bęczarka w zachodniej części gminy. Zjawisko bezrobocia dotknęło również obszar miejski gminy. W grupie jednostek o najwyższych wartościach analizowanego wskaźnika znalazła się bowiem jednostka Chełm/Zarabie. Koncentrację bezrobocia we wschodniej części gminy oraz w dzielnicy Chełm/Zarabie potwierdza także rozkład wartości drugiego wskaźnika związanego z bezrobociem tj. liczby osób bezrobotnych przypadających na liczbę osób w wieku produkcyjnym. [Źródło: GPR 2025]

► KONCENTRACJA PRZESTĘPCZOŚCI NA OBSZARZE MIEJSKIM GMINY

Obszar całego miasta Myślenice decyduje o największej koncentracji zjawiska przestępczości (liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców > 1,8), jak również największej liczbie stwierdzonych wykroczeń (liczba wykroczeń na 100 mieszkańców > 3,3). W ostatnim z wymienionych przypadków wyjątek stanowi Osiedle Tysiąclecia. Sytuacja ta jest charakterystyczna dla większości gmin miejsko-wiejskich w Polsce. W przypadku wykroczeń za stan ten odpowiada także działalność Straży Miejskiej, która zgodnie z nazwą koncentruje swoją działalność na obszarze zurbanizowanym gminy. [Źródło: GPR 2025]

► NISKA DOSTĘPNOŚĆ DO MIESZKAŃ DLA OSÓB MŁODYCH

Badania ankietowe mieszkańców wykazały względnie korzystną ocenę dostępności do mieszkań na obszarze gminy. Kwestia ta została oceniona ponadprzeciętnie (3,43). Jednocześnie, w grupie respondentów w wieku 19-25 odnotowano najwyższy udział osób oceniających dostępność do mieszkań jako „raczej złą”. Taką ocenę przypisał tej kwestii co piąty respondent w tej grupie wiekowej (21%). W przypadku tej odpowiedzi widoczna była również pewna różnica pomiędzy mieszkańcami miasta oraz obszarów wiejskich. W przypadku tych drugich, odsetek wskazań był wyższy i wyniósł 11%, przy 8% odpowiedzi mieszkańców z obszaru miasta. [Źródło: BDL GUS, BAM 2021]

► ZRÓŻNICOWANA DOSTĘPNOŚĆ DO SIECI WODNO-KANALIZACYJNEJ NA OBSZARZE GMINY

Jakkolwiek dostępność do infrastruktury sieciowej na obszarze miasta charakteryzuje się dobrym poziomem, pozostaje on bardzo zróżnicowany na obszarze wiejskim gminy. Najniższy w skali gminy odsetek budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej charakteryzuje sołectwo Głogoczów (51%) i jest pochodną dużego rozproszenia zabudowy mieszkaniowej na tym terenie. Poniżej 70% wartości tego wskaźnika odnotowano także w sołectwach: Krzyszkowice, Poręba oraz Zawada. Najniższe odsetki budynków podłączonych do sieci wodociągowej występowały natomiast w przypadku: Poręby (29,2%), Trzemeśni (40,9%) Bysiny (45,4%) i Zasani (45,6%). W wielu przypadkach wynika to z posiadania własnych ujęć (Bysina, Poręba, Trzemeśnia)

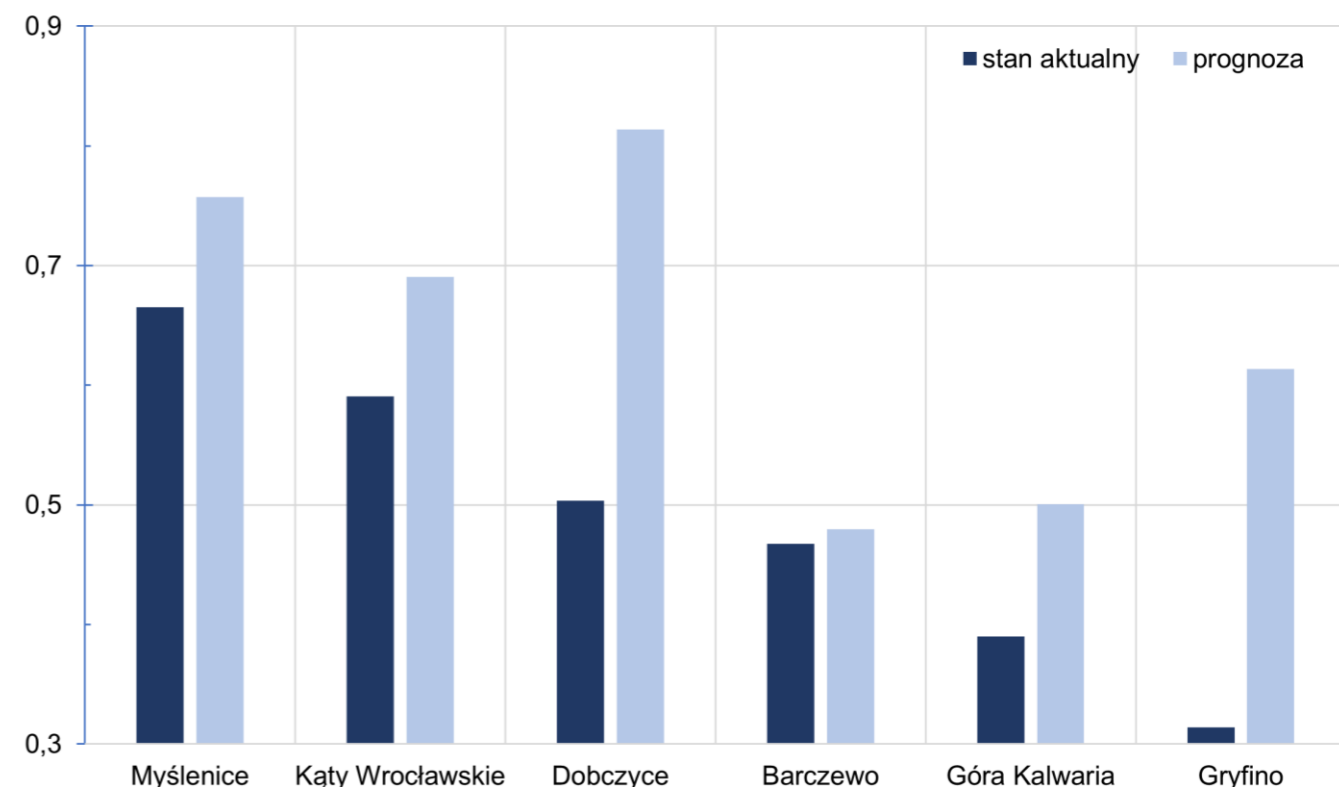
Wyzwaniem rozwojowym gminy jest struktura sieci kanalizacyjnej. Z blisko 480 km sieci kanalizacyjnej, prawie 400 km przypada na obszar wiejski gminy. Wartości te świadczą o zauważalnym rozproszeniu zabudowy podłączonej do kanalizacji i bez wątpienia wpływają na efektywność całego systemu. Jednocześnie rozwój sieci kanalizacyjnej w latach 2016-2019 wyraźnie wyhamował. Jej przyrost wyniósł w tym okresie zaledwie 1,1 km.

Długość sieci wodociągowej na terenie gminy wyniosła w 2019 roku 368,4 km, z czego 78,7 km przypadało na miasto, zaś 289,7 km na obszar wiejski gminy. Rozwój sieci kanalizacyjnej w latach 2015-2019 wyraźnie wyhamował. Jej przyrost wyniósł w tym okresie zaledwie 1,7 km.

Dostępność do sieci kanalizacyjnej została oceniona przez respondentów dobrze. Sumaryczna ocena wyniosła 3,7. „Raczej dobrze” oceniło dostęp do kanalizacji 31% ankietowanych, zaś „zdecydowanie dobrze” 27%. Co zaskakujące, dostęp do kanalizacji pozytywnie oceniło więcej respondentów z terenu wiejskiego (62%) niż z miasta (54%). [Źródło: BAM 2021, GPR 2025, BDL GUS]

► WIDOCZNE OBSZARY KONCENTRACJI TZW. BIAŁYCH PŁAM W ZAKRESIE DOSTĘPU DO SIECI INTERNETU SZEROKOPASMOWEGO

Niezależnie od względnie korzystnej sytuacji w rankingu gmin, na obszarze gminy Myślenice nadal występowały obszary o zauważalnej koncentracji tzw. białych plam w dostępie do szerokopasmowego Internetu. Do głównych obszarów tego rodzaju zaliczały się duże fragmenty samego miasta, w szczególności dzielnic Górne i Dolne Przedmieście oraz w mniejszym stopniu Zarabie. W przypadku obszarów wiejskich w najgorszej sytuacji znajdowały się miejscowości: Polanka, Poręba, Trzemeśnia i Zawada, oraz część Bysiny granicząca z Górnym Przedmieściem. [Źródło: ASDDI]

Rys. II. 15. Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s według stanu na dzień 31.12.2019 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ASDDI.

► NISKI POZIOM WYPOSAŻENIA GMINY W TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ

Udział powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni gminy pozostawał na niewielkim, bo wynoszącym 0,1% poziomie. Była to wartość dwukrotnie niższa niż średnia dla szerokiej, liczącej 76 gmin grupy porównawczej z bazy Związku Miast Polskich. W grupie porównawczej przyjętej na potrzeby diagnozy był to drugi najniższy wynik po gminie Żukowo.

Jednocześnie dostępność terenów zielonych została wysoko oceniona przez mieszkańców w ramach badań ankietowych. Wynik wynoszący 4,11, był trzecim najwyższym spośród wszystkich kwestii poddanych ocenie. Odpowiedź „zdecydowanie dobrze” wybrało 44% respondentów, zaś „raczej dobrze” – 32%. W tym przypadku, respondenci oceniali jednak najprawdopodobniej dostępność do wszystkich terenów zielonych, w tym tych nieurządzonych. Najwyższe oceny tej kwestii charakteryzowały takie grupy wiekowe, jak: 19-25 lat (52% – „zdecydowanie dobrze”), 56-65 lat (50% – „zdecydowanie dobrze”) oraz 36-45 lat (45% – „zdecydowanie dobrze”). Spośród grup zawodowych najwyższą dostępność do terenów zielonych ocenili emeryci/renciści (58% – „zdecydowanie dobrze”). [Źródło: BDL GUS, MRL, BAM 2021]

► OGRANICZONE INWESTYCJE NA OBSZARACH WIEJSKICH GMINY

Wyniki badań ankietowych wskazały, pomimo wyniku sumarycznego zbliżonego do wartości przeciętnej i wynoszącego 2,86, na wyraźnie niską ocenę działań inwestycyjnych przez najbardziej nimi zainteresowaną grupą mieszkańców obszarów wiejskich właśnie. „Zdecydowanie źle” oceniło tę kwestię 17% mieszkańców wsi, a „raczej źle” kolejnych 25%. W przypadku mieszkańców miasta wartości te wyniosły odpowiednio 8% i 9%. [Źródło: BAM 2021]

► BRAK KONSEKWENCJI W REALIZACJI POLITYK REWITALIZACYJNYCH W SPOSÓB PARTYCYPACYJNY

W ustawie o rewitalizacji bardzo rozbudowano elementy dotyczące partycypacji społecznej, tworząc procedury oraz wymagając odpowiednich technik i działań. Aktywny udział interesariuszy w realizacji działań rewitalizacyjnych jest bowiem kluczowy dla powodzenia całego procesu. *Ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Myślenice na lata 2016-2025* wykazała, iż partycypacja ograniczyła się w zasadzie do wymaganych ustawą form konsultacji programu rewitalizacji na etapie jego opracowywania. Po jego przyjęciu praktycznie nie prowadzono działań partycypacyjnych. Roli tej nie spełnił także Komitet Rewitalizacji, który okazał się całkowicie bierny. Także działania informacyjne prowadzone były w sposób nieefektywny. W efekcie, po trzech latach realizacji programu rewitalizacji, blisko połowa mieszkańców (biorących udział w przeprowadzonej w I kwartale 2021 roku ankiecie) nie widzi pozytywnych skutków prowadzonych działań lub ocenia je źle. Widoczne jest także niezrozumienie istoty procesu rewitalizacji (błędne utożsamianie go z działaniami remontowo-modernizacyjnymi). Analiza odpowiedzi na poszczególne pytania badawcze wykazała również, że znaczny odsetek ankietowanych nie ma sprecyzowanego zdania w odniesieniu do wielu istotnych zagadnień, co może wynikać z niskiej świadomości obywatelskiej i stanowi silną przesłankę dla działań edukacyjno-aktywizujących. Wniosek ten jest zbieżny ze zdiagnozowanym w 2016 roku niskim poziomem aktywności i zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne. Niski zwrot ankiet wypełnionych przez osoby w wieku poniżej 26 i powyżej 65 lat, w zestawieniu z potencjałem tych grup wiekowych, wskazuje, iż są one szczególnie ważnym adresatem działań wzmacniających postawy aktywne. [Źródło: ŚEGPR]

2.3. Analiza SWOT dla obszaru Życie

Silne strony (Strengths):

- względnie korzystna sytuacja w zakresie ruchu naturalnego,
- dalszy, prognozowany wzrost liczby ludności do roku 2030,
- silna pozycja Myślenic jako ośrodka ponadlokalnego w południowej części KOM,
- wysoka atrakcyjność osiedleńcza gminy,
- względnie dobra kondycja rodzin,
- dobrze rozwinięte funkcje egzogeniczne w strukturze gospodarki,
- brak rzeczywistego problemu bezrobocia,
- niski poziom bezrobocia najmłodszych grup wiekowych i korzystny jego trend,
- ograniczenie poziomu bezrobocia długotrwałego,
- mała liczba osób otrzymujących wsparcie MGOPS z powodu bezrobocia,
- umiarkowany poziom osób objętych pomocą społeczną,
- względnie niska skala problemów związanych z uzależnieniami oraz korzystne tendencje w tym zakresie,
- pozytywne zmiany sytuacji rodzin wielodzietnych,
- względnie dobry poziom rozwoju infrastruktury związanej z ochroną zdrowia,
- względnie korzystna sytuacja w zakresie dostępności do usług zdrowotnych,
- ponadprzeciętne wyniki egzaminów gimnazjalnych oraz ósmoklasisty,
- wysoka dynamika rozwoju infrastruktury do opieki nad najmłodszymi dziećmi,
- wysoka intensywność opieki przedszkolnej,
- dobra dostępność do placówek opieki przedszkolnej,
- dobra dostępność do szkół podstawowych,
- dobrze rozwinięta edukacja na poziomie ponadgimnazjalnym,
- duży zasięg oddziaływania Myślenic jako ośrodka edukacji ponadpodstawowej,
- korzystne uwarunkowania do rozwoju kwalifikowanych form sportu i rekreacji,
- węzłowe, z etnograficznego punktu widzenia, położenie gminy,
- duże zaangażowanie mieszkańców w działalność organizacji sportowych,
- dobrze rozwinięta i różnorodna oferta kulturalna,
- liczny sektor organizacji działających w sferze kultury i rekreacji,
- niski poziom przestępczości, zarówno na poziomie ogólnym, jak i w przypadku większości najczęściej popełnianych przestępstw,
- dobra dostępność do infrastruktury związanej z bezpieczeństwem,
- zmniejszająca się liczba wykroczeń ogółem,
- korzystny poziom aktywności społecznej mieszkańców miasta i gminy jako punkt wyjścia do dalszego rozwoju społeczeństwa obywatelskiego,
- ponadprzeciętny udział wydatków na organizacje pożytku publicznego w budżecie gminy oraz korzystny trend w zakresie wartości wydatków na dotacje dla OPP,
- wysoka aktywność obywatelska,
- małe zróżnicowanie wewnątrzgminne z punktu widzenia kryzysu w sferze społecznej,
- niski poziom edukacji w pojedynczych, izolowanych jednostkach na obszarze wiejskim gminy,
- niska aktywność kulturalna na niewielkiej części obszaru gminy,
- względnie wysoka dostępność do infrastruktury gazowej,
- względnie wysoka dostępność do sieci Internetu szerokopasmowego,
- włączenie gminy w prace nad nową formułą pomocy społecznej (CUS).

Słabe strony (Weaknesses):

- stagnacja liczby mieszkańców miasta,
- starzenie się populacji gminy,
- zahamowanie korzystnych trendów w zakresie dzietności kobiet,
- rosnący wiek matek rodzących dzieci,
- rosnące obciążenie demograficzne osobami w wieku poprodukcyjnym,
- wyjątkowo duży w skali województwa poziom niepełnosprawności rejestrowanej przez pomoc społeczną,
- rosnąca liczba rodzin zagrożonych ubóstwem,
- postępujący udział gospodarstw jednoosobowych w strukturze beneficjentów pomocy społecznej,
- rosnący udział rodzin emerytów i rencistów w strukturze beneficjentów pomocy społecznej,
- negatywne trendy zjawiska przemocy w rodzinie,
- braki w infrastrukturze pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży,
- niski poziom rozwoju pieczy zastępczej,
- niewystarczająca infrastruktura w zakresie mieszkań chronionych i treningowych,
- wysoki poziom zgonów z powodu nowotworów i chorób układu krążenia,
- bardzo wysoki wzrost zachorowalności na niektóre choroby cywilizacyjne,
- braki w infrastrukturze opieki zdrowotnej,
- pogarszająca się dostępność do usług zdrowotnych,
- duża podatność szkolnictwa na obszarach wiejskich na zjawiska kryzysowe,
- utrwalony, niski poziom kształcenia w niektórych szkołach podstawowych na obszarze wiejskim gminy,
- braki w zakresie dostępności usług logopedycznych,
- modernizacja infrastruktury oświatowej na terenie gminy,
- braki w infrastrukturze towarzyszącej placówkom oświatowym,
- spełnienie przez gminny system oświaty warunków wynikających z ustawy o dostępności,
- niska zdawalność matur,
- konieczność poprawy dostępności do infrastruktury i usług dla dzieci i młodzieży,
- względnie niski poziom wsparcia sportu w gminie,
- rozbieżności w postrzeganiu dostępności do infrastruktury sportowej na obszarze gminy,
- umiarkowany poziom wykorzystania ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,
- ograniczenia związane z zakresem wykorzystania Zbiornika Dobczyckiego,
- nieoptymalnie wykorzystywany potencjał kulturowy gminy,
- niska dostępność do infrastruktury kulturalnej,
- malejąca liczba uczestników grup artystycznych,
- ograniczony poziom uczestnictwa seniorów w kulturze,
- braki w infrastrukturze kulturalnej na obszarze wiejskim gminy,
- wzrost poziomu przestępstw przeciwko rodzinie i opiece,
- zmieniająca się struktura wykroczeń na terenie miasta,
- negatywne oddziaływanie głównego szlaku komunikacyjnego w gminie na poziom bezpieczeństwa komunikacyjnego,
- rosnąca częstość występowania i zmienność czasowa i przestrzenna negatywnych zjawisk pogodowych,
- niekorzystna dynamika w zakresie liczby pożarów oraz miejscowych zagrożeń,
- struktura osadnicza oraz ukształtowania powierzchni gminy z punktu widzenia negatywnych skutków zmian klimatu,
- występowanie zauważalnej skali zagrożenia powodziowego,
- występowanie osuwisk,
- brak dokumentów strategicznych odnoszących się do zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi,
- konieczność pogłębienia analiz związanych ze sferą społeczną w ramach przyszłej aktualizacji GPR,
- negatywne procesy demograficzne występujące na dużej części miasta Myślenice,
- negatywne procesy demograficzne występujące w części miasta Myślenice,
- koncentracja klientów pomocy społecznej na względnie dużym obszarze gminy,
- koncentracja zjawiska bezrobocia na dużym obszarze w wschodniej części gminy,
- koncentracja przestępczości na obszarze miejskim gminy,
- niska aktywność społeczna na dużym obszarze gminy,
- zróżnicowana dostępność do sieci wodno-kanalizacyjnej na obszarze gminy,
- widoczne obszary koncentracji tzw. białych plam w zakresie dostępu do sieci Internetu szerokopasmowego,
- niski poziom wyposażenia gminy w tereny zieleni urządzonej,
- brak rozeznania w zakresie aktywnych organizacji pozarządowych,
- braki w infrastrukturze do prowadzenia kształcenia online,
- duży i rosnący tranzyt samochodowy przez obszar gminy,
- brak realnego wykorzystania sektora sportowego jako czynnika rozwojowego gminy.

Szanse (Opportunities):

- korzystna lokalizacja gminy w ramach KOM,
- obecność na terenie gminy ważnego, międzynarodowego szlaku komunikacyjnego,
- poprawiający się w całym kraju dostęp do szerokopasmowego Internetu,
- zmiana paradygmatu pomocy społecznej, na bardziej zdecentralizowany (CUS i in.),
- poprawa dostępności w wyniku budowy nowej linii kolejowej do Krakowa oraz drogi S7,
- zmiana paradygmatu rozwojowego kraju z dyfuzyjno-polaryzacyjnego na zrównoważony, uwzględniający w większym stopniu policentryczny charakter sieci miejskiej,
- napływ pracowników cudzoziemskich,
- nowe programy centralne z zakresu polityki prorodzinnej,
- budowa Beskidzkiej Drogi Integracyjnej,
- rządowe programy rozwoju budownictwa mieszkaniowego,
- środki finansowe na przeciwdziałanie skutkom pandemii, np. Krajowy Plan Odbudowy itp.,
- wzrost lokalnej tożsamości,
- moda na aktywny wypoczynek, rekreację i zdrowy styl życia,
- włączenie gminy w system szlaków i tras rowerowych województwa małopolskiego,
- aktualizacja Krajowej Polityki Miejskiej wraz ze środkami dedykowanymi na jej realizację,
- zmiany ustawy o rewitalizacji ułatwiające przygotowanie, programowanie, realizację i ocenę procesu rewitalizacji,
- pojawienie się znaczących środków zewnętrznych na poprawę jakości powietrza oraz błękitno-zieloną infrastrukturę,
- deinstytucjonalizacja usług społecznych,
- rozwój rozproszonych form retencji wód opadowych.

Zagrożenia (Threats):

- niekorzystny z punktu widzenia miasta, dotychczasowy, polaryzacyjno-dyfuzyjny paradygmat rozwoju przestrzennego kraju,
- procesy centralizacji i będącej tego konsekwencją ograniczanie (redukcja) roli i znaczenia samorządu terytorialnego,
- rosnące koszty polityki klimatycznej UE,
- działania władz centralnych, skutkujące systematyczną erozją zdolności JST do finansowania zadań publicznych,
- suboptymalne rozwiązania z zakresu gospodarowania odpadami – ograniczanie dochodu rozporządzalnego najmniej zamożnej części mieszkańców,
- brak rozwiązań (narzędzi) w zakresie skutecznego zarządzania obszarami funkcjonalnymi,
- negatywne skutki pandemii COVID-19 w wymiarze demograficznym,
- postępujące, niekontrolowane procesy suburbanizacji,
- pogłębiający się brak rąk do pracy w skali całego KOM,
- konkurencja oferty kulturalnej Krakowa,
- konkurencja Krakowa na rynku usług edukacyjnych,
- brak kompleksowej strategii neutralizacji efektów pandemii COVID-19 w sferze edukacji,
- rosnąca atrakcyjność osiedleńcza Krakowa,
- zapaść systemu służby zdrowia,
- kryzys demograficzny kraju,
- brak zarządzania wiedzą, efektywnej komunikacji i przepływu informacji,
- konkurencja oferty Krakowa w zakresie kultury, handlu, itd.,
- nasilanie się negatywnych efektów zmian klimatycznych,
- pogarszająca się kondycja finansowa samorządów,
- zmniejszenie aktywności społecznej w wyniku pandemii COVID-19,
- problemy z bilansem systemu zabezpieczenia społecznego (rosnąca luka pomiędzy odprowadzanymi do systemu składkami i bieżącymi wypłatami),
- niedostosowanie systemu opieki zdrowotnej i usług społecznych do potrzeb starzejącego się społeczeństwa,
- brak rozwiązań systemowych w zakresie wsparcia opiekunów osób niesamodzielnych, w tym osób z niepełnosprawnościami,
- niedostosowanie przepisów prawa w zakresie aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością,
- osłabienie więzi społecznych w wyniku pandemii COVID-19,
- niedostosowanie programów edukacyjnych do potrzeb rynku pracy,
- niskie zaufanie obywateli do instytucji publicznych,
- nadrzędność interesu jednostkowego i korporacyjnego nad wspólnotowym,
- obywatelska pasywność i roszczeniowość,
- brak rozwojowego kapitału społecznego w skali kraju,
- nieefektywne egzekwowanie przez państwo obowiązku alimentacyjnego,
- zagraniczna emigracja zarobkowa,
- brak systemowego i długofalowego realizowania polityki migracyjnej kraju,
- segmentacja rynku pracy (umowy „śmieciowe” itp.),
- rosnące oczekiwania obywateli wobec państwa,
- deficyt norm prawnych, zasobów, przestrzeni i mediów w sferze obywatelskiej,
- silnie ukształtowane w społeczeństwie postawy indywidualistyczne,
- brak nawyków współdziałania opartych na zaufaniu i zorientowanych na problemy społeczne,
- zanik dialogu społecznego,
- brak wyobraźni strategicznej i suwerennej myśli rozwojowej,
- duży, negatywny wpływ pandemii na działalność sportowo-rekreacyjną i kulturę,
- znaczące osłabienie pozycji Polski w Unii Europejskiej,
- deficyty systemu opieki długoterminowej oraz zróżnicowanej opieki nad osobami starszymi i niesamodzielnymi,
- kryzys zdrowotny jako konsekwencja pandemii COVID-19,
- centralizacja i sztywność systemu oświaty,
- niewydolność struktur centralnych w zapewnieniu wsparcia systemowi oświaty,
- brak współpracy między najważniejszymi interesariuszami procesu edukacji tj. rodzicami, dziećmi, nauczycielami, samorządami, MEN, kuratoriami itp.,
- izolacja szkoły podlegającej jednocześnie silnej presji ze strony władz oświatowych, rodziców i szerszej opinii publicznej,
- nastawienie nie na potrzeby i rozwój uczniów, ale na standardy i realizację podstawy programowej,
- dominacja transmisyjnego modelu przekazywania wiedzy połączonego z przeładowaniem programu nauczania,
- brak efektywnego systemu zarządzania zasobami wodnymi i ich jakością,
- wojna kulturowo-polityczna wzmocniająca ugruntowane uprzedzenia i społeczny antagonizm.

3.1. Zdiagnozowane potencjały

► WZRASTAJĄCE DOCHODY GMINY

Dochody Miasta i Gminy Myślenice wyniosły w 2019 roku ogółem 220,9 mln zł i systematycznie rosną od 2015 roku. Tym samym rośnie wskaźnik dochodów ogółem przypadających na jednego mieszkańca (średnia trzyletnia), z poziomu 3618 zł w 2014 roku do blisko 4230 zł w 2018 roku. Rośnie również kwota nadwyżki operacyjnej przypadającej na jednego mieszkańca (średnia trzyletnia) z poziomu 284 zł w 2014 roku do poziomu przekraczającego 541 zł w 2018 roku. Pozytywnym aspektem jest spadek wskaźnika relacji kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem z poziomu 129,2 (2015 r.) do poziomu 77,93 (2018 r.). Dobra sytuacja gminy wynika z pozyskania funduszy zewnętrznych, zarówno krajowych (np. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych), jak zagranicznych (np. Fundusze UE). Do 2022 roku gmina dysponować będzie dodatkowymi ok. 40 mln złotych, które zostały pozyskane ze źródeł zewnętrznych. [Źródło: MRL, ROS]

► DOSTRZEŻENIE POTRZEBY ZMIAN ORGANIZACYJNYCH

Urząd Miasta i Gminy przechodzi intensywny proces zmian służących wzmocnieniu efektywności realizacji misji i zadań samorządu. Odzwierciedleniem tych zmian jest m. in. decyzja o gruntownych działaniach diagnostycznych, które stanowią bazę do formułowania kierunków rozwoju miasta. Jest ona również przejawem otwarcia na mieszkańców, na dialog i partnerstwo w określeniu wizji rozwoju gminy.

Urząd przechodzi proces dostosowywania się do nowych wyzwań. Zreorganizowano system obsługi mieszkańca poprzez m.in.: wprowadzenie nowych zasad pracy na Sali Obsługi Klienta, wprowadzenie systemu kolejkowego, zapewnienie bezpiecznych warunków zapewniających ochronę danych wrażliwych, wprowadzenie e-dokumentów, czy też możliwość telefonicznego umówienia wizyty. Reorganizacja dotyczy również jednostek wspomagających pracę poszczególnych wydziałów, np. poprzez skoncentrowanie wszystkich większych zamówień publicznych w ramach Biura Zamówień Publicznych.

Aktualnie trwa adaptacja struktury organizacyjnej, kompetencji poszczególnych jednostek, do zmieniającego się otoczenia, nowych potrzeb i oczekiwań sygnalizowanych przez mieszkańców (m.in. zorganizowano kancelarię Burmistrza oraz internetowe narzędzie pozwalające na bezpośrednie zadanie pytania Burmistrzowi).

Prowadzone są także procesy służące poprawie zarządzania zasobami ludzkimi Urzędu (wprowadzono elektroniczny obieg dokumentów, zespoły koordynacyjne, czy zespoły zadaniowe), czy też dynamizowaniu zasobów kadrowych (promowanie zaangażowania, konkursy na stanowiska kierownicze, nowe zakresy obowiązków, wprowadzenie osobistej odpowiedzialności za przygotowywane dokumenty, decyzje, intensyfikacja szkoleń). Podejmowane są również działania mające na celu wzmocnienie funkcjonujących w Urzędzie systemów informatycznych. [Źródło: WYWIADY].

► WZMOCNIONE ZASOBY KADRY KIEROWNICZEJ

Jednym z przejawów zachodzących w strukturze Urzędu zmian jest rewizja zasobów kadry kierowniczej. Obecna struktura średniej kadry zarządzającej opiera się o pracowników zróżnicowanych pod względem doświadczenia i wieku. Są w tym zespole zarówno osoby czerpiące swoje kompetencje z długoletniego stażu w Urzędzie, jak również pracownicy świeżo pozyskani z zewnątrz, z doświadczeniem z innych miejsc pracy, w samorządzie. Mimo dostrzegalnego podziału na kierowników proaktywnych i konserwatywnych (unikających zmian i ryzyka), ten konglomerat różnorodnego doświadczenia i kompetencji stanowić może istotną siłę napędową procesów modernizacyjnych oraz źródło nowych pomysłów i *know-how* wobec sprawdzonych już w Urzędzie praktyk działania.

Szansą na rozwój kadr jest również poszukiwanie liderów wśród istniejącego personelu. Wielu pracowników posiadających predyspozycje umożliwiające rozwój i aktywne prowadzenie projektów, wymaga jednak stymulacji, możliwości wykazania się i zaufania. [Źródło: WYWIADY].

► NA OGÓL POZYTYWNY WIZERUNEK URZĘDNIKA WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

Zawód „urzędnik” nie cieszy się społeczną estymą. Wyniki badania CBOS z 2019 roku wskazują, że jedynie 44% badanych darzy urzędników dużym społecznym uznaniem.

W wielu urzędach negatywny wizerunek urzędnika mocno doskwiera pracownikom. Tym większe zaskoczenie, że mieszkańcy gminy w większości bardzo dobrze ocenili jakość obsługi w Urzędzie Miasta i Gminy w Myślenicach. Pozytywnie o obsłudze mieszkańców w urzędzie wypowiada się 46% ankietowanych, przy zaledwie 20% negatywnych opinii (11% oceniających „raczej źle”, a tylko 9% „zdecydowanie źle”). Najbardziej krytycznie jakość obsługi oceniają osoby w wieku 19-25 lat (38% osób z tej grupy). Pozytywny odbiór jakości pracy urzędu wzrasta wraz z wiekiem. O ile w grupie wiekowej 19-25 lat odsetek pozytywny ocen nie przekroczył 28%, o tyle w grupie wiekowej powyżej 65 lat wyniósł już 56% (26-45 lat – 45%, 46-55 lat – 49%, 56-65 lat – 53%). Być może wynika to z faktu, że starsi mieszkańcy dostrzegają zmiany jakie zaszły na przestrzeni lat, a młodszy mają oczekiwania wynikające z ich aspiracji i rozwiązań, z którymi się zetknęli w większych ośrodkach miejskich.

Najbardziej krytycznie pracę urzędu oceniały osoby z wykształceniem podstawowym i zawodowym, choć odsetek osób w tych grupach nie przekroczył 30%. Pozytywnie częściej pracę urzędu oceniają mieszkańcy terenów wiejskich (o 4 pp.), niż miasta. Choć mieszkańcy terenów miejskich najczęściej oceniali pracę urzędu „zdecydowanie dobrze” (17%).

47% osób prowadzących własną działalność gospodarczą ocenia pracę urzędu „raczej dobrze” lub „zdecydowanie dobrze”. Analizując aktywność zawodową respondentów, „raczej źle” lub „zdecydowanie źle” oceniali urząd osoby uczące się (40%) oraz prowadzące gospodarstwa rolne (37%).

Mimo pozytywnego odbioru pracowników urzędu, wielu pracowników musi jeszcze pracować nad poprawą kultury pracy oraz zwiększeniem wydajności. Dużą rolę w tym zakresie mają do odegrania kierownicy poszczególnych komórek organizacyjnych, którzy dostrzegają ten problem, ale wskazują również na pozytywne zmiany jakie zaszły w ostatnim okresie. [Źródło: WYWIADY, BAM 2021, CBOS].

► ROZWÓJ USŁUG E-ADMINISTRACJI

Obserwuje się dynamiczny wzrost wykorzystania usług e-administracji i możliwości załatwiania spraw urzędowych przez Internet. Dowodem na rekordowe zainteresowanie e-usługami jest popularność profilu zaufanego, który powstał w 2011 roku. O ile do 2016 roku w kraju korzystało z niego jedynie około 400 tys. osób, na koniec 2020 roku ma go już ponad 8,8 miliona Polaków. W samym 2020 roku profil zaufany założyło ponad 4 mln osób, do czego bez wątpienia przyczyniła się pandemia COVID-19.

W katalogu usług Miasta i Gminy Myślenice znajduje się kilkanaście e-usług o różnym tzw. stopniu dojrzałości (czyli poziomie interaktywności i spersonalizowania). Za pośrednictwem platformy e-urząd można dokonać m.in.: płatności za podatek od nieruchomości, środków transportu, wywóz odpadów komunalnych, opłaty za zezwolenie na sprzedaż alkoholu, za dzierżawę czy też za wieczyste użytkowanie. Za pomocą portalu można również sprawdzić harmonogramy płatności, kwoty należności i realizacji płatności, a także skierować do urzędu dowolne pismo, czy wypełnić konkretne formularze, jak np. deklarację za gospodarowanie odpadami czy deklaracje podatkowe.

Urząd wdrożył rozwiązania informatyczne służące usprawnieniu komunikacji z mieszkańcami, które cieszą się sporym i wciąż rosnącym zainteresowaniem. Wśród nich warto wyróżnić narzędzie *#Zapytaj Burmistrza* (<https://myslenice.pl/kontakt/kontakt-z/pytanie-do-burmistrza>). W pierwszym roku działania mieszkańcy skierowali ponad 100 zapytań. [Źródło: WYWIADY, UMiG, <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/e-uslugowe-podsumowanie-2020-r>]

3.2. Zdiagnozowane problemy

► DUŻE ZADŁUŻENIE GMINY

Istotnym problemem gminy jest wysokie zadłużenie. Stan zadłużenia Gminy na koniec 2019 roku z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek wynosił ponad 135 mln zł, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca daje kwotę 3 093,95 zł.

Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem w 2018 roku wynosiła blisko 78% i choć okazał się być niższa od rekordowego 2015 roku, to utrzymuje się wciąż na wysokim poziomie.

Przy tak dużym zadłużeniu gminy wskazane byłoby wykorzystanie nie tylko zewnętrznych źródeł finansowania, ale i wewnętrznych. Należy spodziewać się dużej luki podatkowej wynikającej z niezgłoszonych budynków mieszkalnych zlokalizowanych na terenie gminy. Aktualnie nie przeprowadzono ewaluacji przyrostu budynków mieszkalnych, a także ich formalnej weryfikacji.

Istotnym problemem jest także malejący udział dochodów własnych w dochodach ogółem (średnia trzyletnia wyrażona w %), który spadł do poziomu 50% (z 65% w 2014 r.). Był on natomiast wyższy niż w gminie Dobczyce (49,43%), Żukowo (46,15%), czy Barczewo (40,86%), jednakże niższy niż w gminach Kąty Wrocławskie (66,18%), Gryfino (59,85%), oraz Góra Kalwaria (55,55%). [Źródło: MRL, ROSM, WYWIADY]

► ZACHOWAWCZY SYSTEM BUDOWY, MONITOROWANIA I AKTUALIZACJI POLITYK GMINY

Brakuje dokumentu, który opisywałby powiązanie polityk gminnych z instrumentami ich realizacji. Pewnym wyjściem naprzeciw tej potrzebie jest próba monitorowania realizacji strategii i programów w corocznych raportach o stanie gminy, w których opisywane są podjęte działania. Jest to jednak raczej spis działań, niż badanie ich skuteczności, ewaluacja efektywności. Brak systemowego mechanizmu ewaluacji i okresowej oceny polityk gminnych sprawia, iż trudno jest ocenić stopień realizacji zapisanych w różnych dokumentach celów oraz skuteczność prowadzonych polityk (np. analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym pozwoliłaby określić trafność działań rozwojowych). Przykładem pozytywnego podejścia do tematu monitoringu i ewaluacji dokumentów jest Gminny Program Rewitalizacji, dla którego opracowano w 2021 roku średniookresową ewaluację.

Dostrzegalna jest konieczność budowy zespołów zadaniowych, w ramach których na bieżąco dyskutowane byłyby realizowane i projektowane zadania. Dobrym źródłem informacji mogą być również ewaluacje prowadzonych konsultacji społecznych, które pozwoliłyby ocenić poprawność doboru narzędzi, czy form konsultacji.

Zgodnie z logiką procesu zarządzania, w pierwszym kroku powinny być opracowane dokumenty strategiczne, a następnie ich instrumentalizacja w postaci dokumentów operacyjnych. Praktyka

pokazuje, że nie zawsze się to udaje. Wątpliwości budzi metodyka opracowania części dokumentów, a tym samym ich przydatność w codziennym procesie zarządczym. Niektóre dokumenty wymagają zasadniczej weryfikacji, jak np. Gminna Ewidencja Zabytków, Gminny Program Opieki nad Zabytkami, Program Gospodarki Niskoemisyjnej, Program Ochrony Środowiska, wybrane plany miejscowe (i występująca tam zabudowa wielorodzinna dopuszczona na terenach wiejskich). [źródło: WYWIADY]

► BRAK WIELU POLITYK ROZWOJOWYCH ORAZ BRAK W ISTNIEJĄCYCH PODEJŚCIA SCENARIUSZOWEGO

Analiza dostępnych polityk rozwojowych wskazała na nieaktualność lub brak szeregu dokumentów. Szczególnie problematyczny jest brak dokumentów określających politykę transportową gminy w sytuacji dynamicznie wzrastającego ruchu samochodowego oraz zgłaszanych przez mieszkańców trudności w poruszaniu się, zarówno po gminie, jak i poza nią. W kontekście dużego projektu transportowego jakim jest linia kolejowa do Myślenic, aktualizacji wymaga również *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego*, tak by uwzględniało nowy model transportowy gminy.

W obecnych czasach wydaje się zasadne poszukiwanie kilku scenariuszy rozwoju gminy, a nie zdawanie się na jedno, nawet najbardziej atrakcyjne rozwiązanie. Potwierdziła to pandemia COVID-19, w wyniku której stabilne podstawy rozwojowe wielu polskich miast stanęły pod znakiem zapytania. Dyskusja nad różnymi scenariuszami rozwoju gminy, to poza wszystkim świetna okazja do prowadzenia aktywnej edukacji społecznej, bez konieczności podejmowania decyzji odnośnie konkretnych rozwiązań. Takie podejście umożliwia ustalenie zasad, pryncypiów stanowiących podstawę rozwoju, tak by później możliwe było formułowanie w oparciu o te zasady rozwiązań szczegółowych. Obowiązujące dokumenty strategiczne w większości nie zawierają katalogu możliwych scenariuszy rozwoju (optymistyczny, pesymistyczny, wynikający z bieżących trendów). [Źródło: WYWIADY]

► NIEWYSTARCZAJĄCA WSPÓŁPRACA POZIOMA, SILOSOWA STRUKTURA URZĘDU

W gestii samorządów leży coraz więcej zadań, które wymagają współpracy międzywydziałowej, kooperacji różnych komórek. Nadmierna koncentracja Urzędu na współpracy pionowej (struktura silosowa) stanowi więc istotną barierę w skutecznym podejmowaniu tego typu wyzwań. Trudności w tym zakresie zdiagnozowane zostały zarówno przez kadrę kierowniczą, jak i zespół oceniający.

Kadra kierownicza dostrzega istotny problem związany z podejmowaniem zadań, które wykraczają poza kompetencje jednego wydziału. Jednostka wskazana jako wiodąca często ma trudność w wyegzekwowaniu dobrej współpracy ze strony innych wydziałów (brak formalnej zależności), co oznacza nadmierne zaangażowanie i tak szczupłej kadry wydziału w realizację zadania. Koncepcja „zespołu zadaniowego”, która może mieć zastosowanie w takiej sytuacji, stosowana jest rzadko i nie spełnia swojej funkcji w praktyce. Funkcjonowanie Urzędu nie jest przystosowane do pracy w trybie wewnętrznego „projektu”. Kierujący zespołem zadaniowym

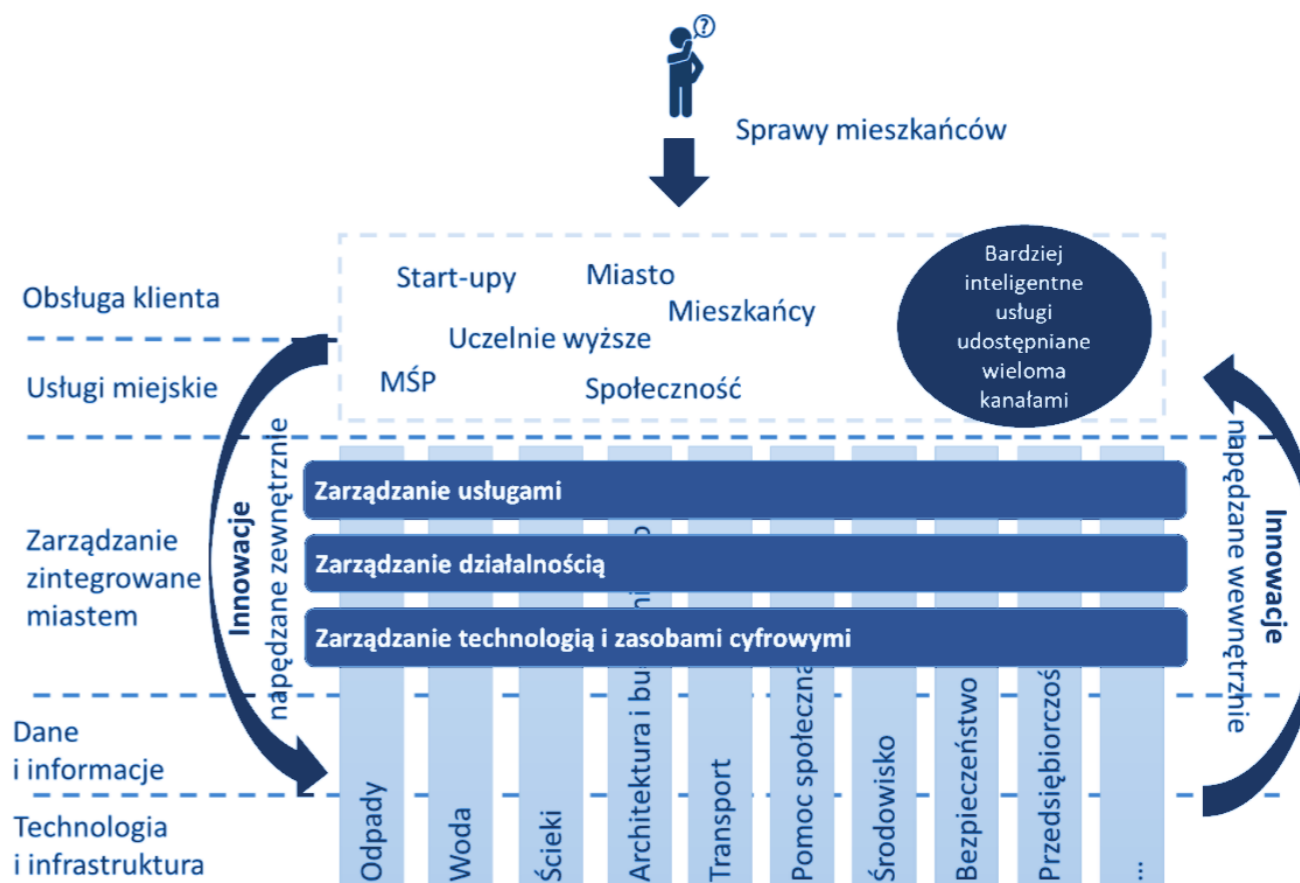
w praktyce nie ma kompetencji *project manager'a* – ma obowiązki, ale nie ma uprawnień. Niezbędne jest więc wzmocnienie faktycznych kompetencji kierownika zespołu oraz realne zwolnienia delegowanych do pracy w zespole pracowników z części bieżących zadań. Dostrzegalna jest niechęć wydziałów do implementacji programu wspierającego koordynację działań prowadzonych na terenie gminy. Ważnym problemem jest również słaba decentralizacja decyzji, szczególnie dotyczących drobnych kwestii. Wymaga to przemyślenia struktury decyzyjnej urzędu. [Źródło: WYWIADY].

► MODEL ZARZĄDZANIA NIEDOSTOSOWANY DO IDEI SMART

Ze względu na wysoki stopień silosowości, poszczególne komórki organizacyjne w niewielkim stopniu starają się zintegrować swoje działania. Duża część wydziałów samodzielnie zajmuje się gromadzeniem i przetwarzaniem danych oraz zapewnieniem niezbędnej technologii wspomagającej ten proces. Obserwowany jest brak lub niska interoperacyjność istniejących systemów i usług, co może wpływać na efektywność działania Urzędu Gminy, zarówno obecnie, jak i w przyszłości. W pewnym stopniu wynika to również z ograniczonego dostępu pracowników poszczególnych wydziałów do systemów współdzielących informacje itp. IP MAP. Poszczególne jednostki w niewielkim stopniu współpracują ze sobą, ale pozytywna jest otwartość pracowników na innowacje.

Zasadniczo wiele czynników ogranicza możliwość wprowadzania szybkich zmian, z drugiej strony brak istniejących rozwiązań oraz niewielki rozmiar urzędu dają właśnie szansę na szybkie wprowadzenie nowatorskich rozwiązań, co podniosłoby zdolności gminy do podejmowania nowych wyzwań rozwojowych.

W przypadku modelu inteligentnej jednostki samorządu terytorialnego (*smart city*) oczekuje się zintegrowanego modelu funkcjonowania. W modelu takim usługi gminne koncentrują się wokół podnoszenia jakości życia mieszkańców. Zarządzanie usługami, bieżącą działalnością oraz technologią i zasobami cyfrowymi jest zintegrowane. Dzieje się tak przede wszystkim dzięki udostępnianiu danych miejskich z poszczególnych wydziałów i jednostek organizacyjnych, podnoszeniu świadomości i kompetencji pracowników Urzędu oraz stałemu budowaniu modeli współpracy pomiędzy jego komórkami, przy zaangażowaniu społeczności lokalnej oraz przedsiębiorców. W efekcie świadczenie usług miejskich jest usprawniane, a działanie miasta ciągle optymalizowane. Urząd ma możliwość szybkiego reagowania na zmieniające się uwarunkowania, a w oparciu o otwarte dane miejskie podmioty zewnętrzne mogą budować usługi i produkty. Proces zarządczy koncentruje się na poszukiwaniu optymalnych rozwiązań zdefiniowanych problemów, dyskusowaniu możliwych ryzyk i podejmowaniu decyzji. [Źródło: WYWIADY, SMART CITY]

Rys. III. 1. Zintegrowany model zarządzania gminą zgodny z ideą smart city

Źródło: <http://smartcity-expert.eu/model-funkcjonowania-smart-city>

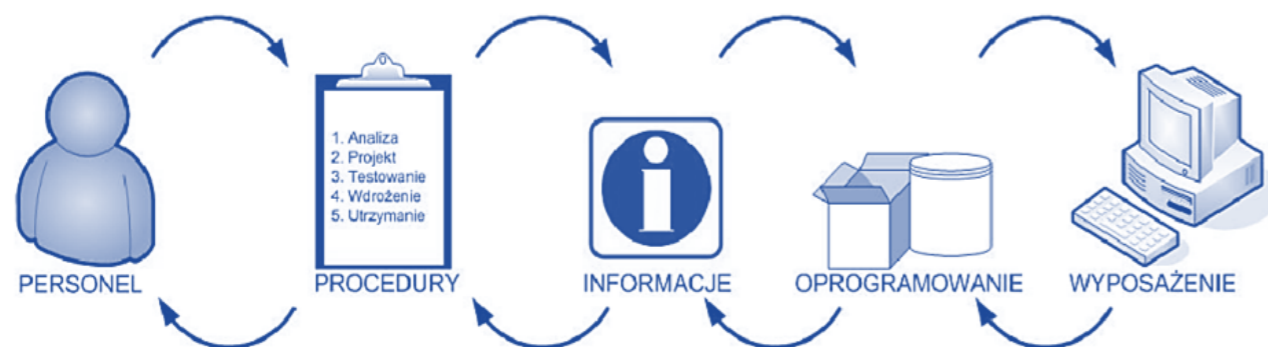
► SŁABA DOSTĘPNOŚĆ DO AKTUALNYCH DANYCH

O trafności podejmowanych kierunków działań decyduje w obecnych czasach dostępność danych oraz zdolność do ich szybkiego przetwarzania i analizowania. Aby skutecznie budować dobre polityki niezbędne są aktualne dane opisujące problemy do rozwiązania. Poszczególne jednostki systematycznie gromadzą dane niezbędne do ich bieżącej pracy, jednak wiele z tych informacji nie jest współdzielonych poprzez zautomatyzowane narzędzie informatyczne. Kluczowym problemem jest brak aktualnej informacji na temat posiadanego zasobu, co wynika z wieloletnich zaniedbań w tym zakresie itp. informacje o stanie własności gruntów.

Istotnym elementem każdej polityki, programu jest dobra diagnoza. Jej opracowanie wymaga jednak systematycznie gromadzonych przez urząd lub inne jednostki mu podlegające danych. Przystępując do procesu formułowania wyzwań strategicznych (itp. strategia, studium) miasto powinno być przygotowane do wykonania zestawu analiz lub szybkiego zestawienia danych. W większości obszarów w gminie Myślenice jest to obecnie trudne lub niemożliwe, szczególnie kiedy uzyskanie informacji warunkowane jest wykonaniem analiz przestrzennych.

Brak jest również w wydziałach odpowiadających za rozwój oprogramowania do prowadzenia analiz przestrzennych itp. QGIS (rekomendowana aplikacja na wielu szkoleniach ministerialnych na bezpłatnej licencji).

W efekcie może skutkować to ograniczeniem zakresu koniecznych do przeprowadzenia wnioskowania analiz, pośpiesznym pozyskiwaniem danych, co może prowadzić do błędnych wniosków lub wzrostu kosztów opracowań.

Rys. III. 2. Ideogram systemu informacyjnego

Źródło: Z. Ziobrowski (red.), E. Goras, J. Frąckowiak, J. Jeżak, K. Słysz, *Opracowanie metody wykorzystania informacji przestrzennej w procesie zarządzania jednostkami administracji publicznej na poziomie gminy i powiatu [w:] Opracowanie i wdrożenie metod oraz technologii zarządzania informacją przestrzenną (geoinformacją) w procesach decyzyjnych administracji publicznej, Projekt celowy Nr 6T 12 2004/C/06295, Kraków 2007 r, s. 64.*

► BRAK SPÓJNEJ KONCEPCJI ROZWOJU SYSTEMU INFORMACJI PRZESTRZENNEJ, W TYM SYSTEMU MONITOROWANIA I OCENY POLITYK GMINNYCH

Dostrzegalny jest brak spójnej koncepcji tworzenia całego systemu informacji przestrzennej w gminie. Obecnie system obejmuje pewne obszary aktywności gminy, jednak w wielu z nich wymaga pilnego uzupełnienia i integracji. Systemowego zbierania i integracji wymagają dane dziedzinowe ważne z punktu widzenia wydawania decyzji, czy planowania rozwoju miasta, jak również dane praktyczne niezbędne do bieżącego funkcjonowania Urzędu (informacje na temat posiadanego majątku itp. własność gminy, drogi, zieleń, infrastruktura rekreacyjna, komunalna, itp.).

Generalnie brakuje systemu gromadzenia informacji i danych statystycznych w obszarze zjawisk społeczno-gospodarczych oraz monitorowania i oceny polityk publicznych oraz innych zjawisk rozwojowych. Szczególnie ujawniło się to na etapie opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji i jego ewaluacji.

Innym dostrzegalnym problemem jest brak procedur w zakresie metodyki tworzenia części danych dziedzinowych oraz ich bieżącej aktualizacji. Brakuje jednego systemu gromadzenia i przetwarzania danych oraz ich wizualizacji przestrzennej.

Duża część informacji (publicznej) udzielana jest przy znacznym zaangażowaniu pracowników, w sytuacji gdy dane te mogłyby być otwarte dla mieszkańców. Część danych powinno być udostępnianych mieszkańcom, co poprawiłoby komunikację i wizerunek Urzędu oraz odciążałoby pracowników. Dobrym przykładem jest brak informacji o obowiązywaniu planów miejscowych w gminie. W serwisie brakuje prostej informacji na temat planów obowiązujących, w trakcie opracowania i obszarów nie objętych planami. Istnieje tylko informacja o zasięgu planów <http://sip.myslenice.pl/>. Podobnie sytuacja wygląda ze strefą parkingową, której zasięg nie jest opublikowany w serwisie <http://sip.myslenice.pl/>, jak również na stronie internetowej gminy. [Źródło: WYWIADY, <http://sip.myslenice.pl/>].

► BRAK WŁASNEGO ZESPOŁU ODPOWIEDZIALNEGO ZA SYSTEM INFORMACJI PRZESTRZENNEJ

W strukturze urzędu nie działa Zespół ds. Analiz Przestrzennych. Zespół ten powinien zajmować się utrzymaniem i rozwojem serwisów z dziedziny GIS oraz analizami z dziedziny GIS. Zwłaszcza, że gmina zakupiła i utrzymuje infrastrukturę informacji przestrzennej, a także publikuje część danych na ogólnodostępnym serwisie <http://sip.myslenice.pl/>. Przy olbrzymich potrzebach informacyjnych oraz konieczności bieżącego monitorowania poprawności wprowadzonych do systemu danych niezbędne jest wskazanie minimum jednej osoby, koordynatora ds. wdrażania systemu GIS. [Źródło: WYWIADY]

► BRAK SYSTEMATYCZNYCH ANALIZ W ZAKRESIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Szczególnym rodzajem aktywności Urzędu powinno być bieżące badanie jakości życia w gminie. Wynika to z ogólnoeuropejskich trendów, ale również stanowi realizację zapisów regulaminu organizacyjnego Urzędu.

W dokumencie tym w rozdziale dotyczącym działalności kontrolnej (Rozdział XIII) wskazano, że kontrola ma na celu m.in. dostarczanie Burmistrzowi bieżącej, obiektywnej informacji niezbędnej do zapewnienia skutecznego nadzoru i koordynacji zadań oraz doskonalenia działalności Urzędu i jednostek organizacyjnych Gminy oraz zapobieganie negatywnym zjawiskom. Przedmiotem kontroli powinna być m.in. ocena procesów gospodarczych i innych rodzajów działalności służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców Gminy.

Zasadniczo brakuje wypracowanej metodyki takiego badania, które powinno uwzględniać całe spektrum realizowanych polityk lokalnych ukierunkowanych na podnoszenie jakości życia w gminie. Prowadzone cyklicznie badanie (nie rzadziej niż raz na 2-3 lata) mogłoby stanowić barometr odczuć mieszkańców (element mapowania subiektywnego), a uprzednio wypracowana spójna metodyka umożliwiałaby porównywalność wyników, co jest kluczowe dla poprawnego formułowania wniosków. Za pierwszy krok zrobiony w tym kierunku należy uznać badanie jakości życia opracowane na potrzeby niniejszej diagnozy.

Systematyczne badania subiektywnych odczuć, uzupełniane o dane statystyczne obrazujące rzeczywisty wymiar różnych zjawisk wpływających na jakość życia w gminie, dawałyby rzetelną informację o efektach działania Urzędu, co pozwalałoby na odpowiednie ich korygowanie. [Źródło: WYWIADY, ROG]

► NIEADEKWATNE DO BIEŻĄCYCH POTRZEB I POJAWIAJĄCYCH SIĘ WYZWAŃ ZASOBY KADROWE URZĘDU

Zatrudnienie w Urzędzie Miasta i Gminy Myślenice nie jest wysokie na tle miast z grupy porównawczej i wyniosło w 2019 roku 131 osób (Dobczyce – 97, Żukowo – 145).

Obecnie samorządy nie oferują wysokich wynagrodzeń. Mimo bardzo optymistycznej średniej wyliczanej co roku przez GUS (przeciętne miesięczne wynagrodzenie w administracji samorządu terytorialnego w 2019 roku wyniosło 5254,65 zł brutto), realna praca specjalisty w urzędzie jest wynagradzana kwotą znacznie niższą. Ściągnięcie do urzędu dobrych specjalistów, najczęściej wysoko opłacanych na rynku pracy, jest obecnie bardzo trudne, jeśli nie niemożliwe. Z drugiej strony praca w Urzędzie oznacza stabilność zatrudnienia.

Jak wynika z analiz prowadzonych w innych gminach, a także oceny personelu zarządzającego, nadmierna pewność miejsca pracy często skutkuje jednak słabym zaangażowaniem oraz niską, w porównaniu z zatrudnieniem w sektorze biznesu, efektywnością pracy.

Z przeprowadzonych wywiadów wynika, że odczuwany jest deficyt zarówno dobrze wykwalifikowanych pracowników, jak i pracowników w ogóle, szczególnie wobec nowych wyzwań

programowych i inwestycyjnych, z jakimi mierzy się samorząd. Reorganizacja pracy poszczególnych komórek wymaga zwiększenia liczby personelu, w innym przypadku istnieje ryzyko zatorów.

Dostrzegalny jest również problem nierównomiernego rozłożenia obowiązków między wydziały branżowe, a służby finansowe. Konieczne jest więc ustalenie modelu pracy służb finansowych (model scentralizowany, czy też zdecentralizowany) oraz w ślad za tym, adekwatne przydzielenie pracowników. Kwestie odpowiedniego zasobu kadrowego mogą stanowić w przyszłości barierę rozwojową. [Źródło: WYWIADY, ROSM]

► NIEDOSTOSOWANIE BUDYNKU URZĘDU DO POTRZEB OSÓB O SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH

Mimo podejmowania różnych prób reorganizacji pracy urzędu (przeniesienie Sali Ślubów, skoncentrowanie obsługi mieszkańców na Sali Obsługi Klienta), architektura budynku, w którym mieści się urząd (liczne schody, brak windy) uniemożliwia łatwe dostosowanie do potrzeb o szczególnych potrzebach. Na moment sporządzenia diagnozy trwał audyt barier architektonicznych, którego celem jest wskazanie niezbędnych zmian, ułatwiających poruszanie się po budynku. [Źródło: WYWIADY]

► ZBYT DUŻA KONCENTRACJA NA DZIAŁANIACH BIEŻĄCYCH

Duża liczba pozyskanych środków, liczne zaniedbania z lat poprzednich, ograniczenia kadrowe oraz pandemia COVID-19 powodują, że zbyt mało czasu poświęcane jest na zaplanowanie działań strategicznych. Brak opracowanych wcześniej koncepcji, projektów w sytuacji pozyskania środków na jakiś cel bardzo utrudnia ich wydatkowanie, generując niepotrzebny pośpiech i ryzyko niedotrzymania terminów. W przypadku nowych konkursów, brak projektów może nawet uniemożliwić wystartowania w naborze. [Źródło: WYWIADY]

► BRAK DIAGNOZY DEFINUJĄCEJ ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARU FUNKCJONALNEGO MYŚLENIC

Zasadne byłoby opracowanie dokumentu, w którym wskazany zostałby zasięg obszaru funkcjonalnego Myślenic na podstawie danych i analiz, stanowiący merytoryczną podstawę do sformalizowania współpracy z innymi gminami. W opracowaniu tym powinny zostać zawarte zarówno potencjały obszaru, jak i konieczne do rozwiązania problemy. Podstawę do opracowania takiego dokumentu tworzy *ustawa o zasadach polityki rozwoju* wskazując możliwość opracowania strategii ponadlokalnych. Strategia rozwoju ponadlokalnego to dokument, o którym mowa w art. 10g ust. 1 *ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*. [Źródło: WYWIADY]

► BRAK STAŁEJ I SFORMALIZOWANEJ WSPÓŁPRACY MIĘDZY GMINAMI TWORZĄCYMI OBSZAR FUNKCJONALNY MYŚLENIC

Obecnie obserwowany jest brak mechanizmów współpracy w zakresie takich zagadnień jak: planowanie przestrzenne, transport publiczny, turystyka, ochrona środowiska, czy zarządzanie kryzysowe. Zamiast współpracy gminy konkurują, w efekcie powielając niektóre działania zamiast tworzyć komplementarne rozwiązania, co potęguje koszty i ogranicza konkurencyjność całego obszaru. Brak jest także wypracowanych wspólnych kierunków priorytetowych, strategicznych, kluczowych dla rozwoju wszystkich gmin współtworzących obszar funkcjonalny Myślenic. [Źródło: WYWIADY]

► BRAK DOKUMENTU KOORDYNUJĄCEGO PODEJMOWANE DZIAŁANIA W RAMACH OBSZARU FUNKCJONALNEGO MYŚLENIC

Obecnie obserwowany jest brak formalnych podstaw do podjęcia współdziałania. Nie opracowano dla obszaru funkcjonalnego strategii działania, ram obszarów w ramach których podjęcie takiej współpracy byłoby zasadne. [Źródło: WYWIADY]

3.3. Analiza SWOT dla obszaru Zarządzanie

Silne strony (Strengths):

- wzrastające dochody gminy,
- wzmocnione zasoby kadry kierowniczej,
- dostrzeżenie potrzeby zmian organizacyjnych,
- ambitne i w dużej części młode kadry,
- na ogół pozytywny wizerunek Urzędu wśród mieszkańców,
- rozwój usług e-administracji.

Szanse (Opportunities):

- przyjęcie przez rząd Krajowego Planu Odbudowy,
- przyjęcie przez rząd nowej Krajowej Polityki Miejskiej,
- otwarcie zasobów danych cyfrowych przez państwo,
- otwarcie urzędu na nowe wyzwania w wyniku presji społecznej – zmiana paradygmatu działania,
- coraz większa dostępność oprogramowania typu *open source* w obszarze analiz przestrzennych oraz organizowanych przez rząd szkoleń dla administracji.

Słabe strony (Weaknesses):

- zachowawczy system budowy, monitorowania i aktualizacji polityk gminnych,
- brak wielu polityk rozwojowych oraz brak podejścia scenariuszowego w istniejących politykach,
- model zarządzania niedostosowany do idei *smart*,
- brak systemu wewnętrznej wymiany informacji,
- ograniczona dostępność do aktualnych danych,
- brak spójnej koncepcji rozwoju systemu informacji przestrzennej, w tym systemu monitorowania i oceny polityk gminnych,
- brak zespołu odpowiedzialnego za system informacji przestrzennej,
- słaba integracja danych w ramach systemu informacji przestrzennej,
- brak systematycznych analiz w zakresie jakości życia mieszkańców, mimo wskazania tego obszaru jako celu działania urzędu,
- nieadekwatne do bieżących potrzeb i pojawiających się wyzwań zasoby kadrowe urzędu,
- niedostosowanie budynku urzędu do potrzeb osób o szczególnych potrzebach,
- zbyt duża koncentracja na działaniach bieżących,
- trudności związane z wprowadzaniem zmian,
- brak strategii ponadlokalnej określającej współpracę w obszarze funkcjonalnym miasta,
- rosnące wydatki w obszarze oświaty i pogłębiająca się luka pomiędzy subwencją oświatową o rzeczywistymi kosztami związanymi z utrzymaniem placówek.

Zagrożenia (Threats):

- brak stabilności prawa,
- dynamiczne zmiany w prawie nakładające nowe zadania na samorząd gminny,
- ograniczenie własnych zasobów finansowych Urzędu w wyniku dekonunktury wywołanej przez COVID-19,
- ograniczenie, w wyniku kryzysu finansowego, zdolności do pozyskiwania środków na modernizację urzędu (np. w zakresie systemów informatycznych),
- brak politycznej zgody na zwiększenie środków na finansowanie działalności urzędu, z uwagi na panującą recesję,
- coraz mniejsze zainteresowanie pracą w urzędzie, konieczność konkurowania na rynku o specjalistów, w sytuacji braku atrakcyjnych wynagrodzeń,
- zmniejszenie efektywności w pozyskaniu środków zewnętrznych ze względu na ograniczone zasoby kadrowe.

IV. Mobilność

W tym obszarze analizowano zagadnienia związane z optymalizowaniem przemieszczania się osób i towarów w przestrzeni gminy.

Przedmiotem analiz były rozwiązania służące zapewnieniu zrównoważonego systemu transportu, do i z gminy oraz na terenie jednostki, a także stymulowaniu mobilności mieszkańców.

Próbowano ustalić na ile zapewniane są w gminie adekwatne rozwiązania dla różnych grup mieszkańców: pieszych (a wśród nich także osób z ograniczoną zdolnością do przemieszczania się), rowerzystów, osób korzystających z transportu zbiorowego czy kierowców samochodów.

Ważnym elementem analiz była ocena polityki transportowej gminy, w tym wpływu ruchu kołowego na funkcjonowanie poszczególnych części gminy oraz skuteczności oddziaływania wybranych instrumentów na nadmierną koncentrację ruchu.

Źródło: opracowanie własne przy wykorzystaniu strony wordclouds.com

4.1. Zdiagnozowane potencjały

► DOBRA DOSTĘPNOŚĆ DROGOWA GMINY

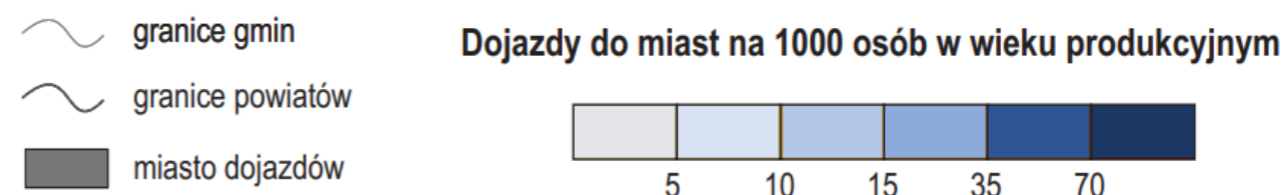
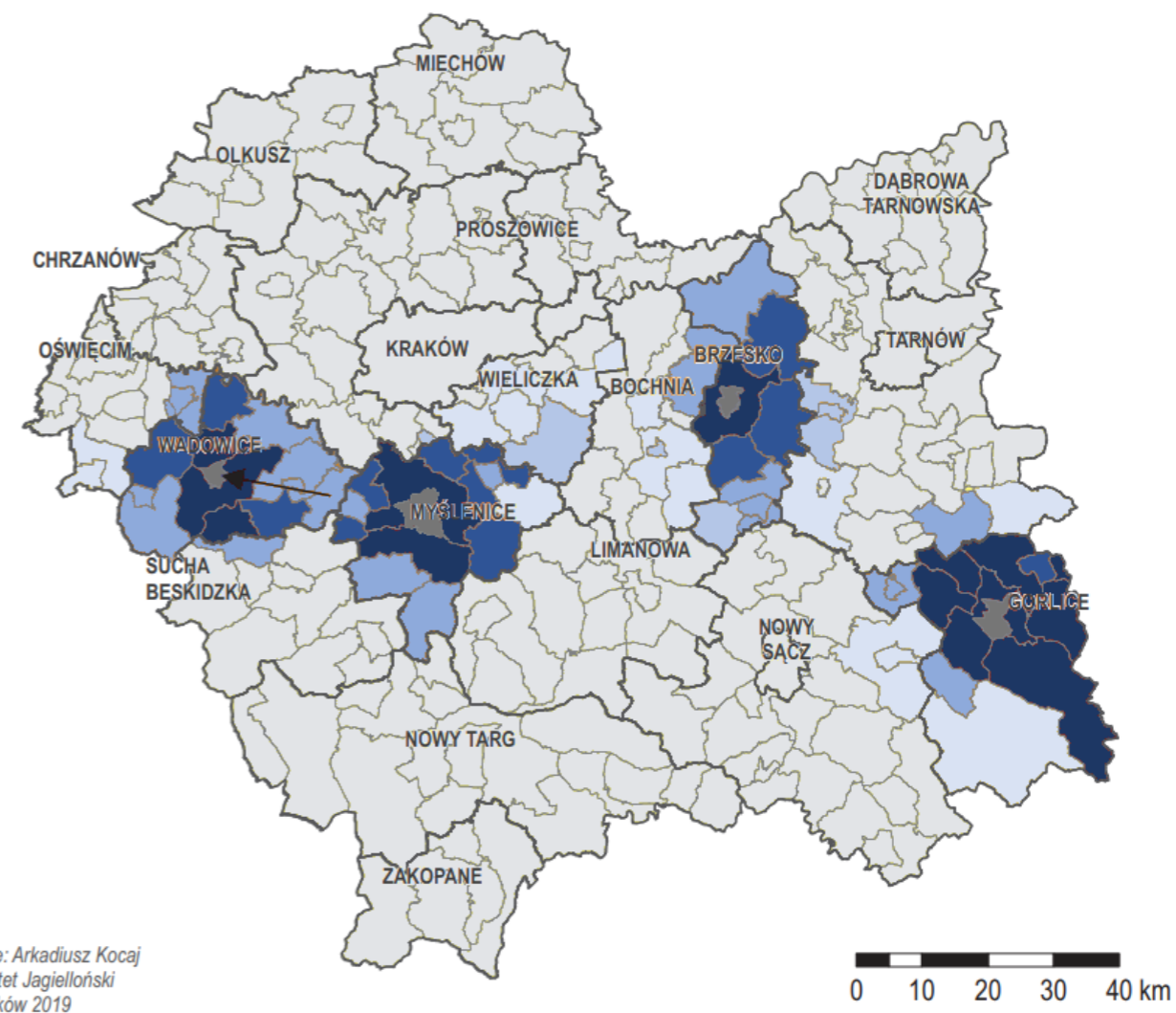
Bardzo dobrze wygląda sytuacja w zakresie dostępu do węzła autostrady lub drogi ekspresowej. W przypadku węzła autostradowego nie przekracza 45 min, natomiast jeśli chodzi o dostęp do drogi ekspresowej to jest on bezpośredni, ze względu na przecinającą gminę drogę krajową nr 7.

Z perspektywy kształtowania zrównoważonej, policentrycznej sieci osadniczej można przyjąć, że do miasta na poziomie subregionalnym (Kraków) czas dojazdu nie powinien przekraczać 60–90 minut. W modelu teoretycznym wskazanym w analizach warunek ten jest spełniony. Czas dojazdu z Myślenic do Krakowa mieści się w granicach 60 min. Należy jednak pamiętać, że duże natężenie ruchu na drodze krajowej nr 7, a także nakładanie się ruchu krajowego na lokalny powoduje, że zwłaszcza w godzinach szczytu komunikacyjnego wartości te ulegają podwyższeniu.

Indeks syntetyczny dostępności drogowej dla gminy Myślenice wskazuje na jedną z lepszych dostępności transportowych. W zasięgu 30 minutowej izochrony dojazdu mieszka ponad 260 tys. osób. [Źródło: RPDK]

► DUŻA LICZBA PRZYJEŹDZAJĄCYCH DO PRACY NA TERENIE GMINY

Relokacja przemysłu z Krakowa i powstanie Specjalnej Strefy Ekonomicznej spowodowała, że znaczna liczba osób dojeżdża do pracy do Myślenic. Miasto zaliczane jest do grupy silnych ośrodków zaplecza Krakowa, z liczbą przyjeżdżających przekraczającą 5 tys. osób. Według przeprowadzonych analiz przez zespół pracowników Uniwersytetu Jagiellońskiego, Myślenice charakteryzują się dużym potencjałem osób ciężających do tego ośrodka (model potencjału grawitacji). W orbicie miasta znajduje się ogółem 30 497 osób, z czego ponad 25 tys. w miejscowościach o silnych i bardzo silnych powiązaniach. [Źródło: RPDK]

Rys. IV. 1. Intensywność przyjazdów do pracy m.in. w Myślenicach w 2016 roku

Źródło: R. Guzik, A. Koloś, Ł. Fiedeń, A. Kocaj, K. Wiedermann, *Relacje przestrzenne i dostępność komunikacyjna – województwo małopolskie, Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego Departament Zrównoważonego Rozwoju, Kraków 2019.*

4.2. Zdiagnozowane problemy

► SŁABE POWIĄZANIE GMINY Z OTOCZENIEM KOMUNIKACJĄ PUBLICZNĄ

Miasto Myślenice wskazane zostało jako ośrodek regionalny II rzędu (powiatowy) w raporcie poświęconym analizie siły i zasięgu powiązań komunikacją publiczną w województwie małopolskim (2019 r.). Opracowany wskaźnik połączeń ukształtował się na poziomie 722 (59% połączeń przychodzących) z dominującymi połączeniami powiatowymi.

Obsługa gminy transportem zbiorowym zdominowana jest przez prywatną komunikację (busy). Z jednej strony obsługują one miasto w granicach powiatu myślenickiego (dowóz do pracy i szkoły), a z drugiej strony zapewniają dojazd do Krakowa. Istotnym problemem istniejącej komunikacji są przepełnione kursy, brak odpowiedniego standardu podróży czy brak kursów do części gmin w dni wolne, np. Sułkowice, Siepraw, Dobczyce. Na początku 2021 roku uruchomiono nową linię autobusową łączącą Myślenice z Krakowem. Z uwagi na krótki okres funkcjonowania, trudno ocenić jej skuteczność.

Ankietowani mieszkańcy (blisko 47%), „zdecydowanie źle” lub „raczej źle”, oceniają łatwość przemieszczania się publicznymi środkami komunikacji publicznej po gminie. Najgorzej istniejące połączenia oceniają osoby młode w wieku do 18 lat oraz 19-25 lat (66% ankietowanych w tej grupie). W grupach wiekowych między 26 a 65 rokiem życia udział ankietowanych, którzy „zdecydowanie źle” lub „raczej źle” ocenili możliwość przemieszczania się po gminie nie spada poniżej 43%. Słaba komunikacja publiczna stanowi zdecydowanie większy problem dla mieszkańców miasta, niż mieszkańców wsi. Ponad 54% Myśleniczian źle ocenia komunikację, przy 46% negatywnych odpowiedzi wśród mieszkańców terenów wiejskich. Słaba komunikacja publiczna najbardziej doskwiera osobom uczącym się i studiującym. W tej grupie „raczej źle” lub „zdecydowanie źle” ocenia 76% ankietowanych, podczas gdy wśród pracujących odsetek ten wynosi 48%, a prowadzących działalność gospodarczą 50%.

Równie negatywne oceny sformułowano wobec możliwości poruszania się komunikacją publiczną poza gminę. 40% ankietowanych mieszkańców „zdecydowanie źle” lub „raczej źle” oceniło tę formę transportu. Najgorzej istniejące połączenia oceniają osoby młode w wieku do 18 lat (42% ankietowanych w tej grupie) oraz 19-25 lat (38% ankietowanych w tej grupie). Źłe powiązania transportowe gminy z otoczeniem oceniają zarówno mieszkańcy miasta (43% ankietowanych w tej grupie), jak i terenów wiejskich (39% ankietowanych w tej grupie). Spośród ankietowanych osób uczących się lub studiujących aż 68% uznało połączenia ponadlokalne jako „zdecydowanie źle” lub „raczej źle”. Negatywne zdanie o możliwości przemieszczania się poza gminę mają również osoby pracujące, spośród których aż 40% negatywnie oceniło istniejącą sytuację.

W gminie Myślenice dziewięć sołectw nie ma bezpośredniego powiązania komunikacją publiczną z Krakowem (Bysina, Jasienica, Zawada, Borzęta, Osieczany, Droginia, Łęki, Poręba, Zasań).

Poprawa komunikacji publicznej stanowi zatem jeden z ważniejszych problemów. [Źródło: RPKD, ZP, BAM 2021]

► SŁABA DOSTĘPNOŚĆ DO SIECI PRZYSTANKÓW W CZĘŚCI SOŁECTW

Przeciętna odległość z miejscowości pozbawionej komunikacji publicznej do najbliższego przystanku w Małopolsce wg przeprowadzonych analiz wynosi nieco ponad 2 km, czyli przekłada się na 36-minutowe dojeżdżenie do przystanku. Jest to dość długi czas i w znacznym stopniu ogranicza mobilność, szczególnie osób starszych, nie wspominając o osobach niepełnosprawnych. Na terenie gminy najtrudniejsza sytuacja odnotowana została w sołectwach: Bęczarka, Jawornik, Droginia, gdzie dostępny przystanek osiągalny jest w 30 min. izochronie.

Istotnym problemem jest również brak chodników wzdłuż wielu dróg lub wiat przystankowych. [Źródło: RPKD, BAM 2021]

► OGRANICZONY POTENCJAŁ USŁUGOWY W WYNIKU BRAKU SPÓJNEJ POWIATOWEJ SIECI KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ

Miejscowości wschodniej części powiatu myślenickiego nie mają bezpośrednich połączeń z Myślenicami, lecz jedynie z Krakowem przez Wieliczkę. Oznacza to, że podróże związane z usługami, szkolnictwem itp. będą raczej realizowane do innych miast niż do Myślenic. Tym samym potencjał usługowy Myślenic jest mniejszy, niż wynika to z liczby mieszkańców w tym powiecie mieszkańców. [Źródło: RPKD, BAM 2021]

► BRAK POŁĄCZENIA KOLEJOWEGO

Myślenice jako jedyny ośrodek powiatowy w województwie małopolskim, poza Proszowicami i Dąbrową Tarnowską, nie mają zapewnionego powiązania kolejowego. Brak wysokosprawnego środka komunikacji publicznej bardzo utrudnia dojazd do pracy w Krakowie mieszkańcom gminy, ale również uniemożliwia szybkie dotarcie mieszkańców Krakowa do stref rekreacji. Brak linii kolejowych sprawia, że podstawowym środkiem transportu zbiorowego gminy i miasta Myślenice stanowią połączenia autobusowe wspomagane przez linie obsługiwane przez mikrobusy. [Źródło: RPKD]

► DUŻA LICZBA WYJEŹDZAJĄCYCH DO PRACY

Pomimo własnego zaplecza gospodarczego i oferty miejsca pracy, gminę cechuje zwiększona liczba wyjeżdżających do pracy poza gminę (efekt suburbanizacji demograficznej). Największą liczbę wyjeżdżających odnotowano w analizach na obszarze wiejskim gminy. Obszar ten cechuje się ujemnym saldem dojazdów do pracy z wartością wskaźnika na poziomie ponad 300 osób.

Tereny w północnej części gminy są pod silnym wpływem Krakowa, obserwowane na ich terenie czynniki wypychające i przyciągające nakładają się. Należy zauważyć, że w odniesieniu do powiatu myślenickiego duży potok migracyjny ludności w kierunku Krakowa jest jednocześnie bilansowany, nawet z pewną nadwyżką, w postaci procesu napływu krakowian do tego powiatu.

Dotyczy to szczególnie obszarów położonych w otoczeniu Zbiornika Dobczyckiego. [Źródło: RPKD, WSKD 2018]

► BRAK WYZNACZONEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO MIASTA ORAZ SFORMALIZOWANEJ WSPÓŁPRACY W JEGO GRANICACH

Według badań IGiGP UJ, obszar funkcjonalny Myślenic obejmuje częściowo teren wiejski gminy Myślenice, a także gminy Pcim, Raciechowice, Siepraw oraz Sułkowice. Dla wymienionych obszarów spełnione są wskaźniki definiujące MOF tj.: wskaźnik zameldowań na 1 tys. mieszkańców gminy (średnia z lat 2016-2018), ważony wskaźnik połączeń (2019 r.), czy liczba wyjeżdżających do pracy z gminy do miasta rdzenia na 1 tys. mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym oraz częściowo liczba dojeżdżających uczniów na 1 tys. osób w wieku 16-19 lat.

Na koniec 2020 roku nie sformalizowano współpracy w zakresie określenia granicy obszaru funkcjonalnego oraz zasad jego obsługi komunikacją publiczną. [Źródło: RPKD, WYWIADY]

► NARASTAJĄCE ZJAWISKO ROZPROSZENIA ZABUDOWY

W Myślenicach mieszka nieco ponad 40% mieszkańców gminy. Na terenach wiejskich zabudowa jest bardzo rozproszona, co utrudnia dostęp do podstawowej infrastruktury publicznej. Główną i zasadniczą przyczyną wzrostu ludności gminy są procesy suburbanizacji, związane z bliskością Krakowa.

Migracja mieszkańców Krakowa poza granice miasta, skutkuje wzrostem udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych w budżecie gminy, jednak przy jednoczesnym rozciągnięciu linii transportowych i zwiększeniu kosztów obsługi komunikacyjnej. W konsekwencji wzmocnieniu ulega baza podatkowa gminy, jednak przy jednoczesnym wzroście koszty usług komunalnych (np. dowóz dzieci do szkół, odbiór śmieci, utrzymania dróg).

Z analiz GUS wynika, że średnia odległość do placówki wychowania przedszkolnego wynosi 960,1 m, do szkoły podstawowej ponad 1km, do biblioteki 2,2 km, a do przychodni zdrowia świadczącej usługi POZ 2,1 km. [Źródło: BDL GUS, RPKD, WYWIADY]

► BRAK SIECI DRÓG ROWEROWYCH

Dużym problemem jest brak wytyczonych dróg rowerowych. Na terenie gminy na koniec 2019 roku było jedynie 3,5 km dróg rowerowych, co jest jednym ze słabszych wyników w województwie. Problem ten podnoszony jest w raportach zewnętrznych, jak i został dostrzeżony przez mieszkańców. Blisko 46% ankietowanych „zdecydowanie źle” lub „raczej źle” oceniło brak ścieżek rowerowych na terenie gminy. Najbardziej problem ten zasygnalizowany został przez mieszkańców w wieku do 18 lat (50% negatywnych odpowiedzi), natomiast w grupie między 19 a 65 rokiem życia odsetek dostrzegających ten problem nie spadał poniżej 41%. Zdecydowanie największe zapotrzebowanie na tego typu infrastrukturę zgłaszane jest przez osoby z wykształceniem podstawowym (55% osób z tej grupy) oraz z wykształceniem wyższym

(53%). Brak dobrej infrastruktury dla rowerów wskazywany był zarówno przez mieszkańców miasta (44% osób z tej grupy), jak i terenów wiejskich (49%). Z przeprowadzonej ankiety jednoznacznie wynika, że grupą najbardziej oczekującą na infrastrukturę rowerową są osoby prowadzące gospodarstwo rolne (76% osób) oraz uczniowie i osoby studiujące (50% osób). Wskazuje to na ważną rolę jaką komunikacja rowerowa mogłaby pełnić w przemieszczeniach wewnątrzmiastowych w obszarze miasta czy też sołectwa. [Źródło: RPKD, BAM 2021, WYWIADY]

► MAŁE ZNACZENIE RUCHU PIESZEGO W MIEŚCIE

W przestrzeni miasta stosunkowo małą rolę przypisuje się ruchowi pieszemu. W dokumentach strategicznych wskazuje się problem niedostatecznej liczby i wielkości wydzielonych ciągów pieszych w centrum i w okolicach miejsc rekreacyjnych. Brak również dedykowanego programu rozwoju systemu transportu pieszego czy też standardów w zakresie budowy ciągów pieszych. [Źródło: BAM 2021, WYWIADY]

► WYSTĘPOWANIE LICZNYCH UTRUDNIENI KOMUNIKACYJNYCH DLA OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI

Z uwagi na bardzo urozmaiconą rzeźbę terenu na obszarze gminy, liczne cieki przecinające, a także przecinającą gminę drogę krajową nr 7, a jednocześnie w wielu miejscach brak chodników lub chodniki w złym stanie technicznym, występują liczne utrudnienia w przemieszczaniu się dla osób z niepełnosprawnościami, seniorów i rodziców z dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi. Jednocześnie brak jest audytu barier przestrzennych i architektonicznych na terenie miasta, który pozwoliłby ocenić skalę zjawiska i wskazał na kluczowe inwestycje, które poprawiłyby dostępność obiektów i terenów ważnych z uwagi na codzienne ich użytkowanie przez mieszkańców

Z przeprowadzonej wśród mieszkańców ankiety wynika, że ponad 1/3 ankietowanych dostrzega konieczność dostosowanie miejsc i usług użyteczności publicznej do potrzeb osób ograniczonych ruchowo lub z niepełnosprawnościami. W grupie osób w wieku powyżej 46 lat, średnio 40% ankietowanych „zdecydowanie źle” lub „raczej źle” ocenia dostosowanie miejsc i usług użyteczności publicznej do potrzeb osób ograniczonych ruchowo lub z niepełnosprawnościami. Zasadniczo podobnie aspekt ten oceniają mieszkańcy miasta i wsi. W pierwszej grupie znalazło się 41% ankietowanych, a w drugiej 43%. Zdecydowanie najgorzej dostępność do miejsc i usług użyteczności publicznej oceniają osoby prowadzące gospodarstwo rolne (55% ankietowanych z tej grupy). Drugą grupą o wysokim odsetku negatywnych odpowiedzi były osoby będące na emeryturze i renciści (42% ankietowanych). [Źródło: BAM 2021, WYWIADY]

► BRAK STAŁEGO MONITOROWANIA SKUTECZNOŚCI ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU PARKOWANIA

Strefę parkowania wytyczono na terenie miasta. Płatne parkowanie w Myślenicach obowiązuje w dni robocze, od poniedziałku do piątku. Z uwagi na krótki okres funkcjonowania strefy (na pewien czas ze względu na prowadzone remonty zawieszono pobieranie opłat) oraz zmniejszonej mobilności mieszkańców w wyniku pandemii COVID-19, brakuje wiarygodnych

danych dotyczących stopnia wykorzystania miejsc parkingowych. Zasadne jest jednak prowadzenie stałych analiz wypełnienia miejsc postojowych, by można było ocenić zasadność jej utrzymania lub konieczność rozszerzenia.

Istotnym problemem jest brak mapy z lokalizacją strefy parkowania zamieszczonej na miejskiej stronie internetowej i dostępnym dla mieszkańców portalu systemu informacji przestrzennej.

Z przeprowadzonej ankiety wynika, że „zdecydowanie źle” lub „raczej źle” dostęp do miejsc parkingowych w gminie ocenia ponad 52% mieszkańców. Najgorzej dostęp do miejsc parkingowych oceniają mieszkańcy w wieku 19-25 lat. 3/4 osób w tym wieku dostęp ocenia źle. W pozostałych grupach wiekowych odsetek osób wyrażających negatywne odpowiedzi średnio nie spada poniżej 50%. Problem ten jest zdecydowanie częściej dostrzegalny przez mieszkańców miast (64% ankietowanych w tej grupie, przy 50% negatywnych odpowiedzi od mieszkańców terenów wiejskich). Brak miejsc do parkowania najbardziej dostrzegają osoby uczące się (72%) a także osoby pracujące na etacie (54% osób z tej grupy). [Źródło: BAM 2021, WYWIADY]

► IZOLACJA WSCHODNIEJ I ZACHODNIEJ CZĘŚCI GMINY Z POWODU INTENSYWNEGO RUCHU TRANZYTOWEGO – DROGA KRAJOWA NR 7

W latach 2005-2015 na odcinku drogi krajowej nr 7 przebiegającej przez gminę odnotowano średniodobowy wzrost ruchu pojazdów między 22,25% a 67,48%. Między Myślenicami a Krakowem średnio na dobę porusza się blisko 33,7 tys. pojazdów, a na odcinku prowadzącym do gminy Pcim blisko 27 tys. W obszarze miasta droga przebiega obwodnicą, dzielącą miasto na część zachodnią miasta zasadniczego i wschodnią przedmieść i terenów przemysłowo-składowych. Tak duży ruch powoduje, że droga ta stanowi istotną barierę w przemieszczeniach między wschodnią, a zachodnią częścią gminy.

Problemem jest fakt, że na terenie gminy brakuje bezkolizyjnych węzłów drogowych, pozwalających na bezpieczne włączenia się do ruchu. Wyzwaniem jest również możliwość przemieszczania się pieszych, dla których pokonanie drogi krajowej wiąże się zagrożeniem życia. [Źródło: STUDIUM, GPR 2015, BAM 2021, WYWIADY]

► MAŁA GĘSTOŚĆ SIECI DRÓG

W 2019 roku wskaźnik długości dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni kształtował się na poziomie 131,43 i był podobny jak w gminie Dobczyce, ale niższy niż w gminie Góra Kalwaria (218,79), czy Kąty Wrocławskie (105,88). [Źródło: MRL]

► WZROST RUCHU KOŁOWEGO W GMINIE, A W EFEKCIE ZWIĘKSZENIE PRESJI NA ŚRODOWISKO NATURALNE

W latach 2009-2019 znacznie wzrósł zarówno ruch tranzytowy jaki lokalny w wyniku powszechnego wykorzystania samochodu jako podstawowego środka transportu. Zgodnie z Generalnym Pomiarom Ruchu z 2015 roku, drogą krajową nr 7 na odcinku Jawornik – Myślenice

poruszało się średnio na dobę (SDR) 33 683 pojazdy, w tym 85% samochodów osobowych, na odcinku obwodnicy Myślenic 26176 pojazdów, w tym 80% samochodów osobowych, na odcinku Myślenice – Pcim 26947 pojazdów, w tym 83% samochodów osobowych.

Wskaźnik liczby samochodów osobowych zarejestrowanych na 1 tys. mieszkańców w powiecie myślenickim wzrósł o blisko 30% do poziomu 629, co tłumaczy wzrost kongestii w ruchu lokalnym. [Źródło: STUDIUM, GPR 2015, WYWIADY]

► ZŁY STAN DRÓG W GMINIE

Drogi gminne mają łącznie 63,085 km długości (37,98%), z czego dominują drogi o nawierzchni twardej. W ostatnich latach na terenie gminy obserwuje się spadek liczby dróg o nawierzchni gruntowej na rzecz dróg o nawierzchni twardej lub twardej ulepszonej, co jest zjawiskiem korzystnym, co nie zmienia jednak sytuacji, że stan dróg w obszarze gminy jest raczej zły. Przepustowość dużej części dróg jest niewystarczająca, drogi są wąskie, w złym stanie technicznym, bez poboczy i chodników, przy jednoczesnym dużym obciążeniu ruchem samochodowym.

Wyniki analiz potwierdza odbiór społeczny tego zagadnienia. Ponad 1/3 ankietowanych mieszkańców gminy oceniła infrastrukturę drogową „zdecydowanie źle” lub „raczej źle”. Dostrzegalna jest różnica ocen w najmłodszej i najstarszej grupie wiekowej. Pozytywnie oceniają infrastrukturę osoby starsze w wieku 56-65 lat (64% osób z tej grupy ankietowanych) w sytuacji, gdy osoby młode w wieku 19-25 lat oceniają infrastrukturę „raczej źle” (45% osób z tej grupy wiekowej). Nieco gorzej infrastrukturę drogową oceniają mieszkańcy terenów wiejskich (odnotowano o 4 pp. więcej odpowiedzi negatywnych w analizowanych grupach). [Źródło: STUDIUM, BAM 2021, WYWIADY]

► NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE GŁÓWNEGO SZLAKU KOMUNIKACYJNEGO W GMINIE NA POZIOM BEZPIECZEŃSTWA

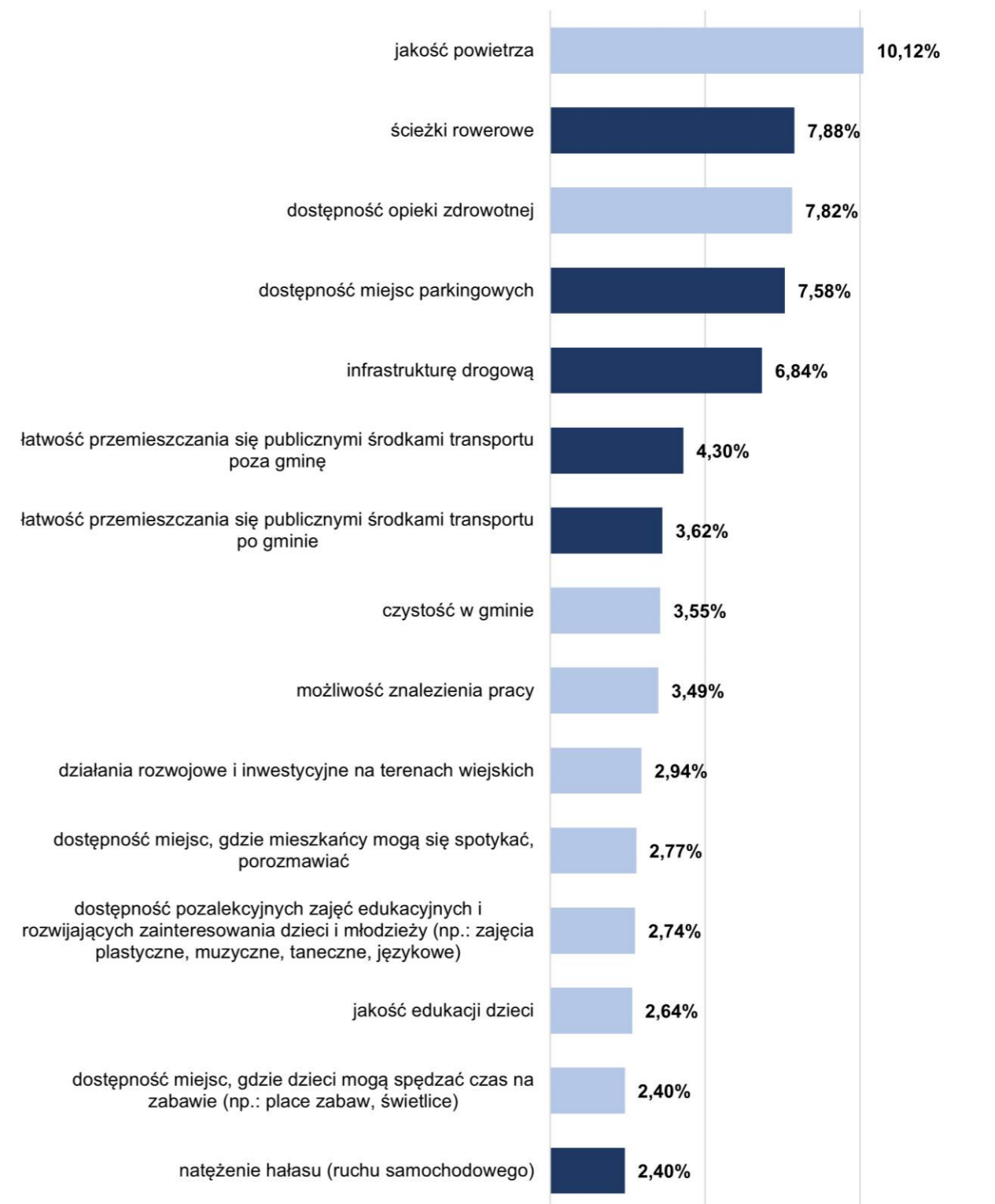
Trasa S7/DK7, stanowi na obszarze gminy nie tylko wyraźną barierę komunikacyjną pomiędzy wschodnią a zachodnią częścią gminy, ale również negatywnie wpływa na poziom bezpieczeństwa komunikacyjnego. Prowadzone od dłuższego czasu inwestycje z zakresu modernizacji infrastruktury drogowej, jak można wnioskować z dostępnych danych, skutecznie, ograniczyły występowanie najpoważniejszych skutków intensywnego ruchu samochodowego na trasie S7/DK7. Niemniej jednak wyraźny problem związany z bezpieczeństwem komunikacyjnym można zauważyć w przypadku zdarzeń odnotowanych przez Państwową Straż Pożarną w Myślenicach. Kategoria zdarzeń dotycząca niezachowania zasad bezpieczeństwa ruchu środków transportu stanowiła jedną z najczęściej występujących w roku 2016. Liczyła ona aż ponad 250 przypadków. Przyczyna ta przez większość z analizowanego okresu czasu tj. w latach 2014-2018 przekraczała wartość 150. Analogicznie wysoki poziom charakteryzował wskaźnik liczby wypadków komunikacyjnych w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców dla powiatu myślenickiego. W 2019 roku wyniósł on 180,7 i był najwyższy spośród powiatów, na terenie których znajdowały się gminy z grupy porównawczej. [Źródło: KPSP, MRL]

► BRAK DOKUMENTU W CAŁOŚCI POŚWIĘCONEGO KWESTIOM TRANSPORTOWYM

Urząd Miasta i Gminy Myślenice nie posiada obowiązującego Planu Mobilności, Polityki Transportowej, Planu Zrównoważonego Rozwoju Transportu Publicznego, czy też Programu Ochrony Środowiska. Jedynym dokumentem formułującym pewne diagnozy i wskazującym rozwiązania jest koncepcja z elementami studium wykonalności projektu pn. „Nowa jakość w obsłudze szynowym transportem zbiorowym gmin Województwa Małopolskiego: Kraków, Świątniki Górne, Siepraw i Myślenice” z 2019 roku.

Tematyka transportu i mobilności jest bardzo ważna, co zostało wskazane w badaniu ankietowym mieszkańców w I kwartale 2021 roku, w którym jako jedne z najważniejszych kwestii, które Gmina Myślenice powinna rozwijać w następnych latach znalazły się takie zagadnienia, jak: ścieżki rowerowe (7,9% wszystkich wskazań, co lokuje ten aspekt na 2. miejscu), dostępność miejsc parkingowych (7,6%), infrastruktura drogowa (6,8%), łatwość przemieszczania się publicznymi środkami transportu poza (4,3%) i po gminie (3,6%, a także natężenie hałasu rozumianego, jako ruch samochodowy (2,4%). [Źródło: WYWIADY]

Rys. IV. 2. Wybrane kwestie wskazane przez mieszkańców, które Gmina Myślenice powinna rozwijać w kolejnych kilku latach – wyniki przeprowadzonej ankiety
 Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety przeprowadzonej na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Myślenice na lata 2022-2032.

4.3. Analiza SWOT dla obszaru Mobilność

Silne strony (Strengths):

- dobra dostępność czasowa do ośrodka metropolitalnego,
- nierozwinięta sieć drogowa o złym standardzie i stanie technicznym, uniemożliwiająca szybki dostęp do różnych części gminy,
- ograniczona dostępność do przystanków transportu zbiorowego dużej grupy mieszkańców.

Słabe strony (Weaknesses):

- rozproszenie zabudowy na terenie gminy,
- słabe skomunikowanie miasta z głównymi miastami w jego otoczeniu,
- wzrost ruchu kołowego w gminie, a w efekcie zwiększenie presji na środowisko naturalne,
- zły stan dróg w gminie,
- słaby stan infrastruktury drogowej na terenach wiejskich,
- rozdzielanie gminy na dwie części na skutek bardzo dużego natężenia ruchu drogowego (tranzytowego) na drodze krajowej nr 7,
- brak komunikacji publicznej w przewozach wewnątrzgminnych oraz pomiędzy miastem a gminami sąsiadującymi,
- brak dróg rowerowych,
- brak powiązania kolejowego,
- brak stałego monitorowania skuteczności istniejącego systemu parkowania,
- wciąż niezadawalający poziom bezpieczeństwa na drogach, konieczność uspokojenia ruchu,
- małe znaczenie ruchu pieszego w mieście,
- występowanie licznych utrudnień (bariery przestrzenne i architektoniczne) dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności,
- brak dokumentu w całości poświęconego kwestiom transportowym,
- infrastruktura transportowa niewystarczająco przygotowana na prognozowany wzrost liczby osób z ograniczeniami w poruszaniu się, w tym osób z niepełnosprawnościami.

Szanse (Opportunities):

- poprawa dostępności komunikacyjnej poprzez budowę Beskidzkiej Drogi Integracyjnej, nowego przebiegu drogi S7 oraz linii kolejowej do Krakowa,
- budowa linii kolejowej łączącej gminę Myślenice z Krakowem,
- integracja transportu w ramach obszaru funkcjonalnego, w wyniku której zwiększy się wykorzystanie i efektywność komunikacji publicznej,
- budowa węzłów przesiadkowych ułatwiających korzystanie z komunikacji publicznej,
- optymalizacja siatki połączeń autobusowych oraz zmiana nawyków komunikacyjnych mieszkańców, a w efekcie ograniczenie korzystania z samochodu jako podstawowego środka transportu,
- ograniczenie liczby samochodów w centrum w wyniku prowadzenia efektywnej polityki parkingowej (adekwatne do presji taryfy, wysokie kary za nielegalne parkowanie) oraz zamiana organizacji ruchu,
- zwiększenie wykorzystania mikromobilności oraz komunikacji publicznej w codziennych podróżach,
- zwiększenie udziału podróży przy wykorzystaniu roweru w wyniku budowy systemu ścieżek rowerowych,
- wzrost mobilności pieszej w wyniku rozbudowy infrastruktury ciągów pieszych, jej uczytelnienia i uzupełnienia tak, by tworzyły system,
- ograniczenie istniejących barier przestrzennych i architektonicznych,
- budowa standardów dla infrastruktury pieszej i rowerowej, pozwalająca na utrzymanie wysokiego poziomu tego komponentu systemu transportowego miasta, zachęcająca mieszkańców do jego używania,
- wdrożenie rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo osób poruszających się po mieście, szczególnie pieszych (*Safety System Approach*), zgodnego z ramami polityki bezpieczeństwa ruchu drogowego UE na lata 2021-2030.

Zagrożenia (Threats):

- dalszy dynamiczny przyrost liczby rejestrowanych samochodów w gminie, a w efekcie wzrost presji na budowę miejsc parkingowych i zdecydowane pogorszenie efektywności poruszania się w ruchu drogowym,
- spadek zainteresowania komunikacją publiczną w wyniku pandemii COVID-19,
- narastające zjawisko suburbanizacji, powodujące zwiększenie się liczby poruszających się po gminie samochodów,
- dalsze rozpraszanie zabudowy gminy, a przez to rozciągnięcie linii komunikacji publicznej.

5.1. Zdiagnozowane potencjały

► WYSOKIE WALORY PRZYRODNICZE

Na terenie gminy Myślenice występują trzy formy ochrony przyrody, sklasyfikowane na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zaliczają się do nich: rezerwat przyrody Zamczysko nad Rabą o powierzchni 1,35 ha, dwa użytki ekologiczne: Mokradło Śródleśne i Młaka Źródliskowa, o łącznej powierzchni 0,40 ha oraz 29 pomników przyrody. Tereny prawnie chronione stanowią zaledwie 0,01% powierzchni gminy (dla porównania w gminie Góra Kalwaria zajmują one 53,13%, w gm. Barczewo – 40,45%, gm. Kąty Wrocławskie – 22,75%, gm. Żukowo – 12,95%, gm. Gryfino – 9,41%, zaś w gm. Dobczyce takie obszary nie występują).

Przez gminę Myślenice przebiega fragment krajowego korytarza ekologicznego Beskidu Makowskiego i Wyspowego (70k), włączonego do krajowej sieci ekologicznej ECONET-PL oraz korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym i lokalnym – dolina Raby.

Lasy zajmują powierzchnię 4785,25 ha. Wskaźnik lesistości w 2019 roku wynosił 31,2% i był nieznacznie niższy niż średnia dla powiatu myślenickiego (35,6%). Na tle podobnych gmin Myślenice wypadają ponadprzeciętnie. Jedynie w gminie Barczewo poziom lesistości był wyższy i wynosił 35,2%, natomiast w pozostałych gminach był on równy: w gm. Dobczyce – 22,8%, gm. Żukowo – 20,7%, gm. Gryfino – 20,6%, gm. Góra Kalwaria – 19,2%, gm. Kąty Wrocławskie – 7,2%). Poziom lesistości w gminie Myślenice jest wyższy od średniej krajowej o 1,6 p. proc. (29,6%).

Tereny zieleni urządzonej w gminie obejmują m.in. parki spacerowo-wypoczynkowe, zieleńce, tereny zieleni osiedlowej i zajmują łączną powierzchnię 29,49 ha, co stanowi ok. 0,1% powierzchni gminy. Dla porównania w podobnych gminach tj. Kąty Wrocławskie, Żukowo, Barczewo, Góra Kalwaria, Gryfino, Dobczyce, wskaźnik ten mieścił się w przedziale 0,0 – 0,3%.

Mając na względzie występujące w gminie zasoby zieleni (tj. tereny prawnie chronione, lasy, tereny zieleni urządzonej), a także jej atrakcyjne położenie, należy zauważyć, że stwarzają one możliwości do rozwoju całorocznej turystyki. Myślenice posiadają wysoki potencjał w tym zakresie, co również zauważyli mieszkańcy gminy w ankiecie przeprowadzonej na potrzeby realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w 2016 roku, uznając zasoby przyrodnicze za jej mocną stronę. Z kolei badanie opinii mieszkańców przeprowadzone w I kwartale br. wskazało, że mieszkańcy bardzo wysoko oceniają dostępność do terenów zielonych w gminie. Pozytywnych odpowiedzi udzieliło ponad 75% ankietowanych – 43,72% ankietowanych wskazało, że kwestię tę ocenia „zdecydowanie dobrze”, a kolejne 31,63% – „raczej dobrze”. Odpowiedzi negatywnych („zdecydowanie źle” i „raczej źle”) udzieliło zaledwie 9,53% mieszkańców. [Źródło: BDL GUS, POŚ, GPR 2025, BAM 2021, MRL]

► NISKI POZIOM EMISJI PUNKTOWEJ NA TLE WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Na terenie gminy Myślenice, na koniec 2019 roku zakłady przemysłowe wyemitowały łącznie ponad 6,156 tys. ton zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, z czego 99,98%, to zanieczyszczenia gazowe. Do największych z nich należą: Fabryka Osłonek Białkowych FOBIOS S.A., BASF Polska Sp. z o.o., CEMEX Polska Sp. z o.o., Wytwórnia Betonu Towarowego, Cooper Standard Automative Polska Sp. z o.o. Telefonika Kable S.A., JTK Investments Group Sp. z o.o., Plast Dach Sp. z o.o., Polsplast Polska Sp. z o.o. Emisja zanieczyszczeń pochodzi przede wszystkim ze spalania gazu (24,68%) oraz oleju opałowego (1,78%). Według danych WIOŚ w Krakowie emisja punktowa odpowiada za około 34% emisji SO_x, 28% emisji NO_x, a także 8% emisji pyłu PM₁₀, 4% emisji pyłu PM_{2,5} i 3% emisji benzo(a)pirenu.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych pochodzących z terenu gminy, stanowi duży udział tego typu zanieczyszczeń w skali powiatu (71,43%), jednak niewielki w skali województwa (0,61%). Podobna tendencja występuje w przypadku emisji zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych pochodzących z terenu gminy – stanowi ona dość duży odsetek tego typu zanieczyszczeń w skali powiatu (42,75%), natomiast w odniesieniu do średniej dla województwa, procent ten jest znikomy i stanowi zaledwie 0,07%. Wśród zanieczyszczeń gazowych na terenie gminy dominuje przede wszystkim emisja dwutlenku węgla, stanowiąca 98,63% wszystkich zanieczyszczeń gazowych. W ostatnich latach (2018-2019) obserwuje się spadek zanieczyszczeń pyłowych, emitowanych przez zakłady szczególnie uciążliwe z terenu powiatu oraz gminy, a także wzrost poziomu emisji zanieczyszczeń gazowych (2016-2019).

Na podstawie informacji zawartych w *Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Myślenice* oraz wyżej przytoczonych danych wynika, że sektor przemysłu ma nikły wpływ na zużycie energii finalnej (6% w skali gminy), a co za tym idzie – niską emisję dwutlenku węgla (13% w skali gminy). [Źródło: ZPINE, OPSP, PGN]

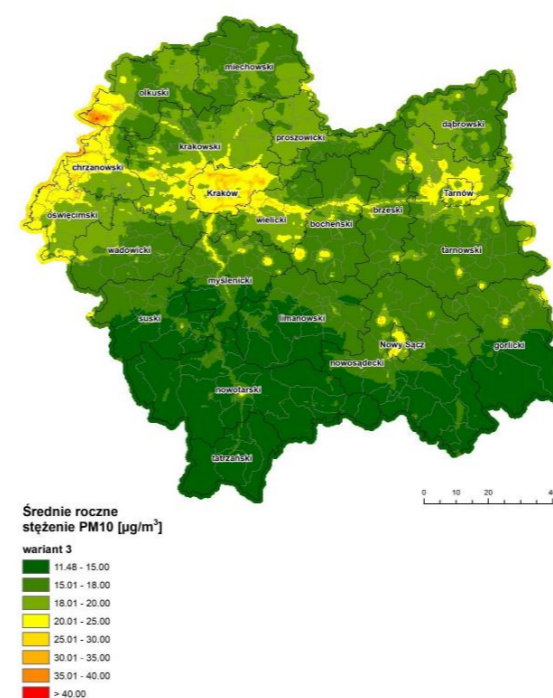
Wyszczególnienie	Pyłowe		Gazowe			
	ogółem	ogółem	Dwutlenku siarki	Tlenków azotu	Tlenku węgla	Dwutlenku węgla
Gmina Myślenice	10	6146	24	10	28	6062
Powiat myślenicki	14	14378	27	16	40	14267
Województwo małopolskie	1635	8996236	8153	12144	18354	8925601
% udziału powiatowego	71,43	42,75	88,89	62,50	70,00	42,49
% udziału wojewódzkiego	0,61	0,07	0,29	0,08	0,15	0,07

Tab. V. 1. Emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na koniec 2019 roku [w t.]
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

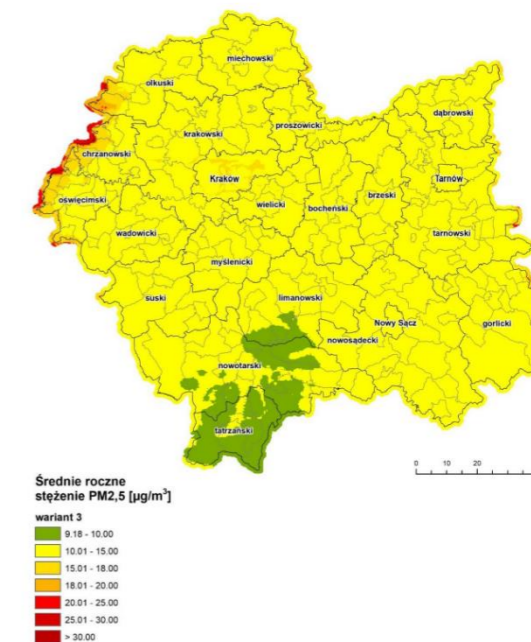
► DOSTRZEŻENIE PROBLEMÓW NADMIERNYCH EMISJI POWIERZCHNIOWYCH I LINIOWYCH ORAZ AKTYWNA PROMOCJA DZIAŁAŃ W TYM ZAKRESIE

Od roku 2016 w celu ograniczenia emisji z poszczególnych sektorów, w szczególności emisji pochodzących z sektora komunalnego, gmina realizuje *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Myślenice*, którego głównym założeniem jest redukcja emisji CO₂. Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych z obszaru Miasta i Gminy Myślenice możliwe będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie środków poprawy efektywności energetycznej, nowych technologii niskoemisyjnych, a także pozyskiwaniem energii ze źródeł odnawialnych. Równie istotny potencjał tkwi w ograniczaniu ruchu pojazdów samochodowych.

Gmina wdraża założenia *Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego* (uchwała Nr XXV/373/2020 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 28 września 2020 r.), który ma na celu osiągnięcie dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w powietrzu, wyznaczonych w przepisach polskich i unijnych, w możliwie najszybszym terminie. Istotne wyzwanie stanowi osiągnięcie dopuszczalnego poziomu pyłu PM₁₀ oraz PM_{2,5} w powietrzu nie później niż do roku 2023 oraz docelowego poziomu stężenia benzo(a)pirenu i dopuszczalnego poziomu dwutlenku azotu nie później niż do roku 2026. [Źródło: SŚWM, PGN, POPWM]

Prognoza zmiany dla PM₁₀ do 2023

Prognoza zmiany dla PM_{2,5} do 2023

Prognoza zmiany dla b(a)p do 2026

Rys. V. 1. Przewidywane zmiany stężenia pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} dla roku 2023 oraz benzo(a)pirenu dla roku 2026

Źródło: Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego

► ODPOWIEDNIE DZIAŁANIA GMINY W ZAKRESIE OCHRONY JAKOŚCI POWIETRZA

Gmina prowadzi aktywne działania na rzecz ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami mimo złożonej sytuacji w zakresie dostępności ekologicznych źródeł energii. Na terenie gminy udokumentowano funkcjonowanie 86 kotłowni w budynkach użyteczności publicznej i 1334 kotłowni w budynkach jedno- i wielorodzinnych. Biorąc pod uwagę, że w gminie zlokalizowanych było na koniec 2019 r. ok. 11 tys. budynków, należy się spodziewać, że kotłowni jest znacznie więcej. Precyzyjne określenie liczby kotłów wymagających wymiany możliwe będzie dopiero po powstaniu Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB).

Należy zauważyć, że do 2019 zlikwidowano blisko 197 nieefektywnych pieców zastępując je nowymi o wyższej sprawności. Przyniosło to wymierne korzyści w postaci obniżenia emisji w gminie pyłu zawieszonego PM10 o 6,88 t, pyłu zawieszonego PM2,5 o 6,59 t oraz benzo(a)pirenu o 0,004 t. Część osób prowadziła wymiany we własnym zakresie oraz w ramach programu Czyste Powietrze.

Na terenie gminy Myślenice nie ma zbiorczej sieci ciepłowniczej. Ciepło dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej wytwarzane jest w lokalnych systemach grzewczych, kotłowniach lokalnych oraz ogrzewalniach indywidualnych. Lokalne systemy grzewcze posiadają Spółdzielnia Mieszkaniowa „Zorza” zaopatrująca w ciepło Osiedle Tysiąclecia w Myślenicach oraz Szpital Miejski w Myślenicach.

Gmina Myślenice zaopatrywana jest w gaz z gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Czechówka – Myślenice – Lubień poprzez dwie stacje redukcyjno-pomiarowe pierwszego stopnia zlokalizowanych w Myślenicach. Odbiorcy gazu zasilani są poprzez sieć gazową średniego ciśnienia (wyjątek stanowi zabudowa Osiedla Tysiąclecia w Myślenicach, która jest zasilana z sieci niskiego ciśnienia). Całkowita długość sieci gazowej wynosi 377 925 m przy 8569 przyłączach do budynków. Na przestrzeni ostatnich lat (2016-2019) obserwuje się systematyczny wzrost długości sieci gazowej (o 12599 m) oraz przyłączy do budynków (o 613 sztuk). W 2019 roku z gazu korzystało 75,4% mieszkańców, co oznaczało wzrost o 1,8% w stosunku do roku 2016. Rozwój sieci gazowej ma bezpośrednie przełożenie na wielkość emisji gazów cieplarnianych. Gaz jako nośnik energii uważany jest za mniej szkodliwy niż tradycyjne paliwa. W gminie z kotłów gazowych korzysta: 35,83% obiektów usługowych, 24,68% zakładów przemysłowych, 78,33% budynków użyteczności publicznej oraz 17,84% budynków jedno- i wielorodzinnych.

Indywidualne instalacje OZE (instalacje solarne, pompy ciepła, panele fotowoltaiczne oraz rekuperatory) zinwentaryzowano w 48 gospodarstwach domowych na terenie gminy, co stanowi 4,61% wszystkich budynków jednorodzinnych. W gminie tylko jeden budynek użyteczności publicznej korzysta z odnawialnych źródeł energii (pompy ciepła). Ponadto tylko dwóch przedsiębiorców wytwarza energię z OZE, co stanowi 0,90%.

Plan gospodarki niskoemisyjnej zakłada, że w kolejnych latach nastąpi wzrost wykorzystania energii odnawialnej (słonecznej i wodnej, w szczególności w sektorze budynków użyteczności publicznej jak i w indywidualnych gospodarstwach domowych, co pozwoli zredukować emisję gazów cieplarnianych (w tym szczególnie dwutlenku węgla) odpowiednio o 26,70% i 11,33%. Gmina w sierpniu 2019 zawarła porozumienie z WFOŚiGW w zakresie programu priorytetowego „Czyste Powietrze” i zatrudniła urzędnika dedykowanego do wsparcia Mieszkańców w tym zakresie.. [Źródło: BDL GUS, PGN, SŚWM, OJPWM]

► NOWOCZESNY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI

Na terenie gminy funkcjonuje Zakład Zagospodarowania Odpadów w Myślenicach, który swoim zasięgiem obejmuje powiaty: myślenicki i limanowski. Zakład posiada instalacje do kompostowania odpadów biodegradowalnych o mocy przerobowej 36 000 Mg/rok, sortownię odpadów o mocy przerobowej 30 000 Mg/rok, demontaż odpadów wielkogabarytowych i magazyn odpadów niesegregowanych. Moc przerobowa instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych wynosi 30 000 Mg/rok, natomiast pojemność składowiska odpadów wynosi 256 000 m². W ocenie zarządzającego instalacja ta posiada najnowocześniejsze rozwiązania europejskie, które są zgodne z Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2022 oraz spełniają warunki technik BAT. Wszystkie funkcjonujące obecnie instalacje w gminie mają wystarczające moce przerobowe w odniesieniu do ilości wytwarzanych odpadów.

Na terenie gminy funkcjonuje jeden Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, który zlokalizowany jest przy Zakładzie Zagospodarowania Odpadów przy ul. Ujejskiego 341 w Myślenicach. Firmą odpowiadającą za utrzymanie punktu jest Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o., natomiast za transport odpadów komunalnych do punktu odpowiadają mieszkańcy.

W analizowanym okresie 2017-2019 za odbiór odpadów z nieruchomości zamieszkałych odpowiedzialne było Rejonowe Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Myślenicach. [Źródło: ASGO, BDL GUS]

► WYSOKI POZIOM ODPADÓW ZEBRANYCH W SPOSÓB SELEKTYWNY

W latach 2017-2019 udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie, w strumieniu wszystkich zebranych odpadów komunalnych, oscylował na podobnym poziomie: 60,9% (2017), 60,4% (2018) oraz 59,9% (2019). Z kolei poziom zebranych selektywnie odpadów komunalnych z gospodarstw domowych w analogicznym okresie wyniósł: 76,3% (2017), 77,2% (2018) oraz 76,9% (2019).

Wskazane wartości należy uznać za wysokie, jednak w dalszym ciągu niewystarczające. Potrzebna jest edukacja mieszkańców w zakresie ograniczania powstawania odpadów oraz ich selektywna zbiórka. [Źródło: ASGO, BDL GUS, BAM 2021]

► WŁAŚCIWIE PROWADZONA GOSPODARKA ODPADAMI

Gmina sukcesywnie realizuje zapisy *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji* i *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych*. W latach 2017-2019 w zakresie ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania nastąpił znaczny wzrost osiągniętego poziomu (z 0% do 29%), jednak wartość ta jest niższa od poziomu wymaganego przepisami prawa. Zdecydowanie lepiej gmina wypada pod względem poziomu recyklingu – w 2019 roku w zakresie recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, poziom osiągnięty w Myślenicach przekraczał o 6 pp. poziom wymagany przepisami prawa, a w zakresie recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych – aż o 35 pp.

Rok	2017	2018	2019
Ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania			
Poziom wymagany przepisami [%]	45	40	40
Poziom osiągnięty [%]	0	22	29
Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła			
Poziom wymagany przepisami [%]	20	30	40
Poziom osiągnięty [%]	44	42	46
Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych			
Poziom wymagany przepisami [%]	45	50	60
Poziom osiągnięty [%]	100	100	95

Tab. V. 2. Osiągnięty poziom ograniczania masy odpadów komunalnych i poziom recyklingu w latach 2017-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Myślenicach (<https://myslenice.pl/dla-mieszkanca/bezpieczenstwo/ochrona-srodowiska/odbior-odpadow>).

Na uwagę zasługuje także stosunkowo dobra ocena mieszkańców Myślenic kwestii czystości w gminie. Pomimo tego, że co trzeci badany wskazywał odpowiedź „ani dobrze ani źle” (30,73%), tak większość ankietowanych (39,70%) pozytywnie odniosła się do kwestii czystości w gminie, wskazując odpowiedzi: „raczej dobrze” (29,57%) lub „zdecydowanie dobrze” (10,13%). Negatywnych opinii udzieliło 27,47% (19,32% udzieliło odpowiedzi „raczej źle”, a 8,15% - „zdecydowanie źle”). [Źródło: ASGO, BDL GUS, BAM 2021]

5.2. Zdiagnozowane problemy

► NIEKORZYSTNE ZMIANY W STRUKTURZE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Pomimo urozmaiconych typów siedlisk na terenie gminy, na przestrzeni ostatnich lat, ulegają one przekształceniu na skutek m.in. wycinki lasów bukowo-jodłowych i nasadzania dużej ilości świerka. W konsekwencji w Beskidzie Małym i Makowskim sztucznie wprowadzony świerk wyrugował buczynę dolnoreglową na znacznych obszarach. Obecnie drzewostan jest mniej urozmaicony i coraz szybciej zanikają zbiorowiska naturalne na rzecz zbiorowisk wtórnych i zastępczych. Ponadto na skutek rozwoju sieci osadniczej (zwiększenie powierzchni zabudowy) zwarte dotychczas kompleksy leśne tracą swoją powierzchnię i ujednolicony charakter.

W strukturze powierzchni lasów dominują lasy prywatne, które w latach 2016-2019 stanowiły od 62,11% do 62,25%, zaś lasy publiczne, stanowiące w większości własność Skarbu Państwa, w tym samym okresie stanowiły odpowiednio od 37,75% do 37,89%. Analogiczna sytuacja miała miejsce w gminach: Kąty Wrocławskie, Żukowo, Barczewo, Dobrzyce, Góra Kalwaria i Gryfino. Lasy stanowiące własność gminny zajmują niewielką jej powierzchnię (20,10 ha), co stanowi 0,42% (w analizowanym okresie powierzchnia ta nie uległa zmianie). [Źródło: BDL GUS, GPR 2015, MRL, STUDIUM]

► EKSPANSJA ZABUDOWY NA TERENY OTWARTE

Brak jest jednoznacznych danych o przyroście terenów budowlanych (wzrostu udziału terenów zurbanizowanych i zabudowanych w powierzchni gminy), jednak z danych GUS wynika, że na przestrzeni dekady 2008-2018 średnio rocznie na terenach wiejskich gminy przyrastało 107 budynków mieszkalnych. Przy założeniu, że realizowano inwestycje na min. 10 arowych działkach daje o rocznie ponad 10 ha ubytku w bilansie terenów otwartych. [Źródło: BDL GUS, STUDIUM]

► WYSOKI POZIOM EMISJI POWIERZCHNIOWEJ

Wielkość i rozkład poziomu zanieczyszczeń na terenie gminy, w 63% kształtowane są również przez tzw. emisję niską, pochodzącą z ogrzewania indywidualnego w gospodarstwach domowych wielo- i jednorodzinnych. Na terenie gminy energia cieplna do celów grzewczych w mieszkalnictwie pozyskiwana jest wciąż głównie w wyniku spalania węgla kamiennego oraz głównie na terenach wiejskich biomasy (drewno z własnych lasów i pellet).

W budownictwie indywidualnym na terenie gminy, do ogrzewania wykorzystuje się głównie kotły i piece węglowe (37,88%), kotły biomasowe (drewno 31,62%), kotły gazowe (17,84%) oraz w niewielkim stopniu kotłownie na węgiel brunatny (1,24%).

Emisja niska jest jednym z głównych problemów w dotrzymaniu norm jakości powietrza. Przyczyną tego jest m.in. niska sprawność kotłów do spalania węgla kamiennego mieszcząca się w przedziale 65-75% (wyprodukowanych w latach 1980-2000) oraz 82% (wyprodukowanych po roku 2000).

Należy zauważyć, że stare budynki jednorodzinne z terenu gminy w większości poddane zostały termomodernizacji (poprzez ocielenie ścian oraz wymianę stolarki okiennej). Prawie połowa budynków posiada całkowite docieplenie. Budynki o częściowym ociepleniu stanowią ponad 25% budynków jednorodzinnych, natomiast budynki, w których nie przeprowadzono żadnych prac związanych z ociepleniem stanowią ok. 17% budynków.

Jak wynika z analiz przeprowadzonych na potrzeby realizacji *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej w Gminie Myślenice*, największy udział w emisji dwutlenku węgla oraz zużycia energii finalnej ma sektor obejmujący budynki mieszalne, co stanowi odpowiednio 56% i 63%. Wpływ na tak wysoki udział ma występowanie dużej liczby budynków jednorodzinnych, które do ogrzewania wykorzystują indywidualne źródła ciepła oraz zużywają ok. 40% energii elektrycznej dostarczonej do odbiorców na terenie gminy.

Ponadto na podstawie danych WIOŚ w Krakowie emisja powierzchniowa odpowiada za około: 97% emisji benzo(a)pirenu, 88% emisji PM_{2,5}, 77% emisji PM₁₀, 65% emisji SO_x oraz 14% emisji NO_x. [Źródło: SŚWM, PGN, WIOŚ]

► WYSOKI POZIOM EMISJI LINIOWEJ

Emisja liniowa, czyli emisja komunikacyjna pochodząca z transportu, odpowiada za około: 44% emisji NO_x, 5% emisji PM₁₀ oraz 4% emisji PM_{2,5}. Emitorami tego źródła są głównie silniki pojazdów spalinowych, które wytwarzają pyły w wyniku spalania paliw (szczególnie tzw. silniki Diesla), jak również procesy ścierania się opon, klocków hamulcowych oraz nawierzchni jezdni. Ruch samochodowy powoduje również wzrost zapylenia poprzez wtórne porywanie pyłu z powierzchni jezdni. W szczególności można to zaobserwować na stacjach komunikacyjnych, gdzie przez cały rok utrzymuje się podwyższony poziom PM₁₀ oraz NO₂.

Oznacza to, że wielkość emisji liniowej związana jest przede wszystkim z natężeniem i wielkością ruchu samochodowego, który w gminie rośnie. W gminie Myślenice intensywny ruch kołowy odbywa się drogami krajowymi nr 7 i 52 oraz wojewódzkimi nr 955 (Sułkowice - Jawornik) oraz 967 (Myślenice – Dobczyce – Łapczyce). W emisji pochodzącej z transportu drogowego największy udział mają: tlenek węgla, zanieczyszczenia pyłowe, tlenki azotu oraz niemetanowe lotne związki organiczne. Niski jest udział dwutlenku siarki oraz benzo(a)pirenu.

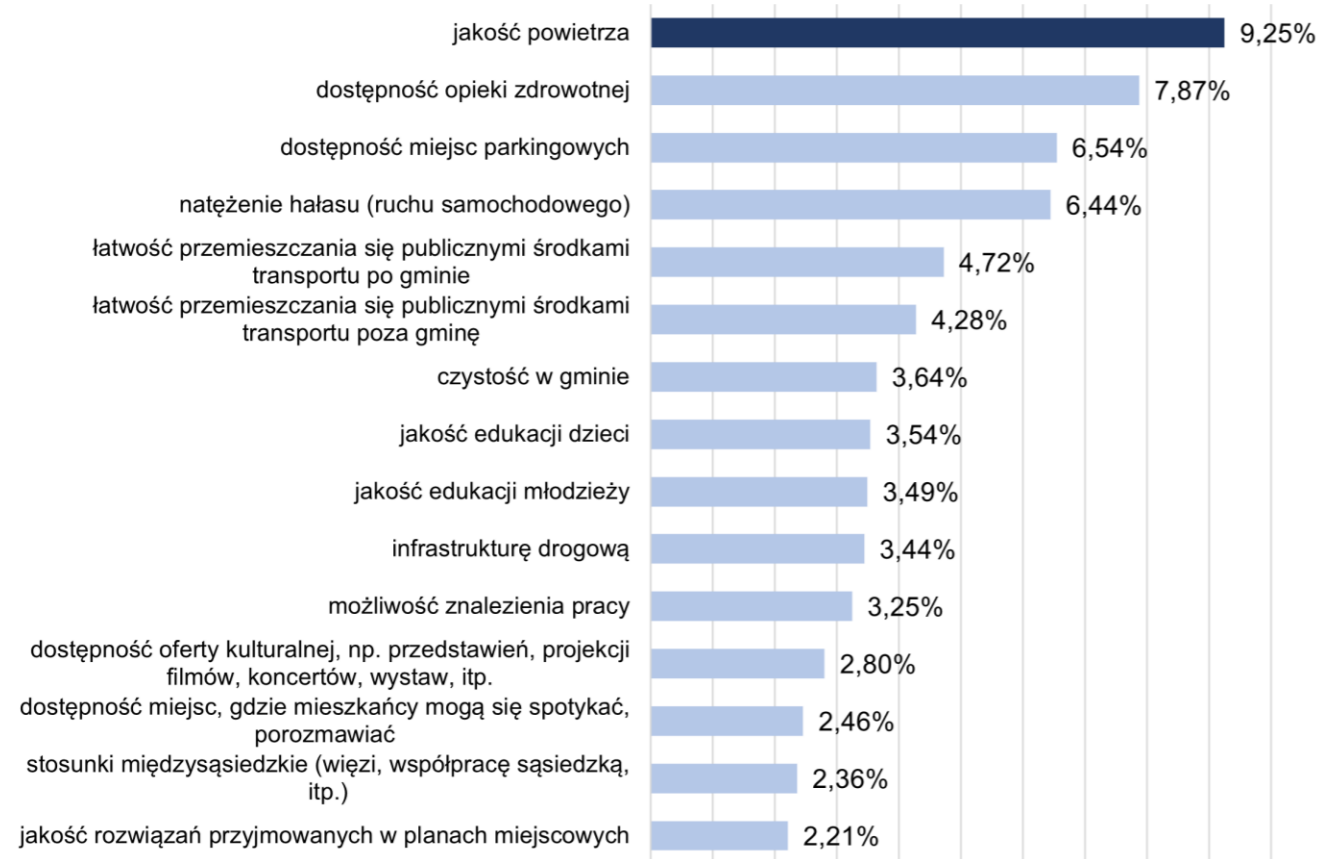
Zgodnie z informacjami zawartymi w *Planie gospodarki niskoemisyjnej* szacowana roczna emisja dwutlenku węgla na terenie gminy wynosi ok. 13 737,66 t, z czego blisko 9 202 t to emisja dotycząca samochodów osobowych. Na uwagę zasługuje także fakt, że w ostatnich latach na terenie gminy wzrosła liczba samochodów osobowych i ciężarowych poruszających się po drogach publicznych.

Emisja liniowa odpowiada za 8,76% całkowitej emisji dwutlenku węgla, a sektor transportu ogólnie uważany jest za jeden z sektorów emisji. Jak wynika z analiz Europejskiej Agencji Środowiska, transport odpowiada za 21% emisji gazów cieplarnianych. [Źródło: BDL GUS, PGN]

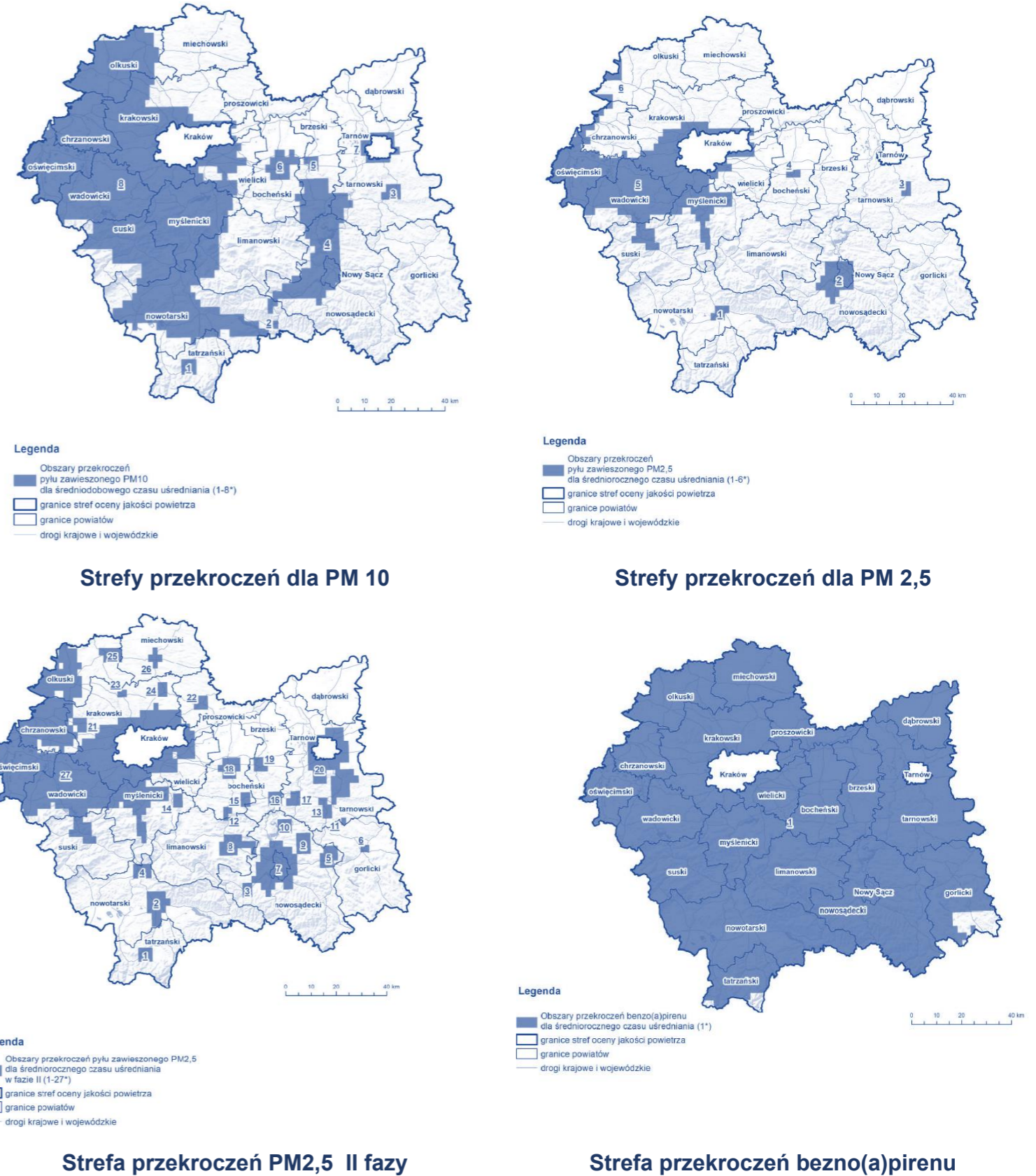
► PRZEKROCZENIA NORM JAKOŚCI POWIETRZA

Na podstawie przeprowadzonego monitoringu prowadzonego przez WIOŚ w Krakowie stwierdzono, że w Myślenicach zostały przekroczone: wartości normowane dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} i II fazy dla kryterium ochrony zdrowia, wartości normowane dla pyłu zawieszonego PM₁₀ dla kryterium ochrony zdrowia, wartości poziomu celu długoterminowego dla ozonu dla kryterium ochrony zdrowia i ochrony roślin, wartości normowane dla benzo (a)pirenu- kryterium ochrona zdrowia. Obserwowane problemy w zakresie przekroczeń stężenia pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz innych zanieczyszczeń są także zauważane przez mieszkańców gminy Myślenice. W badaniu przeprowadzonym w I kwartale br., ponad połowa ankietowanych negatywnie oceniła ten aspekt wskazując, że jakość powietrza w gminie jest „raczej zła” (25,70%) lub „zdecydowanie zła” (24,77%). Pozytywnych odpowiedzi udzielił co piąty badany, natomiast wskazanie „ani dobrze ani źle” uzyskało aż 27,56%. [Źródło: POPWM, BAM 2021]

Rys. V. 2. Kwestie wskazane przez mieszkańców, które w ich odczuciu w ostatnich latach uległy pogorszeniu – wyniki przeprowadzonej ankiety

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety przeprowadzonej na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Myślenice na lata 2022-2032.

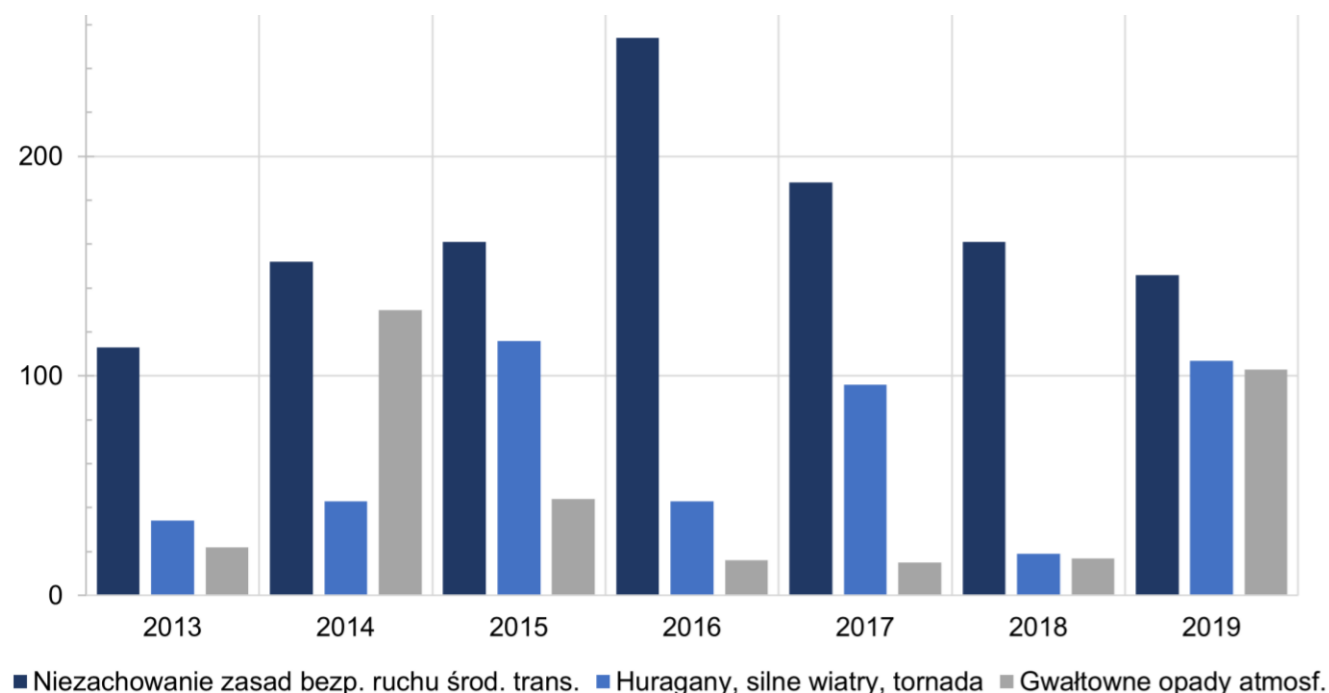
Rys. V. 3. Strefy przekroczeń stężeń dla PM 10, PM_{2,5} i benzo(a)pirenu w strefie małopolskiej

Źródło: Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego, 2020.

► ROSNĄCA CZĘSTOŚĆ WYSTĘPOWANIA NEGATYWNYCH ZJAWISK POGODOWYCH WSKAZUJĄCYCH NA ZMIANY KLIMATYCZNE

Czynnikami wpływającymi na poziom substancji w powietrzu na terenie gminy Myślenice są także ukształtowanie terenu (Myślenice leżą w kotlinie z trzech stron otoczonej wzniesieniami), warunki klimatyczne oraz coraz częściej występujące anomalie pogodowe. O ilości zanieczyszczeń decydują także zanieczyszczenia napływowe (transgraniczne), zwłaszcza ze zlokalizowanych na zachód od Myślenic zagłębiów meblarskich, których mieszkańcy do ogrzewania powszechnie wykorzystują pozostałości poprodukcyjne. Zjawiskami obserwowanymi w Polsce, związanymi z globalnymi zmianami klimatu są huraganowe wiatry, gwałtowne opady deszczu, fale upałów, gwałtowne susze i powodzie.

Globalne procesy zmian klimatu przekładają się w lokalnej skali na wzrost częstości i intensywności występowania negatywnych zjawisk pogodowych. Przykład mogą stanowić huragany, silne wiatry, tornada, które były przyczyną od 96 do 117 miejscowych zagrożeń odnotowanych w latach: 2015, 2017 i 2019 r. oraz gwałtowne opady atmosferyczne w 2014 roku (130) oraz 2019 roku (103) to, wraz z rosnącą zmiennością intensywności takich zjawisk w poszczególnych latach stanowi duże wyzwanie z punktu widzenia organizacji właściwych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo. Na uwarunkowania te nakłada się także duża zmienność lokalnych, gwałtownych zjawisk pogodowych w przestrzeni gminy. Coraz częściej obserwuje się występowanie ich (wichury, podtopienia itd.) w oddalonych od siebie częściach gminy. [Źródło: WYWIADY, KPSP]

Rys. V. 4. Wybrane przypuszczalne przyczyny powstania miejscowych zagrożeń w gminie Myślenice w latach 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie KPSP.

► NIEKORZYSTNA STRUKTURA OSADNICZA ORAZ UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI GMINY Z PUNKTU WIDZENIA SKUTKÓW ZMIAN KLIMATU

Zarówno układ osadniczy gminy Myślenice, jak i ukształtowanie jej terenu (morfologia) i układ sieci rzecznej oraz budowa geologiczna wpływają na podatność gminy na potencjalne negatywne skutki zmian klimatycznych. Rozczłonkowana struktura osadnicza utrudnia rozwój szeregu rodzajów infrastruktury liniowej, sprzyjając równocześnie np. zjawisku kumulacji zanieczyszczeń powietrza ze źródeł komunalno-bytowych (smog). Postępujące procesy uszczelniania terenu i związanego z nim spadku udziału powierzchni biologicznie czynnej, ograniczają w skali lokalnej procesy retencji wodnej. W konsekwencji, w przypadku wystąpienia deszczy nawalnych czy burz wzrastać będzie m.in. ryzyko związane z występowaniem nagłych powodzi typu, typu flash-flood. Źródło: [WYWIADY]

► WYSTĘPOWANIE ZAUWAŻALNEJ SKALI ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

Jak wynika z *Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły* ryzyko powodziowe na terenie gminy określono jako stopień 5 (nieakceptowalny poziom ryzyka), występuje ono przede wszystkim w obszarze zlewni rzeki Raba. Tereny te, narażone są na powódź w stopniu średnim i niskim. Oszacowano, że zagrożonych powodzią w stopniu średnim jest: 127,42 ha terenów zabudowy mieszkaniowej, 35,10 ha terenów przemysłowych, 28,58 ha terenów komunikacyjnych i 3598,53 ha gruntów ornych, zaś w stopniu niskim odpowiednio: 440,17 ha, 128,79 ha, 64,92 ha i 6120,10 ha.

Największe zagrożenie powodziowe na obszarze gminy wiąże się z terenami położonymi w bezpośredniej bliskości rzeki Raby, w szczególności rejonem Myślenice – Zarabie oraz Osieczany. Dla przebiegu całego odcinka rzeki Raby w powiecie myślenickim, w przypadku zagrożenia powodzią szacunki KPSP w Myślenicach, identyfikują konieczność ewakuacji ok. 1 tys. osób z ok. 330 obiektów. Dodatkowo, obszarem o istotnym zagrożeniu powodzią na terenie gminy jest rejon cieków Głogoczówka. W tym przypadku ewakuacji podlegać może ok. 65 osób z ok. 26 obiektów. W przypadku miasta Myślenice zagrożenie powodziowe w dzielnicy Zarabie dotyka m.in. znaczącej części infrastruktury sportowo-rekreacyjnej MOKiS. W przypadku dużych powodzi zagrożona jest również komunalna oczyszczalnia ścieków.

Największe problemy z podtopieniami występują w miejscach złej lokalizacji budynków mieszkalnych. Budynki znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie koryta, są podtapiane w przypadku pojawienia się wody Q 1% lub znajdują się na linii zasięgu zalewu. Zagrożeniem zwiększającym możliwość zalewów są zbyt małe światła niektórych przepustów, mostów drogowych. Jest to zjawisko spotykane przede wszystkim na małych ciekach. Dodatkowo wystąpienie wód z koryt rzecznych powoduje nagromadzenie w nich posuszu oraz śmieci w korytach i na brzegach cieków. Zasypywanie dolin rzek i potoków gruzem jest często spotykanym zjawiskiem na terenie całej gminy. Zjawisko to występuje przede wszystkim na małych potokach na wiejskich obszarach gminy. [Źródło: KPSP, ISOK IMGW-PIB, PZRP]

► WYSTĘPOWANIE OSUWISK

Gmina Myślenice położona jest na obszarze o wyraźnie zauważalnej skali występowania procesów osuwiskowych. W gminie zarejestrowanych jest 472 osuwisk z czego 210 (44%) to osuwiska nieaktywne, 131 (28%) jest okresowo aktywnych, 86 (18%) zróżnicowanie aktywnych oraz 45 (10%) aktywnych. Wyznaczono także siedem terenów zagrożonych ruchami masowymi.

Zagrożenia ze strony procesów geodynamicznych są powiązane przede wszystkim z rzeźbą gminy, która ma charakter podgórski i górski. Do głównych zagrożeń związanych z rzeźbą należy wymienić duże spadki, często powyżej 20% oraz znaczną podatność podłoża na ruchy typu osuwiskowego i zławowiska. Gęsta sieć rozcięć erozyjno-denudacyjnych utrudnia działalność rolniczą oraz prowadzenie ciągów komunikacyjnych i liniowych elementów infrastruktury technicznej. Duże opady rejonów górskich przyczyniają się do zwiększania erozji wodno-powierzchniowej, liniowej oraz powstawania osuwisk.

Problem zjawisk geodynamicznych nasilił się wraz ze zwiększeniem w ostatnich latach katastrofalnych zjawisk spowodowanych warunkami meteorologiczno-hydrologicznymi. Na obszarach górskich, które przeważają w gminie, najgroźniejsza jest nie tylko ilość opadów, ale także ich charakter i rozłożenie w czasie. Zagrożenie zjawiskami geodynamicznymi pojawia się w miejscach niewłaściwej gospodarki, a więc na stokach osuwiskowych lub w miejscach prowadzenia linii komunikacyjnych przez osuwiska.

Dużą część spośród tych obszarów stanowią tereny niezamieszkałe. Negatywne zjawiska geodynamiczne odnotowano m.in. w takich częściach gminy, jak: Głogoczów, Jawornik, Borzęta, Czarny Las, Krzyszkowice, Bęczarka, Budziaki, w tym także na obszarze samego miasta: Dolne Przedmieście, Górne Przedmieście, Chełm, Tarnówka, Zarabie. Nasilenie się procesów związanych z ruchami masowymi ziemi występuje w szczególności w okresach towarzyszących intensywnym opadom o charakterze nawalnym. Sytuacja taka miała miejsce m.in. w 2010 roku. [Źródło: SOP PIG-PIB]

► BRAK DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH ODNOSZĄCYCH SIĘ DO ZAGROŻEŃ ZWIĄZANYCH ZE ZMIANAMI KLIMATYCZNYMI

Brak dokumentów dotyczących skutków zmian klimatu w skali lokalnej (gminy) i wynikających z tego zagrożeń związanych z bezpieczeństwem, jak np. Plan adaptacji do zmian klimatu, nie pozwala precyzyjnie zaadresować działań skutecznie je mitygujących. [Źródło: UMIG]

► WZROST ILOŚCI WYTWARZANYCH ODPADÓW W SEKTORZE KOMUNALNYM

Ilość zebranych odpadów komunalnych w latach 2017-2019 na terenie gminy Myślenice wzrosła z 14 569,83 Mg w 2017 roku do 17 158,26 Mg w 2019 roku. Należy jednak zauważyć, że ilość zebranych w 2019 roku odpadów komunalnych z terenu gminy stanowiła aż 49,12% wszystkich

zebranych odpadów komunalnych na terenie powiatu myślenickiego i była wartością najwyższą spośród wszystkich gmin (w poprzednich latach procent ten był zbliżony).

Sukcesywnie rośnie także ilość zebranych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca w gminie. W 2017 roku było to 373,2 kg, w 2018 roku – 424,9 kg, a w 2019 roku – 436,8 kg, co okazało się być najwyższą wartością spośród wszystkich gmin powiatu myślenickiego. Na tle grupy porównawczej Myślenice także wypadają wysoko. Wartości dla wybranych gmin prezentowały się następująco: Kąty Wrocławskie – 357,2 kg, Barczewo – 182,5 kg, Żukowo – 279,2 kg, Dobrzyce- 143,7%, Góra Kalwaria – 216,4 i Gryfino – 304,1 kg). [Źródło: BDL GUS, MRL, ASGO]

► WZROST KOSZTÓW ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW

Sukcesywnie na przestrzeni ostatnich trzech lat wzrosły koszty ponoszone w związku z odbiorem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych. W roku 2017 wydatki na obsługę systemu gospodarki odpadami komunalnymi wyniosły 3 897 165,42 zł, w 2018 roku – 5 461 445,80 zł a w 2019 roku – 5 595 191,73 zł, co oznaczało, że w analizowanym okresie wzrosły one o 43,57%.

Podobna zależność jest także obserwowana w przypadku jednostkowej opłaty za zagospodarowanie odpadów komunalnych od jednej osoby, która wzrosła z 8,20 zł w 2017 roku do 9,90 zł w 2019 roku za odpady komunalne zebrane selektywnie oraz z 16,40 zł do 19,80 zł za odpady komunalne zebrane w sposób nieselektywny. [Źródło: ASGO]

► NIEKORZYSTNE ZMIANY W PRZEPISACH DOTYCZĄCYCH GOSPODARKI ODPADAMI

W latach 2018-2019 uchwalone zostały dwie istotne zmiany dotyczące gospodarowania odpadami, wprowadzające zmiany wymagające modernizacji istniejącego systemu zagospodarowania odpadów w gminie. Dotyczą one m.in.: nowych obowiązków w zakresie selektywnej zbiórki odpadów, wzrastających wymagań w zakresie osiągniętych poziomów recyklingu, braku regionalizacji w gospodarce odpadami komunalnymi – likwidacja RIPOK i wprowadzenie instalacji komunalnych, nowe wymagania w zakresie termicznego przekształcania odpadów, nowe zasady w zakresie odbierania odpadów z nieruchomości niezamieszkałych, możliwości wykluczenia z systemów gminnych nieruchomości niezamieszkałych.

Zmiany zapisów prawnych spowodują, iż kluczowym wyzwaniem stanie się dążenie do ograniczenia kosztów zagospodarowania odpadów, a tym samym odejście od kosztownych metod przetwarzania i składowania odpadów oraz zapewnienie możliwości zagospodarowania trudno przetwarzanej frakcji palnych odpadów (tworzyw sztucznych). [Źródło: WYWIADY]

► NADMIERNE OBCIĄŻENIE RUCHEM SAMOCHODOWYM I GENEROWANE PRZEZ TO PROBLEMY ŚRODOWISKOWE

Do podstawowych czynników mających wpływ na klimat akustyczny gminy Myślenice zaliczyć należy komunikację drogową. Hałas komunikacyjny jest obecnie najpowszechniejszym i najbardziej uciążliwym źródłem hałasu w środowisku zurbanizowanym. Ciągły wzrost liczby pojazdów mechanicznych, przy jednoczesnym braku właściwych rozwiązań drogowych, braku zachodniej obwodnicy Myślenic, złej jakości nawierzchni znacząco powiększa obszar środowiska o ponadnormatywnym hałasie drogowym.

Poziom hałasu zależy w dużej mierze od liczby i rodzaju pojazdów, a w ostatnich latach obserwuje się coroczny wzrost ich liczby. Wzrost zarejestrowanych pojazdów przekłada się znacząco na wzrost średniego dobowego ruchu (SDR) na drogach. W latach 2005-2015 średni dobowy ruch na wybranych odcinkach dróg krajowych na terenie gminy Myślenice, wg danych GDDKIA, wzrósł od 22,25% (obwodnica) do blisko 68% (odcinek Myślenice-Pcim). Przekłada się to również na zwiększenie oddziaływania hałasu generowanego przez samochody.

Z uwagi na położenie gminy Myślenice wzdłuż drogi nr 7, obserwowana jest mocna presja ruchu samochodowego, zwłaszcza samochodów osobowych ale i ciężarowych. Powodują one duże uciążliwości akustyczne dla ludności i środowiska na terenach położonych szczególnie wzdłuż dróg krajowych. Badania hałasu komunikacyjnego na drogach krajowych na terenie gminy Myślenice wskazały, że na analizowanych odcinkach (DK 7, 8 odcinków, DK 52) narażonych na ponadnormatywny poziom hałasu jest 4192 osoby, a obszar przekroczeń objął ponad 1 km² powierzchni gminy. W przypadku drogi krajowej Nr 7, wartości przekroczenia sięgały poziomu 17 dB, natomiast w przypadku drogi krajowej nr 52 było to 11 dB.

W mniejszej skali problem ten dotyczy również dróg wojewódzkich. W latach 2010-2015 średni dobowy ruch na wybranych odcinkach dróg wojewódzkich wzrósł od 36,84% do blisko 47% (odcinek Myślenice Dobczyce).

Badanie opinii mieszkańców z 2021 roku odnoszące się także do oceny poziomu hałasu w gminie pokazało, że zdania w tym zakresie są podzielone. Największa liczba ankietowanych wskazała, że ten aspekt ocenia „ani dobrze ani źle” (32,60%). Wysokie wskazania miała także odpowiedź „raczej źle” – 23,17%, a następnie „raczej dobrze” – 17,11%. Należy więc spodziewać się, że uciążliwość związana z hałasem jest odczuwalna w określonym terenie – w pobliżu dróg krajowych o największym natężeniu ruchu. [Źródło: POŚPH, GPR 2015, 2010, 2005, BAM 2021]

5.3. Analiza SWOT dla obszaru Środowisko

Silne strony (Strengths):

- obecność dużych i zwartych kompleksów leśnych, o urozmaiconych typach siedliskowych,
- obecność korytarzy ekologicznych o znaczeniu lokalnym, regionalnym i krajowym,
- wysoki procent lesistości gminy,
- wysoki procent zebranych odpadów komunalnych w sposób selektywny (59,9+60,9%),
- osiągnięcie poziomów: recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, oraz poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła.

Szanse (Opportunities):

- rozwój turystyki związany z obecnością obszarów cennych przyrodniczo,
- wykorzystanie potencjału przyrodniczego do rozwoju i promocji miasta i gminy,
- właściwie prowadzona gospodarka leśna w lasach publicznych i prywatnych,
- stworzenie zapisów w dokumentach planistycznych gminy wprowadzających obowiązek pozostawienia terenów zielonych w zwartej zabudowie miejskiej,
- tworzenie zielonych wysp i skwerów na terenach zabudowy jedno- i wielorodzinnej,
- systematyczny rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
- systematyczna wymiana niskosprawnych źródeł ciepła,
- realizacja europejskich, krajowych i regionalnych polityk w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatycznym,
- realizacja celów *Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa małopolskiego do roku 2033*,
- rozwój ścieżek rowerowych na terenie gminy,
- realizacji działań ujętych w Planie zarządzania ryzykiem powodziowym,
- aktywny udział Gminy w programach Czyste Powietrze (193 wnioski na koniec 2019 r), LIFE Małopolska w zdrowej atmosferze,
- planowane działania edukacyjne, zamysł stworzenia Klastra Energii, aktywne starania o połączenie kolejowe z Krakowem.

Słabe strony (Weaknesses):

- niewielki procent udziału terenów zielonych,
- przekształcenia siedlisk naturalnych w siedliska zastępcze i wtórne na skutek sztucznych nasadzeń,
- wysoki udział lasów prywatnych mający wpływ na prowadzoną gospodarkę leśną,
- obserwowane przekroczenia wartości dopuszczalnych i celów długoterminowych dla ozonu, pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz bezo(a)piremu,
- stosowanie niskosprawnych źródeł ciepła,
- spalanie paliw stałych o niskiej wydajności i dużej zawartości zanieczyszczeń,
- mała ilość energii pochodzącej z OZE,
- duża emisja dwutlenku węgla pochodząca z transportu,
- przekroczenia wartości dopuszczalnych poziomu hałasu pochodzącego ze źródeł komunikacyjnych, wynikające z przebiegających przez gminę dróg krajowych.

Zagrożenia (Threats):

- postępujące zmiany klimatyczne,
- degradacja środowiska przyrodniczego na skutek procesów antropogenicznych poprzez m.in. nadmierny rozwój turystyki czy rozwój osadnictwa w pobliżu obszarów cennych przyrodniczo,
- nadmierna wycinka drzew, w szczególności w lasach prywatnych,
- zanik siedlisk naturalnych na skutek wprowadzania gatunków obcych,
- rozwój zwartej zabudowy mieszkaniowej i ograniczenie możliwości powstawania małych osiedlowych enklaw zieleni,
- napływanie zanieczyszczeń powietrza z terenów sąsiednich, m.in. z zagłębiów meblarskich,
- rosnące koszty inwestycyjne i eksploatacyjne technologii niskoemisyjnych,
- niekorzystne zmiany w przepisach dotyczących gospodarowania odpadami,
- brak wystarczającej edukacji ekologicznej w zakresie alternatywnych źródeł energii,
- trend wzrostowy wskaźnika SDR szczególnie na drodze krajowej nr 7,
- ruchy geodynamiczne (osuwiska).

VI. Ekonomia

W tym obszarze analizie poddano lokalną gospodarkę. Samorząd ma co prawda stosunkowo niewielki wpływ na oddolne procesy gospodarcze, ale może tworzyć warunki do ich rozwoju i budować przestrzeń do innowacji w tym obszarze.

W przeprowadzonym badaniu poszukiwano trendów i zjawisk społeczno-gospodarczych, mogących mieć wpływ na dynamikę rozwoju gospodarczego gminy lub wywołać w dłuższym horyzoncie czasu zjawisko recesji. Analizie poddano sytuację różnych gałęzi gospodarki i związanego z nimi rynku pracy.

Z uwagi na dynamiczne zmiany w światowym obiegu gospodarczym podjęto rozważania, na ile prowadzona polityka inwestycyjna jest zrównoważona.

Źródło: opracowanie własne przy wykorzystaniu strony wordclouds.com

6.1. Zdiagnozowane potencjały

► ROLA MYŚLENIC JAKO WAŻNEGO OŚRODKA SATELICKIEGO, BEZPOŚREDNIEGO ZAPLECZA KRAKOWA W RAMACH KOM

Ośrodek miejski Myślenic, z punktu widzenia charakteru bazy ekonomicznej, został określony jako ośrodek usług rynkowych o wiodącej funkcji handlowej przy widocznym udziale przemysłu i zauważalnej funkcji w zakresie ochrony zdrowia. Struktura ta była wynikiem ewolucji, która w latach 1999-2008 przebiegała od usług nierynkowych i działalności przemysłowej w kierunku usług rynkowych w zauważalną rolę usług nierynkowych. Przekształcenia struktury bazy ekonomicznej w okresie 1999-2008, w przypadku Myślenic, należały do najgłębszych spośród ośrodków miejskich województwa małopolskiego. Miasto Myślenice, wraz z innymi ośrodkami miejskimi bezpośredniego zaplecza Krakowa takimi jak Wieliczka, Bochnia, Dobczyce, Niepołomice, Skawina i Świątniki Górne, należało do miast o najwyższym, nie licząc Krakowa, poziomie rozwoju. Wartość punktowa wskaźnika rozwoju wyniosła 65 w 2017 roku. [Źródło: ARFP]

► WYSOKI ZASIĘG ODDZIAŁYWANIA OŚRODKA MIEJSKIEGO MYŚLENIC

Miasto Myślenice charakteryzowało się wyraźnie intensywnym oddziaływaniem na swoje zaplecze. Wskaźnik syntetyczny charakteryzujący zasięg oddziaływania stawiał Myślenice w 2016 roku na 2. miejscu w rankingu miast powiatowych i był efektem m.in. wysokiego udziału pracowników dojeżdżających w odniesieniu do lokalnego rynku pracy oraz dobrze rozwiniętego szkolnictwa ponadpodstawowego. [Źródło: MS]

► KORZYSTNE POŁOŻENIE KOMUNIKACYJNE NA ZAPLECZU KRAKOWSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

Gmina Myślenice jest korzystnie położona zarówno z punktu widzenia dostępności do Krakowa – głównego ośrodka KOM, jak i z punktu widzenia zarówno istniejących głównych szlaków komunikacyjnych o znaczeniu krajowym/międzynarodowym (DK7/S7), jak również ponadregionalnych (planowana Beskidzka Droga Integracyjna). Położenie gminy jest również korzystne z punktu widzenia miejsca w strukturze KOM. Łączy ono ze sobą dobrą dostępność do miasta rdzeniowego – Krakowa, przy jednoczesnym oddaleniu od niego, co zaś pozwoliło na wykształcenie własnego obszaru oddziaływania (obszaru funkcjonalnego) o względnie dużych, w relacji do wielkości (liczby ludności), miastach rozmiarach. [Źródło: MS]

► ISTOTNY POZIOM ROZWOJU FUNKCJI EGZOGENICZNYCH MIASTA

Saldo w zakresie dojazdów do pracy do danego ośrodka osadniczego dobrze oddaje poziom rozwoju jego funkcji egzogenicznych. W 2016 roku przewaga liczby osób przyjeżdżających do pracy w Myślenicach nad osobami wyjeżdżającymi do pracy z Myślenic mierzona ilorazem tych wartości osiągnęła poziom 3,6. Poziom tego wskaźnika świadczy o znaczącym rozwoju funkcji

egzogenicznych miasta. Dogodne położenie komunikacyjne względem Krakowa sprawiło, że stał się on trzecim ośrodkiem, z punktu widzenia wolumenu dojazdów do miasta Myślenice (253 osoby). [Źródło: BDL GUS]

► ZAUWAŻALNY POZIOM ROZWOJU MIASTA MYŚLENICE JAKO PONADLOKALNEGO OŚRODKA DOJAZDÓW DO PRACY

Miasto Myślenice charakteryzuje się zauważalnymi, w skali województwa przepływami związanymi z dojazdami do pracy. Do miasta w 2016 roku dojeżdżało co najmniej 5 tys. osób (bez gmin, z których dojeżdżało do 9 osób) z czego nieco ponad 1/3 przypadła na osoby z terenu wiejskiego gminy. Wielkość przepływów międzygminnych wyniosła zatem ponad 3 tys. osób, co w skali całego województwa było wartością zauważalną. Wysoki poziom dojazdów do pracy charakteryzował również pozostałe przekroje czasowe badane przez GUS tj. lata 2006 i 2011. [Źródło: DDP, BDL GUS]

► ZRÓŻNICOWANA STRUKTURA GOSPODARKI

Gmina Myślenice posiada dość zróżnicowaną strukturę gospodarki. Na tle innych ośrodków zarysowuje się umiarkowana specjalizacja gminy w zakresie działalności przemysłowej. Przypada na nią 21% ogółu ubezpieczonych mieszkańców miasta. Niewiele mniej, bo 18% osób ubezpieczonych pracuje w handlu (PKD, sekcja G). Zauważalna jest także koncentracja pracujących w usługach publicznych tj. edukacji (PKD, sekcja P), opiece zdrowotnej (PKD, sekcja Q) i administracji publicznej (PKD, sekcja O). Łącznie koncentrują one ok. 23% zatrudnienia w gminie i świadczą o pełnieniu przez gminę szeregu funkcji ponadlokalnych. budownictwo (PKD, sekcja F) koncentruje ok. 10% ogółu ubezpieczonych. Analiza struktury ubezpieczonych potwierdza wyniki badań dotyczących lokalnych specjalizacji gmin przeprowadzonych w 2015 roku. Fakt ten sugeruje względną stabilność zróżnicowanej struktury zatrudnienia w gminie w latach 2015-2019. Będący miarą zróżnicowania/specjalizacji gospodarki lokalnej, syntetyczny wskaźnik specjalizacji (wskaźnik Amemiy'a) obliczony dla miasta Myślenice wyniósł w 2017 roku 18. Był to piąty najniższy wynik w województwie małopolskim po: Zakliczynie (10) oraz Skawinie (15), Niepołomicach (17) i Krzeszowicach (17) i potwierdzał bardzo wysoki poziom zróżnicowania lokalnej gospodarki. [Źródło: ZUS, SL, ARFP]

► DOBRZE ROZWIĘTA BAZA EKONOMICZNA MIASTA

Miernik nadwyżki pracujących (pracujących w sektorze egzogenicznym), będący jedną z podstawowych miar wielkości bazy ekonomicznej wyniósł w przypadku miasta Myślenice 5,2 tys. osób, co było szóstym, w skali województwa, wynikiem po Krakowie (136,9 tys.), Tarnowie (11,5 tys.), Nowym Sączu (11,0 tys.), Skawinie (6,4 tys.) i Wadowicach (5,8 tys.). Był to jednocześnie wynik wyższy niż w przypadku takich ośrodków miejskich jak: Zakopanego (4,6 tys.), Bochni (4,2 tys.), czy Niepołomic (4,1 tys.). [Źródło: ARFP]

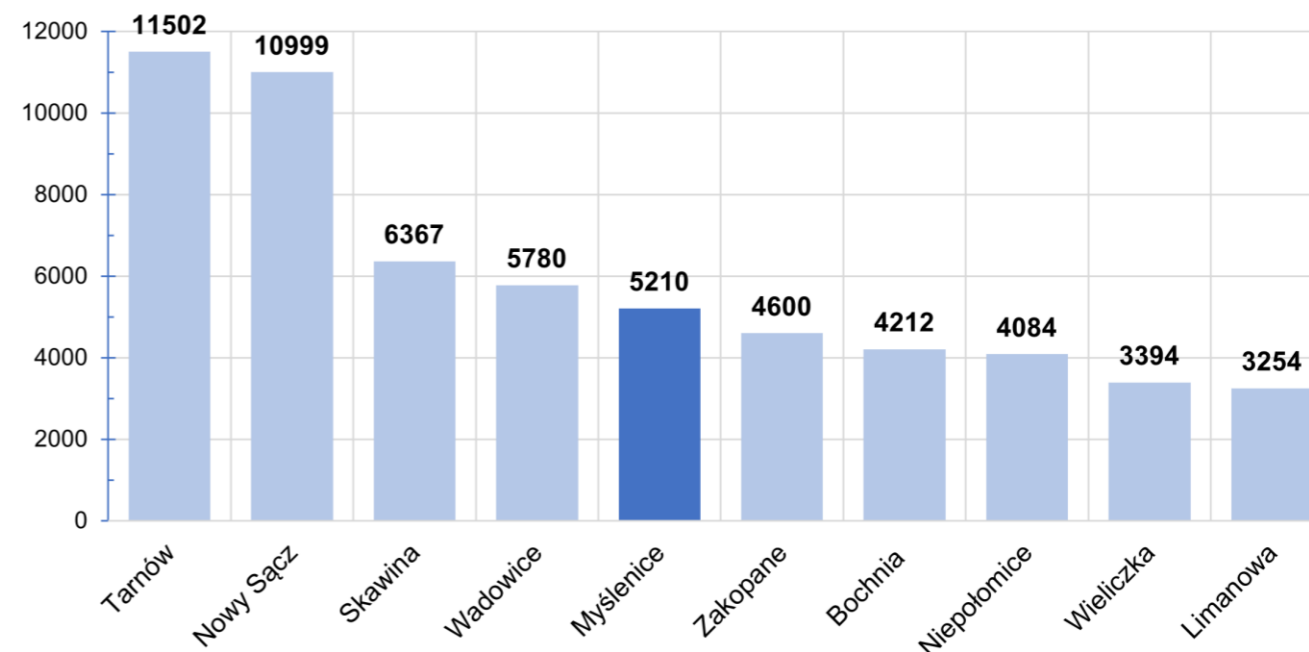
► KORZYSTNA SYTUACJA NA LOKALNYM RYNKU PRACY

W przypadku zarówno miasta Myślenice, jak i całej gminy, odnotowano szereg korzystnych i współzależnych procesów zachodzących na lokalnym rynku pracy. Były to m.in.: wzrost wskaźnika liczby pracujących w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców oraz zasadnicze ograniczenie problemu bezrobocia zarówno ogółem, jak również w przypadku szczegółowych jego rodzajów. W latach 2013-2019 duża część wskaźników odnoszących się do sytuacji w zakresie bezrobocia odnotowała w przypadku gminy Myślenice kilkudziesięcioprocentowy spadek. Sytuacja taka dotyczyła m.in.: liczby bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na 1 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym (-80%), liczby bezrobotnych zarejestrowanych do 25 roku życia na 1 tys. mieszkańców gminy (-88,3%), czy liczby długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych na 1 tys. mieszkańców gminy (-90,6%).

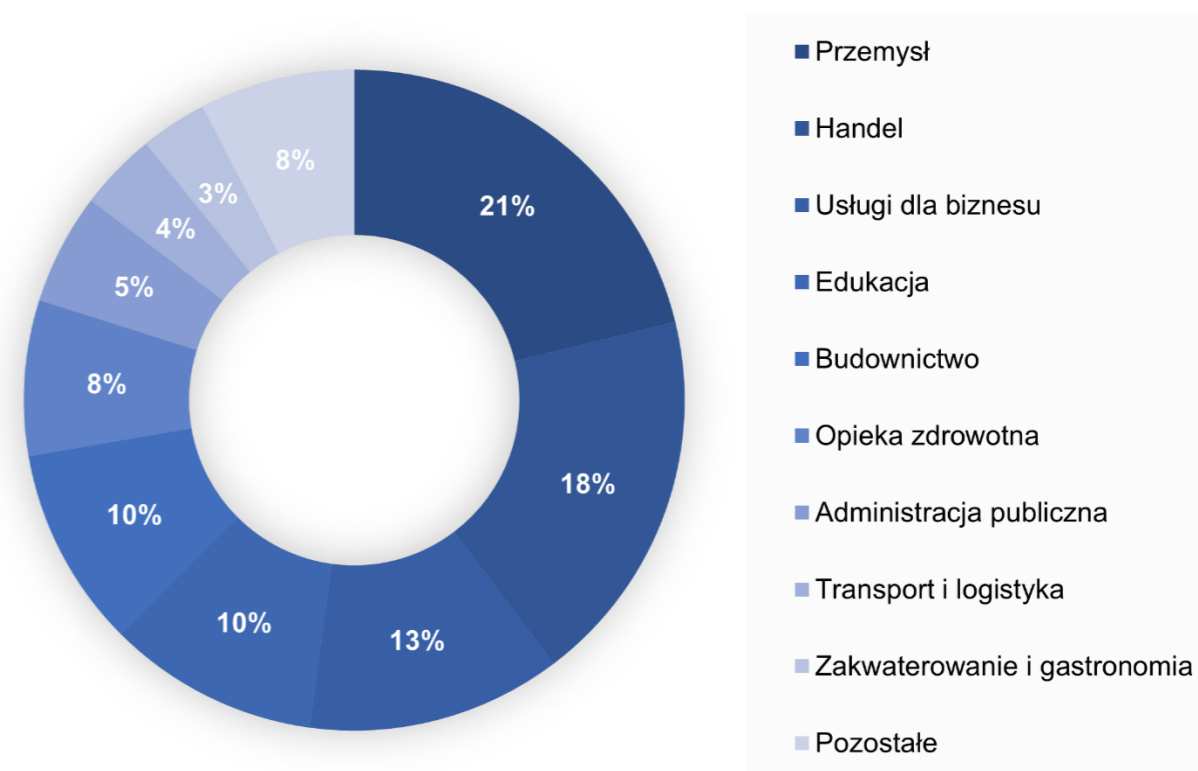
Kwestie związane z możliwością znalezienia pracy mieszkańcy ocenili przeciętnie. Średnia ocena wyniosła 2,97. Dość pesymistycznie swoją sytuację na rynku pracy oceniali najmłodszy respondenci tj. w wieku 19-25 lat (45% negatywnych odpowiedzi) oraz najstarsi tj. w wieku 46-55 (34% negatywnych odpowiedzi) i 56-65 lat (32% negatywnych odpowiedzi). Jednocześnie, odsetek pozytywnych odpowiedzi zbliżony do 30% (31%-32%) charakteryzował szeroką grupę wiekową mieszkańców obejmującą osoby od 26 do 55 roku życia. Pozytywnie w tej kwestii wypowiedziała się zaledwie co 4 osoba w wieku 56-65 lat (26%). Postrzeganie swojej pozycji na rynku pracy zależało również od poziomu wykształcenia. Najbardziej pozytywnie lokalny rynek pracy oceniły osoby z wykształceniem zawodowym (39% pozytywnych odpowiedzi) oraz pomaturalnym/policealnym (37% pozytywnych odpowiedzi). Pozytywnie kwestie znalezienia pracy dostrzegał tylko co 4 mieszkaniec z wykształceniem wyższym (26% pozytywnych odpowiedzi). Większy pesymizm w zakresie możliwości znalezienia pracy charakteryzował mieszkańców miasta (23% pozytywnych odpowiedzi) aniżeli wsi (32% pozytywnych odpowiedzi). Jako najtrudniejszą swoją sytuację na rynku pracy ocenili respondenci prowadzący gospodarstwo rolne (46% negatywnych odpowiedzi). [Źródło: BDL GUS, MRL, BAM 2021]

► ZAUWAŻALNE SPECJALIZACJE W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

W strukturze ilościowej podmiotów prowadzących na terenie gminy działalność gospodarczą zauważalnych było kilka różnych jej specjalizacji. Do takich należały: przetwórstwo drewna (obszar wiejski), produkcja metalowych elementów konstrukcyjnych, produkcja mebli, budownictwo, transport, handel. Z punktu widzenia struktury pracujących, w skali całego województwa zauważalna była specjalizacja miasta Myślenice w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych. Na tego rodzaju działalność przypadało 13,4% ogółu pracujących w mieście. [Źródło: BDL GUS, SL]

Rys. VI. 1. Nadwyżka pracujących w wybranych miastach województwa małopolskich w 2016 roku
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Rys. VI. 2. Specjalizacje w zakresie działalności gospodarczej w gminie Myślenice
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

► PONADPRZECIĘTNY POZIOM AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ Kobiet W MIEŚCIE MYŚLENICE

Odsetek pracujących kobiet w ogólnej strukturze pracujących w 2016 roku w przypadku miasta Myślenice należał do ponadprzeciętnych w grupie miast województwa małopolskiego i kształtował się w przedziale 55%-60%. [Źródło: MS]

► ROSNĄCA LICZBA ZATRUDNIANYCH CUDZOZIEMCÓW

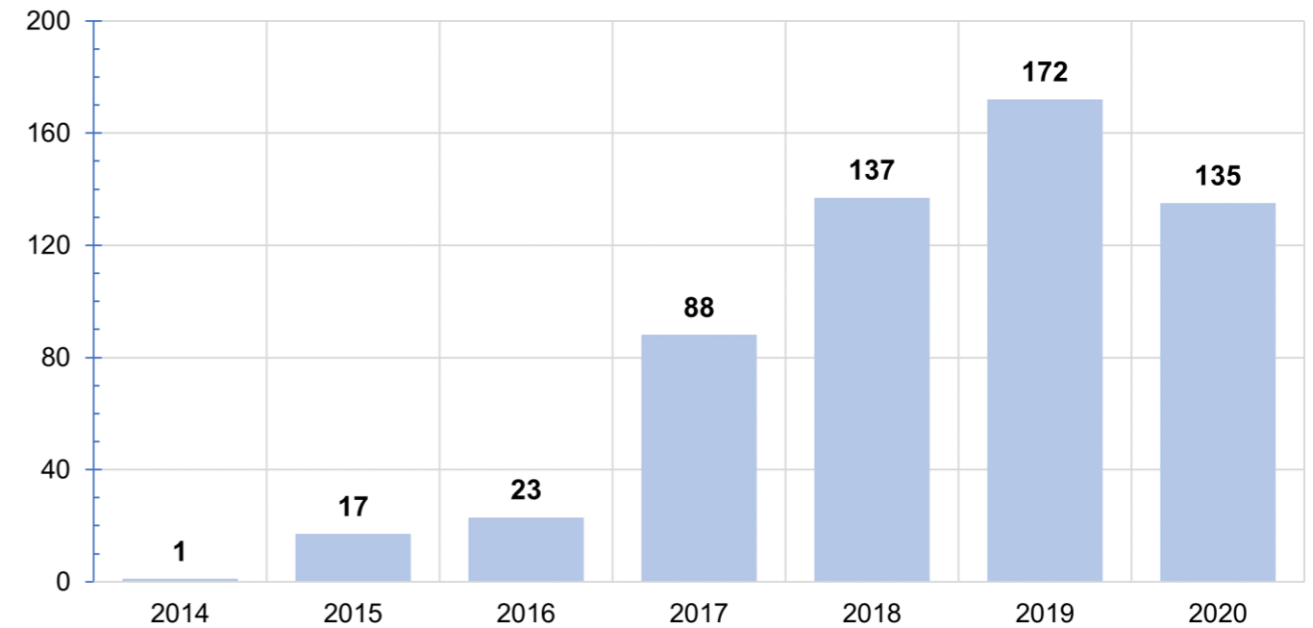
W latach 2014-2019 liczba cudzoziemców, którzy otrzymali zezwolenie na pracę na terenie gminy Myślenice wzrosła od 1 do 172. Według stanu na 23.12.2020 r. liczba zezwoleń ważnych wyniosła 242. W 90% grupę tę stanowili pracownicy pochodzenia ukraińskiego. Sytuacja to świadczy z jednej strony o wyczerpywaniu się lokalnych zasobów siły roboczej o najniższych kwalifikacjach, z drugiej zaś o umiarkowanym potencjale gminy do absorpcji pracowników z zagranicy. [Źródło: MUW, WYWIADY]

► OBECNOŚĆ NA OBSZARZE GMINY DUŻYCH PRACODAWCÓW ZAPEWNIĄCYCH WZGLĘDNIE WYSOKI POZIOM WYNAGRODZEŃ I WZMACNIAJĄCYCH JEJ ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNĄ

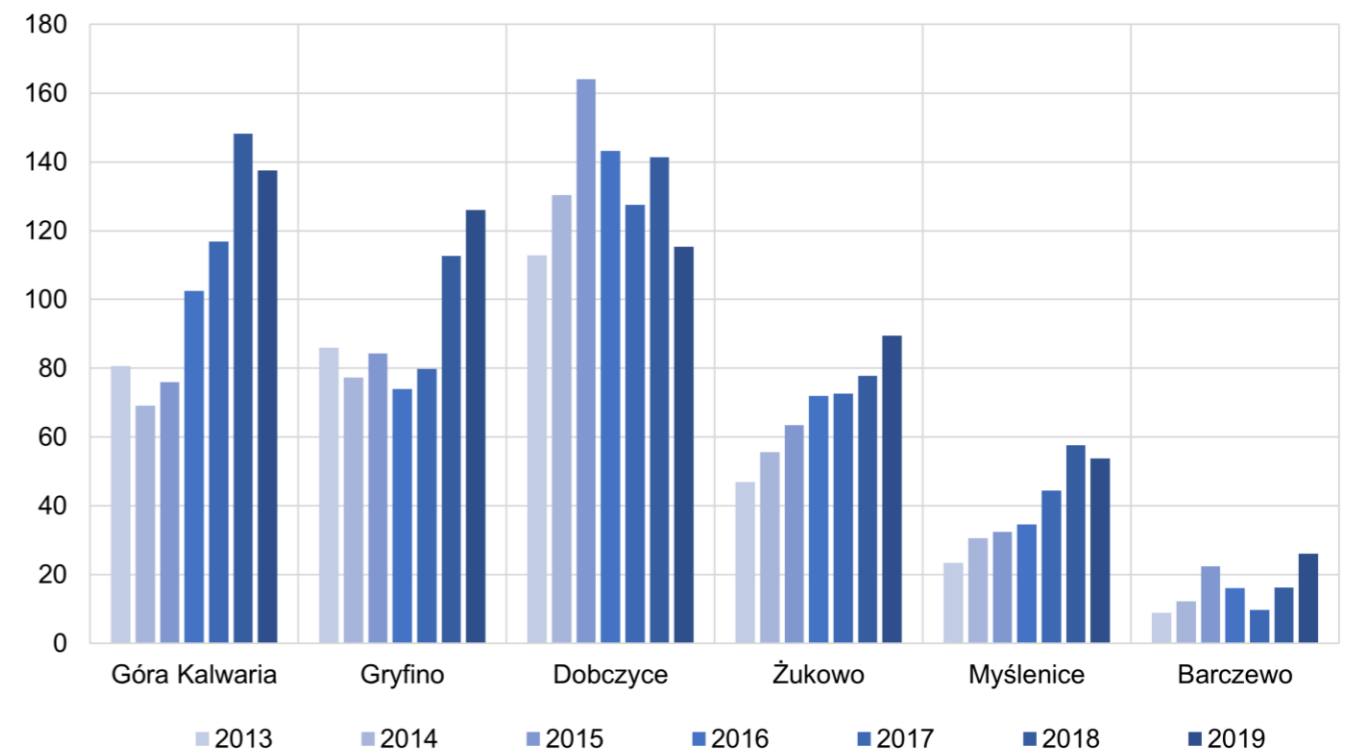
Obecność grupy dużych pracodawców zatrudniających po kilkuset pracowników i generujących ponadprzeciętny poziom wynagrodzeń jest zjawiskiem korzystnym, jakkolwiek wiąże się z nim również ryzyko gwałtownego pogorszenia się sytuacji na rynku pracy w przypadku likwidacji/relokacji takiego pracodawcy. Przykładem takiej sytuacji na terenie gminy była m.in. likwidacja zakładów Scandinavian Tobacco w Jaworniku. Każdy duży i rozpoznawalny pracodawca, pełni dodatkowo funkcje pozytywne z punktu widzenia prowadzenia polityki proinwestycyjnej gminy, wzmacniając jej atrakcyjność dla inwestorów zewnętrznych. [Źródło: MUW, WYWIADY]

► WYSOKA DYNAMIKA WZROSTU WPŁYWÓW Z CIT

W latach 2013-2019 gmina Myślenice odnotowała systematyczny, rosnący wzrost wpływów z podatku CIT przypadających na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym. Był to wzrost o 130% tj. 2,3 razy. Charakter tego trendu polegający na braku większych wahań wskaźnika, pozwala podejrzewać endogenny (wewnętrzny) jego charakter. [Źródło: BDL GUS, MRL]

Rys. VI. 3. Liczba wydanych zezwoleń na pracę
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MUW.

Rys. VI. 4. Dochody budżetu gminy z tytułu udziału w CIT na mieszkańca w wieku produkcyjnym w latach 2013-2019

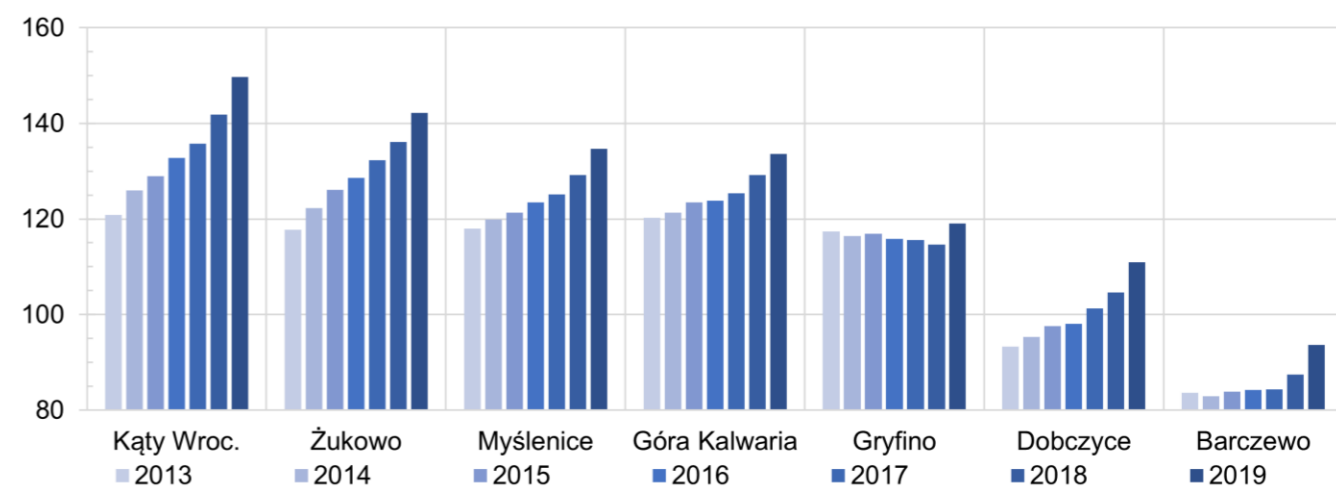
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

► WYSOKI POZIOM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

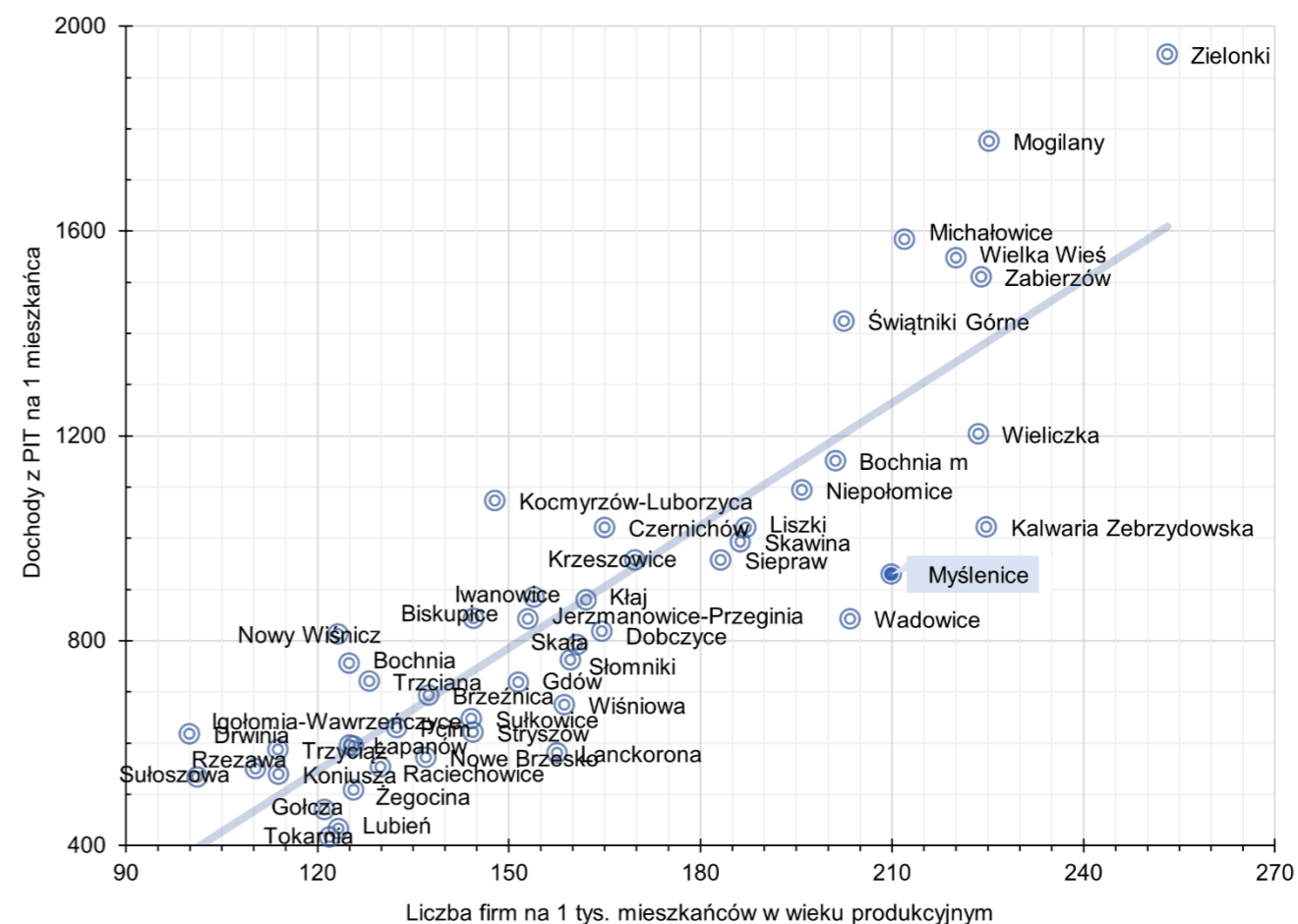
Gmina Myślenice charakteryzowała się wysokim poziomem przedsiębiorczości. W 2019 roku liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wyniosła blisko 134,6. Wartość tę, w grupie porównawczej 6 gmin należy ocenić jako ponadprzeciętną. Była ona nieznacznie niższa od najwyższych w zestawieniu wyników, którymi charakteryzowały się gminy: Kąty Wrocławskie (149,8) oraz Żukowo (142,1).

Wartość wskaźnika liczby podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniosła w 2018 roku 210 i była niewiele niższa od większości gmin bezpośrednio graniczących z Krakowem. Spośród gmin położonych w większej odległości od ośrodka metropolitalnego, jedynie Kalwaria Zebrzydowska osiągnęła wyższy poziom przedsiębiorczości. Jednocześnie wartość ta była wyższa od wyników tak pręźnie rozwijających się gospodarczo gmin Małopolski jak: Skawina (183,2), czy Niepołomice (196,0). Wysoki poziom przedsiębiorczości stwarza potencjał do rozwoju bazy podatkowej. Na 11% ogółu podatników uzyskujących dochody z tytułu działalności gospodarczej przypada aż 39% ogółu wpływów podatkowych z PIT. To zaś, stanowi wartość zbliżoną do ogółu wpływów podatkowych z PIT generowanych przez pracowników najemnych (42%). [Źródło: BDL GUS, MRL]

Rys. VI. 5. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1 tys. mieszkańców w latach 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Rys. VI. 6. Dochody gmin z PIT a poziom przedsiębiorczości

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

► WYSOKA ATRAKCYJNOŚĆ TURYSTYCZNA POWIATU MYŚLENICKIEGO

Powiat myślenicki charakteryzuje się, w skali Polski, wysokim poziomem atrakcyjności turystycznej. W rankingu atrakcyjności turystycznej przeprowadzonym przez GUS w 2017 roku zajął on 31. lokatę na 314 powiatów. Wynikała ona nie tylko z walorów wewnętrznych powiatu, ale także, w bardzo dużym stopniu, z wielowymiarowej atrakcyjności jego bezpośredniego otoczenia.

Jako wysoką atrakcyjność turystyczną gminy ocenili również mieszkańcy w przeprowadzonych badaniach ankietowych. Sumaryczna ocena atrakcyjności gminy dla turystów była wyraźnie ponadprzeciętna i wyniosła 3,6. Była to ósma, najwyżej oceniona kwestia spośród 38 zawartych w ankiecie. Odpowiedzi na to pytanie, były z punktu widzenia cech mieszkańców, dość podobne do siebie. Grupą wiekową o najbardziej krytycznej ocenie atrakcyjności turystycznej gminy były osoby w wieku 19-25 lat (34% negatywnych odpowiedzi). Mało ocen najwyższych atrakcyjności turystycznej gminy wskazały osoby z wykształceniem średnim (16%) jak również mieszkańcy wsi – 19% w stosunku do 25% w przypadku mieszkańców miasta. Bardzo niskim odsetkiem ocen negatywnych, charakteryzowały się ponadto osoby prowadzące działalność gospodarczą (13%) [Źródło: BAM 2021, AW]

► KORZYSTNE, Z TURYSTYCZNEGO PUNKTU WIDZENIA, POŁOŻENIE GMINY

Położenie gminy na bezpośrednim zapleczu KOM, stwarza korzystne warunki do uprawiania turystyki jednodniowej lub weekendowej. Dzięki bardzo wysokiej dostępności komunikacyjnej z Krakowa gmina Myślenice znajduje się w zasięgu krótkiego dojazdu dla mieszkańców drugiej pod względem liczby ludności aglomeracji miejskiej w Polsce. [Źródło: WYWIADY]

► WZGLĘDNIIE KORZYSTNE WARUNKI DO UPRAWIANIA CAŁOROCZNEJ TURYSTYKI

Gmina Myślenice, ze względu na swoją zróżnicowaną rzeźbę terenu, wysoką lesistość, czy walory krajobrazowe, stanowi dogodne miejsce do uprawiania różnorodnych form rekreacji, turystyki i sportu w ciągu całego roku. Uwarunkowanie to stanowi duży atut gminy nie tylko z punktu widzenia jakości życia, ale również z punktu widzenia rozwoju sektora turystycznego. [Źródło: WYWIADY]

► ROZWIJAJĄCA SIĘ INFRASTRUKTURA KONFERENCYJNA

Na terenie gminy Myślenice w latach 2009-2017 można było zaobserwować pozytywny trend w zakresie rozwoju zaplecza konferencyjnego obiektów noclegowych. Liczba obiektów wyposażonych w infrastrukturę służącą do prowadzenia tego rodzaju działalności wzrosła z 3 w 2009 roku do 6 w 2017 roku. W tym samym czasie liczba miejsc w salach konferencyjnych zwiększyła się w zbliżonej skali tj. z 300 do 705. Rozwój zaplecza konferencyjnego obiektów noclegowych ma istotne znaczenie z punktu widzenia redukcji zjawiska sezonowości w

turystyce. Poziom atrakcyjności turystycznej powiatu z punktu widzenia turystyki biznesowej oraz bliskość Krakowa sugerują potencjał do dalszych wzrostów w tym zakresie lub nawet pewnego rodzaju specjalizacji z punktu widzenia turystyki. [Źródło: BDL GUS, AW]

► BARDZO DOBRA DOSTĘPNOŚĆ DO USŁUG KONSUMENCKICH

Dostępność do usług świadczonych na rzecz mieszkańców była elementem najwyżej ocenionym spośród wszystkich kwestii, o które pytani byli respondenci. Ogólna ocena tego zagadnienia wyniosła bowiem 4,47 w pięciopunktowej skali ocen. Wysokość ocen nie różnicowała się w istotny sposób ze względu na wiek, płeć, czy wykształcenie. Najwyraźniejszą różnicę odnotowano w przypadku miejsca zamieszkania (miasto/wieś). Osoby zamieszkujące na wsi w mniejszym stopniu wskazywały najwyższą ocenę w tym zakresie (56%), częściej zaś oceniały ten element pytania „raczej dobrze” (31%). W przypadku mieszkańców miasta przewaga ocen najwyższych była natomiast dużo wyraźniejsza i wyniosła odpowiednio 67% do 20%. [źródło: BAM 2021]

► WZGLĘDNIIE WYSOKA OCENA OBSŁUGI W URZĘDZIE GMINY PRZEZ PRZEDSIĘBIORCÓW

Blisko co druga osoba prowadząca działalność gospodarczą (48%) pozytywnie oceniła jakość obsługi w Urzędzie Gminy. Był to wynik zbliżony do ocen najliczniejszej grupy zawodowej tj. osób pracujących „na etacie” (47%). Jednocześnie, odsetek ocen negatywnych, w przypadku przedsiębiorców, należał do najniższych spośród wszystkich grup zawodowych i w sumie wyniósł 13%. Równie mało negatywnych ocen oddali mieszkańcy, którzy nie pracowali (również 13%). [Źródło: BAM 2021]

6.2. Zdiagnozowane problemy

► NEGATYWNA DYNAMIKA PROCESÓW ROZWOJOWYCH MIASTA W LATACH 2014-2017

W latach 2014-2017 zaobserwowano spadek syntetycznego wskaźnika rozwoju miasta Myślenice z 72 do 65. Spośród grupy miast o wysokim poziomie rozwoju był to spadek najwyższy. Tak duże pogorszenie się poziomu rozwoju miasta w krótkim okresie sugeruje wystąpienie silnych, negatywnych bodźców i może w perspektywie średnioterminowej hamować rozwój całej gminy. Negatywne trendy rozwojowe potwierdzają również wyniki delimitacji wskaźnika zmian w koncentracji funkcji w województwie małopolskim. Również i w tym przypadku, Myślenice, jako jeden z nielicznych ośrodków miejskich w Małopolsce, odnotowały spadek liczby spełnionych kryteriów w zakresie pełnionych funkcji (-2). Do pozostałych miast o negatywnej dynamice liczby kryteriów należały w województwie małopolskim: Oświęcim (-1), Limanowa (-2), Gorlice (-1), Grybów (-1) oraz Biecz (-2). [Źródło: ARFP]

► BRAK POPRAWNEJ POLITYKI INFORMACYJNEJ SKIEROWANEJ DO PRZEDSIĘBIORCÓW

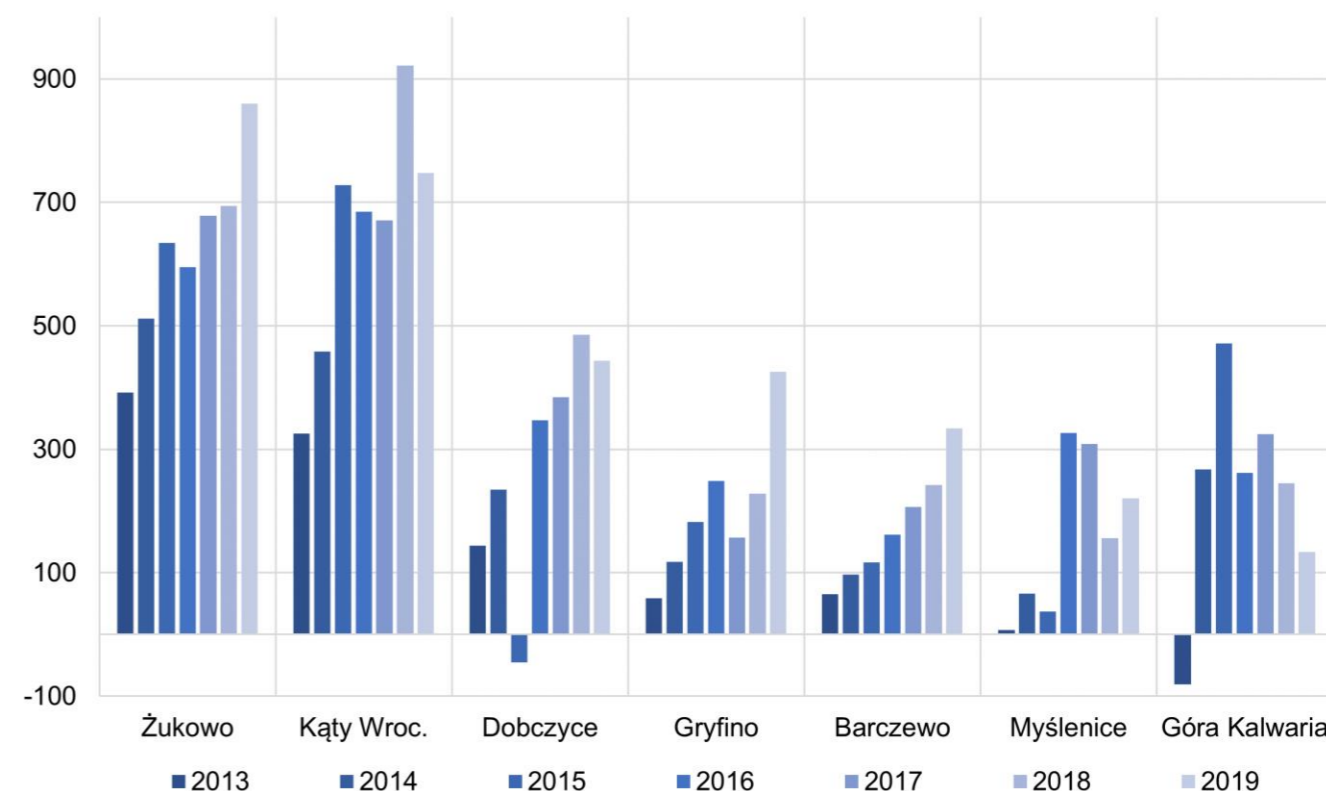
Badania ankietowe mieszkańców gminy wykazały, że osoby prowadzące własną działalność gospodarczą są jedną z trzech grup zawodowych, za rolnikami i osobami uczącymi się, najniżej oceniających kwestię otrzymywania informacji na ważne tematy dotyczące działań gminy. Łącznie negatywnie tę kwestię oceniło 38% przedsiębiorców. Na braki w polityce komunikacyjnej gminy wskazywała również część grupy przedstawicieli sfery biznesu, z którymi przeprowadzono wywiady. [Źródło: BAM 2021, WYWIADY]

► NISKA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ NIEKTÓRYCH TERENÓW WIEJSKICH GMINY

Najwyższymi wskaźnikami z zakresu przedsiębiorczości charakteryzował się cały obszar miasta Myślenice. Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych wynosiła w tym przypadku powyżej 14 działalności w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Poziom przedsiębiorczości, co do zasady malał w miarę odległości od centrum życia gospodarczego gminy, jakim był obszar miasta. Najniższe wskaźniki przedsiębiorczości odnotowano w przypadku trzech miejscowości wiejskich tj.: Bęczarka, Zasań oraz Poręba. We wszystkich wymienionych przypadkach, nie przekraczała on 6 działalności na 100 mieszkańców. [Źródło: GPR 2025]

► ZDOLNOŚĆ DO FINANSOWANIA PROCESÓW ROZWOJOWYCH

W przypadku struktury budżetu gminy Myślenice można było zauważyć oznaki występowania pewnych negatywnych zjawisk. Nadwyżka operacyjna pomniejszona o spłatę długu na 1 mieszkańca osiągnęła poziom 220,4 zł i była jednym z najniższych wyników w grupie porównawczej 6 miast zaraz po Górze Kalwarii (133,8 zł). Jednocześnie był to wynik kilkakrotnie niższy do liderów zestawienia tj. gmin: Żukowo (859,8 zł) oraz Kąty Wrocławskie (747,8 zł). W przybliżeniu analogicznie tj. niekorzystnie przedstawiał się okres spłaty długu wg stanu w danym roku za pomocą średniej kwoty pełnej NO z ostatnich 3 lat. Wskaźnik ten w przypadku gminy Myślenice był najwyższy w grupie 7 gmin i wyniósł 6,1, co było wartością dwukrotnie wyższą od kolejnych w zestawieniu gmin: Góra Kalwaria (3,0) i Gryfino (3,0). [Źródło: MRL]

Rys. VI. 7. Kwota nadwyżki operacyjnej zmniejszona o spłatę długu na 1 mieszkańca w latach 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL.

► UMIARKOWANY POZIOM PŁAC W MIEŚCIE MYŚLENICE

Mediana rocznych dochodów dla miasta Myślenice wyniosła w 2018 roku 37,7 tys. zł, co odpowiadało wartości miesięcznej wynoszącej 3,1 tys. zł. W zestawieniu tym Myślenice znalazły się na 17. miejscu spośród wszystkich wówczas 61 miast w województwie małopolskim. Mediana dochodów mieszkańców miasta wyniosła 82,8% wartości charakteryzujących miasto rdzeniowe KOM, tj. Kraków. Była to wartość zbliżona do takich miast jak: Skawina (38,0 tys. zł), Chrzanów (37,0 tys. zł), Dobczyce (36,7 tys. zł), czy Krzeszowice (37,9 tys. zł). Biorąc pod uwagę dużą siłę oddziaływania miasta oraz jego korzystne położenie, wynik ten nie wydaje się być satysfakcjonujący.

Wśród działalności o najwyższych, tj. przekraczających 4 tys. zł, wartościach średnich miesięcznych dochodów brutto w gminie znalazły się w 2018 roku takie rodzaje działalności jak: produkcja pozostałych elektronicznych i elektrycznych przewodów i kabli (8,9 tys. zł), działalność związana z oprogramowaniem (7,9 tys. zł), bezpieczeństwo państwa, porządek i bezpieczeństwo publiczne (6,0 tys. zł), działalność szpitali (4,6 tys. zł), działalność w zakresie specjalistycznego projektowania (4,4 tys. zł), pozostałe pośrednictwo pieniężne (4,3 tys. zł) oraz produkcja pozostałych wyrobów z gumy (4,1 tys. zł). [Źródło: KAS, SDMM]

► UMIARKOWANIE WYSOKI POZIOM WPŁYWÓW Z PIT

Pomimo wysokiego poziomu przedsiębiorczości, poziom wpływów podatkowych z PIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca był w porównaniu do pozostałych gmin KOM umiarkowany i w 2019 roku wyniósł 1 043,7 zł. Wyraźnie wyższy ich poziom można było zaobserwować w takich gminach KOM o niższym niż Myślenice poziomie przedsiębiorczości jak: Bochnia (1 242,3 zł), Niepołomice (1 189,1 zł), czy Skawina (1 150,5 zł). Analogiczną sytuację zidentyfikowano w wąskiej grupie porównawczej 6 gmin. Także tutaj, gmina Myślenice plasuje się w środku stawki. Fakt ten w pewnym stopniu wynika z braku na terenie gminy większej liczby dużych przedsiębiorców generujących wysoki poziom płac. [Źródło: GUS, MRL]

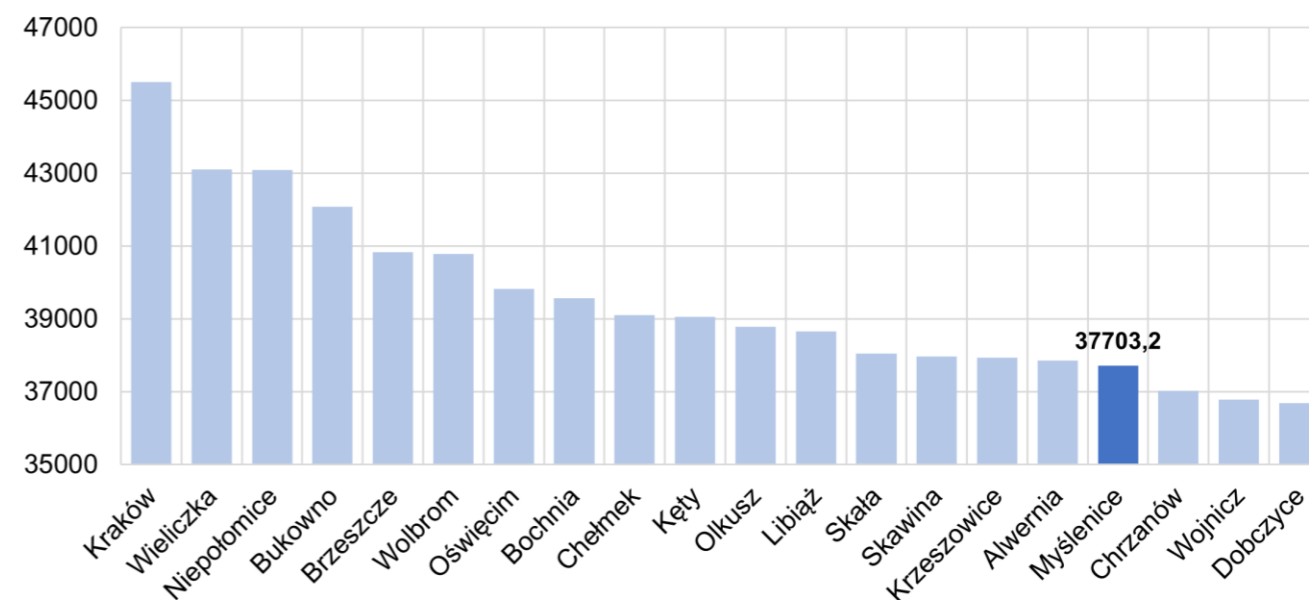
► PRZECIĘTNA DYNAMIKA POZIOMU WPŁYWÓW Z PIT

Gmina Myślenice, pomimo względnie wysokiej pozycji w zakresie poziomu wpływów podatkowych z PIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym w roku 2013, odnotowała najniższą, w grupie porównawczej 6 gmin miejsko-wiejskich, dynamikę analizowanego zjawiska. W latach 2013-2019 jego wzrost wyniósł 40,1%. Kolejną w zestawieniu gmina Gryfino charakteryzowała się wzrostem o ponad 50% wyższym (64,8%). [Źródło: MRL]

► NISKI POZIOM WPŁYWÓW Z CIT

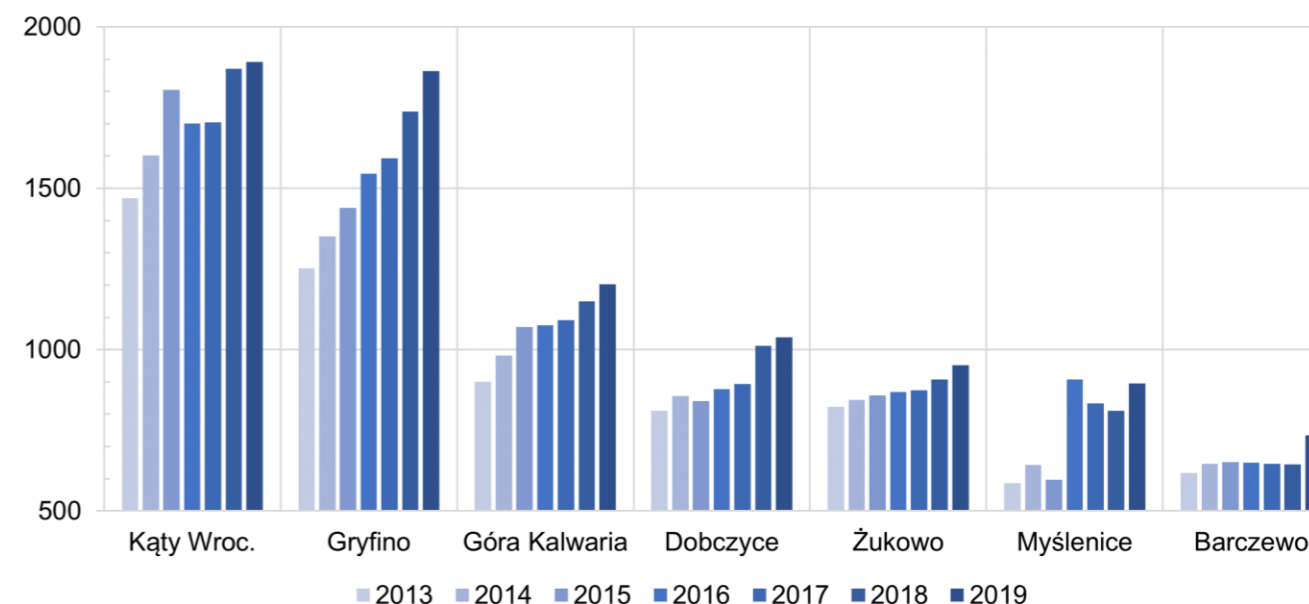
Jakkolwiek, co do zasady, wpływy z CIT do budżetów gmin nie stanowią w skali Polski dużego udziału, w przypadku intensywnie rozwijających się gospodarczo gmin potrafią one reprezentować już zauważalny z punktu widzenia całego budżetu poziom. W Myślenicach wpływy z podatku CIT należy uznać za niesatysfakcjonujące. W 2019 roku osiągnęły one wartość 53,8 zł

na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym. Poziom ten, był ponad dwukrotnie niższy niż w przypadku nieodległych Dobczyc (115,4 zł). W grupie porównawczej, niższy poziom odnotowano jedynie w Barczewie (26,1 zł). [Źródło: GUS, MRL]

Rys. VI. 8. Mediana dochodów (w złotych) ludności w wybranych miastach województwa małopolskiego w 2018 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych SDMM.

Rys. VI. 9. Dochody budżetu gminy z tytułu podatku od nieruchomości (PN) na mieszkańca w wieku produkcyjnym (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

► PRZECIĘTNY POZIOM WPŁYWÓW Z PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI

Gmina Myślenice charakteryzowała się przeciętnym poziomem wpływów z podatku od nieruchomości, w przeliczeniu na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym. W 2019 roku wyniósł on blisko 900 zł na 1 mieszkańca i był o 38,5% wyższy niż w roku 2013. Wartość ta była w grupie porównawczej 6 gmin drugą najniższą po gminie Barczewo (734,2 zł), a jednocześnie ponad dwukrotnie niższą od najwyższych wartości reprezentowanych przez gminy: Kąty Wrocławskie (1891,5 zł) i Gryfino (1862,9 zł). [Źródło: MRL]

► OGRANICZONA OFERTA INWESTYCYJNA NA OBSZARZE GMINY

Dostępność dogodnych terenów inwestycyjnych na terenie gminy jest wyraźnie ograniczona. Ograniczenie to ma zarówno konsekwencje zewnętrzne (nowi inwestorzy), jak i wewnętrzne. Brak dobrze skomunikowanych terenów inwestycyjnych na terenie gminy może w przyszłości w znaczącym stopniu ograniczać jej rozwój gospodarczy. W obliczu rosnącego znaczenia inwestorów wewnętrznych i dokonywanych przez nich reinwestycji brak terenów do dalszego rozwoju może być czynnikiem wypychającym ich poza obszar gminy i ograniczającym jej bazę ekonomiczną w przyszłości. [Źródło: WYWIADY]

► NISKA LICZBA TURYSTÓW ODWIEDZAJĄCYCH POWIAT MYŚLENICKI

Liczba turystów odwiedzających powiat myślenicki jest wyraźnie niższa niż jego bezpośredniego otoczenia. W przeliczeniu na 1 mieszkańca dała ona w 2019 roku wartość 303,9 co stanowiło jeden z najniższych wyników w województwie małopolskim (16. pozycja na 22 powiaty). [Źródło: BTWP]

► SŁABO ROZWIĘTA INFRASTRUKTURA NOCLEGOWA

Infrastruktura noclegowa na obszarze gminy jest słabo rozwinięta. W 2019 roku liczba hoteli na obszarze wyniosła zaledwie 3, z czego 2 obiekty posiadały kategoryzację trzygwiazdkową (34 pokoje – 88 miejsc), zaś jeden obiekt był w trakcie kategoryzacji (22 pokoje – 56 miejsc). Słabość bazy hotelowej ograniczać będzie rozwój części funkcji turystycznych jak np. turystyka biznesowa, w tym konferencyjna. [Źródło: BDL GUS]

► BRAK SPÓJNEJ OFERTY TURYSTYCZNEJ GMINY

Pomimo obecności na obszarze gminy szeregu wydarzeń sportowych i kulturalnych o ponadlokalnym charakterze, oferta ta tworzy raczej ciąg izolowanych imprez aniżeli spójny produkt, wypływający z przyjętych założeń w zakresie promocji i budowy marki Myślenic. [Źródło: WYWIADY, MOKiS]

► BRAK SAMOORGANIZACJI BRANŻY TURYSTYCZNEJ

Lokalne organizacje turystyczne pełnią ważną funkcję dla rozwoju lokalnego sektora turystycznego. Pełnią one obecnie funkcje integratora branży, pozyskują środki zewnętrzne na

rozwój sektora turystyki, czy wreszcie, stanowią reprezentację lokalnego środowiska na zewnątrz np. poprzez udział w podmiotach i stowarzyszeniach wyższego szczebla takich jak organizacje turystyczne szczebla regionalnego, czy krajowego. Brak samoorganizacji sektora turystycznego na szczeblu powiatu myślenickiego wpływa zatem hamująco na jego dalszy rozwój. [Źródło: UMIG, WYWIADY]

► MALEJĄCA DYNAMIKA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI NA TERENIE CZĘŚCI MIASTA ORAZ TERENÓW WIEJSKICH GMINY

Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnika oddającego relację podmiotów nowo zarejestrowanych do wyrejestrowanych na obszarze gminy Myślenice pozwolił na identyfikację obszarów problemowych pod tym względem zarówno w przypadku obszaru miejskiego, jak i części wiejskiej gminy. W przypadku miasta najniższy stosunek firm nowo zarejestrowanych do wyrejestrowanych odnotowano w przypadku jednostek Centrum, Osiedle Tysiąclecia oraz Dolne Przedmieście. Na terenie wiejskim gminy były to jednostki Jawornik oraz Głogoczów. We wszystkich wymienionych przypadkach analizowany wskaźnik nie przekraczał 1,25. [Źródło: GPR 2025]

► OBECNOŚĆ SIECI SUPERMARKETÓW I DYSKONTÓW SPOŻYWCZYCH NA OBSZARZE MIASTA

Oddziaływanie obiektów handlu wielkopowierzchniowego na lokalny sektor handlu jest w dużym stopniu negatywne i przyczynia się zarówno do powstawania barier wejścia w lokalnym sektorze handlu detalicznego, jak również pogarsza sytuację podmiotów już na nim funkcjonujących. [Źródło: WYWIADY]

► WYCZERPYWANIE SIĘ ZASOBÓW WYKWALIFIKOWANYCH „RĄK DO PRACY”

Intensywny rozwój gospodarczy gminy Myślenice w ostatniej dekadzie wraz z bezpośrednią bliskością rynku pracy Krakowa, doprowadziły do niskiego poziomu bezrobocia. W efekcie tych procesów wyraźnie zarysowało się jednak wyczerpywanie się zasobów ludzkich na lokalnym rynku pracy. Reakcją na to był napływ pracowników-cudzoziemców, którzy jednak odpowiadają w zdecydowanej mierze za prace wymagające niskich kwalifikacji. [Źródło: WYWIADY]

6.3. Analiza SWOT dla obszaru Ekonomia

Silne strony (Strengths):

- silna pozycja jako ponadlokalnego ośrodka w południowej KOM,
- wysoki udział działalności egzogenicznych w strukturze gospodarki,
- brak rzeczywistego problemu bezrobocia,
- zróżnicowana struktura lokalnej gospodarki,
- wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców,
- dobrze rozwinięta baza ekonomiczna miasta,
- zasięg oddziaływania ośrodka miejskiego Myślenic,
- korzystne położenie komunikacyjne na zapleczu KOM,
- specjalizacje w zakresie działalności gospodarczej,
- korzystna sytuacja na lokalnym rynku pracy,
- wysoka aktywność zawodowa kobiet w mieście Myślenice,
- umiarkowanie wysoki poziom wpływów z PIT,
- wysoka dynamika wzrostu wpływów z CIT,
- zauważalny poziom rozwoju miasta Myślenice jako ponadlokalnego ośrodka dojazdów do pracy,
- rosnąca liczba zatrudnianych cudzoziemców,
- obecność na obszarze gminy dużych pracodawców zapewniających względnie wysoki poziom wynagrodzeń i wzmacniających jej atrakcyjność inwestycyjną,
- wysoka atrakcyjność turystyczna powiatu myślenickiego,
- korzystne, z turystycznego punktu widzenia, położenie gminy,
- względnie korzystne warunki do uprawiania całorocznej turystyki,
- rozwijająca się infrastruktura konferencyjna.

Słabe strony (Weaknesses):

- negatywna dynamika procesów rozwojowych miasta w latach 2014-2017,
- postępujące procesy starzenia się struktury demograficznej,
- umiarkowany poziom płac w mieście Myślenice,
- rosnące zadłużenie osłabiające zdolność do finansowania procesów rozwojowych w przyszłości,
- przeciętna dynamika poziomu wpływów z PIT,
- przeciętny poziom wpływów z podatku od nieruchomości,
- niski poziom wpływów z CIT,
- ograniczona oferta inwestycyjna na obszarze gminy,
- niska liczba turystów odwiedzających powiat myślenicki,
- słabo rozwinięta infrastruktura noclegowa,
- brak spójnej oferty turystycznej gminy,
- niska przedsiębiorczość niektórych terenów wiejskich gminy,
- malejąca dynamika przedsiębiorczości na terenie części miasta oraz terenów wiejskich gminy,
- brak samoorganizacji branży turystycznej,
- obecność sieci supermarketów i dyskontów spożywczych na obszarze miasta,
- wyczerpywanie się zasobów wykwalifikowanych „rąk do pracy”,
- niezadawalająca jakość powietrza barierą w przyciąganiu wysoko wykwalifikowanych kadr,
- brak współpracy JST w zakresie szkolnictwa zawodowego,
- brak dostępności do części terenów inwestycyjnych z DK7,
- skłócone i zantagonizowane lokalne środowisko biznesowe,
- niewystarczający poziom samoorganizacji przedsiębiorców – niechęć do zrzeszania się,
- brak samorządu gospodarczego.

Szanse (Opportunities):

- lokalizacja Myślenic na tle Polski, województwa małopolskiego i Europy Środkowej,
- zurbanizowany i uprzemysłowiony obszar funkcjonalny miasta,
- postępujący rozwój tras szybkiego ruchu, który będzie zwiększał dostępność Myślenic w kraju,
- rosnące transfery socjalne,
- ograniczenia dotyczące handlu wielkopowierzchniowego szansą na rozwój sektora usług czasu wolnego,
- zmiana paradygmatu rozwojowego na poziomie strategicznym dla kraju z polaryzacyjno-dyfuzyjnego na zrównoważony, uwzględniający rolę i znaczenie miast średnich i małych,
- korzystne uwarunkowania do prowadzenia całorocznej działalności turystycznej.

Zagrożenia (Threats):

- niekorzystny z punktu widzenia miasta, dotychczasowy, polaryzacyjno-dyfuzyjny paradygmat rozwoju przestrzennego kraju,
- negatywne zmiany kluczowych wskaźników makroekonomicznych – nadciągające spowolnienie gospodarcze w Europie,
- rosnące obciążenie finansowe samorządów w zakresie finansowania systemu oświaty,
- wprowadzenie zmian w systemie podatkowym ograniczającym udział samorządów lokalnych w dochodach z PIT i CIT,
- cykliczność koniunktury gospodarczej w skali globalnej,
- polityka klimatyczna UE,
- pogarszająca się sytuacja finansów publicznych kraju,
- brak rozwiązań (narzędzi) w zakresie skutecznego zarządzania obszarami funkcjonalnymi,
- zdominowanie państwa przez korporacje zawodowe i gospodarcze,
- brak właściwej koordynacji działań instytucji rządowych i samorządowych na polu polityki rynku pracy,
- utrzymywanie powiązania statusu bezrobotnego z ubezpieczeniem zdrowotnym,
- utrwalenie się formuły konkurencyjności międzynarodowej bazującej na niskich kosztach pracy i niskich cenach,
- niski poziom innowacyjności Polski,
- systematyczne narastanie długu publicznego,
- pułapka średniego dochodu,
- dysfunkcyjny mechanizm tworzenia strategii publicznych związanych z absorpcją środków unijnych,
- wadliwe mechanizmy stanowienia prawa,
- niespójność i niestabilność prawa,
- nierówność wobec prawa i jego represyjność,
- wadliwa interwencja państwa w mechanizm rynkowy prowadząca do gospodarczego etatyzmu,
- nadmiar regulacji hamujących prowadzenie działalności gospodarczej,
- w umiarkowanym stopniu zurbanizowany i uprzemysłowiony obszar funkcjonalny miasta.

VII. Lista potencjałów i problemów

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (uzppr), podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych. Poniżej zestawiono poruszane w diagnozie zagadnienia, z przypisaniem ich do wymienionych w ustawie obszarów. W tabeli symbolem X wskazano dominujący obszar dla wybranego potencjału lub problemu. Wiele analizowanych zagadnień ma charakter interdyscyplinarny, przenikający różne obszary, należy zatem pamiętać, że wskazanie głównego obszaru nie wyklucza powiązań z innymi obszarami.

Obszar	Potencjał/problem	Obszary wskazane w uzppr		
		Społeczne	Gospodarcze	Przestrzenne
Ludzie	Wyróżniająca gminę aktywność obywatelska mieszkańców	X		
Ludzie	Rozwijający się budżet obywatelski jako narzędzie demokracji bezpośredniej	X		
Ludzie	Rozwijający się zakres współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi	X		
Ludzie	Korzystny poziom aktywności społecznej mieszkańców miasta i gminy jako punkt wyjścia do dalszego rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	X		
Ludzie	Liczny sektor organizacji działających w sferze kultury i rekreacji	X		
Ludzie	Duże zaangażowanie mieszkańców w działalność organizacji sportowych	X		
Ludzie	Ponadprzeciętny udział wydatków na organizacje pożytku publicznego w budżecie gminy oraz korzystny trend w zakresie wartości wydatków na dotacje dla OPP	X		
Ludzie	Przedsiębiorczość jako wyróżnik Myśleniczian	X	X	
Ludzie	Różnorodne i atrakcyjne formy przekazywania informacji	X		
Ludzie	Duży potencjał rad sołeckich	X		
Ludzie	Nowe narzędzia dialogu z mieszkańcami	X		
Ludzie	Mapa myślenickich organizacji pozarządowych jako <i>terra incognita</i>	X		
Ludzie	Nieaktywny segment ekonomii społecznej	X		
Ludzie	Brak strategii komunikacji z mieszkańcami	X		
Ludzie	Jednostronne narzędzia pasywnej komunikacji	X		
Ludzie	Słaba ocena informowania mieszkańców o ważnych sprawach dotyczących gminy	X		
Ludzie	Niska aktywność społeczna na dużym obszarze gminy	X		
Życie	Korzystna sytuacja w zakresie ruchu naturalnego	X		
Życie	Dobre podstawy rozwoju demograficznego gminy do roku 2030	X		
Życie	Korzystne zmiany w zakresie ruchu naturalnego dla miasta Myślenice	X		
Życie	Istotna rola miasta Myślenice w strukturze osadniczej województwa	X	X	X
Życie	Atrakcyjność osiedleńcza gminy	X	X	X

Obszar	Potencjał/problem	Obszary wskazane w uzppr		
		Społeczne	Gospodarcze	Przestrzenne
Życie	Względnie korzystna sytuacja w zakresie udziału osób sędziwych w mieście Myślenice	X		
Życie	Względnie dobra kondycja rodzin	X		
Życie	Korzystna sytuacja w zakresie bezrobocia	X	X	
Życie	Niski poziom bezrobocia najmłodszych grup wiekowych i korzystny jego trend	X	X	
Życie	Ograniczenie poziomu bezrobocia długotrwałego	X	X	
Życie	Wsparcie rynku pracy przez pup i podmioty lokalne	X	X	
Życie	Mała liczba osób otrzymujących wsparcie MGOPS z powodu bezrobocia	X	X	
Życie	Umiarkowany poziom osób objętych pomocą społeczną	X		
Życie	Względnie niska skala problemów związanych z uzależnieniami oraz korzystne tendencje w tym zakresie	X		
Życie	Pozytywne zmiany sytuacji rodzin wielodzietnych	X		
Życie	Względnie korzystna sytuacja w zakresie dostępności do usług zdrowotnych	X		X
Życie	Względnie dobry poziom rozwoju infrastruktury związanej z ochroną zdrowia	X		
Życie	Ponadprzeciętne wyniki egzaminów gimnazjalnych oraz ósmoklasisty	X		
Życie	Niski poziom edukacji jedynie w pojedynczych, izolowanych jednostkach na obszarze wiejskim gminy	X		X
Życie	Wysoka dynamika rozwoju infrastruktury opieki nad najmłodszymi dziećmi	X		
Życie	Wysoka intensywność opieki przedszkolnej	X		
Życie	Dobra dostępność do placówek opieki przedszkolnej	X		
Życie	Dobra dostępność do szkół podstawowych	X		
Życie	Dobrze rozwinięta edukacja na poziomie ponadgimnazjalnym	X		
Życie	Duży zasięg oddziaływania Myślenic jako ośrodka edukacji ponadpodstawowej	X		X
Życie	Węzłowe, z etnograficznego punktu widzenia, położenie gminy	X		X
Życie	Dobrze rozwinięta i różnorodna oferta kulturalna	X	X	
Życie	Korzystne uwarunkowania do rozwoju kwalifikowanych form sportu i rekreacji	X	X	X
Życie	Wysoka aktywność organizacji sportowych i jej prospołeczny wymiar	X	X	
Życie	Wysoki poziom bezpieczeństwa pracy	X	X	
Życie	Dobra dostępność do infrastruktury związanej z bezpieczeństwem	X	X	X
Życie	Niski poziom przestępczości, zarówno na poziomie ogólnym, jak i w przypadku większości najczęściej popełnianych przestępstw oraz wykroczeń	X		
Życie	Małe zróżnicowanie gminy z punktu widzenia kryzysu w sferze społecznej	X		X
Życie	Względnie wysoka dostępność do infrastruktury gazowej	X		X

Obszar	Potencjał/problem	Obszary wskazane w uzppr		
		Społeczne	Gospodarcze	Przestrzenne
Życie	Względnie wysoka dostępność do sieci Internetu szerokopasmowego	X		X
Życie	Stagnacja liczby mieszkańców miasta	X		
Życie	Zmiany w uwarunkowaniach związanych z urodzeniami	X		
Życie	Zahamowanie korzystnych tendencji w zakresie dzietności kobiet	X		
Życie	Starzenie się populacji gminy	X		
Życie	Rosnące obciążenie demograficzne osobami w wieku poprodukcyjnym	X	X	
Życie	Negatywny trend w zakresie relacji osób starszych do dzieci i młodzieży	X		
Życie	Wyjątkowy w skali województwa poziom niepełnosprawności rejestrowanej przez pomoc społeczną	X		
Życie	Rosnąca liczba rodzin zagrożonych ubóstwem	X		
Życie	Postępujący udział gospodarstw jednoosobowych w strukturze beneficjentów pomocy społecznej	X		
Życie	Rosnący udział rodzin emerytów i rencistów w strukturze beneficjentów pomocy społecznej	X		
Życie	Negatywne trendy zjawiska przemocy w rodzinie	X		
Życie	Braki w infrastrukturze pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży	X		
Życie	Niski poziom rozwoju pieczy zastępczej	X		
Życie	Niewystarczająca infrastruktura w zakresie mieszkań chronionych i treningowych	X		
Życie	Wysoki poziom zgonów z powodu nowotworów i chorób układu krążenia	X		
Życie	Bardzo wysoki wzrost zachorowalności na niektóre choroby cywilizacyjne	X		
Życie	Braki w infrastrukturze opieki zdrowotnej	X		
Życie	Pogarszająca się dostępność do usług zdrowotnych	X		
Życie	Duża podatność szkolnictwa na obszarach wiejskich na zjawiska kryzysowe	X		X
Życie	Utrwalony, niski poziom kształcenia w niektórych szkołach podstawowych na obszarze wiejskim gminy	X		X
Życie	Niska zdawalność matur	X		
Życie	Braki w zakresie dostępności usług logopedycznych	X		
Życie	Konieczność poprawy dostępności do infrastruktury i usług dla dzieci i młodzieży	X	X	X
Życie	Braki w infrastrukturze towarzyszącej placówkom oświatowym	X	X	
Życie	Konieczność modernizacji infrastruktury oświatowej na terenie gminy	X	X	
Życie	Spełnienie przez gminny system oświaty warunków wynikających z ustawy o dostępności	X		X
Życie	Konkurencja Krakowa na rynku usług edukacyjnych	X		X

Obszar	Potencjał/problem	Obszary wskazane w uzppr		
		Społeczne	Gospodarcze	Przestrzenne
Życie	Brak realnego wykorzystania sektora sportowego jako czynnika rozwojowego gminy	X		
Życie	Względnie niski poziom wsparcia sportu w gminie	X		
Życie	Rozbieżności w postrzeganiu dostępności do infrastruktury sportowej na obszarze gminy	X		X
Życie	Umiarkowany poziom wykorzystania ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	X		
Życie	Ograniczenie potencjału turystycznego związane z koniecznością ochrony zbiornika dobczyckiego		X	X
Życie	Nieoptymalnie wykorzystywany potencjał kulturowy gminy	X	X	
Życie	Niska dostępność do infrastruktury kulturalnej	X	X	X
Życie	Konkurencja oferty kulturalnej Krakowa	X	X	X
Życie	Ograniczony poziom uczestnictwa seniorów w kulturze	X		
Życie	Braki w infrastrukturze kulturalnej na obszarze wiejskim gminy	X		X
Życie	Wzrost poziomu przestępstw przeciwko rodzinie i opiece	X		
Życie	Zmieniająca się struktura wykroczeń na terenie miasta	X		X
Życie	Niekorzystna dynamika w zakresie liczby pożarów oraz miejscowych zagrożeń	X		
Życie	Pogłębienie analiz związanych ze sferą społeczną w ramach przyszłej aktualizacji GPR	X		X
Życie	Negatywne procesy demograficzne występujące w części miasta Myślenice	X		X
Życie	Koncentracja klientów pomocy społecznej na względnie dużym obszarze gminy	X		X
Życie	Koncentracja zjawiska bezrobocia na dużym obszarze w wschodniej części gminy	X		X
Życie	Koncentracja przestępczości na obszarze miejskim gminy	X		X
Życie	Niska dostępność do mieszkań dla osób młodych	X		X
Życie	Zróżnicowana dostępność do sieci wodno-kanalizacyjnej na obszarze gminy	X	X	X
Życie	Widoczne obszary koncentracji tzw. białych plam w zakresie dostępu do sieci Internetu szerokopasmowego	X		X
Życie	Niski poziom wyposażenia gminy w tereny zieleni urządzonej			X
Życie	Ograniczone inwestycje na obszarach wiejskich gminy			X
Życie	Brak konsekwencji w realizacji polityk rewitalizacyjnych w sposób partycypacyjny	X		X
Zarządzanie	Wzrastające dochody gminy		X	
Zarządzanie	Dostrzeżenie potrzeby zmian organizacyjnych		X	
Zarządzanie	Wzmocnione zasoby kadry kierowniczej	X	X	
Zarządzanie	Na ogół pozytywny wizerunek urzędnika wśród mieszkańców		X	
Zarządzanie	Rozwój usług e-administracji		X	

Obszar	Potencjał/problem	Obszary wskazane w uzppr		
		Społeczne	Gospodarcze	Przestrzenne
Zarządzanie	Duże zadłużenie gminy		X	
Zarządzanie	Zachowawczy system budowy, monitorowania i aktualizacji polityk gminy		X	
Zarządzanie	Brak wielu polityk rozwojowych oraz brak w istniejących podejścia scenariuszowego		X	
Zarządzanie	Niewystarczająca współpraca pozioma, silosowa struktura urzędu	X	X	
Zarządzanie	Model zarządzania niedostosowany do idei smart			
Zarządzanie	Słaba dostępność do aktualnych danych		X	
Zarządzanie	Brak spójnej koncepcji rozwoju systemu informacji przestrzennej, w tym systemu monitorowania i oceny polityk gminnych		X	X
Zarządzanie	Brak własnego zespołu odpowiedzialnego za system informacji przestrzennej	X		X
Zarządzanie	Brak systematycznych analiz w zakresie jakości życia mieszkańców	X	X	
Zarządzanie	Nieadekwatne do bieżących potrzeb i pojawiających się wyzwań zasoby kadrowe urzędu	X		
Zarządzanie	Niedostosowanie budynku urzędu do potrzeb osób o szczególnych potrzebach	X		X
Zarządzanie	Zbyt duża koncentracja na działaniach bieżących		X	
Zarządzanie	Brak diagnozy definiującej zasięg przestrzenny obszaru funkcjonalnego Myślenic			X
Zarządzanie	Brak stałej i sformalizowanej współpracy między gminami tworzącymi obszar funkcjonalny Myślenic			X
Zarządzanie	Brak dokumentu koordynującego podejmowane działania w ramach obszaru funkcjonalnego Myślenic			X
Mobilność	Dobra dostępność drogowa gminy		X	X
Mobilność	Duża liczba przyjeżdżających do pracy na terenie gminy	X	X	X
Mobilność	Słabe powiązanie gminy z otoczeniem komunikacją publiczną		X	X
Mobilność	Słaba dostępność do sieci przystanków w części sołectw	X	X	X
Mobilność	Ograniczony potencjał usługowy w wyniku braku spójnej powiatowej sieci komunikacji publicznej		X	
Mobilność	Brak połączenia kolejowego		X	
Mobilność	Duża liczba wyjeżdżających do pracy	X	X	X
Mobilność	Brak wyznaczonego obszaru funkcjonalnego miasta oraz sformalizowanej współpracy w jego granicach		X	X
Mobilność	Narastające zjawisko rozproszenia zabudowy			X
Mobilność	Brak sieci dróg rowerowych	X	X	
Mobilność	Małe znaczenie ruchu pieszego w mieście	X	X	
Mobilność	Występowanie licznych utrudnień komunikacyjnych dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności	X		X
Mobilność	Brak stałego monitorowania skuteczności istniejącego systemu parkowania		X	

Obszar	Potencjał/problem	Obszary wskazane w uzppr		
		Społeczne	Gospodarcze	Przestrzenne
Mobilność	Izolacja wschodniej i zachodniej części gminy z powodu intensywnego ruchu tranzytowego – droga krajowa nr 7		X	X
Mobilność	Mała gęstość sieci dróg		X	X
Mobilność	Wzrost ruchu kołowego w gminie, a w efekcie zwiększenie presji na środowisko naturalne		X	X
Mobilność	Zły stan dróg w gminie		X	
Mobilność	Negatywne oddziaływanie głównego szlaku komunikacyjnego w gminie na poziom bezpieczeństwa komunikacyjnego	X	X	
Mobilność	Brak dokumentu w całości poświęconego kwestiom transportowym		X	
Środowisko	Wysokie walory przyrodnicze			X
Środowisko	Niski poziom emisji punktowej na tle województwa małopolskiego	X	X	X
Środowisko	Dostrzeżenie problemów nadmiernych emisji powierzchniowych i liniowych oraz aktywna promocja działań w tym zakresie	X		X
Środowisko	Odpowiednie działania gminy w zakresie ochrony jakości powietrza	X		X
Środowisko	Nowoczesny system gospodarki odpadami		X	X
Środowisko	Wysoki poziom odpadów zebranych w sposób selektywny		X	X
Środowisko	Właściwie prowadzona gospodarka odpadami		X	X
Środowisko	Niekorzystne zmiany w strukturze środowiska przyrodniczego		X	X
Środowisko	Ekspansja zabudowy na tereny otwarte	X		X
Środowisko	Wysoki poziom emisji powierzchniowej	X	X	X
Środowisko	Wysoki poziom emisji liniowej	X	X	X
Środowisko	Przekroczenia norm jakości powietrza	X	X	X
Środowisko	Rosnąca częstość występowania negatywnych zjawisk pogodowych wskazujących na zmiany klimatyczne			X
Środowisko	Niekorzystna struktura osadnicza oraz ukształtowanie powierzchni gminy z punktu widzenia skutków zmian klimatu	X		X
Środowisko	Występowanie zauważalnej skali zagrożenia powodziowego	X		X
Środowisko	Występowanie osuwisk	X		X
Środowisko	Brak dokumentów strategicznych odnoszących się do zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi		X	
Środowisko	Wzrost ilości wytwarzanych odpadów w sektorze komunalnym		X	X
Środowisko	Wzrost kosztów zagospodarowania odpadów		X	
Środowisko	Niekorzystne zmiany w przepisach dotyczących gospodarki odpadami		X	
Środowisko	Nadmierne obciążenie ruchem samochodowym i generowane przez to problemy środowiskowe		X	X
Ekonomia	Rola Myślenic jako ważnego ośrodka satelickiego, bezpośredniego zaplecza Krakowa w ramach KOM		X	X

Obszar	Potencjał/problem	Obszary wskazane w uzppr		
		Społeczne	Gospodarcze	Przestrzenne
Ekonomia	Wysoki zasięg oddziaływania ośrodka miejskiego Myślenic			X
Ekonomia	Korzystne położenie komunikacyjne na zapleczu krakowskiego obszaru funkcjonalnego		X	X
Ekonomia	Istotny poziom rozwoju funkcji egzogenicznych miasta	X	X	X
Ekonomia	Zauważalny poziom rozwoju miasta Myślenice jako ponadlokalnego ośrodka dojazdów do pracy	X	X	X
Ekonomia	Zróżnicowana struktura gospodarki		X	
Ekonomia	Dobrze rozwinięta baza ekonomiczna miasta		X	
Ekonomia	Korzystna sytuacja na lokalnym rynku pracy	X	X	
Ekonomia	Zauważalne specjalizacje w zakresie działalności gospodarczej		X	
Ekonomia	Ponadprzeciętny poziom aktywności zawodowej kobiet w mieście Myślenice	X		
Ekonomia	Rosnąca liczba zatrudnianych cudzoziemców	X		
Ekonomia	Obecność na obszarze gminy dużych pracodawców zapewniających względnie wysoki poziom wynagrodzeń i wzmacniających jej atrakcyjność inwestycyjną	X	X	
Ekonomia	Wysoka dynamika wzrostu wpływów z CIT		X	
Ekonomia	Wysoki poziom przedsiębiorczości	X	X	
Ekonomia	Wysoka atrakcyjność turystyczna powiatu myślenickiego		X	X
Ekonomia	Korzystne, z turystycznego punktu widzenia, położenie gminy		X	X
Ekonomia	Względnie korzystne warunki do uprawiania całorocznej turystyki		X	
Ekonomia	Rozwijająca się infrastruktura konferencyjna		X	
Ekonomia	Bardzo dobra dostępność do usług konsumenckich	X	X	
Ekonomia	Względnie wysoka ocena obsługi w urzędzie gminy przez przedsiębiorców		X	
Ekonomia	Negatywna dynamika procesów rozwojowych miasta w latach 2014-2017	X	X	X
Ekonomia	Brak poprawnej polityki informacyjnej skierowanej do przedsiębiorców		X	
Ekonomia	Niska przedsiębiorczość niektórych terenów wiejskich gminy		X	X
Ekonomia	Zdolność do finansowania procesów rozwojowych		X	
Ekonomia	Umiarkowany poziom płac w mieście Myślenice	X	X	
Ekonomia	Umiarkowanie wysoki poziom wpływów z PIT		X	
Ekonomia	Przeciętna dynamika poziomu wpływów z PIT		X	
Ekonomia	Niski poziom wpływów z CIT		X	
Ekonomia	Przeciętny poziom wpływów z podatku od nieruchomości	X	X	
Ekonomia	Ograniczona oferta inwestycyjna na obszarze gminy		X	
Ekonomia	Niska liczba turystów odwiedzających powiat myślenicki		X	X
Ekonomia	Słabo rozwinięta infrastruktura noclegowa		X	X
Ekonomia	Brak spójnej oferty turystycznej gminy		X	

Obszar	Potencjał/problem	Obszary wskazane w uzppr		
		Społeczne	Gospodarcze	Przestrzenne
Ekonomia	Brak samoorganizacji branży turystycznej		X	
Ekonomia	Malejąca dynamika przedsiębiorczości na terenie części miasta oraz terenów wiejskich gminy		X	X
Ekonomia	Obecność sieci supermarketów i dyskontów spożywczych na obszarze miasta	X	X	
Ekonomia	Wyczerpywanie się zasobów wykwalifikowanych „rąk do pracy”	X	X	

Tab. VII. 1. Lista potencjałów i problemów oraz ich powiązanie z obszarami wskazanymi w ustawie o polityce rozwoju

Źródło: opracowanie własne.

